

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ κος ΚΙΜΩΝ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ:

ΜΕΘΟΔΟΙ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΗΣ ΝΑΞΟΥ

DESALINATION METHODS AND APPLICATION IN THE NAXOS
ISLAND

ΚΑΤΕΙΝΑ ΜΑΡΙΑ
Α.Μ. :02105679
ΑΘΗΝΑ
ΙΟΥΛΙΟΣ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ</u>	1-3
<u>ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ</u>	4
<u>ΠΡΟΛΟΓΟΣ</u>	5
<u>ΠΕΡΙΛΗΨΗ</u>	6
<u>ABSTRACT</u>	6

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

1.1 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	7
1.2 Ο ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ.....	7
1.3 ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.....	8
1.4 ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.....	8
1.5 ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ.....	8
1.6 ΟΞΙΝΗ ΒΡΟΧΗ.....	8-9
1.7 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ.....	9

2. Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

2.1 Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....	10
2.2 Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	10
2.3 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....	10-11
2.4 ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....	11-12
2.5 Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ.....	12
2.6 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....	12
2.7 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....	12

2.8 ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

2.8.1 Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΕΞΑΤΜΙΣΗ.....	13-14
2.8.2 Η ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΕΞΑΤΜΙΣΗ.....	14
2.8.3 ΕΞΑΤΜΙΣΗ ΜΕ ΕΠΑΝΑΣΥΜΠΙΕΣΗ ΑΤΜΩΝ.....	15-16
2.8.4 Η ΗΛΙΑΚΗ ΑΠΟΣΤΑΞΗ.....	16-17

..

2.9 ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕΜΒΡΑΝΩΝ

2.9.1 ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΩΣΜΩΣΗ.....	17-19
2.9.2 ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΑΛΥΣΗ.....	19-20
2.9.3 ΨΥΞΗ.....	20
2.9.3.1 ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΨΥΞΗ.....	21
2.9.3.2 ΕΜΕΣΗ ΚΑΤΑΨΥΞΗ.....	21
2.9.4 ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΙΟΝΤΩΝ.....	22
2.9.5 ΥΒΡΙΔΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	22

2.9.10 ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....	22-24

3. Ο ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΙΑΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

3.1 Ο ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ.....	25-26
3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΡΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	26-27
3.3 ΤΥΠΟΙ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ.....	27-29

4.ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ-ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ

4.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ-ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΑΖΑΣ.....	30
4.1.1 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ.....	30
4.1.2 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	31
4.1.2.1 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	31-32
4.1.2.2 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΕΞΑΤΜΙΣΗΣ.....	32-33
4.1.2.3 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΘΜΕΝΑ ΤΗΣ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΣΤΟ ΝΕΡΟ.....	34
4.1.2.4 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ.....	34
4.1.2.5 ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ.....	34
4.1.3 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	35
4.1.3.1 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ.....	35-36
4.1.3.2 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ.....	36
4.1.4 ΑΠΟΛΑΒΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	36
4.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ	
4.2.1 ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΙΑΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ.....	36-40
4.2.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	40-41
4.2.3 ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ.....	41-43
4.2.4 ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΕ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΙΣΩΣΕΩΝ ΣΕ ΜΟΡΦΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	43
4.2.5 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ.....	44-46

5. ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

5.1 ΗΛΙΑΚΟ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΝΕΡΟΥ.....	47
5.1.1 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ ΣΕ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ.....	47-48
5.1.2 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΥΒΡΙΔΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....	48
5.2 ΚΕΚΛΙΜΕΝΟΣ ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ.....	49-50
5.3 ΗΛΙΑΚΟΙ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΕΣ.....	51
5.3.1 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΕΣ ΜΕ ΛΕΚΑΝΗ	
5.3.1.1 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΗΣ ΚΛΙΣΗΣ.....	51
5.3.1.2 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΨΥΧΟΜΕΝΟ ΚΑΛΥΜΜΑ.....	51
5.3.1.3 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΠΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ.....	51
5.3.1.4 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟ ΣΥΜΠΥΚΝΩΤΗ.....	51
5.3.2 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΤΥΠΟΥ ΦΥΤΙΛΙΟΥ.....	52-56
5.3.3 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΜΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ.....	53
5.3.4 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΘΕΡΜΑΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ (ΕΝΕΡΓΟΥ ΤΥΠΟΥ).....	53
5.3.5 ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΔΡΑΣΗΣ.....	54
5.3.6 ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΜΕ ΔΙΠΛΗ ΛΕΚΑΝΗ.....	55
5.3.7 ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΥΦΥΤΙΛΟΣ	

6. ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ ΜΕ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

6.1 ΗΛΙΑΚΗ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ.....57

6.2 ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ.....58-59

6.3 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....60-65

6.4 ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ.....66-69

6.5 ΤΥΠΟΙ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ.....70

6.6 ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ.....70-71

6.7 ΗΛΙΟΚΙΝΟΥΜΕΝΗ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ.....71

    6.7.1 ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.....71

    6.7.2 ΗΛΙΑΚΕΣ ΛΙΜΝΕΣ.....71-72

    6.7.3 ΕΠΙΠΕΔΟΙ ΗΛΙΑΚΟΙ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ.....72-73

    6.7.4 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ.....73-79

6.8 ΑΠΟΣΤΑΞΗ

    6.8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....80-81

    6.8.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ.....82-86

6.9 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ.....87

    6.9.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....87-90

6.10 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΜΑΚΡΩΝ ΣΩΛΗΝΩΝ LTV.....90

6.11 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΥΣ ΣΩΛΗΝΕΣ.....90-94

7. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ.....95-106

8. ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΑΞΟ

8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....107

8.2 ΚΛΙΜΑ.....107-112

9. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

9.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΗΛΙΑΚΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ...113-115

9.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ.....116-117

9.3 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....117-133

9.4 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ.....134-136

9.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ.....137-154

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1.....155-192

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2.....194-202

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....203

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....204

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ.....205

ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΣΥΜΒΟΛΩΝ

q_u = ωφέλιμη ενέργεια που παρέχεται από τον συλλέκτη [W]

A_c = συνολική επιφάνεια του συλλέκτη [m²]

G_T = ολική στιγμιαία τιμή της ακτινοβολίας [W/m²]

$\tau\alpha$ = γινόμενο διαπερατότητας-απορροφητικότητας

U_L = συντελεστής συνολικών θερμικών απωλειών [W/m²°C]

T_p = μέση θερμοκρασία της επιφάνειας απορρόφησης [°C]

T_a = θερμοκρασία περιβάλλοντος [°C]

T_o = θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον συλλέκτη [°C]

T_i = θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη [°C]

$\dot{m}$ = ροή μάζας [kg/s]

c_p = ειδική θερμοχωρητικότητα σε σταθερή πίεση [J/kgK]

F_R = παράγων θερμικής απολαβής του συλλέκτη

I_t = ωριαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [J/m²]

β = η γωνία κλίσης του κεκλιμένου επιπέδου ως προς το οριζόντιο (degrees)

ρ = ανακλαστικότητα του εδάφους (0.2 για συνηθισμένο ως 0.7 για χιονισμένο)

$R_b = \frac{I_{bT}}{I_b}$ = λόγος άμεσης ακτινοβολία, I_{bT} = ωριαία άμεση ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [J/m²]

I_b = ωριαία άμεση ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [J/m²]

I_d = ωριαία διάχυτη ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [J/m²]

G_b = στιγμιαία άμεση ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [W/m²]

G_d = στιγμιαία διάχυτη ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [W/m²]

G_T : Η στιγμιαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [kW/m²]

A_c : Η επιφάνεια του συλλέκτη [m²]

$F_R U_L$ [W/m²K] και $F_R (\tau\alpha)$ χαρακτηριστικά του συλλέκτη

T_a : η θερμοκρασία περιβάλλοντος

T_i : είναι η θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη

T_i : η θερμοκρασία εισόδου στον ατμοποιητή

$\dot{Q}_h$: ο ρυθμός μεταφοράς θερμότητας

$Q_{\max}$: ο μέγιστος δυνατός ρυθμός μεταφοράς θερμότητας

ρ_o, C_{po}, T_o : μεγέθη του αλμυρού νερού στην δεξαμενή τροφοδοσίας

V_i : ροή όγκου [m³/s]

NTU: αριθμός μεταφερόμενων μονάδων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το νερό είναι από τα σημαντικότερα αγαθά της ανθρώπινης ύπαρξης, βασικός παράγοντας και στοιχείο της ανθρώπινης εξέλιξης και γενικά της ζωής πάνω στην Γη. Η θέση όμως αυτού του πολύτιμου αγαθού, ολοένα και διακυβεύεται. Η ραγδαία αύξηση του πληθυσμού της Γης σε συνδυασμό με την αυξανόμενη μόλυνση των υδάτινων πόρων του πλανήτη μας, αποτελούν τις κυριότερες αιτίες έλλειψης πόσιμου νερού σήμερα. Λαμβάνοντας υπόψη την ύπαρξη μεγάλων ξηρών περιοχών του πλανήτη, όπου επικρατεί παρατεταμένη ξηρασία, ενώ η ηλιακή ακτινοβολία παραμένει σε υψηλά επίπεδα, οδηγούμαστε αναπόφευκτα στον οξύ προβληματισμό για το μέλλον αυτού του τόπου και στην αναγκαιότητα εύρεσης άμεσου και αποτελεσματικής λύσης στο πρόβλημα του νερού.

Μία αποτελεσματική λύση είναι η αφαλάτωση του θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού, το οποίο ουσιαστικά βρίσκεται σε ανεξάντλητες ποσότητες παντού. Δεδομένου ότι και ο ήλιος είναι ουσιαστικά μια ανεξάντλητη πηγή ενέργειας, προτείνεται ως λύση η αφαλάτωση με την χρήση ηλιακών συλλεκτών.

Ένας ακόμη ενθαρρυντικός παράγοντας που ενισχύει αυτή την λύση είναι ότι οι ώρες της ημέρας και οι εποχές του χρόνου όπου παρατηρείται η μεγαλύτερη ζήτηση σε πόσιμο νερό, συμπίπτουν με τις ώρες και τις εποχές όπου τα επίπεδα της έντασης της ηλιακής ακτινοβολίας βρίσκονται στο μέγιστο για μια χώρα του βορείου ημισφαιρίου, όπως η Ελλάδα που αφορά την έρευνα που πραγματοποιείται σε αυτή την εργασία.

Κύριο μέλημα της παρούσης εργασίας είναι η βιβλιογραφική διερεύνηση των φυσικών φαινομένων που διέπουν την μέθοδο της ηλιακής απόσταξης. Για τον σκοπό αυτό μελετήθηκε ένα απλό σύστημα ηλιακής απόσταξης.

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΕΙΝΑ
ΑΘΗΝΑ 2008

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το πρόβλημα έλλειψης πόσιμου νερού στον πλανήτη μας, λόγω της ολοένα αυξανόμενης ζήτησης του, εξαιτίας της ραγδαίας αύξησης του πληθυσμού και της υπερκατανάλωσης του στις προηγμένες χώρες, της μόλυνσης του από τα βιομηχανικά λύματα και απόβλητα και της παρατεταμένης ξηρασίας σε κάποιες περιοχές, οδηγεί με ραγδαίους ρυθμούς στο μείζον πρόβλημα της λειψυδρίας.

Αντικείμενο αυτής της εργασίας είναι να παρουσιάσει τις τεχνικές παραγωγής πόσιμου νερού, μέσω της διαδικασίας της αφαλάτωσης θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού, το οποίο διατίθεται σε θεωρητικά ανεξάντλητες ποσότητες για τις ανάγκες του πλανήτη.

Η εργασία επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στη μέθοδο αφαλάτωσης του νερού χρησιμοποιώντας τον ήλιο ως πηγή ενέργειας. Πρόκειται για την μέθοδο της ηλιακής απόσταξης, η οποία πραγματοποιείται με τη βοήθεια του ηλιακού αποστακτήρα.

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερο επιστημονικό ενδιαφέρον, γιατί χρησιμοποιεί ως πηγή ενέργειας τον ήλιο. Είναι προφανές ότι η ηλιακή ενέργεια είναι μια απίτις πιο αξιόπιστες μορφές ανανεώσιμης ενέργειας, ειδικά όσον αφορά στην χώρα μας. Διατίθεται σε άφθονες ποσότητες, δωρεάν και είναι φιλική προς το περιβάλλον.

Επίπλέον, οι ηλιακοί αποστακτήρες παρουσιάζουν ιδιαίτερα ευνοϊκά χαρακτηριστικά για την τοποθέτησή τους σε περιοχές άγονες, ορεινές και απόμακρες. Για το λόγο αυτό μελετάται η ηλιακή απόσταξη ως ιδανική λύση για μια νησιωτική περιοχή όπως η νήσος Νάξος, για την οποία γίνεται θεωρητική εφαρμογή της μεθόδου στην παρούσα εργασία

ABSTRACT

The problem of lack of drinking water in our planet, due to its constantly increasing demand, as a cause of the rapid population growth and of its overconsumption in the developed countries, its contamination due to the industrial effluents and waste and the prolonged draught in some areas, leads to the major problem of water shortage.

The object of this thesis is to present the technical methods of producing drinking water, through the process of desalination of sea water or brackish water, which eventually is allocated in inexhaustible quantities for the needs of the planet.

This thesis mainly focuses in the method of water desalination by using the sun as a source of energy. It's about the method of solar distillation, which takes place with the help of the solar distillator.

This method has distinctive scientific interest, because it uses the sun as the energy source. Obviously, solar energy is one of the most reliable forms of renewable energy, especially as far as it concerns our country. It is allocated in generous quantities, for free and it is friendly to the environment.

Moreover, solar distillators show special favourable characteristics for their use in distant, mountainous, isolated regions. For this reason, solar distillation is considered as the ideal solution for an island region, like the island of Naxos, for which a theoretical application of the method is taking place in the present thesis.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ-1:ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

1.1 Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Το νερό χρησιμοποιείται ευρύτατα και για πολύ διαφορετικούς σκοπούς σε ποσότητες, που εξαρτώνται από μια σειρά παράγοντες, που έχουν σχέση με το γεωγραφικό χώρο που ζουν και το πολιτιστικό, το κοινωνικό και το οικονομικό επίπεδο των ομάδων που το χρησιμοποιούν. Έτσι, διακρίνουμε τις πιο κάτω χρήσεις :

1. Την οικιακή (πόσιμο, νερό καθαρισμού)
2. Την κοινοτική (πότισμα, πυρόσβεση, πλύση, υδάτινοι δρόμοι μεταφοράς)
3. Την βιομηχανική (ψύξη, παραγωγή)
4. Την γεωργική (άρδευση)

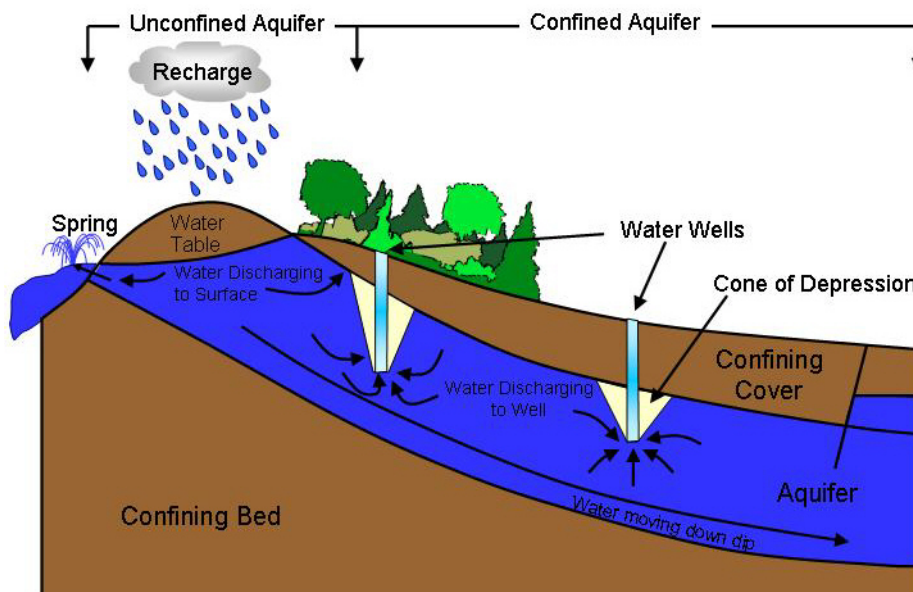
Η ποιότητα του χρησιμοποιούμενου νερού ποικίλλει κατά περίπτωση.

1.2 Ο ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Η παγκόσμια διαδικασία, που τροφοδοτεί και απομακρύνει το νερό από την επιφάνεια της γης ονομάζεται υδρολογικός κύκλος (**Σχήμα 1**). Το νερό μεταφέρεται στη γήινη ατμόσφαιρα με δύο τρόπους:

1. Εξάτμιση και
2. Διαπνοή

Η εξάτμιση πραγματοποιείται από όλες τις υδάτινες επιφάνειες και επιταχύνεται με την θερμοκρασία και με τα ρεύματα του αέρα. Καθώς ο υγρός αέρας ανυψώνεται, ψύχεται. Τελικά συγκεντρώνεται αρκετή υγρασία που καθώς ψύχεται αρκετά σχηματίζει μικρούς κρυστάλλους ή σταγονίδια επάνω σε μικροσκοπικά στερεά σωματίδια. Όταν το μέγεθός τους γίνει σημαντικό οι σταγόνες και το χιόνι γίνονται αρκετά βαριά και κατακρημνίζονται. Καθώς πέφτουν στην επιφάνεια της γης, οι σταγόνες είτε τρέχουν πάνω στο έδαφος και συγκεντρώνονται σε ρεύματα και ποτάμια, είτε διεισδύουν στο έδαφος και σχηματίζουν τα υπόγεια ύδατα .

Σχήμα 1.1. Ο ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

1.3 ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Αμέσως μετά την κατακρήμνιση, ένα μέρος του νερού εξατμίζεται, ένα μέρος διηθείται στο έδαφος, ένα μέρος διαβρέχει την επιφάνεια και ένα μέρος εγκλωβίζεται σε επιφανειακούς θύλακες. Το υπόλοιπο ρέει προς τα πλησιέστερα ποτάμια ή λίμνες .

1.4 ΥΔΡΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Το στρώμα του εδάφους, που βρίσκεται πλησιέστερα στην επιφάνεια, χαρακτηρίζεται ως μη κορεσμένη ζώνη, και το νερό που βρίσκεται σ' αυτό αποτελεί το επιφανειακό νερό. Μέσα στο έδαφος και κάτω από την μη κορεσμένη ζώνη το νερό σχηματίζει τον υδάτινο ορίζοντα, καθώς περνώντας κάτω από την ριζική ζώνη πληρώνει όλα τα κενά του υπεδάφους. Το νερό που ρέει υπόγεια ανάμεσα σε συμπαγή πετρώματα σχηματίζει τους αρτεσιανούς υδάτινους όγκους, που βρίσκονται υπό πίεση.

1.5 ΡΥΠΑΝΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Πηγές ρύπανσης των υπογείων υδάτων από χημικά είναι κυρίως η βιομηχανία και οι αγροτικές δραστηριότητες. Οι χημικές ουσίες καταλήγουν στα υπόγεια νερά μέσω πέντε διαδρομών.

Διαστάλαξη από τα μη επενδυμένα τοιχώματα των φρεάτων χώνευσης.

Ακατάλληλη κάλυψη εδαφικών επιφανειών.

Ακατάλληλη επιφανειακή και υπεδάφεια απόθεση.

Διαρροές σε σωληνώσεις, συσκευές διαδικασιών και δοχεία αποθήκευσης.

Απώλειες υλικών εξ αιτίας ατυχημάτων.

Το νερό μεταφέρει τους ρυπαντές, που είναι διαλυμένοι σ' αυτό προς, δια μέσου και έξω από τη μη κορεσμένη ζώνη, καθώς μπορεί να απομακρυνθεί από το έδαφος με εξάτμιση, διαπνοή, επιφανειακή διήθηση και διύλιση.

Από την μη κορεσμένη ζώνη το νερό και οι ρυπαντές περνούν στην κορεσμένη ζώνη, όπου ο ρυθμός ροής του νερού υπαγορεύεται από δύο θεμελιώδεις παράγοντες, το πορώδες και την διαπερατότητα του υπεδάφους.

Η μοίρα των χημικών ουσιών στα υπόγεια νερά καθορίζεται από φυσικοχημικές και βιολογικές αντιδράσεις, που λαμβάνουν χώρα στο υπέδαφος, όπως ρόφηση και εκρόφηση, επιφανειακή ατμοποίηση, βιοαποικοδόμηση και χημική αποικοδόμηση [3]. Περιπτώσεις εκτεταμένης ρύπανσης απαιτούν σχεδιασμό άμεσης αντιμετώπισης, που στηρίζεται στις ακόλουθες εναλλακτικές δράσεις:

- Έμμεσος καθαρισμός
- Επιτόπια κατεργασία
- Ανάσχεση ρύπανσης
- Άντληση και επιφανειακή κατεργασία

Σε περιπτώσεις, που τα υπόγεια νερά απαιτούν εξειδικευμένη ή οικονομικά ασύμφορη κατεργασία είναι μάλλον λογικό να εγκαταλειφθεί ο χώρος άντλησης. Η επιφανειακή κατεργασία περιλαμβάνει βιολογικές, χημικές, φυσικές (μεταξύ των οποίων και εξάτμιση) και θερμικές διεργασίες .

1.6 ΟΞΙΝΗ ΒΡΟΧΗ

Η μη μολυσμένη βροχή είναι κανονικά όξινη λόγω της διάλυσης του ατμοσφαιρικού διοξειδίου το άνθρακα. Το pH ισορροπίας του καθαρού νερού της βροχής είναι 5.6.

Το ενδιαφέρον γύρω από την όξινη βροχή σχετίζεται προς τις δυναμικές επιδράσεις της οξύτητας στην υδρόβια ζωή, στην καταστροφή της συγκομιδής και των δασών, και την καταστροφή των δομικών υλικών. Χαμηλές τιμές pH επηρεάζουν απ' ευθείας τα ψάρια μεταβάλλοντας τον αναπαραγωγικό κύκλο ή ελευθερώνοντας αδιάλυτο αλουμίνιο, που είναι τοξικό.

Είναι πιθανόν όξινα όμβρια νερά να εισέρχονται στα υπόγεια αποθέματα και να αυξάνουν την

διαλυτότητα τοξικών μετάλλων. Όξινα νερά μπορούν επίσης να διαλύουν μέταλλα, όπως μόλυβδο και χαλκό από θερμές και ψυχρές σωληνώσεις νερού. Είναι γνωστό ότι τα υπόγεια νερά συγκεντρώνονται πολύ αργά με διείσδυση των επιφανειακών υδάτων δια μέσου του χώματος και των πετρωμάτων στον υδροφόρο ορίζοντα. Εάν τα υδάτινα νερά έχουν οξυνισθεί τότε εκείνες οι αστικές περιοχές, που υδροδοτούνται από υπόγεια νερά οφείλουν να κατεργασθούν το νερό με χημικές μεθόδους, ώστε να αποκτήσει αποδεκτές προδιαγραφές. Εξ' άλλου σε πολλές αγροτικές περιοχές το νερό, που αντλείται κάτω από τον υδροφόρο ορίζοντα εμφανίζει αρκετές φορές και ρύπανση από μέταλλα διαλυτά σε οξέα, όπως μόλυβδο, χαλκό και ψευδάργυρο, που είναι ενδεχόμενο να έχουν παραληφθεί είτε από σωληνώσεις είτε από πετρώματα.

1.7 ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ

Ατυχώς τα υγρά και στερεά απόβλητα των ανθρώπινων κοινοτήτων κατέχουν σε σημαντικό βαθμό την ικανότητα να μολύνουν το περιβάλλον. Στους πρωτόγονους πολιτισμούς η θεραπεία των προβλημάτων μόλυνσης ήταν η μετακίνηση της κοινότητας σε άλλη κατάλληλη για διαβίωση περιοχή. Στις σύγχρονες κοινωνίες αυτό είναι αδιανόητο και επομένως θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα τόσο για την προστασία του οικιστικού περιβάλλοντος, όσο και για την αναπλήρωσή του νερού, που καταναλίσκεται.

Το τελευταίο σε ορισμένες περιπτώσεις είναι αδύνατο να πραγματοποιηθεί πλήρως με χρήση των φυσικών διαθεσίμων και ως εκ τούτου αναπτύχθηκαν μέθοδοι για την μερική ανακύκλωση του χρησιμοποιημένου νερού, μετά από κατάλληλη επεξεργασία. Ωστόσο η επεξεργασία BPT (best practicable technology) ή BAT (best available technology economically achievable) των υγρών αποβλήτων είναι έτσι κι' αλλιώς επιβεβλημένη πριν καταλήξουν σε κάποιον αποδέκτη. Περισσότερες από 21 κατηγορίες βιομηχανιών και 65 οικογένειες ρυπαντών, που περιλαμβάνουν τουλάχιστον 129 ειδικές ουσίες τίθενται κάτω από το καθεστώς αυτό, που προβλέπει όρια, κατευθυντήριες οδηγίες, και προδιαγραφές αποδόσεων και προκατεργασίας. Υπό αυτές τις συνθήκες το νερό που επιστρέφει στους αποδέκτες έχει βασικά τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτό που τροφοδοτείται στην βιομηχανική μονάδα, ενώ πολλές φορές είναι καλλίτερο. Σ' αυτές τις περιπτώσεις κάποιες ποσότητες μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν κατ' ευθείαν στη μονάδα (π.χ. νερό πλύσης). Η απαίτηση ανακύκλωσης όμως γενικά επιβάλλει πρόσθετες διαδικασίες, που αυξάνουν δραματικά το κόστος επεξεργασίας, εκτός και αν οι μέθοδοι προβλέπουν τη λειτουργία φυσικών συστημάτων μεγάλου συνήθως χρόνου παραμονής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ –2: Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

2.1 Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Μια πιθανή λύση στο πρόβλημα της λειψυδρίας, είναι η παραγωγή νερού με αφαλάτωση θαλασσινού ή υφάλμυρου νερού. Με τον όρο αφαλάτωση νοείται η διαδικασία απομάκρυνσης αλάτων από το νερό. Η αφαλάτωση βρήκε για πρώτη φορά εφαρμογή στον Μεσαίωνα για την παραγωγή γλυκού νερού σε ποντοπόρα πλοία. Τα συστήματα αυτά χρησιμοποιούσαν ηλιακή ενέργεια ως πηγή θερμότητας. Ωστόσο, μέχρι τις αρχές του 20^{ου} αιώνα και παρά τη διαρκή βελτίωση της τεχνολογίας, η πρόοδος για την εφαρμογή της αφαλάτωσης σε βιομηχανική κλίμακα υπήρξε πολύ βραδεία. Το ενδιαφέρον για την αφαλάτωση αναζωπυρώθηκε τη δεκαετία του 30 στην Καλιφόρνια των Η.Π.Α. λόγω της μεγάλης ξηρασίας που έπληξε την ευρύτερη περιοχή. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η ραγδαία αύξηση της ζήτησης καλής ποιότητας νερού στα μεγάλα αστικά κέντρα και η βιομηχανική ανάπτυξη, ώθησαν προς την ανεύρεση νέων υδάτινων αποθεμάτων. Η ανάγκη όμως για ταυτόχρονη ανάπτυξη απόμακρων ή ημιέρημων περιοχών είχε ως αποτέλεσμα την προώθηση της αφαλάτωσης για την ύδρευση περιοχών που διέθεταν μόνο αλμυρά ή υφάλμυρα νερά.

Το 1995 η συνολική δυναμικότητα των μονάδων αφαλάτωσης, ήταν ίση προς 20m³/day, ενώ ο αριθμός των εγκαταστάσεων με δυναμικότητα άνω των 100m³/day ήταν μεγαλύτερος από 11,000. Το πυκνότερο δίκτυο μονάδων εντοπίζεται στις περιοχές του Περσικού Κόλπου, τη Σαουδική Αραβία και τα Αραβικά Εμιράτα.

2.2 Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η παρούσα ενεργειακή κατάσταση του πλανήτη έχει ως εξής: τα 2/3 της συνολικής παραγόμενης ενέργειας καταναλώνονται από το 1/5 του πληθυσμού του πλανήτη (ανεπτυγμένες χώρες), καθώς ο υπόλοιπος πληθυσμός, που αφορά κυρίως τις υπό ανάπτυξη χώρες αυξάνεται ραγδαία, προαναγγέλλοντας μεγάλη ενεργειακή ζήτηση. Καθώς οι ενεργειακές πηγές που χρησιμοποιούνται δεν είναι αστείρευτες, ίσως η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως η ηλιακή δώσει μια λύση στην επερχόμενη ενεργειακή κρίση. Επιπλέον, οι παρούσες ενεργειακές πηγές (πετρέλαιο, άνθρακας, φυσικό αέριο, βιομάζα, υδροηλεκτρική και πυρηνική ενέργεια) και τα απόβλητα από τη χρήση τους αποτελούν τον κύριο παράγοντα ρύπανσης του περιβάλλοντος, επιβαρύνοντάς το κατά 90%, ενώ η πιο «καθαρή ενεργειακή πηγή» από άποψη εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα, που κυρίως επιβαρύνει την ατμόσφαιρα, είναι η ηλιακή (ηλιακά θερμικά και φωτοβολταϊκά στοιχεία). Παρόλο που το ποσό της ενέργειας που δέχεται η γη από τον ήλιο είναι τεράστιο, δεν είναι εξ'ολοκλήρου αξιοποιήσιμο για την κάλυψη των ενεργειακών μας αναγκών. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί, παρόλο που η ηλιακή ενέργεια έχει ομαλή κατανομή στην επιφάνεια της γης, έχει μικρή πυκνότητα ανά μονάδα επιφανείας, και είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί τόσο μεγάλη έκταση επιφάνειας ώστε να αξιοποιείται για την παραγωγή ενός ικανού ποσού ενέργειας. Ένα δεύτερο πρόβλημα στην αξιοποίηση της ηλιακής ενέργειας είναι και η μεταβολή της έντασής της ανάλογα με την ώρα της ημέρας και τις διάφορες κλιματολογικές συνθήκες.

2.3 Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Η Γη εκτείνεται σε επιφάνεια 510*10¹² m², εκ των οποίων τα 360*10¹² m² αποτελούν τις υδάτινες επιφάνειες. Ο ολικός όγκος των αποθεμάτων νερού της Γης είναι 1.41*10¹⁸ m³, εκ των οποίων το 97% αποτελεί τις θάλασσες και τους ωκεανούς, ενώ το υπόλοιπο 3% είναι τα αποθέματα του υφάλμυρου ή γλυκού νερού. Από στατιστικές μελέτες, έχει προκύψει ότι μόνο το 0.75% αυτού υπάρχει σε υγρή μορφή και μόνο το 0.01% βρίσκεται στα ποτάμια και στις λίμνες, άμεσα προσιτό και στην διάθεσή μας.

Η εκρηκτική αύξηση του πληθυσμού των μεγάλων αστικών κέντρων σε συνδυασμό με το γενικό «πνεύμα υπερκατανάλωσης» που επικρατεί στη σύγχρονη εποχή και τις παρατεταμένες

περιόδους ξηρασίας λόγω των κλιματικών αλλαγών καθώς και τη μόλυνση των υδάτινων πόρων από τα βιομηχανικά λύματα και απόβλητα, έχει σαν αποτέλεσμα την μη επάρκεια του πόσιμου νερού που απομένει. Το πρόβλημα είναι περισσότερο αισθητό στις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και σε απόμακρες ορεινές και νησιωτικές περιοχές ανά τον κόσμο και πιο συγκεκριμένα στην χώρα μας.

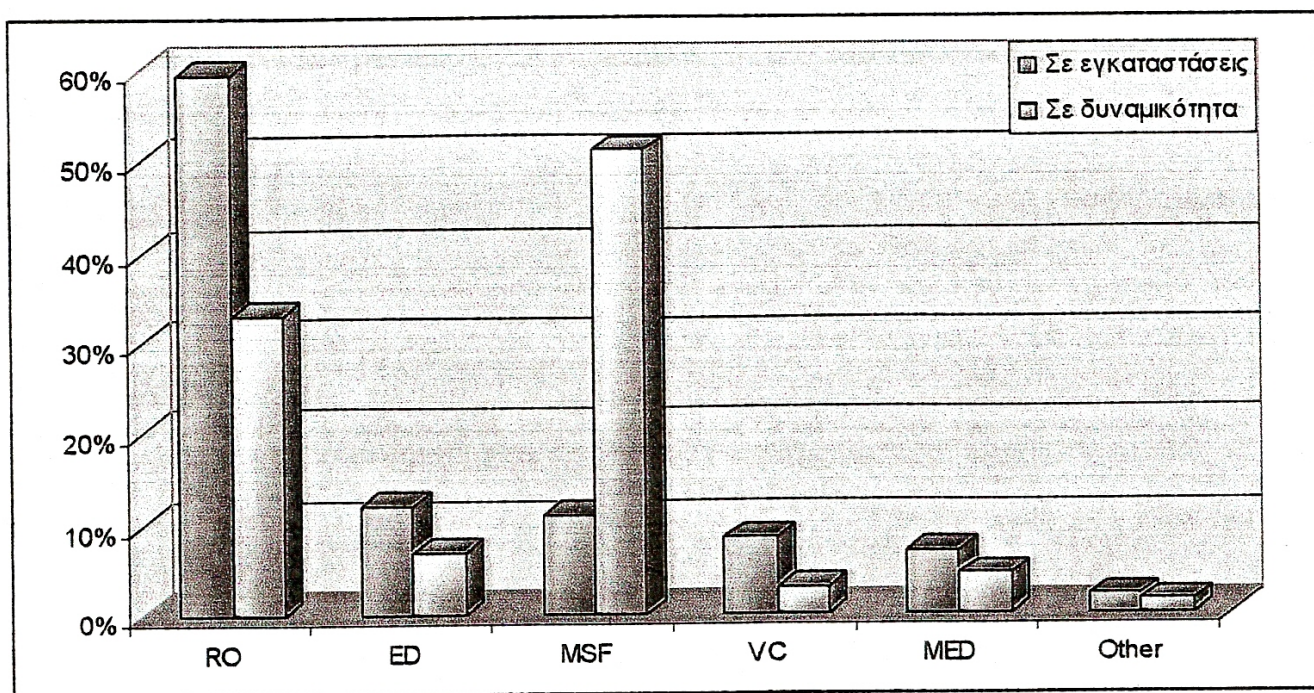
Από τα παραπάνω στοιχεία γίνεται φανερή η ανάγκη ανάπτυξης διαφόρων τεχνικών και διεργασιών επεξεργασίας του αλμυρού και υφάλμυρου νερού, που διατίθενται σε αφθονία για την μετατροπή του σε πόσιμο νερό και την κάλυψη των αναγκών, που προκύπτουν ανά περιοχή.

2.4 ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Οι διεργασίες αφαλάτωσης γενικά διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες:

- Σε διεργασίες που περιλαμβάνουν αλλαγή φάσης (θερμικές διεργασίες). Οι ευρύτερα διαδεδομένες διεργασίες της κατηγορίας αυτής είναι η πολυβάθμια εκτόνωση, η πολυβάθμια απόσταξη, η μηχανική συμπίεση ατμών και η ηλιακή απόσταξη. Όλες οι παραπάνω χρησιμοποιούνται για την αφαλάτωση θαλασσινού νερού.
- Σε διεργασίες οι οποίες διεξάγονται σε μία και μόνο φάση. Στην κατηγορία αυτή ανήκουν η αντίστροφη ώσμωση και η ηλεκτροδιάλυση, οι οποίες χρησιμοποιούν μεμβράνες για την απομάκρυνση των αλάτων. Η ηλεκτροδιάλυση χρησιμοποιείται για αφαλάτωση μόνο υφάλμυρου νερού (1000 ως 11,000 ppm TDS) ενώ η αντίστροφη ώσμωση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αφαλάτωση τόσο υφάλμυρου όσο και θαλασσινού νερού (περίπου 35,000 ppm TDS).

Η κατανομή των εγκαταστάσεων αφαλάτωσης ανάλογα με την χρησιμοποιούμενη διεργασία, δίνεται στο **Σχήμα 2.1**.

Σχήμα 2.1-Κατανομή εγκαταστάσεων αφαλάτωσης

Δύο κρίσιμες παράμετροι για τις διεργασίες της αφαλάτωσης είναι η ποιότητα του παραγόμενου νερού και η ενεργειακή κατανάλωση. Η ποιότητα του παραγόμενου νερού εξαρτάται από την ίδια την

διεργασία. Οι θερμικές διεργασίες που περιλαμβάνουν απόσταξη, παράγουν νερό με συγκέντρωση γύρω στα 20 ppm TDS. Αντίθετα οι διεργασίες μεμβρανών, σχεδιάζονται ούτως ώστε να

παράγουν νερό με συγκέντρωση 100-500ppm(συγκέντρωση διαλελυμένων αλάτων για πόσιμο νερό 500-1500 TDS). Ακολουθεί μια συνοπτική περιγραφή των κυριότερων διεργασιών αφαλάτωσης.

2.5 Η ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Η αφαλάτωση είναι μια φυσική διεργασία διαχωρισμού των αλάτων από το νερό ή από υδατικά διαλύματα, ή αντίστροφα διαχωρισμού του νερού από το διάλυμα αλάτων.

Πρώτη ύλη για την τροφοδότηση μιας μονάδας αφαλάτωσης είναι το θαλασσίο (αλμυρό) νερό ή το υφάλμυρο νερό, η περιεκτικότητα των οποίων σε άλατα ξεπερνά το επιτρεπτό όριο για την κατανάλωση του από τον ανθρώπινο οργανισμό.

Ως πηγές ενέργειας χρησιμοποιούνται οι συμβατικές πηγές (πετρέλαιο, είδη ορυκτού άνθρακα, φυσικό αέριο) καθώς και η πυρηνική ενέργεια.Υπάρχουν και εναλλακτικές πηγές ενέργειας, οι οποίες κοστίζουν φθηνότερα και είναι φιλικότερες προς το περιβάλλον.Δευτερογενώς μπορεί τέτοια να είναι η απορριπτόμενη ενέργεια από βιομηχανικές εγκαταστάσεις, η εκτός αιχμής ηλεκτρική ενέργεια ή ο απατμός διαφόρων βιομηχανιών(κυρίως από σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος).Πρωτογενώς μπορεί να είναι η γεωθερμική ενέργεια και η ηλιακή ενέργεια.Οι δύο τελευταίες ως ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παρουσιάζουν το πλεονέκτημα της φιλικότητας προς το περιβάλλον και γι'αυτό το λόγο παρουσιάζουν και επιστημονικό ενδιαφέρον.Λόγω όμως της επικρατέστερης στη χώρα μας ηλιακής ενέργειας, στην παρούσα εργασία αυτή θα αναπτυχθεί διεξοδικά.

2.6 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Η ιστορία της αφαλάτωσης ξεκινά από πολύ παλιά.Οι πρώτες προσπάθειες για αφαλάτωση νερού είχαν γίνει από τους αρχαίους χρόνους έως και τον Μεσαίωνα, ενώ το 1675 κατατέθηκε το πρώτο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας για μια συσκευή απόσταξης θαλασσινού νερού για παραγωγή πόσιμου νερού.Από τότε και ως τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η πρόοδος ήταν σχετικά αργή.Το ενδιαφέρον ξαφνικά έγινε έντονο μετά το τέλος του 2^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου, όπου τα επόμενα χρόνια σημειώθηκε ραγδαία αύξηση και βελτίωση των τεχνικών και εφαρμογών αφαλάτωσης.Σήμερα λειτουργούν σε όλο τον κόσμο, περίπου 11070 μονάδες αφαλάτωσης με συνολική παροχή, περίπου 20.300.000m³/day.[K. Wangnick, 1996]

2.7 ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Πολλές μέθοδοι αφαλάτωσης έχουν αναπτυχθεί ως τώρα, αρκετές από τις οποίες έχουν βρει μεγάλη εφαρμογή.Αυτές διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες, στις θερμικές και στις μη θερμικές.

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τεχνολογίες αφαλάτωσης βασισμένες στη μέθοδο της εξάτμισης ή όπως εσφαλμένα έχει καθιερωθεί απόσταξης, με χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει διεργασίες διύθισης μέσω μεμβρανών και απόσταξης, οδηγούμενες από ηλεκτρική ή μηχανική ενέργεια παραγόμενη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Οι **μη θερμικές** μέθοδοι είναι οι ακόλουθες:

1. Η ηλεκτροδιάλυση (ED)
2. Η αντίστροφη ώσμωση (RO)
- 3 . Οι υβριδικές μέθοδοι
4. Η ψύξη

Οι **θερμικές** μέθοδοι είναι:

1. Η πολυβάθμια εκρηκτική εξάτμιση Multi-stage flash distillation-MSF)
2. Η πολυβάθμια εξάτμιση (Multi effect distillation-MED)
3. Η μηχανική ή θερμική εξάτμιση με επανασυμπύεση ατμών (Vapor compression, mechanical MVC,thermal-TVC)
4. Η ηλιακή απόσταξη

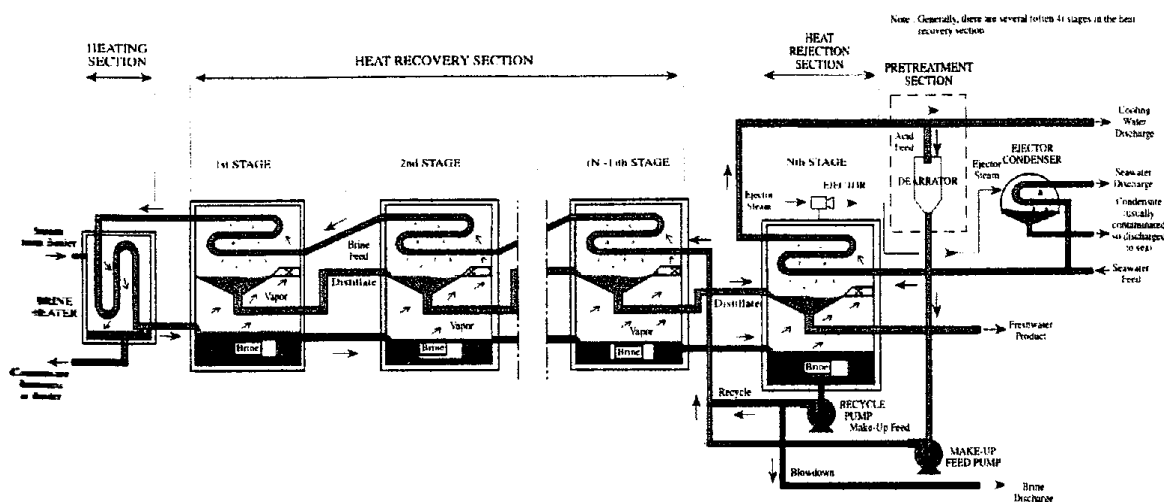
2.8 ΘΕΡΜΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

2.8.1 ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΕΚΡΗΚΤΙΚΗ ΕΞΑΤΜΙΣΗ (MULTISTAGE FLASH-MSF)

Η πολυβάθμια εκρηκτική εξάτμιση είναι η πιο διαδεδομένη μέθοδος αφαλάτωσης (71% παγκοσμίως). Χρησιμοποιείται για μεγάλες παροχές (24000-31000m³/day) και εφαρμόζεται σε θαλάσσιο νερό. Έχει απαιτήσεις κατεργασίας παραγόμενου νερού και παρουσιάζει ευκολία στον σχηματισμό επικαθίσεων. Στην μέθοδο αυτή το προθερμασμένο αλμυρό νερό εισάγεται στον θάλαμο εξάτμισης, όπου επικρατεί χαμηλή πίεση με αποτέλεσμα τον απότομο βρασμό του. Ο παραγόμενος ατμός συμπυκνώνεται στην εξωτερική επιφάνεια σωληνών, μέσω των οποίων ρέει το αλμυρό νερό. Η διαδικασία γίνεται σε πολλές διαδοχικές βαθμίδες.

Στη διεργασία αυτή όπως και σε όλες τις θερμικές διεργασίες, το νερό της τροφοδοσίας θερμαίνεται παράγοντας ατμό, ο οποίος συμπυκνύμενος σχηματίζει καθαρό νερό. Το θαλασσινό νερό μετά την προεπεξεργασία, τροφοδοτείται μέσα από μια σειρά εναλλακτών που αυξάνουν την θερμοκρασία του σε θερμοκρασία ελάχιστα χαμηλότερη από το σημείο ζέσεως. Στη συνέχεια η τροφοδοσία εισέρχεται στο πρώτο στάδιο ανάκτησης, το οποίο λειτουργεί σε πίεση χαμηλότερη από την πίεση κορεσμού παραάγωντας ατμό. Ο παραγόμενος ατμός περνά από τους εναλλάκτες, όπου συμπυκνώνεται αποδίδοντας θερμότητα που χρησιμοποιείται για την εξάτμιση της τροφοδοσίας. Η διαδικασία της εκτόνωσης και συμπύκνωσης επαναλαμβάνεται σε όλα τα στάδια της διεργασίας για τα ρεύματα της άλμης και του αποστάγματος, τα οποία λειτουργούν σε όλο και χαμηλότερες πιέσεις. Σε μεγάλες μονάδες μια ποσότητα άλμης αναμειγνύεται με το ρεύμα της τροφοδοσίας, ελαττώνοντας τις απώλειες θερμότητας και αυξάνοντας την απόδοση της διεργασίας. Σε μικρές μονάδες αντίθετα, η διεργασία απλοποιείται σημαντικά με την μη ανάκτηση θερμότητας, γεγονός όμως που μειώνει την ενεργειακή απόδοση.

Έχει απαιτήσεις κατεργασίας παραγόμενου νερού, ενώ δεν οδηγεί σε σημαντικές επικαθίσεις αλάτων. Στην μέθοδο αυτή το προθερμασμένο αλμυρό νερό, ρέει σε μορφή λεπτού στρώματος στην εξωτερική ή στην εσωτερική επιφάνεια οριζόντιων ή κατακόρυφων σωληνών, όπου θερμαίνεται και εξατμίζεται από την θερμότητα συμπύκνωσης του ατμού που ρέει στην άλλη πλευρά των σωληνών. Η διαδικασία γίνεται σε πολλές διαδοχικές βαθμίδες

Σχήμα 2.2: : Πολυβάθμια Εκτόνωση

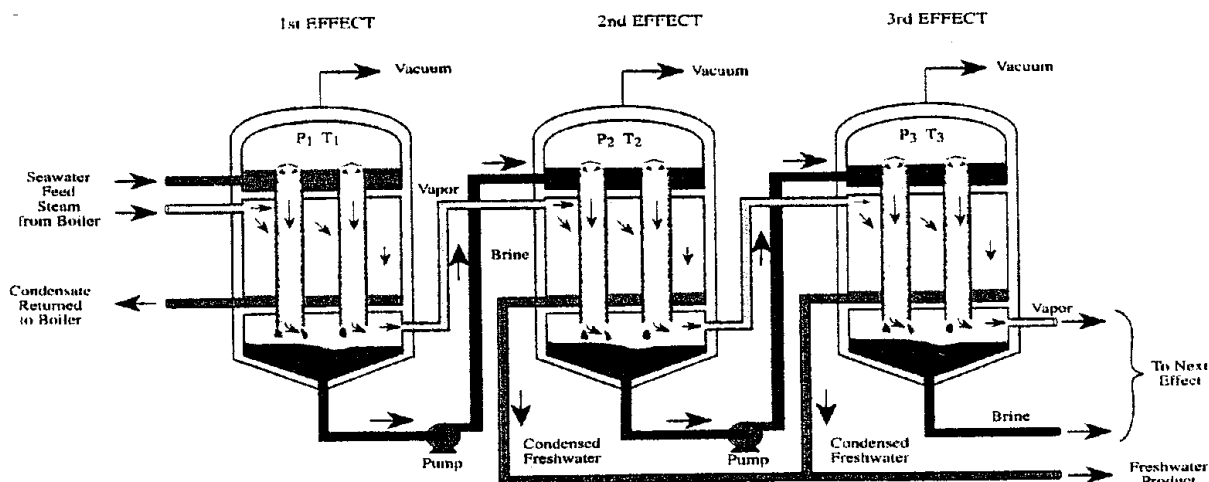
Το πάγιο αλλά και το ενεργειακό κόστος της διεργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντικά. Οι μεγαλύτερες απαιτήσεις είναι σε θερμική ενέργεια, ενώ η ηλεκτρική ενέργεια χρησιμοποιείται βοηθητικά για την λειτουργία αντλιών. Για παράδειγμα σε μια εγκατάσταση που λειτουργεί με βαθμό απόδοσης₁₃

(ποσότητα παραγόμενου νερού/ποσότητα καταναλισκόμενου ατμού) ίσο προς 0.8, η θερμική ενεργειακή απαίτηση είναι στα 260kJ/kg, ενώ οι απαιτήσεις σε ηλεκτρική ενέργεια κυμαίνονται συνήθως μεταξύ 4 και 6 kWh/m³[2].

Η διεργασία βρίσκει εφαρμογή στην παραγωγή πόσιμου νερού κυρίως στις χώρες της Μέσης Ανατολής σε μονάδες μεγάλης κλίμακας με δυναμικότητα άνω των 5000m³/day. Η μεγαλύτερη εγκατάσταση αφαλάτωσης που λειτουργεί με την συγκεκριμένη μέθοδο, έχει δυναμικότητα 60,000m³/day[2].

2.8.2 ΠΟΛΥΒΑΘΜΙΑ ΑΠΟΣΤΑΞΗ (MULTI EFFECT DISTILLATION -MED)

Στο πρώτο στάδιο της εξάτμισης με επανασυμπύεση ατμών, το εισερχόμενο θαλασσινό νερό θερμαίνεται μέχρι το σημείο βρασμού. Μια ποσότητα εξατμίζεται και ο παραγόμενος ατμός χρησιμοποιείται για την θέρμανση του υγρού που περνά στο δεύτερο στάδιο. Η τροφοδοσία του δεύτερου επιπέδου, το οποίο λειτουργεί σε χαμηλότερη πίεση, εξατμίζεται παράγοντας νέα ποσότητα ατμού. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται σε όλα τα στάδια της διεργασίας. Η βασική διαφορά της MED από την MSF, είναι ότι στην πρώτη η μεγαλύτερη ποσότητα αποστάγματος παράγεται από εξάτμιση, ενώ στη δεύτερη το προϊόν παράγεται κυρίως με εκτόνωση.

Σχήμα 2.3 .Πολυβάθμια απόσταξη

Το κόστος της μονάδας εξαρτάται από τον επιθυμητό λόγο απόδοσης, με το πάγιο και το ενεργειακό κόστος να είναι εξίσου σημαντικά. Και πάλι η μέγιστη ενεργειακή απαίτηση είναι σε θερμική ενέργεια, ενώ η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας είναι χαμηλή.

Η διεργασία βρίσκει κυρίως εφαρμογή στην βιομηχανία και για την παραγωγή αλατιού με απόσταξη του θαλασσινού νερού. Χρησιμοποιήθηκε αρχικά σε μερικές μονάδες αφαλάτωσης, αλλά στην συνέχεια αντικαταστάθηκε από την MSF η οποία έχει χαμηλότερο κόστος, λιγότερα λειτουργικά προβλήματα και καλύτερη απόδοση. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να βρίσκει και πάλι εφαρμογή, ενώ έχουν γίνει και αρκετές βελτιώσεις στον σχεδιασμό της διεργασίας.

2.8.3 ΕΞΑΤΜΙΣΗ ΜΕ ΕΠΑΝΑΣΥΜΠΙΕΣΗ ΑΤΜΩΝ (VAPOUR COMPRESSION-VC)

Η μηχανική ή θερμική εξάτμιση με επανασυμπίεση ατμών, χρησιμοποιείται για μεσαίες και σχετικά μικρές παροχές. Εφαρμόζεται σε θαλάσσιο νερό και έχει απαιτήσεις κατεργασίας παραγόμενου νερού και υψηλές και διαρκείς απαιτήσεις συντήρησης. Στην μέθοδο αυτή το προθερμασμένο αλμυρό νερό, ρέει σε μορφή λεπτού στρώματος στην εξωτερική ή την εσωτερική επιφάνεια σωλήνων, όπου εξατμίζεται από την θερμότητα συμπύκνωσης του ατμού που ρέει στην άλλη πλευρά των σωλήνων. Ο παραγόμενος ατμός συμπιέζεται είτε με συμπιεστή (μηχανική συμπίεση) είτε με εκτοξευτήρα ατμού (θερμική συμπίεση) και οδηγείται στους σωλήνες, όπου στην άλλη πλευρά τους ρέει το αλμυρό νερό και συμπυκνώνεται.

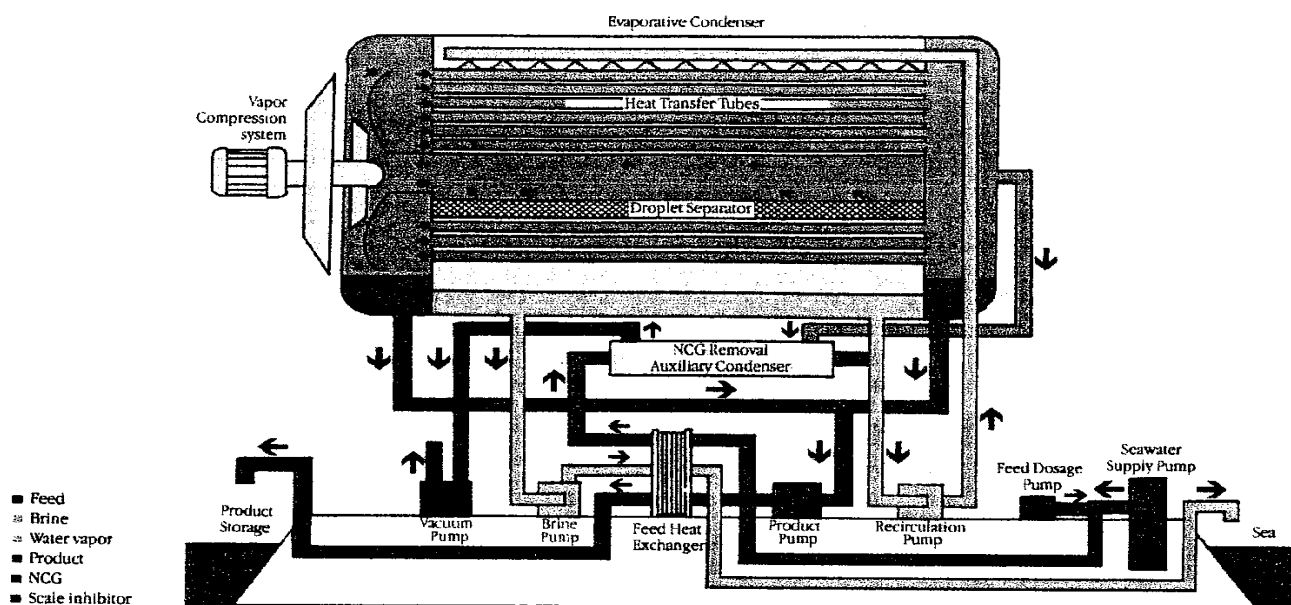
Είναι φανερό ότι οι μέθοδοι αυτές απαιτούν εξειδικευμένες γνώσεις τόσο για τη λειτουργία όσο και για την συντήρηση των συσκευών, ενώ έχουν συνεχή λειτουργικά κόστη. Το γεγονός όμως ότι χρησιμοποιούνται για μεσαίες έως πολύ μεγάλες παραγωγές νερού, τις έχουν αναδείξει κατάλληλες για εφαρμογές σε ανεπτυγμένες χώρες με μεγάλο πληθυσμό.

Αντίθετα στις ορεινές και απόμακρες περιοχές, στα νησιά ή σε χώρες του τρίτου κόσμου, η λειτουργία τέτοιων μεγάλων εγκαταστάσεων κρίνεται ασύμφορη. Εκεί ακριβώς η τεχνολογία των συστημάτων ηλιακής αφαλάτωσης με άμεση χρήση της ηλιακής ενέργειας, μπορεί και έχει βρει σημαντικές εφαρμογές. Στο γεγονός αυτό συμβάλλει στο ότι η ηλιακή ενέργεια αποτελεί ανανεώσιμη πηγή ενέργειας, με ότι αυτό σημαίνει και οι περίοδοι αυξημένης ζήτησης σε νερό συμπίπτουν με αυτές όπου έχει αυξημένη ηλιοφάνεια.

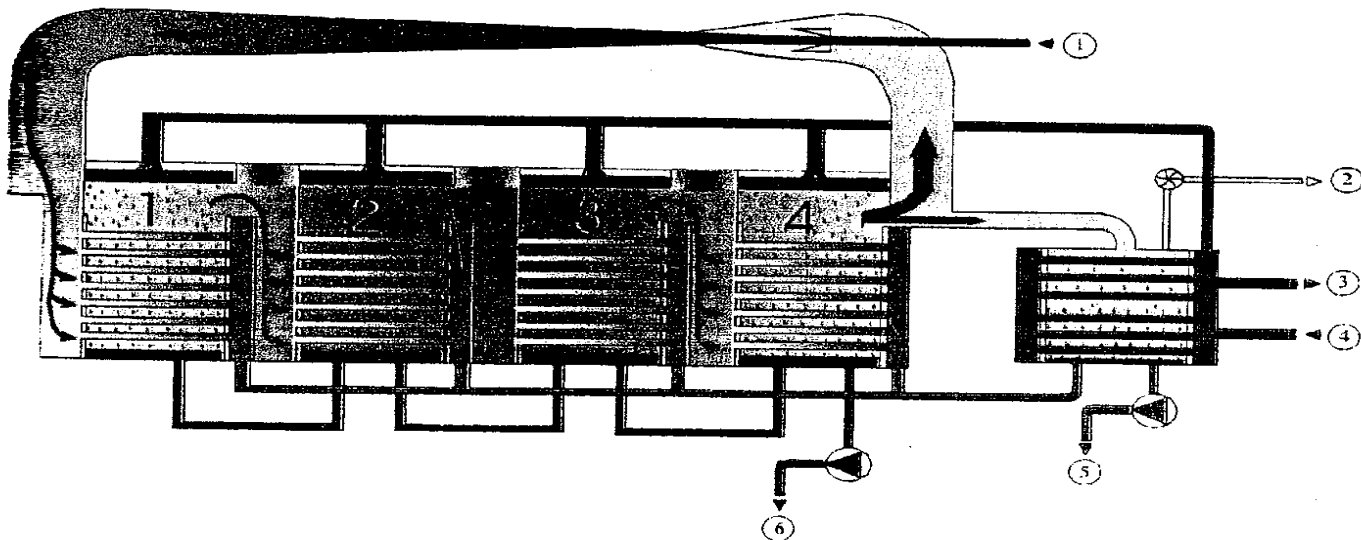
Στη διεργασία αυτή η τροφοδοσία αρχικά προθερμαίνεται από τα ρεύματα της άλμης και του προϊόντος και στη συνέχεια ακολουθεί η κυρίως θέρμανση με την απόρριψη θερμότητας από τον συμπιεστή. Ανάλογα με τον τύπο του συμπιεστή διακρίνονται δύο τύποι της διεργασίας:

- Η μηχανική συμπίεση **Σχήμα 2.4**
- Και η θερμική συμπίεση **Σχήμα 2.5**

Στη πράξη η θερμική συμπίεση μπορεί να εφαρμόζεται σε αρκετά μεγάλες μονάδες, ενώ το μέγεθος της μονάδας που μπορεί να εξυπηρετηθεί με μηχανική συμπίεση είναι μικρό λόγω χαμηλής δυναμικότητας του συμπιεστή. Και οι δύο τύποι διεργασίας βρίσκουν ευρύτατη εφαρμογή.

Σχήμα 2.4: Μηχανική συμπίεση ατμών

Σχήμα 2 . 5: Θερμική συμπίεση ατμών (4 στάδια)

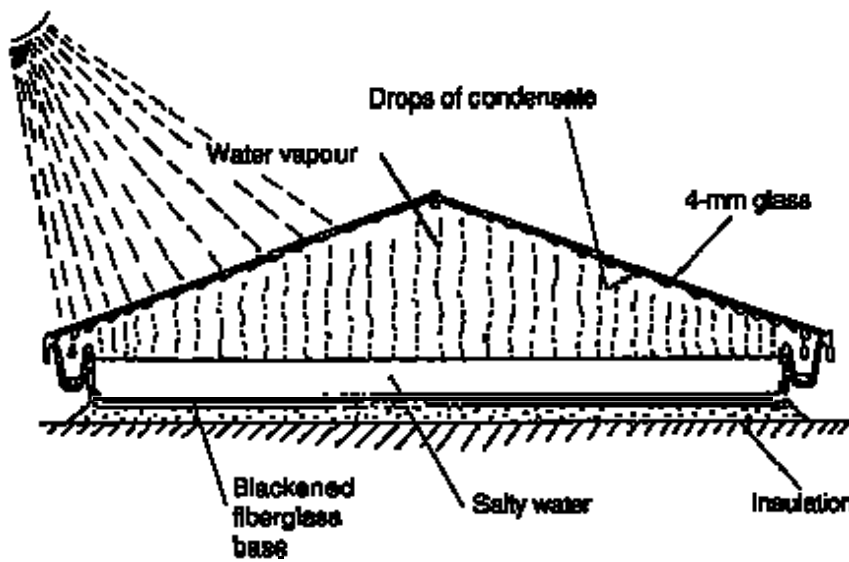
Το κόστος παραγωγής νερού καθορίζεται από το πάγιο και το ενεργειακό κόστος. Η κύρια ενεργειακή κατανάλωση εντοπίζεται στον συμπιεστή ατμού, του οποίου το κόστος λειτουργίας και συντήρησης μπορεί να ανέλθει στο 50% του συνολικού ετήσιου κόστους της εγκατάστασης. Τα τελευταία χρόνια, η ενεργειακή κατανάλωση της διεργασίας έχει ελαττωθεί σημαντικά (από 20 kWh/m^3 , κυμαίνεται πλέον μεταξύ 8 και 12 kWh/m^3 [2]) ενώ υπάρχουν δυνατότητες και για μεγαλύτερες ενεργειακές αποδόσεις.

2 .8.4 ΗΛΙΑΚΗ ΑΠΟΣΤΑΞΗ (SOLAR DISTILLATION)

Η ηλιακή απόσταξη, λαμβάνει χώρα εντός της συσκευής που καλείται ηλιακος αποστακτήρας. Ουσιαστικά, πρόκειται για την εξάτμιση του αλμυρού νερού που περιέχεται εντός αεροστεγούς χώρου, λόγω της θέρμανσης του νερού από τον ήλιο. Ακολουθεί συμπύκνωση των παραγόμενων ατμών στην εσωτερική πλευρά του διαφανούς καλύμματος του αεροστεγούς χώρου. Χαρακτηρίζεται από αρκετά χαμηλή παραγωγή νερού, υψηλό αρχικό κόστος, μηδαμινό κόστος λειτουργίας, απαίτηση μεγάλων εκτάσεων για εγκατάσταση και εξάρτηση από καιρικές συνθήκες.

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ηλιακών αποστακτών όμως, όπως ευκολία στην κατασκευή, χρήση διαθέσιμων υλικών για την κατασκευή τους, απλοϊκή λειτουργία τους, ελάχιστες απαιτήσεις συντήρησης και μη αναγκαιότητα ηλεκτρικής ενέργειας, τους καθιστούν ιδανική λύση για απομακρυσμένες περιοχές και για την τροφοδότηση μικρών κοινοτήτων.

Η ηλιακή απόσταξη είναι η απλούστερη διεργασία αφαλάτωσης και στηρίζεται στην αρχή λειτουργίας του θερμοκηπίου. Γυαλί και άλλα διαφανή υλικά έχουν την ιδιότητα να μεταδίδουν την προσπίπτουσα ηλιακή ακτινοβολία χωρίς όμως να μεταδίδουν την υπέρυθη ακτινοβολία. Η προσπίπτουσα ηλιακή ακτινοβολία μικρού μήκους κύματος περνά από το γυαλί στο αποστακτήριο όπου παγιδεύεται και εξατμίζει το νερό, το οποίο στην συνέχεια συμπυκνώνεται στην επιφάνεια του γυαλιού και συλλέγεται ως απόσταγμα. Η κατασκευή της μονάδας είναι απλή, όπως επίσης απλή είναι και η λειτουργία της. Λόγω της χαμηλής απόδοσης όμως απαιτούνται μεγάλες επιφάνειες.

Σχήμα 2.6: Ηλιακή απόσταξη

Το κόστος παραγωγής νερού, εξαρτάται από το κόστος κατασκευής και την απαιτούμενη επιφάνεια. Για τον λόγο αυτό η διεργασία βρίσκει εφαρμογή σε μικρές μονάδες απομακρυσμένων περιοχών, όπου το κόστος γης είναι χαμηλό. Οι απαιτήσεις σε ηλεκτρική ενέργεια είναι γενικά ελαχίστες.

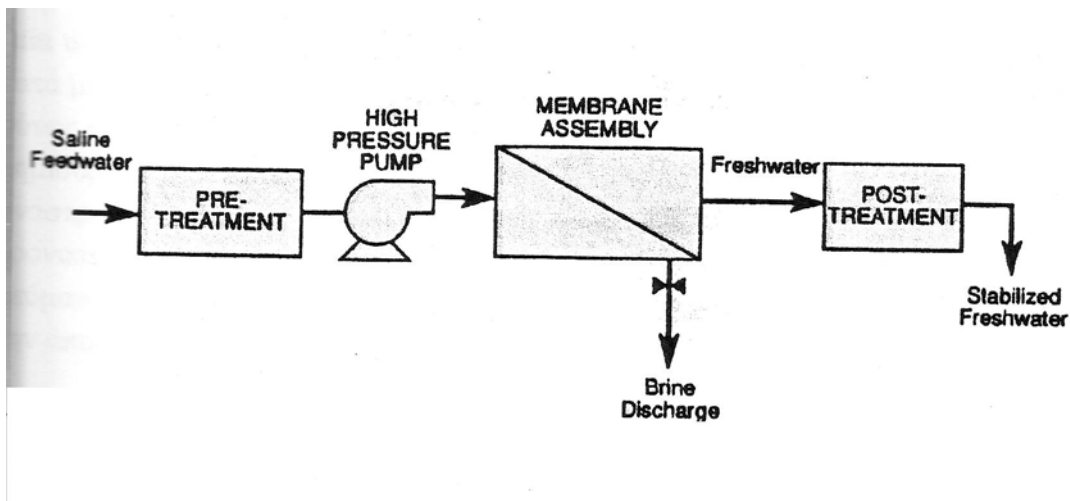
2.9 ΔΙΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕΜΒΡΑΝΩΝ

2.9.1 ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΩΣΜΩΣΗ (REVERSE OSMOSIS-RO)

Η αντίστροφη ώσμωση (Reverse Osmosis, RO) εφαρμόστηκε από το 1962 για το υφάλμυρο νερό. Σε βιομηχανική κλίμακα εφαρμόστηκε από το 1970, μετά την βελτίωση των ημιπερατών μεμβρανών, για το θαλασσινό νερό. Η αντίστροφη ώσμωση λειτουργεί με κατανάλωση μηχανικής ενέργειας με μορφή πίεσης για τον διαχωρισμό

του νερού από τα περιεχόμενα άλατα, που ανέρχεται όπως και η ED σε 12 kWh/m^3 και συνολικής ενέργειας λειτουργίας 144 kJ/kg (όπως και η ED) [8]. Σήμερα το 32,6 % των εγκαταστάσεων με δυναμικότητα 100 έως $4000 \text{ m}^3/\text{d}$ και το 19,5% με δυναμικότητα μεγαλύτερη των $4000 \text{ m}^3/\text{d}$ λειτουργεί με αντίστροφη ώσμωση.

Στην αντίστροφη ώσμωση η τροφοδοσία συμπιέζεται από αντλία υψηλής πίεσης και στην συνέχεια εξαναγκάζεται να περάσει μέσα από μία ημιπερατή μεμβράνη. Η απαιτούμενη πίεση πρέπει να είναι μεγαλύτερη από την ωσμωτική πίεση του θαλασσινού νερού για να λάβει χώρα διαχωρισμός. Τυπικές πιέσεις για το θαλασσινό νερό κυμαίνονται από 50 ως 80 atm. Το νερό περνάει μέσα από τις μεμβράνες, διαδικασία η οποία έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση της μεγαλύτερης ποσότητας των διαλυμένων στερεών ενώ η απορριπτόμενη άλμη διαχωρίζεται από τις μεμβράνες ως ένα συμπυκνωμένο ρεύμα το οποίο βρίσκεται ακόμα σε υψηλή πίεση. Σε μεγάλες μονάδες υπάρχει σύστημα ανάκτησης ενέργειας από την άλμη.

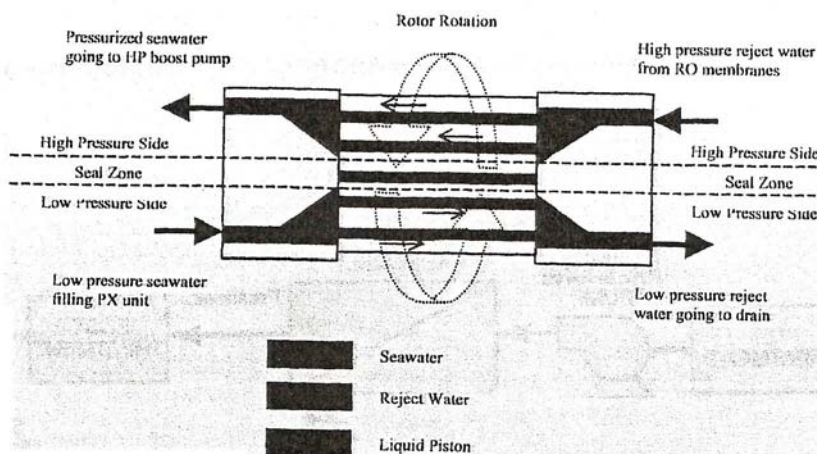

Σχήμα 2.7: Αντίστροφη Ώσμωση (απλουστευμένο διάγραμμα)

Επειδή η διεργασία λειτουργεί σε θερμοκρασία περιβάλλοντος, δεν εμφανίζονται προβλήματα διάβρωσης και αποθέσεως. Απαραίτητη είναι όμως η προσεκτική προεπεξεργασία του νερού τροφοδοσίας για την αποφυγή καταστροφής των μεμβρανών. Κατάλληλη επιλογή της μεθόδου προεπεξεργασίας και σωστή συντήρηση των μεμβρανών είναι γενικά απαραίτητη για την απρόσκοπτη λειτουργία της μονάδας.

Μια μονάδα αντίστροφης ώσμωσης έχει γενικά χαμηλό κόστος επένδυσης. Ωστόσο το κόστος συντήρησης είναι αρκετά αυξημένο λόγω της ανάγκης για αντικατάσταση των μεμβρανών. Η κύρια ενεργειακή κατανάλωση είναι στην αντλία υψηλής πίεσης και για συστήματα με ανάκτηση ενέργειας είναι περίπου ίση προς 5 kWh/m^3 . Σε μικρές μονάδες ωστόσο που δεν υπάρχει σύστημα ανάκτησης ενέργειας από την άλμη η ενεργειακή κατανάλωση μπορεί να φτάσει μέχρι και τις 15 kWh/m^3 . Τέλος η απαιτούμενη ενέργεια για υφάλμυρο νερό είναι πολύ χαμηλότερη και κυμαίνεται μεταξύ 1 και 3 kWh/m^3 .

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει μεγάλες προσπάθειες για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και την εξοικονόμηση ενέργειας. Ένα καινούριο σύστημα ανάκτησης ενέργειας με εναλλάκτη πίεσης, το οποίο αυτή τη στιγμή λειτουργεί σε πιλοτική κλίμακα στο Port Hueneme, έχει καταφέρει να μειώσει την απαιτούμενη ενέργεια για αφαλάτωση θαλασσινού νερού σε 2 kWh/m^3 [3]. Η μονάδα λειτουργεί με λόγο ανάκτησης 36% και σε πίεση 700psi. Το διάγραμμα ροής του συστήματος ανάκτησης ενέργειας παρουσιάζεται στο **Σχήμα 2.8**, ενώ ο **Πίνακας 2-2** δίνει τα χαρακτηριστικά των ρευμάτων της πιλοτικής μονάδας

Σχήμα 2.8: Σύστημα ανάκτησης ενέργειας μονάδας αντίστροφης ώσμωσης (Port Hueneme)

Πίνακας 2-1: Χαρακτηριστικά ρευμάτων μονάδας αντίστροφης ώσμωσης (Port Hueneme)

ΡΕΥΜΑ	ΡΟΗ(GPM)	ΠΙΕΣΗ(psi)	TDS
Τροφοδοσία θαλασσινού νερού	24.5	15	32,020
Είσοδος εναλλάκτη/τροφοδοσία	15.0	15	32,020
Έξοδος αντλίας υψηλής πίεσης	9.5	690	32,020
Έξοδος εναλλάκτη/τροφοδοσία	15.0	670	33,182
Είσοδος RO	24.5	690	32,724
ΠΡΟΙΟΝ RO	9.0	5	309
Είσοδος εναλλάκτη/άλμη	15.5	680	46,271
Έξοδος εναλλάκτη/άλμη	15.5	9	45,734

Μέσω του εναλλάκτη πίεσης είναι δυνατή η άμεση μεταφορά ενέργειας από το ρεύμα της άλμης σε αυτό της τροφοδοσίας, η οποία φτάνει το 95%. Το ρεύμα της άλμης και της τροφοδοσίας συνδέονται άμεσα, ωστόσο δεν αναμειγνύονται λόγω της κίνησης ενός πιστονιού, το οποίο μετακινείται μπρος-πίσω σε κάθε σωλήνα, εμποδίζοντας την ανάμιξη των δύο ρευμάτων. Επειδή ο εναλλάκτης πίεσης και η συνδεδεμένη με αυτόν αντλία χρησιμοποιούν το 100% περίπου της ροής της άλμης, το απαιτούμενο μέγεθος της αντλίας υψηλής πίεσης είναι μικρότερο απ' ό,τι στα τυπικά συστήματα.

Το σύστημα που αυτή τη στιγμή λειτουργεί σε πιλοτική κλίμακα θεωρείται ότι είναι δυνατόν να εφαρμοστεί και σε συνηθισμένες μονάδες αντίστροφης ώσμωσης, μειώνοντας σημαντικά την ενεργειακή κατανάλωση, το κόστος της οποίας φτάνει το 75% περίπου του λειτουργικού κόστους των σημερινών εγκαταστάσεων.

2.9.2 ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΑΛΥΣΗ (ELECTRODIALYSIS-ED)

Πρωτοεμφανίστηκε σε βιομηχανική κλίμακα γύρω στα 1960. Μετά το 1973 εφαρμόστηκε εμπορικά, αφού προηγουμένως βελτιώθηκαν οι μεμβράνες ανταλλαγής ιόντων και η λειτουργία της διαδικασίας (αναστρεφόμενη ηλεκτροδιάλυση-Reversal Electrodialysis, ED)

Η μέθοδος συνίσταται στην απομάκρυνση των αλάτων από το νερό μέσα από κατάλληλες μεμβράνες με την εφαρμογή ηλεκτρικής τάσης. Τα ανιόντα οδεύουν προς την άνοδο δια μέσου της πλησιέστερης μεμβράνης ανιόντων, ενώ τα κατιόντα οδεύουν προς την κάθοδο δια μέσου της πλησιέστερης μεμβράνης κατιόντων. Στους αποκλεισμένους μεταξύ ανιονικών και κατιονικών μεμβρανών χώρους δημιουργούνται πυκνά ή αραιά ιοντικά διαλύματα, που απομακρύνονται, καθ' όσον τα μεν ανιόντα δεν μπορούν να οδεύσουν μέσω των κατιοντικών μεμβρανών, τα δε κατιόντα δεν μπορούν να οδεύσουν μέσω των ανιονικών μεμβρανών.

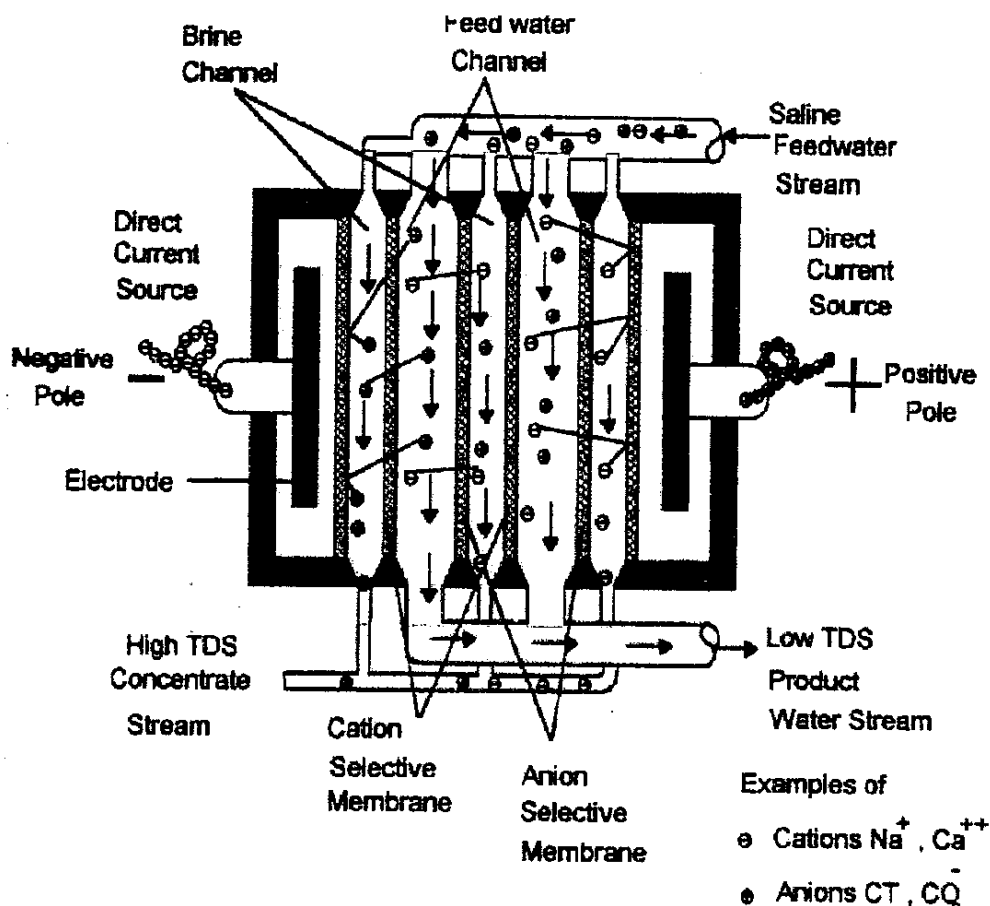
Η αναστρεφόμενη ηλεκτροδιάλυση χρησιμοποιεί συνεχή τάση, της οποίας η πολικότητα αντιστρέφεται τρεις ή τέσσερις φορές ανά ώρα, πράγμα που επιτρέπει την απομάκρυνση από την επιφάνεια των μεμβρανών αποθέσεις αλάτων και οργανικών υλικών.

Η μηχανική ενέργεια για την λειτουργία μιας τέτοιας μονάδας ανέρχεται σε 12 kWh/m³, ενώ η συνολικά απαιτούμενη ενέργεια λειτουργίας συναγωνίζεται εκείνη της εξάτμισης (ME 144 kJ/kg) [8]. Αντιπροσωπεύει σήμερα το 2,3% της παραγωγής³ αφαλατωμένου νερού για εγκαταστάσεις που έχουν δυναμικότητα μεγαλύτερη από 4000 m³/d και το 5,7% για εκείνες με δυναμικότητα από 100 έως 4000 m³/d .

Στην ηλεκτροδιάλυση η τροφοδοσία διέρχεται ανάμεσα από ένα ζεύγος μεμβρανών (μια ανιοντική και μια κατιοντική μεμβράνη) ενώ ένα ηλεκτρικό πεδίο εφαρμόζεται κατά μήκος αυτών. Ανάμεσα σε κάθε

ζεύγος μεμβρανών αφήνεται ένα κενό διάστημα ώστε να επιτρέπεται η ροή της τροφοδοσίας κατά μήκος της μεμβράνης και να δημιουργείται τυρβώδης ροή. Μια βελτιωμένη έκδοση της διεργασίας είναι η ανάστροφη ηλεκτροδιάλυση (Electrodialysis Reversal) κατά την οποία σε ορισμένα χρονικά διαστήματα αναστρέφεται η πολικότητα του επιβαλλόμενου ηλεκτρικού ρεύματος με αποτέλεσμα να μην είναι απαραίτητη η χρήση χημικών πρόσθετων για την αποφυγή της πόλωσης.

Σχήμα 2.9: Ηλεκτροδιάλυση

Γενικά η ED είναι μια οικονομικά ανταγωνιστική διεργασία για την αφαλάτωση νερού μικρής αλμυρότητας. Η ανάστροφη ηλεκτροδιάλυση έχει υψηλότερο κόστος εγκατάστασης από τη συμβατική, αλλά το κόστος προεπεξεργασίας της τροφοδοσίας για την πρώτη είναι σχεδόν αμελητέο. Για συγκέντρωση του προϊόντος 500ppm TDS, η ολική ενεργειακή κατανάλωση (θερμοκρασία περιβάλλοντος) κυμαίνεται μεταξύ 1.5 και 4 kWh/m³ για συγκέντρωση τροφοδοσίας ίση προς 1500 και 3500ppm TDS αντίστοιχα. Η ενέργεια που καταναλώνεται για άντληση είναι ελάχιστη.

2.9.3 ΨΥΞΗ

Η μέθοδος ψύξης (Freezing Process) είναι μια απλή σχετικά μέθοδος αφαλάτωσης. Βασίζεται στην απομάκρυνση των αλάτων από το νερό που στερεοποιείται σε χαμηλές θερμοκρασίες (μειωμένη διαλυτότητα αλάτων στον πάγο).

Η μέθοδος δεν έχει επιτυχία λόγω της αδυναμίας σχηματισμού μεγάλων κρυστάλλων πάγου. Οι λεπτοί κρύσταλλοι πάγου συγκρατούν στην επιφάνειά τους άλατα και η απομάκρυνσή τους απαιτεί μεγάλες ποσότητες νερού.

Από τις μεθόδους που αναφέρθηκαν η ενεργειακά βέλτιστη είναι η RO και η ME. Μία σύγκριση του κόστους των εγκαταστάσεων μιας μονάδας αφαλάτωσης και του κόστους κατεργασίας αποδεικνύει, ότι η φθηνότερη είναι η μέθοδος ME.

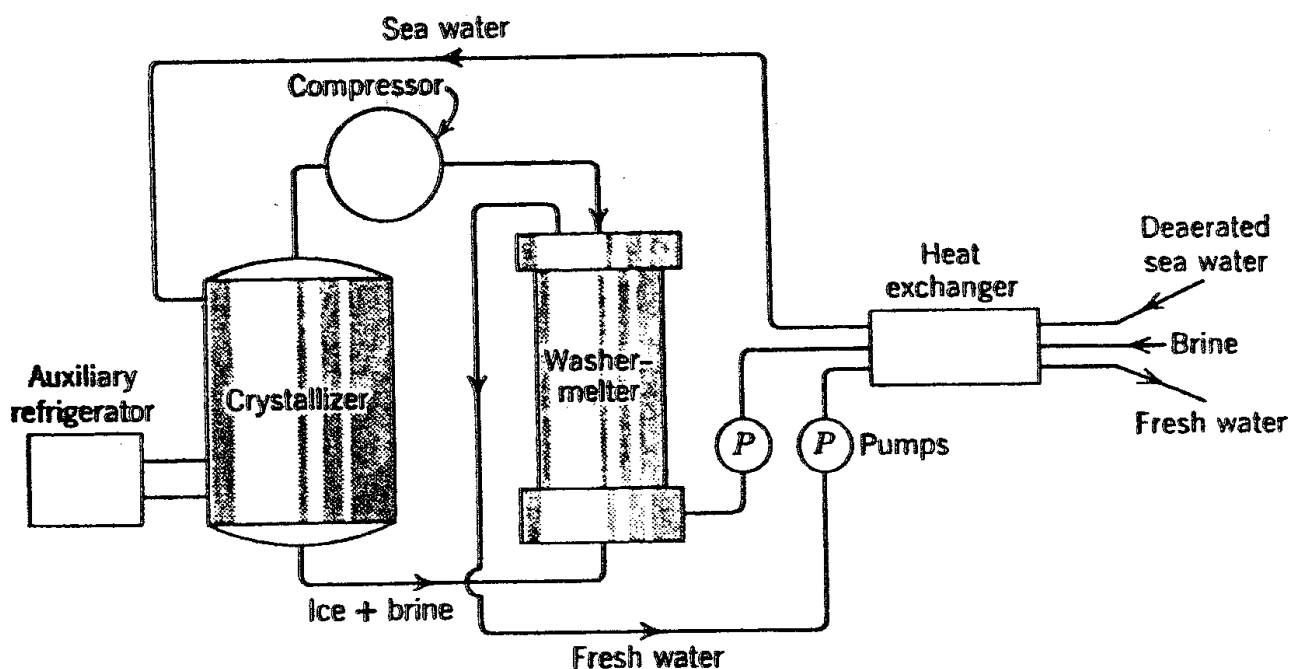
Η μέθοδος αυτή βασίζεται στο γεγονός ότι οι κρύσταλλοι του πάγου, που σχηματίζονται όταν παγώνει το θαλασσινό νερό είναι σχεδόν πλήρως απαλλαγμένοι από ίχνη άλατος. Σε αντίθεση με τις θερμικές μεθόδους αφαλάτωσης, όπου η αφαλάτωση λαμβάνει χώρα σε θερμοκρασίες πολύ υψηλότερες της θερμοκρασίας περιβάλλοντος, εδώ οι θερμοκρασίες πρέπει να είναι πολύ χαμηλές έτσι ώστε να σχηματιστεί πάγος. Πρέπει λοιπόν το σύστημα να προστατευθεί θερμικά, ώστε να μην ανέβει η θερμοκρασία του, ενώ σε αντίθεση με τις άλλες μεθόδους που πρέπει να καθαρίσουν μόνο ατμό και υγρό, εδώ ο καθαρισμός γίνεται σε πάγο, κάτι που είναι πολύ πιο δύσκολο. Από την άλλη η χαμηλή θερμοκρασία λειτουργίας απαγορεύει τη δημιουργία επικαθίσεων και προστατεύει από την διάβρωση.

Η μέθοδος αποτελείται από δύο υποκατηγορίες:

- Άμεσης κατάψυξης
- Έμμεσης κατάψυξης

2.9.3.1 ΑΜΕΣΗ ΚΑΤΑΨΥΞΗ

Η αρχή λειτουργίας αυτής της διαδικασίας φαίνεται στο **Σχήμα 2.10**. Θαλασσινό νερό προψύχεται με αναταλλαγή θερμότητας και εισέρχεται μέσα σε πύργο παγοποίησης (crystallizer), όπου επικρατεί πολύ χαμηλή πίεση της τάξης των 0.005atm. Γρήγορη εξάτμιση συμβαίνει. Επειδή χρειάζεται θερμότητα για να συντηρηθεί η διαδικασία και επειδή ο πύργος είναι θερμικά μονωμένος, το θαλασσινό νερό τελικά παγώνει. Δηλαδή διαχωρίζεται σε ατμό και πάγο.

Σχήμα 2.10. Άμεση κατάψυξη

2.9.3.2 ΕΜΕΣΗ ΚΑΤΑΨΥΞΗ

Η πιο βασική διαφορά σε σχέση με την άμεσο είναι ότι εδώ το ψυκτικό μέσο δεν είναι νερό, αλλά κάποιο άλλο μέσο το οποίο έχει πολύ πιο υψηλή πίεση ατμού από ότι το νερό. Φυσικά το ψυκτικό μέσο πρέπει να είναι αδιάλυτο στο νερό, έτσι ώστε να είναι εύκολος ο διαχωρισμός τους. Ένα τέτοιο υγρό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ψυκτικό μέσο είναι το βουτάνιο.

2.9.4 ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΙΟΝΤΩΝ

Νερό οδηγείται από μια στήλη, η οποία περιέχει την ενεργή μορφή ενόστερεού κατιόντος, το οποίο είναι μια οργανική ρητίνη που περιέχει υδρογονοκατιόντα H^+ . Στη συνέχεια το όξινο πλέον νερό περνάει σε μια άλλη στήλη, όπου γίνεται η ανταλλαγή των ανιόντων με ιόντα υδροξυλίου OH^- . Αυτά τα κατιόντα είναι δυνατόν να ανταλλαχθούν με τα θετικά και αρνητικά ιόντα του αλμυρού νερού. Εάν η ρητίνη και το νερό απλά αναμιγνύονταν σε μια δεξαμενή και δεν είχαμε την διέλευση του νερού μέσα από την στήλη, τότε η ανταλλαγή δεν θα ήταν πλήρης.

Με το πέρας της εργασίας μετά από μερικές ώρες είναι αναγκαίο να επαναφέρουμε τις ρητίνες στην αρχική τους μορφή. Αυτό γίνεται με την διέλευση διαλυμάτων οξέων μέτριας συγκέντρωσης. Τέλος οι ρητίνες ξεπλένονται και είναι έτοιμες για χρήση.

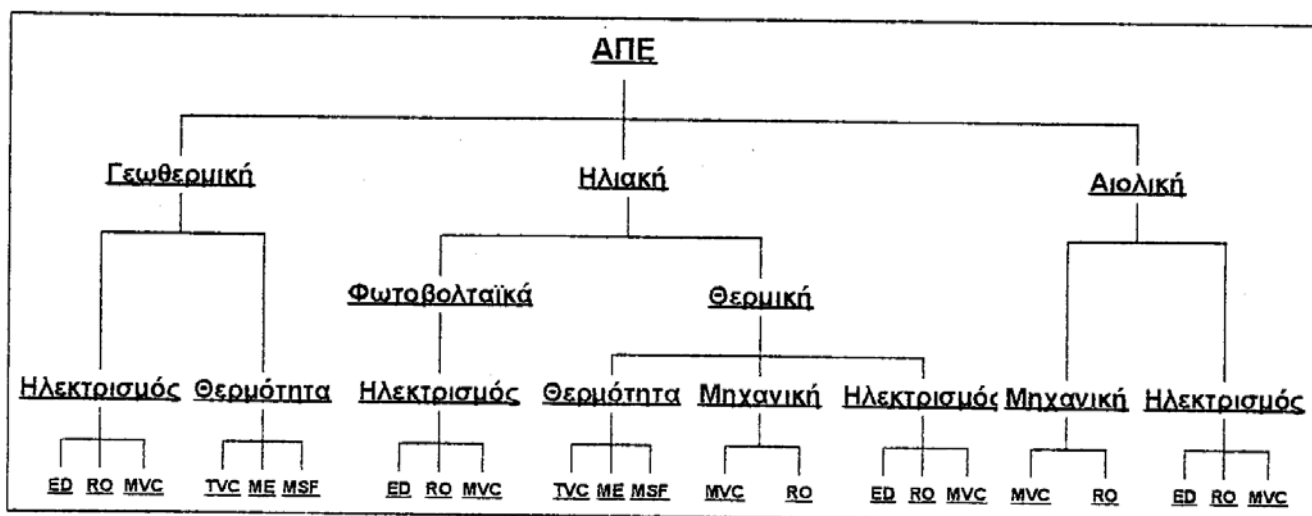
2.9.4 ΥΒΡΙΔΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Οι υβριδικές μέθοδοι είναι συνδυασμοί διαφόρων μεθόδων από αυτές που αναφέρθηκαν με σκοπό την οικονομική λειτουργία των μονάδων. Βρίσκουν μόνο περιορισμένες εφαρμογές.

2.10 ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Όλες οι διεργασίες αφαλάτωσης θα μπορούσαν να τροφοδοτηθούν έμμεσα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μέσω παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας. Ωστόσο, η άμεση χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για μονάδες μικρής ή μεσαίας δυναμικότητας είναι οικονομικά βιώσιμη, ιδιαίτερα σε άλυδρες και απομονωμένες περιοχές.

Ο συνδυασμός ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μονάδων αφαλάτωσης, αποτελεί μια τεχνική πρόκληση, η οποία συνίσταται στο γεγονός ότι η τροφοδοσία από ανανεώσιμες πηγές δεν μπορεί να είναι συνεχής και στο υψηλό κόστος του όλου συστήματος μετατροπής. Από την άποψη της ενεργειακής τροφοδοσίας, υβριδικά συστήματα τα οποία χρησιμοποιούν περισσότερες από μία πηγές ενέργειας, ενώ ταυτόχρονα διαθέτουν και σύστημα αποθήκευσης, μπορούν να σταθεροποιήσουν την απαιτούμενη ενέργεια για την μονάδα αφαλάτωσης. Ωστόσο υπάρχουν και περιπτώσεις συστημάτων, όπου η μονάδα αφαλάτωσης λειτουργεί μόνο όταν διατίθεται το απαιτούμενο ποσό ενέργειας. Στην περίπτωση αυτή θεωρείται ότι η επιλεγμένη τεχνολογία αφαλάτωσης λειτουργεί ικανοποιητικά παρά τις συχνές διακοπές. Οι συνηθέστεροι συνδυασμοί Α.Π.Ε. και διεργασιών αφαλάτωσης παρουσιάζονται στο Σχήμα 2.10.

Σχήμα 2.11: Συνδυασμοί διεργασιών αφαλάτωσης και Α.Π.Ε.

Ο συνδυασμός αντίστροφης ώσμωσης-αιολικής ενέργειας, αποτελεί μια δύσκολη επιλογή δεδομένου ότι η σταθερή ενεργειακή απαίτηση της μονάδας αντίστροφης ώσμωσης, πρέπει να συνδυαστεί με την έντονα μεταβαλλόμενη ισχύ που παράγεται από τις ανεμογεννήτριες. Ωστόσο σε πολλές περιοχές το κόστος παραγωγής ενέργειας από τις ανεμογεννήτριες είναι ανταγωνιστικό σε σχέση με την ενέργεια του ηλεκτρικού δικτύου, με αποτέλεσμα ο συνδυασμός να είναι προτιμητέος για μονάδες μικρής και μέσης δυναμικότητας.

Ο συνδυασμός φωτοβολταϊκών-αντίστροφης ώσμωσης, προτιμάται για μικρές αυτόνομες μονάδες. Επειδή και οι δύο τεχνολογίες έχουν εφάμιλλη ωριμότητα, τα συστήματα αυτού του τύπου είναι αξιόπιστα, απαιτούν ελάχιστη συντήρηση και είναι εξαιρετικά για απομονωμένες περιοχές.

Οι θερμικές μέθοδοι απαιτούν μεγάλες ποσότητες θερμότητας που μπορούν να ληφθούν με εκμετάλλευση γεωθερμικής ή ηλιακής ενέργειας. Ο Πίνακας 2-2 δίνει τις ενεργειακές τιμές ενεργειακής κατανάλωσης για τις πιο συνηθισμένες διεργασίες αφαλάτωσης.

Πίνακας 2-2: Ενεργειακή κατανάλωση διεργασιών αφαλάτωσης

ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑ	ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ	ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ (KJ/kg προϊόντος)	ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ (kWh/m³ προϊόντος)
Θαλασσινό νερό	MSF	190 – 290	4 – 6
	MED	150 – 290	2.5 – 3
	VC	-	8 – 12
	RO με ανάκτηση ενέργειας	-	4 – 6
	RO χωρίς ανάκτηση ενέργειας	-	13 – 15
Υφάλιμο νερό (1500-3500 ppm TDS)	RO	-	1 – 3
	ED	-	1.5 – 4

Γενικά, η κατάλληλη επιλογή του κατάλληλου συνδυασμού διεργασίας αφαλάτωσης-ανανεώσιμης πηγής ενέργειας, εξαρτάται από τους ακόλουθους παράγοντες:

Δυναμικότητα της μονάδας: Οι MSF και MED χρησιμοποιούνται συνήθως σε μονάδες μεγάλων δυναμικοτήτων λόγω των οικονομιών κλίμακας. Οι MVC και TVC χρησιμοποιούνται σε μεσαίες και μικρές μονάδες, ενώ αντίθετα οι διεργασίες μεμβρανών μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλο το εύρος δυναμικοτήτων. Λόγω της μεγάλης απαιτούμενης επιφάνειας, η ηλιακή ενέργεια μπορεί να τροφοδοτήσει μόνο μικρές και μεσαίες μονάδες. Αντίθετα μονάδες με αιολική ενέργεια μπορούν να έχουν αρκετά υψηλή δυναμικότητα. Η γεωθερμική ενέργεια χρησιμοποιείται σε μονάδες θερμικών διεργασιών ανεξάρτητα από τη δυναμικότητα.

Δυναμικό ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: Η ενέργεια που μπορεί να παραχθεί στον τόπο εγκατάστασης επηρεάζει το ενεργειακό κόστος, το οποίο με την σειρά του καθορίζει και την βιωσιμότητα της μονάδας.

Ποιότητα νερού τροφοδοσίας: Οι μέθοδοι απόσταξης χρησιμοποιούνται συνήθως για την αφαλάτωση θαλασσινού νερού, επειδή η ενεργειακή κατανάλωση δεν επηρεάζεται σημαντικά από την αλμυρότητα. Η αντίστροφη ώσμωση μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για αφαλάτωση είτε θαλασσινού είτε υφάλμυρου νερού λόγω της σημαντικής προόδου που έχει σημειωθεί στην τεχνολογία μεμβρανών. Αντίθετα η ηλεκτροδιάλυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αφαλάτωση μόνο υφάλμυρου νερού, επειδή η ενεργειακή κατανάλωση συνδέεται άμεσα με την συγκέντρωση αλάτων.

Ποιότητα παραγόμενου νερού: Γενικά οι θερμικές διεργασίες χρησιμοποιούνται για την παραγωγή απεσταγμένου νερού (λιγότερο από 10ppm TDS για βιομηχανική χρήση). Αντίθετα οι διεργασίες μεμβρανών, χρησιμοποιούνται για παραγωγή πόσιμου νερού (συγκέντρωση 300-500ppm TDS).

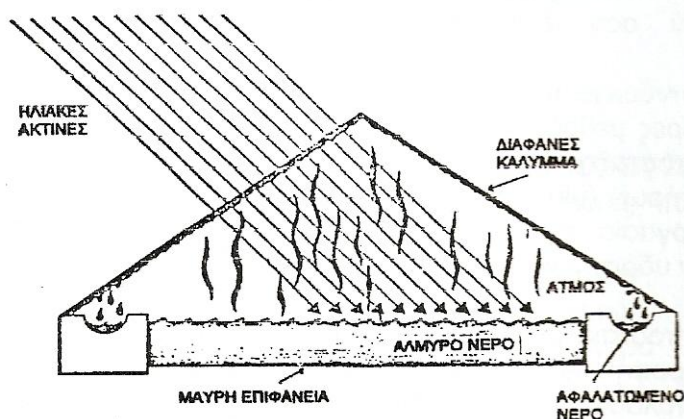
Απλότητα της διεργασίας: Όλες οι διεργασίες αφαλάτωσης χρειάζονται μια εμπειρία στον χειρισμό. Τα φωτοβολταϊκά συστήματα είναι η τεχνολογία Α.Π.Ε. με το χαμηλότερο κόστος λειτουργίας και συντήρησης, γεγονός που τα καθιστά κατάλληλα για μικρές μονάδες σε απομονωμένες περιοχές.

Κόστος παραγωγής νερού: Το επενδυτικό και το λειτουργικό κόστος τόσο της μονάδας Α.Π.Ε., όσο και της μονάδας αφαλάτωσης πρέπει να εκτιμώνται ιδιαίτερα προσεκτικά. Γενικά οι θερμικές διεργασίες παρουσιάζουν υψηλότερα κόστη από τις διεργασίες μεμβρανών, ενώ το κόστος παραγωγής ενέργειας από Α.Π.Ε. εξαρτάται από το νεργειακό δυναμικό της περιοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ-3: Ο ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΙΑΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

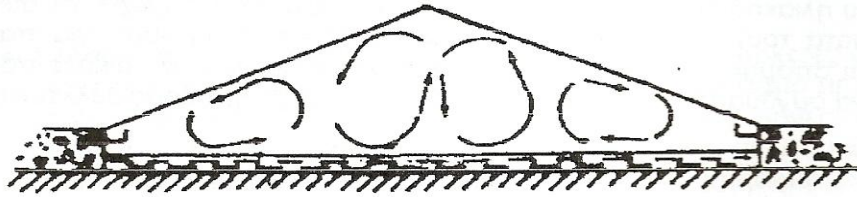
3.1 Ο ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ

Ο ηλιακός αποστακτήρας αποτελείται από έναν αεροστεγή χώρο (θάλαμο), στον οποίο λαμβάνει χώρα η εξάτμιση του αλμυρού νερού και η συμπύκνωση του σε αφαλατωμένο νερό, ταυτόχρονα (Σχήμα 3.1). Η ηλιακή ενέργεια διαπερνάει τον θάλαμο διαμέσου του διαφανούς καλύμματος και απορροφάται μερικώς από το αλμυρό νερό, το οποίο περιέχεται στη λεκάνη του αποστακτήρα. Ο πυθμένας της λεκάνης είναι μαύρος ή επικαλυμμένος με υλικό μαύρου χρώματος, έτσι ώστε η ηλιακή ακτινοβολία να απορροφάται κατά το μέγιστο.

Σχήμα 3.1. Ο ηλιακός αποστακτήρας μίας βαθμίδας

Σαν συνέπεια της διάταξης, το αλμυρό νερό θερμαίνεται σε θερμοκρασία υψηλότερη της θερμοκρασίας του καλύμματος, αλλά χαμηλότερη της θερμοκρασίας βρασμού του. Στο μεταξύ, το μίγμα αέρα-ατμών στην επιφάνεια του αλμυρού νερού έχει υψηλότερη θερμοκρασία και χαμηλότερη πυκνότητα από το μίγμα αέρα-ατμού ακριβώς κάτω απ' το διαφανές κάλυμμα. Αυτό έχει σαν συνέπεια τη δημιουργία ρευμάτων μεταφοράς μεταξύ διαφανούς καλύμματος και επιφάνειας αλμυρού νερού (Σχήμα 3.2) με αποτέλεσμα τον σχηματισμό υδρατμών στην εσωτερική, ψυχρή πλευρά του διαφανούς καλύμματος, οι οποίοι στην συνέχεια συμπυκνώνονται σε αφαλατωμένο νερό. Αυτό λόγω της βαρύτητας ρέει στην εσωτερική πλευρά του διαφανούς καλύμματος και συλλέγεται στα συλλεκτικά αυλάκια.

Σχήμα 3.2. Σχηματικό διάγραμμα της λειτουργίας του αποστακτήρα μίας βαθμίδας.

Η διεργασία αυτή αναπτύσσεται στα λεπτά στρώματα στις δύο επιφάνειες αναταλλαγής θερμότητας, ενώ πρακτικά η υπόλοιπη μάζα του αέρα στον αεροστεγή χώρο δεν συμμετέχει στην διεργασία, επειδή η διάχυση και η αγωγή θερμότητας εκεί είναι αμελητέα. Όσο πιο μεγάλη είναι η διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ επιφάνειας αλμυρού νερού και διαφανούς καλύμματος, τόσο πιο έντονη είναι η κυκλοφορία του μίγματος αέρα-ατμών.

Ο ηλιακός αποστακτήρας παρουσιάζει απώλειες κατά την λειτουργία του. Η ηλιακή ενέργεια διαπερνώντας το υλικό του διαφανούς καλύμματος, αντανακλάται μερικώς στην εξωτερική και στην εσωτερική πλευρά του (10%), ενώ ένα μικρό ποσοστό αυτής (5%) απορροφάται από το κάλυμμα. Σημαντικό ρόλο εδώ παίζει όχι μόνο το υλικό και το πάχος του καλύμματος, αλλά και η κλίση του. Το υπόλοιπο της ακτινοβολίας που προσπίπτει στην μάζα του αλμυρού νερού, όπου ένα μικρό μέρος ανακλάται (5%), απορροφάται από το νερό καθώς και από τον πυθμένα της λεκάνης, απ' όπου το μεγαλύτερο μέρος της θερμότητας μεταδίδεται στο αλμυρό νερό. Ιδιαίτερο ρόλο παίζει το υλικό και ο τρόπος βαφής του πυθμένα. Ένα μικρότερο μέρος της απορροφούμενης θερμότητας, μεταφέρεται μέσω αγωγής από το υλικό της βάσης του αποστακτήρα στην γη (5%). Να σημειωθεί εδώ ότι παρατηρούνται απώλειες τόσο από τις άκρες του αποστακτήρα (5%), όσο και λόγω διαρροών (5%), οι οποίες μπορούν να ελαχιστοποιηθούν διά της χρήσεως μονωτικών και στεγανοποιητικών υλικών.

Εκτός από την μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς, συμβαίνει και μετάδοση θερμότητας λόγω ακτινοβολίας, η οποία πραγματοποιείται μεταξύ της επιφάνειας του αλμυρού νερού και του στρώματος συμπυκνώματος στην εσωτερική πλευρά του καλύμματος. Η μεταδιδόμενη θερμότητα στο στρώμα συμπυκνώματος μέσω μεταφοράς και ακτινοβολίας, μεταφέρεται στο υλικό του καλύμματος και διαδίδεται μέσω αυτού στην εξωτερική πλευρά του. Από εκεί μέσω μεταφοράς και ακτινοβολίας μεταδίδεται στο περιβάλλον.

Ενώ οι περισσότερες απώλειες που αναφέρθηκαν είναι καθαρά απώλειες θερμότητας για τον αποστακτήρα, η μετάδοση θερμότητας από το διαφανές κάλυμμα στο περιβάλλον δεν μπορεί να θεωρηθεί σαν καθαρή απώλεια., διότι είναι αναγκαία για την διατήρηση της κυκλικής θερμικής διεργασίας.

3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΝΕΡΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

Η παραγωγή των εγκαταστάσεων ηλιακής απόσταξης, εκφράζεται σαν ποσότητα παραγόμενου αφαλατωμένου νερού ανά ημέρα και μονάδα επιφάνειας λεκάνης. Η παραγωγή εξαρτάται άμεσα από την ποσότητα της προσπίπτουσας ηλιακής ενέργειας, συνεπώς και από το γεωγραφικό πλάτος. Σε έναν καθορισμένο τόπο, εξαρτάται φυσικά από τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες και από την ώρα της ημέρας. Έτσι έχει μέγιστες τιμές τις ηλιόλουστες και ζεστές μέρες του καλοκαιριού και ελάχιστες τον χειμώνα.

Επειδή η ηλιακή ενέργεια ανά μονάδα επιφάνειας είναι καθορισμένη (από την φύση), η παραγωγή μιας δεδομένης εγκατάστασης αυξάνει μόνο με την αύξηση της επιφάνειας του αποστακτήρα. Αυτό είναι χαρακτηριστικό που συμβαίνει μόνο στις εγκαταστάσεις ηλιακής απόσταξης. Από πειραματικά δεδομένα και μετρήσεις σε εγκαταστάσεις ηλιακών αποστακτήρων μιας βαθμίδας, η απολαβή τους κυμαίνεται συνήθως στο εύρος από $1-2\text{lt}/\text{m}^2$ απορροφητικής επιφάνειας την ημέρα για την χειμερινή περίοδο και $3-4\text{lt}/\text{m}^2$ για την θερινή περίοδο.

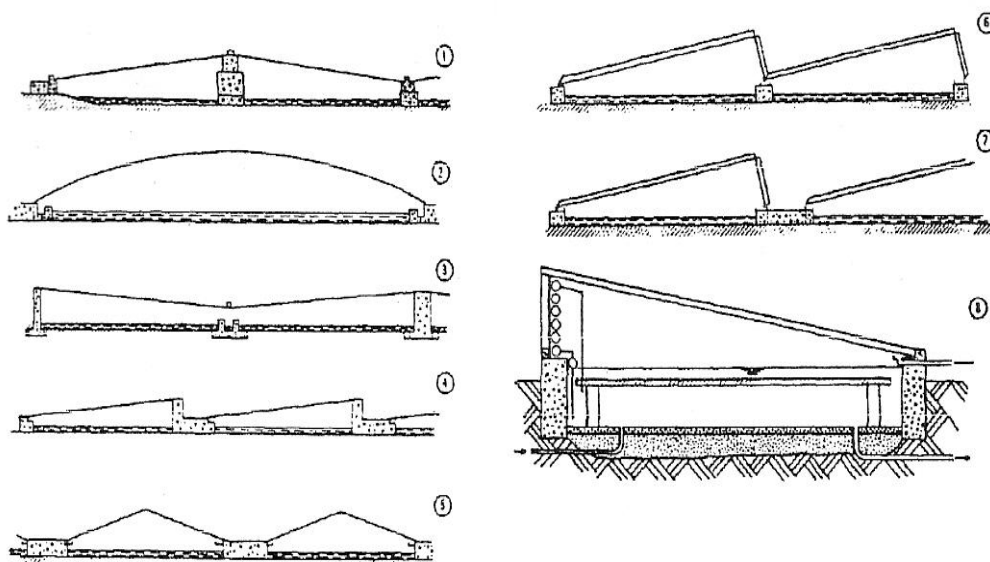
Η σχετικά χαμηλή παραγωγή νερού που παρουσιάζουν τα συστήματα ηλιακής απόσταξης, και κυρίως αυτά της μιας βαθμίδας, είναι το κυριότερο μειονέκτημά τους, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις ηλιακής απόσταξης καταλαμβάνουν μεγάλες εκτάσεις.

Η απόδοση του ηλιακού αποστακτήρα, ορίζεται σαν ο λόγος του παραγόμενου αφαλατωμένου νερού προς την θεωρητική ποσότητα του αλμυρού νερού που εξατμίστηκε, ή αλλιώς σαν ο λόγος του αθροίσματος της ποσότητας που μεταφέρεται από το νερό στο κάλυμμα με εξάτμιση και συμπύκνωση προς την ολική ημερήσια ακτινοβολία που προσπίπτει στη συσκευή. Η απόδοση έχει διακυμάνσεις όπως και η απολαβή και βρίσκεται στο εύρος 25-40% τον χειμώνα και στο εύρος 30-60% τους μήνες υψηλής ακτινοβολίας, εξαρτώμενης φυσικά από τον σχεδιασμό, κατασκευή, περιβαλλοντικές και λειτουργικές συνθήκες.

3.3 ΤΥΠΟΙ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ

Τα διάφορα συστήματα ηλιακής απόσταξης, διαφοροποιούνται ως προς την γεωμετρία τους, τα χρησιμοποιούμενα υλικά για την κατασκευή τους και τις διάφορες τεχνικές για την αύξηση της απόδοσής τους.

Η απλούστερη μονάδα ηλιακής απόσταξης είναι ο ηλιακός αφαλατωτής μίας βαθμίδας, όπως περιγράφηκε παραπάνω, ο οποίος τοποθετείται είτε στο έδαφος είτε πάνω σε πλαίσιο. Σχηματικά διαγράμματα των βασικών τύπων ηλιακών αποστακτήρων που έχουν ως τώρα αναπτυχθεί και βρει πρακτική εφαρμογή, δίνονται στο **Σχήμα 3.3** [E. Delyannis, A. Delyannis, 1985], όπου η κύρια διαφορά τους εντοπίζεται στην γεωμετρία τους και ιδιαίτερα στο κάλυμμα, αλλά και στα χρησιμοποιούμενα υλικά.

Σχήμα 3.3. Βασικοί σχεδιασμοί ηλιακών αποστακτήρων

Το **Σχήμα 3.3.1** δείχνει το σχέδιο του Lóf και του Battelle Memorial Institute(Columbus Ohio) σύμφωνα με το οποίο κατασκευάστηκαν οι πειραματικές εγκαταστάσεις ηλιακής απόσταξης στην Daytona Beach, και ελαφρά τροποποιημένες στο Las Marinas στην Ισπανία.Οι εγκαταστάσεις αυτές είχαν μία μόνο μεγάλη λεκάνη νερού, καλυμμένη από γυάλινα καλύμματα, τα οποία στηριζόταν στις δύο πλευρές τους σε προφτιαγμένα τμήματα –στηρίγματα μπετόν.Ο πυθμένας της λεκάνης ήταν καλυμμένος από επικάλυψη ασφάλτινου υλικού.Η λεκάνη γεμιζόταν και αδειάζόταν περιοδικά.

Τα **Σχήματα-3.3.2, 3.3.3 και 3.3.4** είναι οι ηλιακοί αποστακτήρες με πλαστικό κάλυμμα που εγκαταστάθηκαν στα ελληνικά νησιά.

Η πρώτη εγκατάσταση ηλιακής απόσταξης στην Ελλάδα έγινε το 1964 στην Σύμη.Σαν υλικό καλύμματος χρησιμοποιήθηκε πλαστικό (Tedlar film), το οποίο με την βοήθεια ελαφριάς υπερπίεσης στο εσωτερικό του αποστακτήρα, διατηρούνταν τεντωμένο(**Σχήμα 3.3.2.**, φουσκωτός πλαστικός τύπος).Ο αποστακτήρας αυτός παρουσίασε απώλειες πίεσης λόγω μη καλής στεγανότητας, ενώ είχε προβλήματα στις κακές καιρικές συνθήκες.

Έτσι ο σχεδιασμός αυτός διαμορφώθηκε στην Σύμη και σε εγκατάσταση στην Αίγινα το 1965.Το πλαστικό κάλυμμα διατηρούνταν σε μορφή V τεντωμένο απ'τίς δύο άκρες του, ενώ στην μέση είχε ένα βάρος (**Σχήμα 3.3.3**, πλαστικός τύπος σχήματος V).Το αφαλατωμένο νερό συγκεντρωνόταν σε ένα αυλάκι στο μέσον του αποστακτήρα.Όμως και αυτή η εγκατάσταση είχε προβλήματα, όπως την επικάθιση άμμου και σκόνης στο μέσον του καλύμματος.

Για τους λόγους αυτούς αποφασίστηκε η διαμόρφωση του σχεδιασμού, με πρόταση του καθηγητή κ .Α. Δεληγιάννη.Έτσι, στη νέα βελτιωμένη εγκατάσταση της Αίγινας (**Σχήμα 3.3.4**, τύπος κεκλιμένου πλαστικού καλύμματος), το πλαστικό κάλυμμα είχε κλίση μόνο από τη μία πλευρά και διατηρούνταν τεντωμένο με μηχανικό τρόπο.

Το **Σχήμα 3.3.5** δείχνει τον Αυστραλιανό τύπο (σχέδιο C.S.I.R.O.) σχεδιασμένο από τον Morse και Read.Ήταν μεμονωμένες δεξαμενές με γυάλινα καλύμματα με συμμετρική μορφή.Το πλάτος της δεξαμενής περιοριζόταν στα 90cm.Ο πυθμένας ήταν καλυμμένος με μαύρο φύλλο πολυαιθυλαίνιου, ενώ είχε ελαφριά κλίση.Τα δύο γυάλινα καλύμματα ακουμπούσαν στο κάτω μέρος τους αρχικά σε μεταλλικά στηρίγματα και αργότερα σε μπετόν, ενώ οι επάνω ακμές τους ακουμπούσαν και στηριζόταν με σιλικόνη.Η είσοδος και έξοδος του νερού γινόταν συνεχώς, ενώ ο στόχος ήταν η λειτουργία τους για πολύ χρόνο χωρίς επίβλεψη.Παρόμοιες εγκαταστάσεις συμμετρικού τύπου με διάφορες γεωμετρίες εγκαταστάθηκαν στην Χιλή, Ινδία και πρώην Σοβιετική Ένωση.

Παρόμοιος είναι και ο σχεδιασμός του Howe του University of California, Berkley, με την διαφορά ότι τα καλύμματα είναι τοποθετημένα με τέτοιο τρόπο, ώστε να σχηματίζουν κυματοειδή μορφή.Επιπλέον το πλάτος των λεκανών ήταν ανεξάρτητο από τις δεδομένες διαστάσεις του καλύμματος.Η λειτουργία τους ήταν μη συνεχόμενη.Διάφορες μικρές εγκαταστάσεις τοποθετήθηκαν στα νησιά Φίτζι και σε άλλα νησιά του Ειρηνικού Ωκεανού.

Το **Σχήμα 3.3.6**, δείχνει το σχέδιο του καθηγητή Α. Δεληγιάννη, σύμφωνα με το οποίο κατασκευάστηκαν οι μεγάλες εγκαταστάσεις στα ελληνικά νησιά (Πάτμο, Κίμωλο, Νίσυρο,Κεφαλλονιά, Ιθάκη, Μεγίστη).Ο σχεδιασμός προέβλεπε ασυμμετρικό κάλυμμα από γυαλί, ενώ ο σκελετός ήταν κατασκευασμένος από αλουμίνιο..Ο πυθμένας της λεκάνης ήταν καλυμμένος από μαύρο πλαστικό υλικό (butylkautsuk), το οποίο ήταν και το μόνο υλικό μη διαθέσιμο στην Ελλάδα.

Ο σχεδιασμός αυτός ελαφρά τροποποιημένος (**Σχήμα 3.3.7**), χρησιμοποιήθηκε στις δύο μεγάλες εγκαταστάσεις που λειτούργησαν στο Gwadar του Pakistan, σε ένα μικρό νησί της Ιαπωνίας και στο Porto-Santo της Πορτογαλίας

Όλες οι εγκαταστάσεις είχαν σχεδιαστεί και εγκατασταθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατή η συλλογή βροχής.Ο σχεδιασμός αυτός, ο οποίος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Ελλάδα, αποδείχτηκε

από τους καλύτερους τρόπους για την αύξηση της ετήσιας απολαβής των ηλιακών αποστακτήρων.

Το **Σχήμα 3.3.8** δείχνει το σχέδιο του IPAT, το οποίο εγκαταστάθηκε στο Porto-Santo.Άρχισε να λειτουργεί το 1984 και βρίσκεται ακόμη σε λειτουργία.Αποτελείται από δύο μονάδες του **Σχήματος 3.3.7** και δύο μονάδες του **Σχήματος 1.3.8**, ενώ τοποθετήθηκε πρόσθετος εναλλάκτης θερμότητας και επιφάνεια συμπύκνωσης για αύξηση της απολαβής.

Εκτός από τις παραπάνω εγκαταστάσεις ηλιακής απόσταξης που αναφέρθηκαν, κατασκευάστηκαν διάφοροι άλλοι τύποι ηλιακών αποστακτήρων, μερικοί από τους οποίους βρήκαν

αξιοσημείωτη εφαρμογή για ειδικές εφαρμογές όπως η εγκατάσταση της ONERSOL στην Νιγηρία με παραγωγή $5\text{lt}/\text{m}^2\text{d}$ για μπαταρίες αυτοκινήτων και για φαρμακευτικούς σκοπούς, καθώς και για σταθμούς διάσωσης. Επίσης το σύστημα της εταιρίας DORNIER SYSTEM GmbH, όπου υπήρχε διαχωρισμός των τμημάτων απορρόφησης ηλιακής ακτινοβολίας και αφαλάτωσης θαλάσσιου νερού. Εγκαταστάσεις έγιναν στην Ιορδανία, Μεξικό και Ινδονησία. Όμως τελικά η χρήση τεχνολογικά ανεπτυγμένων τμημάτων, όπως οι σωλήνες θερμότητας, δεν κρίθηκε συμφέρουσα.

Το κεφάλαιο αυτό ασχολείται με την κριτική ανασκόπηση των μοντέλων τα οποία έχουν αναπτυχθεί ως τώρα στον τομέα της ηλιακής απόσταξης.

4.1 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ-ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΜΑΖΑΣ

4.1.1 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

Η λειτουργία του ηλιακού αποστακτήρα διέπεται από διάφορους τρόπους μεταφοράς μάζας και θερμότητας, εκ των οποίων η μετάδοση λόγω μεταφοράς και λόγω ακτινοβολίας είναι οι καθοριστικές, ενώ ένα μικρό ποσό ενέργειας χάνεται στο περιβάλλον ή στο έδαφος από μετάδοση λόγω αγωγής.

Για την μαθηματική περιγραφή των διαφόρων τρόπων μεταφοράς θερμότητας στον αποστακτήρα, είναι βολικό να χωριστούν αυτοί στις μεταδόσεις μάζας και θερμότητας εντός του αποστακτήρα (εσωτερικές μεταδόσεις) και στις μεταδόσεις μεταξύ του αποστακτήρα και του περιβάλλοντος (εξωτερικές μεταδόσεις).

Ωστόσο τονίζεται ότι το συνολικό θέμα των μεταδόσεων θερμότητας είναι ένα. Όμως ο διαχωρισμός των μεταδόσεων γίνεται, γιατί εντός του αποστακτήρα συμβαίνει μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς, ταυτόχρονα με μεταφορά μάζας λόγω εξάτμισης, ενώ έξω από τον αποστακτήρα συμβαίνει μόνο μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς. Παράλληλα και στις δύο περιπτώσεις, παρουσιάζεται μετάδοση θερμότητας λόγω ακτινοβολίας.

Η μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς είναι η διεργασία κατά την οποία παρατηρείται μετάδοση θερμότητας μεταξύ μιας στερεής επιφάνειας και ενός ρευστού που την περιβάλλει. Ο ρυθμός μετάδοσης θερμότητας λόγω μεταφοράς μεταξύ του ρευστού και της επιφάνειας περιγράφεται από την σχέση:

$$q = hA\Delta T \quad (4.1)$$

όπου h είναι ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας, A το εμβαδόν επιφάνειας ανταλλαγής θερμότητας και ΔT η διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ ρευστού και επιφάνειας.

Παρά το γεγονός ότι η εξίσωση 2.1 φαίνεται εξαιρετικά απλή, η δυσκολία στο πρόβλημα είναι η σωστή εκτίμηση του συντελεστή μετάδοσης θερμότητας h , ο οποίος είναι μια πολύπλοκη συνάρτηση των χαρακτηριστικών ροής του ρευστού, των φυσικών ιδιοτήτων του ρευστού και της γεωμετρίας της επιφάνειας. Στις πιο πολλές πρακτικές εφαρμογές, οι συντελεστές μετάδοσης θερμότητας υπολογίζονται από εμπειρικές εξισώσεις οι οποίες προέρχονται από την συσχέτιση των πειραματικών αποτελεσμάτων, χρησιμοποιώντας κατάλληλες μεθόδους. Ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας λόγω μεταφοράς, συνήθως θεωρείται σαν συνάρτηση τεσσάρων αδιάστατων παραμέτρων: του αριθμού Nusselt (Nu), του αριθμού Grashof (Gr), του αριθμού Reynolds (Re) και του αριθμού Prandtl (Pr). Οι εκφράσεις των αριθμών αυτών είναι:

$$\begin{aligned} Nu &= (h_{cw} x_i / k_f) & Gr &= (x_i^3 \rho_f^2 g \beta \Delta T / \mu_f^2) \\ & & & (4.2) \\ Re &= (\rho_f \theta_f x_i / \mu_f) & Pr &= (c_{pf} \mu_f / k_f) \end{aligned}$$

όπου το x_i στις εξισώσεις αυτές είναι η χαρακτηριστική διάσταση του συστήματος. Στην περίπτωση του ηλιακού αποστακτήρα είναι η απόσταση μεταξύ της επιφάνειας του νερού και του γυάλινου καλύμματος.

4.1.2 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

Η μετάδοση θερμότητας εντός του αποστακτήρα μεταξύ της επιφάνειας του αλμυρού νερού και του γυάλινου καλύμματος, χαρακτηρίζεται από μεταφορά θερμότητας, μεταφορά μάζας λόγω εξάτμισης και από ακτινοβολία.

4.1.2.1 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η θερμότητα μεταδίδεται μές της μάζας του υγρού αέρα εντός του αποστακτήρα με ελεύθερη μεταφορά. Η ελεύθερη μεταφορά του αέρα, προκαλείται από διαφορές της πυκνότητας του ρευστού πάνω από την ελεύθερη επιφάνεια του αλμυρού νερού και ακριβώς κάτω από την εσωτερική πλευρά του καλύμματος.

Ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας συνήθως περιέχεται στον αριθμό Nusselt, ο οποίος για την περίπτωση ελεύθερης μεταφοράς είναι συνάρτηση των αριθμών Grashof και Prandtl:

$$Nu = f(Gr, Pr) \quad (4.3)$$

Για μετάδοση θερμότητας από οριζόντια, υδάτινη επιφάνεια προς τα επάνω, ο Jacob έδειξε την ακόλουθη σχέση, σχετίζοντας πειραματικά δεδομένα των Mull και Reiher:

$$Nu = C(Gr, Pr)^n \quad (4.4)$$

όπου οι τιμές των C και n είναι αντίστοιχα 1 και 0 για $Gr < 10^3$
0.21 και 0.25 για $10^4 < Gr < 3.2 \cdot 10^5$
και 0.75 και 0.33 για $3.2 \cdot 10^5 < Gr < 10^7$

Στην πρώτη περίπτωση η μεταφορά είναι αμελητέα, στην δεύτερη η ροή είναι στρωτή και στην τρίτη είναι τυρβώδης. Ωστόσο έχει αποδειχτεί ότι οι τιμές αυτές δεν έχουν γενική εφαρμογή. Ισχύουν για: μέση θερμοκρασία λειτουργίας περίπου 50°C και για αθερμοκρασιακή διαφορά ίση με 30°C

παράλληλες πλάκες ροή θερμότητας μόνο προς τα επάνω.

Οι Aggarway κ.α. [S. Aggarway κ.α., 1998], έδειξαν ότι οι τιμές αυτές ισχύουν και για θερμοκρασιακές συνθήκες λειτουργίας 24-41 °C. Για άλλες όμως συνθήκες, και κυρίως στο θερμοκρασιακό εύρος 55-75 °C,

οι συντελεστές παίρνουν διαφορετικές τιμές, οι οποίες βρέθηκαν να είναι: C=0.105 και n=0.3074. Οι τιμές αυτές ισχύουν για τιμές Grashof όχι μεγαλύτερες από $7.6 \cdot 10^6$.

Οι Kumar κ.α. έδειξαν ότι στην περίπτωση του ηλιακού αποστακτήρα, οι συντελεστές C και n παίρνουν τις τιμές: C=0.0322 και n=0.4114 για $1.794 \cdot 10^9 < Gr < 5.724 \cdot 10^6$

ενώ για ηλιακό αποστακτήρα συνδεδεμένο με ηλιακούς συλλέκτες, οι συντελεστές γίνονται:

C=0.0538 και n=0.383 για $5.498 \cdot 10^9 < Gr < 9.128 \cdot 10^6$ [S. Kumar κ.α., 1996]

Οι Tiwari κ.α. προσδιόρισαν τους συντελεστές από πειράματα προσομοίωσης, σε εσωτερικό χώρο τους οποίους βρήκαν να είναι: C=0.0294 και n=0.376 [G.N. Tiwari κ.α., 1998]

Στην περίπτωση που υπάρχει μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς με ταυτόχρονη μεταφορά μάζας του ρευστού με μικρό μοριακό βάρος (π.χ. υδρατμός), χρησιμοποιείται ο ειδικός αριθμός Grashof Gr' . Έχει αποδειχθεί από τον Sharpley και Boelter [B.F. Sharpley και L.M.K. Boelter, 1938] ότι για μη ισόθερμη εξάτμιση ισχύει:

$$Gr' = \frac{x_i^3 \rho_f^2 g}{\mu_f^2} \left[\frac{M_\infty T_o'}{M_o T_\infty} - 1 \right] \quad (4.5)$$

όπου το σύμβολο M δηλώνει μεταφερόμενη μοριακή μάζα και T δηλώνει θερμοκρασία, ενώ οι δείκτες o και ∞ αντιστοιχούν στις συνθήκες στην επιφάνεια απ'όπου αρχίζει η εξάτμιση και στο σημείο μακριά απ'αυτήν την επιφάνεια, ενώ ο δείκτης f αντιπροσωπεύει αέρα κορεσμένο με υδρατμούς. Θεωρώντας ιδανικά αέρια, μετά από μαθηματική επεξεργασία είναι:

$$Gr' = \frac{x_i^3 \rho_f^2 g' \beta'}{\mu_f^2} \Delta T' \quad (4.6)$$

όπου $\Delta T'$ είναι η ισοδύναμος θερμοκρασιακή διαφορά. Η εξίσωση (2.6) είναι ίδια με αυτή που πρότεινε ο Dunkle [R.V. Dunkle, 1961].

Για μέση θερμοκρασία αέρα 50°C και ισοδύναμη θερμοκρασιακή διαφορά 17°C και θεωρώντας κορεσμένο αέρα, ο ειδικός αριθμός Grashof από τη σχέση (2.6) ισούται με $2.81 \cdot 10^7 x_{li}^3$. Για το εύρος των θερμοκρασιών λειτουργίας του αποστακτήρα και για μέσες τιμές απόστασης νερού-καλύμματος (x_i) όχι πολύ μικρές, ο ειδικός αριθμός Grashof βρίσκεται στο εύρος τιμών της τρίτης περιοχής της εξίσωσης (2.4). Για την τιμή που έχει τότε ο εκθέτης n (0.33), ουσιαστικά ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας είναι ανεξάρτητος από την απόσταση x_{li} . Ο Dunkle επέλεξε εκείνες τις τιμές των φυσικών παραμέτρων που παρατηρούνται στο εύρος λειτουργίας του αποστακτήρα και κατέληξε στην επόμενη σχέση [R.V. Dunkle, 1961]:

$$q_{cwg} = 0.884 [T_w - T_{gi} + \frac{(p_w - p_g)(T_w + 273)}{(268.9 \cdot 10^3 - p_w)}] (T_w - T_{gi}) \quad (4.7)$$

ή

$$q_{cwg} = h_{cwg} (T_w - T_{gi}) \quad (4.8)$$

4.1.2.2 ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΕΞΑΤΜΙΣΗΣ

Η μάζα του αέρα που μεταφέρεται ανά μονάδα επιφάνειας και ανά μονάδα χρόνου με ελεύθερη μεταφορά είναι:

$$M_a = \frac{q_{cwg}}{c_{pa} (T_w - T_{gi})} = \frac{h_{cwg}}{c_{pa}} \quad (4.9)$$

Θεωρείται ότι ο αέρας πολύ κοντά στην επιφάνεια του νερού είναι κορεσμένος στην θερμοκρασία του νερού, άρα η μάζα του νερού ανά μονάδα μάζας ξηρού αέρα μπορεί να γραφτεί ως εξής [M.A.S. Malik κ.α, 1982]:

$$\frac{M_w'}{M_a'} = \frac{p_w}{(p_T - p_w)} \quad (4.10)$$

όπου M_w' και M_a' είναι τα μοριακά βάρη του νερού και του αέρα αντίστοιχα.

Οι Baum και Bairatov έδειξαν ότι ο όγκος του αέρα δεν συμμετέχει ουσιαστικά στην ανταλλαγή υδρατμών με τα στρώματα πάνω από την επιφάνεια του νερού και κάτω από το γυάλινο κάλυμμα [V.A. Baum, R. Bairatov, 1964]. Έτσι η καθαρή μάζα υδρατμών που μεταφέρεται ανά μονάδα επιφάνειας και ανά μονάδα χρόνου, δίνεται από την σχέση:

$$\frac{M_w'}{M_a'} = \frac{h_{cwg}}{c_{pa}} \left[\frac{p_w}{(p_T - p_w)} - \frac{p_g}{(p_T - p_g)} \right] \quad (4.11)$$

Ο ρυθμός με τον οποίο μεταφέρεται θερμότητα από το νερό στο γυάλινο κάλυμμα, λόγω μεταφοράς μάζας των υδρατμών είναι:

$$q_{ewg} = \frac{M'_w}{M'_a} \frac{p_w - p_g}{c_{pa}} h_{fg} h_{cwg} \frac{p_T}{(p_T - p_w)(p_T - p_g)} \quad (4.12)$$

ή

$$q_{ewg} = h_e (p_w - p_g) \quad (4.13)$$

Στην πράξη οι πιέσεις p_w και p_g είναι σημαντικά μικρότερες από την p_T και συνεπώς ο όρος $(p_T - p_w)(p_T - p_g)$ μπορεί να θεωρηθεί ίσος με p_T^2 . Τότε ο ισοδύναμος συντελεστής μεταφοράς μάζας h_e

Εκφράζεται σε σχέση με τον συντελεστή μεταφοράς θερμότητας h_{cwg} ως εξής:

$$\frac{h_e}{h_{cwg}} = \frac{h_{fg}}{c_{pa}} \frac{M'_w}{M'_a} \frac{1}{p_T} \quad (4.14)$$

Με αντικατάσταση των κατάλληλων τιμών των παραμέτρων, η εξίσωση (2.14) δίνει:

$$h_e = 0.013 h_{cwg} \quad (4.15)$$

Η τιμή του λόγου h_e / h_{cwg} δηλ. (0.013) είναι μικρότερη από αυτή που προτάθηκε από τους Bowen [I.S. Bowen, 1928] και Dunkle [R.V. Dunkle, 1961] και αυτό λόγω των παραδοχών που έχουν γίνει πιο πάνω. Έχει όμως αναφερθεί [M.A.S. Malik, 1982] ότι η τιμή του λόγου h_e / h_{cwg} , η οποία περιγράφει καλύτερα τα φαινόμενα μετάδοσης θερμότητας και μεταφοράς μάζας είναι η 0.016273. Έτσι η θερμότητα που μεταδίδεται ανά μονάδα επιφάνειας και ανά μονάδα χρόνου, λόγω εξάτμισης από την επιφάνεια του νερού στο κάλυμμα, είναι:

$$q_{ewg} = 0.01627 h_{cwg} (p_w - p_g) \quad (4.16)$$

ή

$$q_{ewg} = \dot{m}_e h_{fg} \quad (4.17)$$

όπου $\dot{m}_e$ είναι ο ρυθμός μεταφοράς μάζας.

Ο Clark ωστόσο μετά την πραγματοποίηση σειράς πειραμάτων, έδειξε ότι οι εξισώσεις ταιριάζουν καλύτερα στην περίπτωση όπου η τιμή του λόγου h_e / h_{cwg} μειωθεί στο μισό [J.A. Clark, 1990].

4.1.2.3 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΘΜΕΝΑ ΤΗΣ ΔΕΞΑΜΕΝΗΣ ΣΤΟ ΝΕΡΟ

Ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας λόγω μεταφοράς από τον οριζόντιο πυθμένα της δεξαμενής (η θερμότερη περιοχή του αποστακτήρα) προς την μάζα του νερού, καθορίζεται από την σχέση (4.4) [M.A.S. Malik κ.α., 1982], όπου οι τιμές των C και η είναι αντίστοιχα 0.54 και 0.25 για κατευθυνση ροής θερμότητας προς τα πάνω και 0.27 και 0.25 για κατευθυνση ροής θερμότητας προς τα κάτω.

Μετά από αντικατάσταση των τιμών των αριθμών Nu, Gr και Pr, ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας λόγω μεταφοράς από τον οριζόντιο πυθμένα της δεξαμενής προς την μάζα του νερού είναι:

$$h_3 = \frac{Ck_f}{x_l} \left[\frac{x_l^3 \rho_f^2 g \beta \Delta T_c m_f}{m_f^2 k_f} \right]^{1/4} \quad (4.18)$$

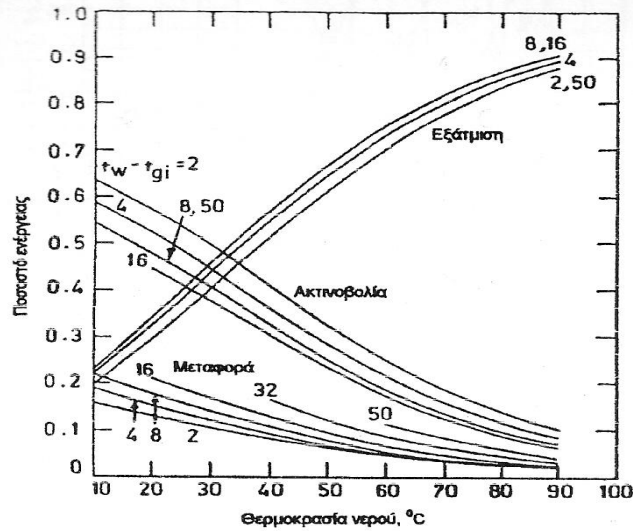
4.1.2.4 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ

Στην ανάλυση της λειτουργίας του ηλιακού αποστακτήρα, η επιφάνεια του νερού και η επιφάνεια του καλύμματος θεωρούνται σαν άπειρες παράλληλες πλάκες. Αυτή η θεώρηση είναι αρκετά έγκυρη στην περίπτωση αποστακτήρων με μικρές κλίσεις καλύμματος μεγάλων διαστάσεων. Τότε ισχύει:

$$q_{avg} = \frac{\sigma(T_w^4 - T_g^4)}{\frac{1}{e_w} + \frac{1}{e_g} - 1} \quad (4.19)$$

4.1.2.5 ΣΧΕΤΙΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΩΝ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

Η ένταση και η επιρροή του κάθε συντελεστή μετάδοσης θερμότητας, στην λειτουργία του αποστακτήρα, εξαρτάται ισχυρά από την θερμοκρασία του νερού και την διαφορά θερμοκρασίας νερού-καλύμματος. Το **Σχήμα 4.1** δείχνει την θερμότητα που μεταφέρεται λόγω μεταφοράς, λόγω εξάτμισης και λόγω ακτινοβολίας σαν κλάσμα του συνόλου της μεταδιδόμενης ενέργειας, συναρτήσει της θερμοκρασίας του νερού και της διαφοράς θερμοκρασίας νερού-καλύμματος. Το πιο σπουδαίο χαρακτηριστικό του **Σχήματος 4.1** είναι ότι για υψηλές θερμοκρασίες λειτουργίας, το κλάσμα που αντιστοιχεί στην μετάδοση λόγω εξάτμισης είναι το κυρίαρχο, άρα και η εσωτερική απόδοση είναι υψηλή.

Σχήμα 4.1. Ποσοστά μεταδιδόμενης ενέργειας με μεταφορά, εξάτμιση και ακτινοβολία κατά Cooper.

4.1.3.ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

Η μετάδοση θερμότητας μεταξύ του αποστακτήρα και του περιβάλλοντος αποτελείται από μετάδοση θερμότητας λόγω μεταφοράς και λόγω ακτινοβολίας από το κάλυμμα στο περιβάλλον. Λόγω του μικρού πάχους του γυάλινου καλύμματος, η θερμοκρασία σε αυτό θεωρείται ομοιόμορφη.

4.1.3.1 ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ

Η ροή θερμότητας από το κάλυμμα προς το περιβάλλον λόγω μεταφοράς είναι:

$$q_{cga} = h_{cga} (T_g - T_a) \quad (4.20)$$

Ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας h_{cga} είναι συνάρτηση της ταχύτητας του ανέμου και δίνεται από τη σχέση: [J.A. Duffie, W.A. Beckman, 1991]

$$h_{cga} = 5.7 + 3.8w \quad (4.21)$$

4.1.3.2. ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ ΛΟΓΩ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΑΣ

Η ροή θερμότητας από το κάλυμμα προς το περιβάλλον λόγω ακτινοβολίας είναι:

$$q_{rgs} = \varepsilon_g \sigma [(T_g + 273)^4 - (T_s + 273)^4] \quad (4.22)$$

όπου T_s είναι η θερμοκρασία του ουρανού, η οποία προσεγγιστικά μπορεί να θεωρηθεί 12°C κάτω από την θερμοκρασία του περιβάλλοντος.

Συνεπώς η συνολική θερμότητα που μεταδίδεται από το κάλυμμα προς το περιβάλλον, είναι:

$$q_a = q_{cga} + q_{rgs} \quad (4.23)$$

4.1.4 ΑΠΟΛΑΒΗ ΚΑΙ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

Η ημερήσια απολαβή του αποστακτήρα σε αφαλατωμένο νερό M_d ανά μονάδα επιφάνειας εξάτμισης, σε kg/m^2 , ισούται με:

$$M_d = \frac{Q_e}{h_{fg}} \quad (4.24)$$

όπου Q_e είναι η ενέργεια που σχετίζεται με την εξάτμιση του νερού στον αποστακτήρα (σε J/m^2) και h_{fg} η λανθάνουσα θερμότητα εξάτμισης του νερού (J/kg).

Εάν H_d (σε J/m^2) είναι η συνολική ποσότητα της ηλιακής ακτινοβολίας που προσπίπτει στον αποστακτήρα, η απόδοση αυτού δίνεται από την σχέση:

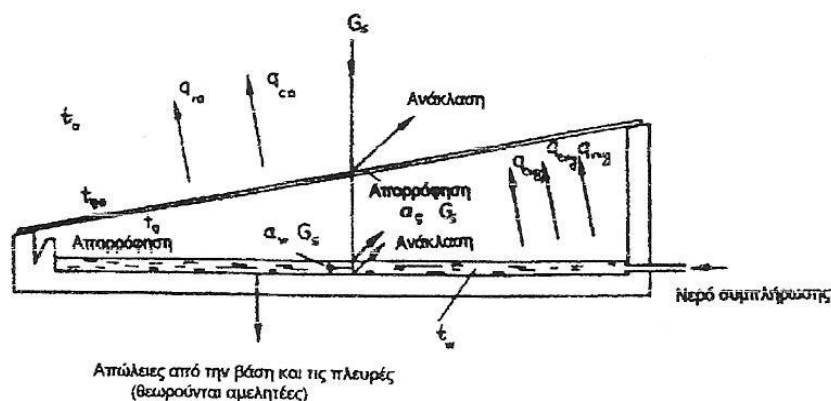
$$h = \frac{Q_e}{H_d} \quad (4.25)$$

4.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

4.2.1 ΗΛΙΑΚΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΙΑΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Οι παραπάνω βασικές σχέσεις έχουν χρησιμοποιηθεί κατά βάση σε όλα τα μοντέλα τα οποία έχουν αναπτυχθεί και προταθεί για την περιγραφή της λειτουργίας διάφορων τύπων ηλιακών αποστακτήρων, ξεκινώντας από τους πιο απλούς ως τους πιο πολύπλοκους.

Ο ιδανικός ηλιακός αποστακτήρας είναι ο πιο απλός για μαθηματική ανάλυση. Ιδανικός θεωρείται ο αποστακτήρας που παρουσιάζει μηδενικές απώλειες θερμότητας λόγω αγωγής και έχει βάθος νερού τόσο μικρό ώστε να μπορεί να αμεληθεί η αισθητή θερμότητα που αποθηκεύεται στο αλμυρό νερό σε σύγκριση με την ενέργεια που μεταφέρεται από και προς το αλμυρό νερό. Ένας τέτοιος αποστακτήρας μελετήθηκε και περιγράφηκε μαθηματικά από τον Cooper [P.I. Cooper, 1973] και φαίνεται στο **Σχήμα 4.2**.

Σχήμα 4.2. Ροές θερμότητας σε αποστακτήρα μιας βαθμίδας κατά Cooper, 1973

Οι εσωτερικές μεταδόσεις θερμότητας q_{cwg} , q_{ewg} και q_{rvg} δίνονται από τις εξισώσεις (4.8), (4.16) και (2.19) αντίστοιχα. Εκφράστηκε το ισοζύγιο θερμότητας στην επιφάνεια του αλμυρού νερού κάτω από συνθήκες σταθερής κατάστασης, όπου θεωρήθηκε ότι υπάρχει μια σταθερή προσαγωγή αλμυρού νερού, η οποία αντικαθιστά το νερό που χάνεται λόγω εξάτμισης. Για την έκφραση του ισοζυγίου θερμότητας για το κάλυμμα, θεωρήθηκε ότι η θερμοκρασιακή μεταβολή διαμέσου του καλύμματος είναι γραμμική και ανεξάρτητη από την ηλιακή ακτινοβολία, που απορροφάται από το κάλυμμα. Τελικά, το ισοζύγιο θερμότητας σε όλον τον αποστακτήρα, συνδέοντας τα παρακάτω ισοζύγια είναι:

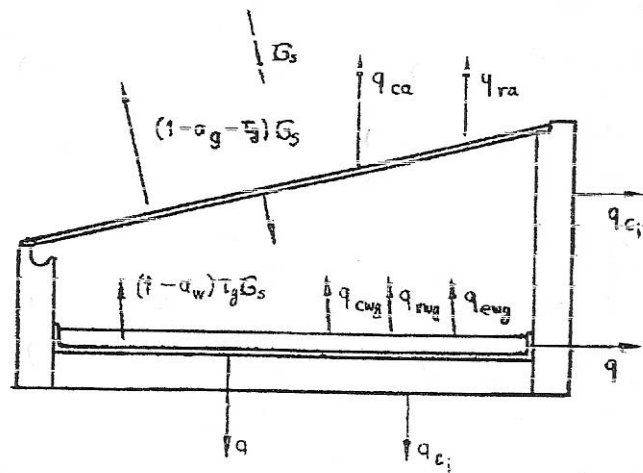
$$0.85\sigma[(T_{go} + 273)^4 - (T_a + 261)^4] + h_{cga}(T_{go} - T_a) = a_g G_s + \frac{K_g}{l_g}(T_{gi} - T_{go}) \quad (4.26)$$

όπου ο συντελεστής μετάδοσης θερμότητας από τον αποστακτήρα προς το περιβάλλον h_{cga} είναι από την εξίσωση (2.21).

Το μοντέλο αυτό μπορεί να κάνει υπολογισμό της απολαβής του αποστακτήρα μόνο με επαναληπτικές τεχνικές.

Ένα μοντέλο για μη ιδανικό αποστακτήρα μιας βαθμίδας, αναπτύχθηκε από τον A. Maalej [A.Y. Maalej, 1991], μετά από σειρά πειραμάτων σε εσωτερικό χώρο. Ο αποστακτήρας μοντελοποιήθηκε σαν τέσσερα διαφορετικά αλλά αλληλοεπιδρώμενα υποσυστήματα (**Σχήμα 4.3**):

- την αλουμινένια λεκάνη
- την μόνωση
- το γυάλινο κάλυμμα
- το περιβάλλον

Σχήμα 4.3. Ροές θερμότητας ηλιακού αποστακτήρα κατά A.Maalej,1991.

Το μοντέλο βασίζεται στα παρακάτω ενεργειακά ισοζύγια για το γυάλινο κάλυμμα, για την λεκάνη και για την μόνωση:

$$M_g c_g \frac{dT_g}{dt} = (q_{rwg} + q_{ewg} + q_{cwg} + \tau_g a_g A_g G_s) - (q_{rgs} + q_{cga}) \quad (4.27)$$

$$(M_w c_{pw} + M_p c_{pp}) \frac{dT_w}{dt} = G_s A_g \tau_g a_w - (q_{rwg} + q_{ewg} + q_{cwg} + q_{ins}) \quad (4.28)$$

$$M_{IN} c_{pi} \frac{dT_{IN}}{dt} = q_{ins} - q_{ci} \quad (4.29)$$

Η αναλυτική λύση του συστήματος των εξισώσεων, οδηγεί στην απολαβή του αποστακτήρα.

Ένα άλλο μοντέλο αναπτύχθηκε από τους Toure και Meukam, το οποίο κινείται στις ίδιες αρχές με τα προηγούμενα μοντέλα. Αναπτύσσονται οι εξισώσεις των θερμικών ισοζυγίων στα διάφορα τμήματα του αποστακτήρα (κάλυμμα, μάζα αλμυρού νερού και απορροφητική επιφάνεια) και το σύστημα των εξισώσεων, αφού γραμμικοποιούνται, λύνεται επαναληπτικά με αριθμητικές μεθόδους. [S. Toure, P. Meukam, 1997]. Έχουν γίνει παραδοχές απλοποίησης, σύμφωνα με τις οποίες οι επιφάνειες εξάτμισης και συμπύκνωσης είναι παράλληλες, αμελείται η θερμοχωρητικότητα της απορροφητικής επιφάνειας, δεν υπάρχει θερμοκρασιακή μεταβολή στο πάχος του καλύμματος, θεωρείται σταθερή ταχύτητα αέρα και οι συντελεστές απορρόφησης και διαπερατότητας του καλύμματος θεωρούνται σταθερές στην διάρκεια της ημέρας κάτι που δεν ισχύει.

Ο Ν. Dhiman ανέπτυξε μοντέλο για την εκτίμηση και τον υπολογισμό του βέλτιστου πάχους του μονωτικού στρώματος του πυθμένα για αποστακτήρα λεκάνης μιας βαθμίδας, όπου χρησιμοποίησε

εξίσωση που εκφράζει το ετήσιο κόστος του αποστακτήρα συναρτήσει του πάχους της μόνωσης αλλά και άλλων κατασκευαστικών και κλιματικών παραμέτρων [N.K. Dihman, 1990]

Ο Α. Rajvanshi ερευνήσε διεξοδικά την επίδραση διαφόρων βαφών και πρότεινε παρόμοιο μοντέλο για τον υπολογισμό της απολαβής του αποστακτήρα. Επίσης ανέπτυξε σχέση, η οποία δίνει την βέλτιστη συγκέντρωση της κάθε βαφής για μέγιστη απολαβή του αποστακτήρα [A.K. Rajvanshi, 1991].

Ο S. H. Soliman ερευνήσε την επίδραση του αέρα στην απολαβή του αποστακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη ροή του αέρα παράλληλη στις κεκλιμένες επιφάνειες του αποστακτήρα και ροή του αέρα παράλληλη στις κάθετες επιφάνειές του. Έτσι πρότεινε θεωρητικές εξισώσεις που δίνουν συντελεστές μετάδοσης θερμότητας για τις κεκλιμένες και για τις κάθετες πλευρές. [S.H. Soliman, 1972].

Το θέμα της μείωσης της ροής θερμότητας (ηλιακής ακτινοβολίας) διαμέσου του καλύμματος πάνω στο οποίο ρέει νερό για την ψύξη του ερευνηθήκη από τους Sodha κ.α. Οι συγγραφείς ανέπτυξαν μαθηματικό μοντέλο που λαμβάνει υπόψη τις περιοδικές μεταβολές της ηλιακής ακτινοβολίας και της θερμοκρασίας περιβάλλοντος και κατέληξαν σε μία περιοδική λύση για την ροή θερμότητας [M.S. Sodha κ.α., 1978].

Βασιζόμενοι στις γνωστές σχέσεις των συντελεστών μετάδοσης θερμότητας και γράφοντας τις αντίστοιχες εξισώσεις που εκφράζουν τα ενεργειακά ισοζύγια στα διάφορα τμήματα του αποστακτήρα, οι G.N. Tiwari και V.B. Rao ανέπτυξαν μοντέλο που περιγράφει τη μεταβατική λειτουργία του ηλιακού αποστακτήρα, ενώ υπάρχει συνεχής ροή κρύου νερού στην εξωτερική πλευρά του καλύμματος του αποστακτήρα [G.N. Tiwari και V.B. Rao, 1984]. Στην περίπτωση αυτή λήφθηκε υπόψη το νερό που ρέει πάνω στο κάλυμμα και γράφηκε επιπλέον εξίσωση για το ενεργειακό ισοζύγιο του νερού αυτού. Ομοίως οι Madhuri και G.N. Tiwari ανέπτυξαν μοντέλο σε ηλιακό αποστακτήρα με συνεχή ροή θερμού νερού στην λεκάνη του [Madhuri και G.N. Tiwari, 1984]. Στην εξίσωση ενεργειακού ισοζυγίου του αλμυρού νερού, περιλήφθηκε επιπλέον όρος που εκφράζει την προσδιδόμενη στο αλμυρό νερό θερμότητα, από την ροή του θερμού νερού στην λεκάνη.

Παρόμοιο μοντέλο αναπτύχθηκε και από τους Ghoneyem και Ileri, γράφοντας τις εκφράσεις των θερμικών ισοζυγίων στον αποστακτήρα και χρησιμοποιώντας αριθμητικές μεθόδους για την επίλυση των εξισώσεων [A. Ghoneyem και A. Ileri, 1997]. Χρησιμοποιήθηκαν και εδώ παραδοχές, όπως αυτή της μη ύπαρξης θερμοκρασιακής μεταβολής στο πάχος του καλύμματος αλλά και του αλμυρού νερού και της θεώρησης σταθερών θερμικών ροών και θερμοκρασιών ανά ώρα.

Ο Bellache ανέπτυξε μοντέλο για ηλιακό αποστακτήρα μιας βαθμίδας, χρησιμοποιώντας την μέθοδο των κόμβων, όπου για κάθε κόμβο i γράφεται το θερμικό ισοζύγιο [O. Bellache, 1991]:

$$V_i c p_i \frac{\partial T_i}{\partial t} + \sum h c_{j,i} A_i (T_j - T_i) + \sum h r_{j,i} A_i (T_j - T_i) + \sum h e_{j,i} A_i (T_j - T_i) + \lambda_i A_i \frac{(T_{lim} - T_i)}{e_i} + Q S_i \quad (4.30)$$

Η επίλυση αυτή γίνεται με την μέθοδο των πεπερασμένων διαφορών και έχει αρκετή πολυπλοκότητα.

Ένα ακόμη μοντέλο για τον ηλιακό αποστακτήρα, το οποίο θεωρεί τις παραμέτρους μεταφοράς μάζας και ενέργειας, τις αρχικές θερμοκρασίες και τον όγκο του αλμυρού νερού, αναπτύχθηκε από τους Achilon κ.α.Το μοντέλο αυτό είναι μη γραμμικό και λύνεται μόνο με αριθμητικές μεθόδους [B.M. Achilon κ.α., 1993].

Ακόμη πιο πολύπλοκο μοντέλο για την περιγραφή της λειτουργίας του αποστακτήρα μιας βαθμίδας αναπτύχθηκε από τους Djebedjian και Rayan, οι οποίοι χώρισαν τον αποστακτήρα σε πλέγμα 40*20 βασισμένο σε εξισώσεις Navier-Stokes και λυμένο με την τεχνική των πεπερασμένων διαφορών [B. Djebedjian και M.A. Rayan, 2000]. Παρ' όλα αυτά έκαναν υποθέσεις απλοποίησης, όπως ροή σε σταθερή κατάσταση, σταθερές θερμοκρασίες σε όλες τις οριακές επιφάνειες, ύπαρξη μίγματος αέρα και υδρατμών πάντα εντός του αποστακτήρα, ενώ θεώρησαν μεταβλητές ιδιότητας των θερμοφυσικών ποσοτήτων.

Επίσης αρκετά πολύπλοκη είναι η ανάλυση που παρουσίασε ο Rheinländer, ο οποίος χώρισε τον αποστακτήρα επίσης σε πλέγμα και εξέφρασε το ενεργειακό ισοζύγιο για κάθε κόμβο [J. Rheinländer, 1982]. Εντός του αποστακτήρα θεωρείται ότι υπάρχει μίγμα τριών συστατικών: ξηρός αέρας, υδρατμός και ομίχλη. Η νέα θεώρηση του μοντέλου είναι η χρήση δύο αριθμών Grashof ξεχωριστά, ένας για τους υδρατμούς και ένας για την ομίχλη και όχι ενός συνδυασμένου όπως ισχύει σε όλες ανεξαιρέτως τις μοντελοποιήσεις που υπάρχουν.

Τέλος για την βελτιστοποίηση των παραμέτρων των αποστακτήρων, οι Lyashenko και Redzherona χρησιμοποίησαν πολύπλοκα στοχαστικά μοντέλα τα οποία λύνονται με αριθμητικές μεθόδους [I.N. Lyashenko και S.R. Redzherona, 1991]. Ομοίως, οι Salieva και Baitulakova, πρότειναν πολύπλοκο μοντέλο το οποίο λύνεται μόνο με προσεγγιστικές αριθμητικές μεθόδους, για τον προσδιορισμό των βέλτιστων παραμέτρων του αποστακτήρα [R.B. Salieva και N.D. Baitulakova, 1976].

4.2.2 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

Η θεωρία σταθερής κατάστασης του ηλιακού αποστακτήρα είναι μια προσέγγιση η οποία δεν είναι αρκετά έγκυρη, διότι η ηλιακή ακτινοβολία και η θερμοκρασία του περιβάλλοντος είναι περιοδικές παράμετροι στο διάστημα των 24 ωρών. Για τον λόγο αυτό έχουν αναπτυχθεί μοντέλα τα οποία περιέχουν την περιοδικότητα στην ανάλυση του ηλιακού αποστακτήρα. Στα μοντέλα αυτά που διατυπώθηκαν μεταξύ άλλων από τους Cooper [P.I. Cooper, 1969 και P.I. Cooper, 1973], Frick [B. Frick, 1970], Hirschmann και Roefler [J.R. Hirschmann, S.K. Roefler, 1970] και Baum κ.α. [V.A. Baum κ.α., 1970], διατηρούνται μόνο οι βασικές αρμονικές σε όλα τα περιοδικά μεγέθη. Επίσης λαμβάνεται υπόψη και η ποσότητα θερμότητας που χάνεται λόγω αγωγής παρά την όσο καλή μόνωση.

Για αποστακτήρα που βρίσκεται σε επαφή με το έδαφος, οι Nayak κ.α. εξέφρασαν τα ενεργειακά ισοζύγια για το κάλυμμα, για την επιφάνεια του αλμυρού νερού και για την απορροφητική επιφάνεια ξεχωριστά, όπου οι ρυθμοί μετάδοσης θερμότητας q_{cwg} , q_{rwg} , q_{ewg} και q_a , δίνονται από τις εξισώσεις 8, 16, 19 και 23 αντίστοιχα. [J.K. Nayak, κ.α., 1980]. Ωστόσο, για τα ισοζύγια αυτά, έχουν γίνει οι παραδοχές ότι η ποσότητα του νερού που χάνεται λόγω της εξάτμισης είναι μικρή σε σύγκριση με την ποσότητα του αλμυρού νερού στην λεκάνη, ότι δεν υπάρχει διαρροή ατμών από τον αποστακτήρα, ότι δεν παρατηρείται θερμοκρασιακή διαφορά κατά την κατακόρυφη διάσταση στο κάλυμμα ή στο νερό της λεκάνης και ότι τα εμβαδά των επιφανειών του καλύμματος, του νερού και του πυθμένα είναι ίσα.

Επιπλέον για απλοποίηση, θεωρήθηκε ότι η αύξηση της θερμοκρασίας του καλύμματος και του αλμυρού νερού είναι μικρή και εντός αυτού του θερμοκρασιακού εύρους, η πίεση των ατμών μέσα στον θάλαμο, μπορεί προσεγγιστικά να γραφτεί σαν γραμμική συνάρτηση της θερμοκρασίας: [M.A.S. Malik κ.α., 1982]

$$P = R_1 T + R_2 \quad (4.31)$$

Σημειώνεται επίσης ότι η μεταβολή της λανθάνουσας θερμότητας εξάτμισης με την θερμοκρασία έχει αμεληθεί.

Η ένταση της ηλιακής ακτινοβολίας και η θερμοκρασία του αέρα περιβάλλοντος, θεωρούνται περιοδικές συναρτήσεις του χρόνου και εκφράζονται σαν συνάρτηση Fourier ως εξής:

$$G_s = a_o + \operatorname{Re} \sum_n a_n \exp(inwt) \text{ και } T_a = b_o + \operatorname{Re} \sum_n b_n \exp(inwt) \quad (4.32)$$

Η λύση των εξισώσεων του μοντέλου σύμφωνα με τους McAdams [W.C. McAdams, 1954] και

Threlkeld [J.L. Threlkeld, 1970], δίνει την περιοδική έκφραση της θερμοκρασίας του καλύμματος και της θερμοκρασίας του αλμυρού νερού αντίστοιχα. [J.K. Nayak κ.α., 1980]:

$$T_g(t) = g_o + \operatorname{Re} \sum_n g_n \exp(inwt) \text{ και } T_w(t) = G_o + \operatorname{Re} \sum_n G_n \exp(inwt) \quad (4.33)$$

καθώς και αντίστοιχες εκφράσεις για τη θερμοκρασιακή κατανομή κάτω από την απορροφητική επιφάνεια $\theta_l(x,t)$, οι οποίες περιέχουν και μιγαδικούς αριθμούς.

4.2.3 ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ

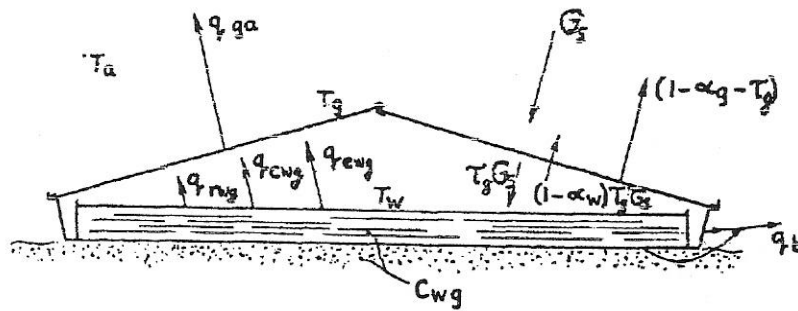
Διάφορα μοντέλα έχουν προταθεί για την ανάλυση και τη μαθηματική περιγραφή της λειτουργίας του ηλιακού αποστακτήρα συναρτήσει του χρόνου. Οι Morse και Read [R.N. Morse, W.R.W. Read, 1968] και ο Cooper [P.I. Cooper, 1969], ανέπτυξαν σχετικά μοντέλα χωρίς να δώσουν αναλυτικές εκφράσεις των παραμέτρων απόδοσης που εξαρτώνται από τον χρόνο, ενώ οι Sodha κ.α. προτείνουν αναλυτικό μοντέλο για την περιγραφή της μεταβατικής λειτουργίας του αποστακτήρα και κατέληξαν σε αντίστοιχες εκφράσεις [M.S. Sodha κ.α., 1980]. Έγινε η παραδοχή ότι η μάζα του αλμυρού νερού στην λεκανή του αποστακτήρα παραμένει σταθερή.

Το μοντέλο των Morse και Read, [R.N. Morse, W.R.W. Read, 1968], βασίζεται στις εξής βασικές σχέσεις για το ισοζύγιο για το γυάλινο κάλυμμα, τη μάζα του νερού και την απορροφητική επιφάνεια του πυθμένα (**Σχήμα 4.4**):

$$C_g \frac{dT_g}{dt} = \tau_1 G_s + h_1(T_w - T_g) - h_2(T_g - T_a) \quad (4.34)$$

$$C_w \frac{dT_w}{dt} = \tau_2 G_s + h_3(\theta_{ba \sin} - T_w) - h_1(T_w - T_g) \quad (4.35)$$

$$\tau_3 H_s = h_3(\theta_{ba \sin} - T_w) + h_b(\theta_{ba \sin} - T_a) \quad (4.36)$$

Σχήμα 4.4. Ροές θερμότητας ηλιακού αποστακτήρα κατά Morse και Read, 1968.

όπου οι εκφράσεις των συντελεστών μετάδοσης θερμότητας είναι οι ίδιες με αυτές της παραγράφου 1. Επίσης ισχύουν και οι ίδιες παραδοχές.

Με κατάλληλες αντικαταστάσεις και με μαθηματική επεξεργασία του συστήματος των εξισώσεων (μετασχηματισμός Laplace), καταλήγουμε σε σύστημα το οποίο γράφεται:

$$\frac{d}{dt}(T_w + aT_g) = T_w(a_2 + aa_1) + T_g(b_2 + ab_1) + s(t) \quad (4.37)$$

όπου: $s(t) = g(t) + af(t)$

Η λύση της εξίσωσης αυτής και θεωρώντας τις οριακές συνθήκες, την ηλιακή ακτινοβολία και την θερμοκρασία περιβάλλοντος σε αναπτύγματα σειρών Fourier είναι:

$$T_w(t) = \frac{1}{a_- - a_+} [(a_- P_3 - a_+ P_4) + \sum_n (a_- P_{1n} - a_+ P_{2n}) \exp(inwt) + A_+ a_- \exp(c_+ t) - A_- a_+ \exp(c_- t)] \quad (4.38)$$

$$T_g(t) = \frac{1}{a_+ - a_-} [(P_3 - P_4) + \sum_n (P_{1n} - P_{2n}) \exp(inwt) + A_+ \exp(c_+ t) - A_- \exp(c_- t)]$$

όπου τα P_3, P_4, P_{1n}, P_{2n} προσδιορίζονται από άλλες εξισώσεις, ενώ τα a_-, a_+, c_-, c_+ είναι λύσεις (δύο ρίζες) δευτεροβάθμιων εξισώσεων. Η λύση είναι αρκετά πολύπλοκη και περιέχει και αριθμούς σε μιγαδική μορφή.

Ο Santori ανέπτυξε άλλο μοντέλο που περιγράφει την μεταβατική λειτουργία του αποστακτήρα και που βασίζεται στις εξισώσεις του Dunkle για τις εκφράσεις των συντελεστών [E. Santori, 1993]. Τα ενεργειακά ισοζύγια που χρησιμοποίησε για τον αποστακτήρα έχουν την μορφή:

$$a_g G + a_w \tau_g G = q_a A + q_b + C_w \frac{dT_w}{dt} \quad \text{και} \quad q_a A = q_{rwg} + q_{cwg} + q_{ewg} + a_g G \quad (4.39)$$

Η επίδραση του πάχους του αλμυρού νερού της λεκάνης στην απολαβή του αποστακτήρα μελετήθηκε από τους Tiwari και Madhuri με την ανάπτυξη μοντέλου που περιγράφει την μεταβατική λειτουργία του αποστακτήρα μιας βαθμίδας [G.N. Tiwari, Madhuri, 1987]. Το μοντέλο θεωρεί τις γνωστές σχέσεις όσον αφορά τα ενεργειακά ισοζύγια στα διάφορα τμήματα του αποστακτήρα και με τις ίδιες παραδοχές. Η επίλυση των εξισώσεων δίνει την επίδραση του πάχους στην ημερήσια απολαβή για διάφορες τιμές της αρχικής θερμοκρασίας του αλμυρού νερού.

4.2.4 ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΕ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΞΙΣΩΣΕΩΝ ΣΕ ΜΟΡΦΗ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Οι Morse και Read μελέτησαν την μεταβατική λειτουργία του ηλιακού αποστακτήρα και πρότειναν λύση στις σχέσεις μεταφοράς μάζας και θερμότητας που περιγράφουν την λειτουργία του ηλιακού αποστακτήρα σε μη μόνιμη κατάσταση με γραφικό τρόπο, σε μια προσπάθεια γρήγορης και πρακτικής εξαγωγής αποτελεσμάτων αποφεύγοντας την πολυπλοκότητα των μοντέλων [R.N. Morse, W.R.W. Read, 1968]

Χρησιμοποιήθηκε η ακόλουθη σχέση για το ενεργειακό ισοζύγιο του αποστακτήρα:

$$a_g G_s + a_w \tau_g G_s = q_a + q_b + C_w \frac{dT_w}{dt} \quad (4.40)$$

η οποία εκφράζει ότι η ενέργεια που εισέρχεται στον αποστακτήρα αποτελείται από την ενέργεια που

απορροφάται από το κάλυμμα (a_g, G_s) και από την ενέργεια που απορροφάται από το αλμυρό νερό (a_w, τ_g, G_s), ενώ η ενέργεια που χάνεται από τον αποστακτήρα, αποτελείται από τις απώλειες προς το περιβάλλον μέσω του καλύμματος (q_a) και μέσω του πυθμένα και των πλευρών (q_b). Ο όρος αποθήκευσης C_w εκφράζει τις επιδράσεις του νερού, του εδάφους και των δομικών στοιχείων στον αποστακτήρα.

Η μεταφορά θερμότητας μεταξύ καλύμματος και αλμυρού νερού είναι ίση με ($q_{cwg} + q_{ewg} + q_{rwg}$), ενώ η ροή θερμότητας προς το περιβάλλον είναι:

$$q_a = q_{cwg} + q_{ewg} + q_{rwg} + a_g G_s \quad (4.41)$$

και οι απώλειες από τις πλευρές και την βάση του αποστακτήρα είναι:

$$q_b = h_b (T_w - T_a) \quad (4.42)$$

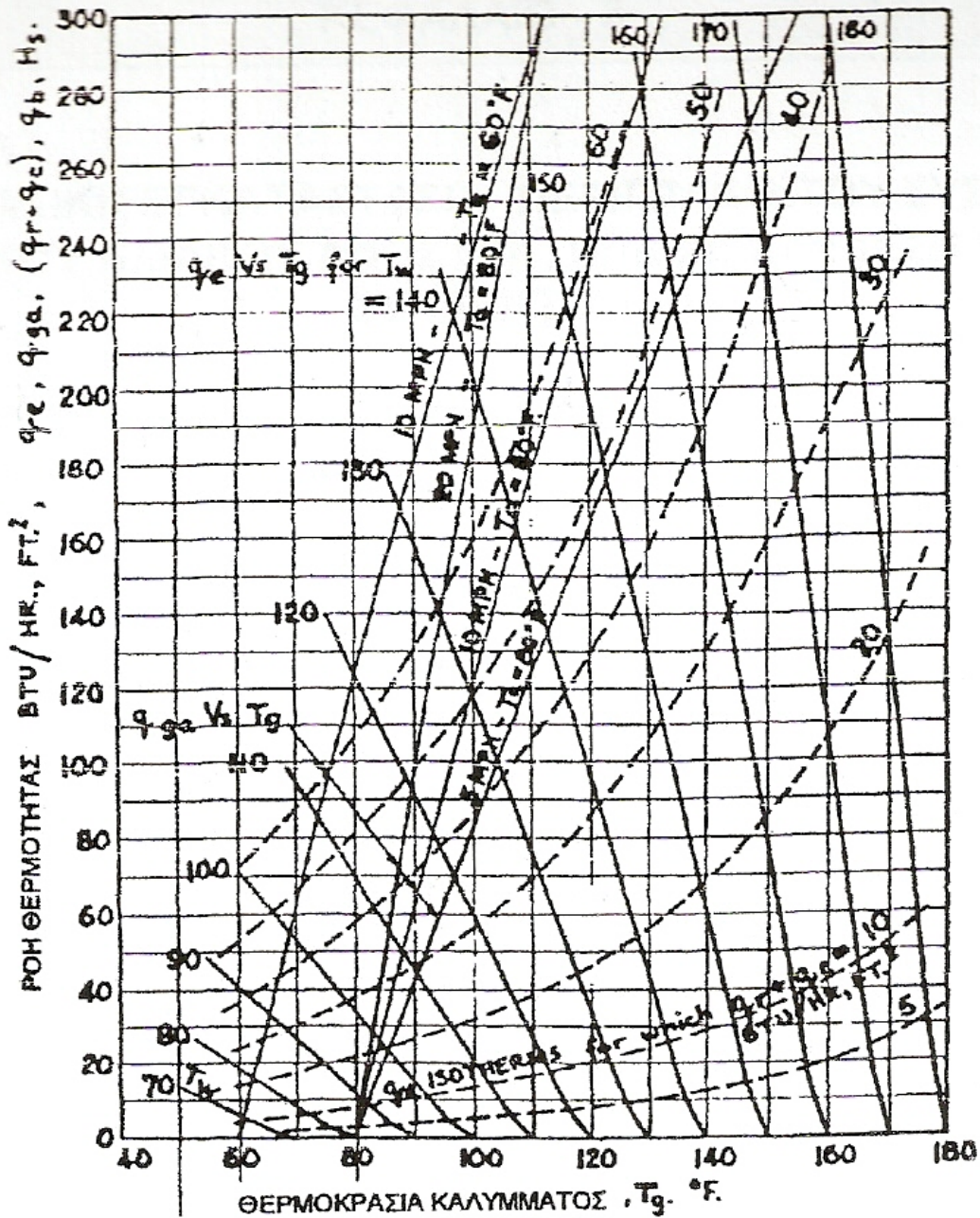
όπου h_b είναι ο συντελεστής απωλειών από την βάση του αποστακτήρα ($W/m^2 \text{ } ^\circ C$).

Οι εκφράσεις των συντελεστών $q_{cwg}, q_{ewg}, q_{rwg}, q_a$ είναι αυτές που προτάθηκαν από τον Dunkle [R.V. Dunkle, 1961].

Οι Morse και Read πρότειναν την λύση των εξισώσεων του μοντέλου σε διάγραμμα, το οποίο φαίνεται στο **Σχήμα 4.5**. Από το διάγραμμα και για κάθε τιμή της ακτινοβολίας, βρίσκονται ⁴³

πρώτα οι συντελεστές μετάδοσης θερμότητας και στη συνέχεια οι θερμοκρασίες του καλύμματος T_g και νερού T_w .

Σχήμα 4.5. Χαρακτηριστικός χάρτης για την εύρεση της θερμικής απολαβής ηλιακού αποστακτήρα κατά Morse και Read, 1968.

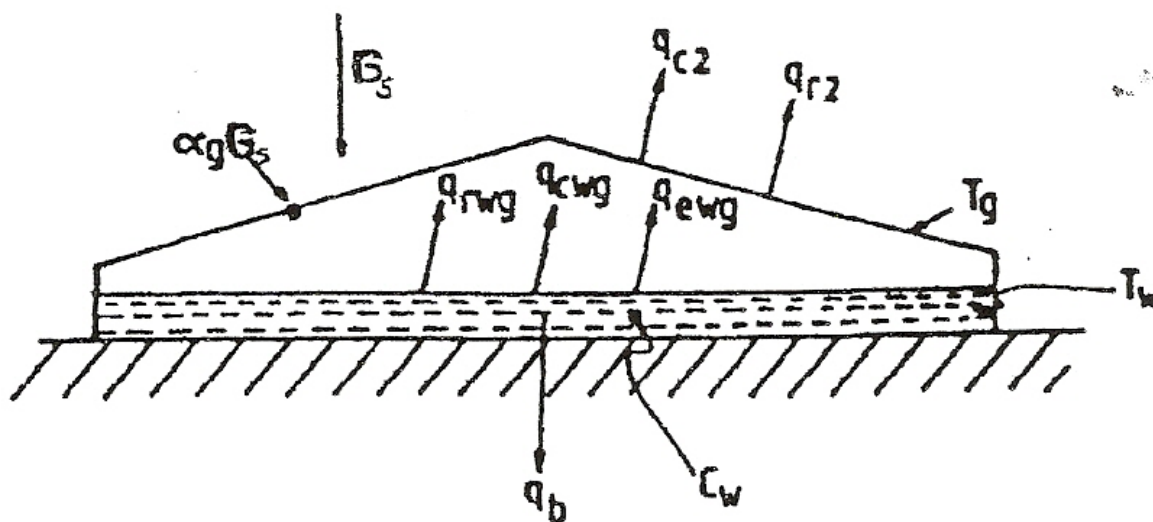
4.2.5 ΜΟΝΤΕΛΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΟΥΝ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΜΕΤΑΔΟΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ

Τα ως τώρα μοντέλα που έχουν αναπτυχθεί για την περιγραφή της λειτουργίας του ηλιακού αποστακτήρα, οδηγούν σε εξισώσεις οι οποίες είτε δεν έχουν αναλυτική λύση και συνεπώς απαιτούν επαναληπτικές μεθόδους, είτε λύνονται με την βοήθεια διαγραμμάτων είτε η λύση τους είναι τόσο πολύπλοκη που απαιτούνται προσομοιώσεις στον υπολογιστή. Τα περισσότερα μοντέλα θεωρούν σταθερές τιμές για τους διάφορους συντελεστές μετάδοσης θερμότητας.

Οι Sharma και Mullick ανέπτυξαν μια ημιεμπειρική εξίσωση για την εκτίμηση της θερμοκρασίας του καλύμματος για δεδομένες τιμές θερμοκρασιών νερού και περιβάλλοντος, η οποία όπως έδειξαν δίνει αρκετά ικανοποιητικά αποτελέσματα [V.B. Sharma, S.C.Mullick, 1991]. Στη συνέχεια ανέπτυξαν ένα μοντέλο [V.B. Sharma, S.C.Mullick, 1993], σύμφωνα με το οποίο υπολογίζεται η ωριαία απολαβή του αποστακτήρα σε περίοδο 24 ωρών. Η θερμοκρασία του νερού υπολογίζεται με ολοκλήρωση της εξίσωσης ισοζυγίου θερμότητας στο τέλος της ώρας, θεωρώντας ότι οι συντελεστές μετάδοσης θερμότητας παραμένουν σταθεροί σε αυτό το διάστημα.

Το θερμικό ισοζύγιο του αποστακτήρα σύμφωνα με το μοντέλο των Sharma και Mullick όπως αυτός φαίνεται στο **Σχήμα 4.6**, εκφράζεται ως εξής:

$$\frac{C_w}{A_w} \frac{dT_w}{dt} = n_{od} G_s - U_t (T_w - T_s) - U_b (T_w - T_a) \quad (4.43)$$

Σχήμα 4.6. Ροές θερμότητας σε ηλιακό αποστακτήρα κατά Sharma και Mullick, 1991.

όπου χρησιμοποιήθηκε ένας ολικός συντελεστής απωλειών μεταξύ νερού και καλύμματος U_t , προς τα επάνω, συντελεστής μετάδοσης θερμότητας δια μέσου πυθμένα και πλευρών U_b , ενώ λαμβάνονται υπόψη η θερμοχωρητικότητα του νερού στην λεκάνη C_w και η οπτική απόδοση του αποστακτήρα

n_{od} . Οι επιφάνειες του καλύμματος και του νερού είναι A_g και A_w αντίστοιχα. Οι εκφράσεις των συντελεστών μετάδοσης θερμότητας είναι ίδιες με αυτές του Dunkle [R.V. Dunkle, 1961] και δίνονται αναλυτικά σε σχετική αναφορά [V.B. Sharma, S.C.Mullick, 1993].

Το ενεργειακό ισοζύγιο στο κάλυμμα εκφράστηκε ως:

$$A_r h_w (T_g - T_a) + A_r h_{rga} (T_g - T_s) = (h_{cwg} + h_{ewg} + h_{rwg}) (T_w - T_g) \quad (4.44)$$

Η θερμοκρασία του νερού στη λεκάνη στο τέλος της ώρας (ή της θεωρούμενης περιόδου) λαμβάνεται με ολοκλήρωση της εξίσωσης (4.43), θεωρώντας ότι οι συντελεστές μετάδοσης θερμότητας παραμένουν σταθεροί σε αυτή την περίοδο:

$$T_{w,f} = \left[\frac{n_{od} G + U_t T_s + U_b T_a}{(U_t + U_b)} \right] + [T_{w,in} - \frac{n_{od} G + U_t T_s + U_b T_a}{(U_t + U_b)}] \exp\left(-\frac{U_t + U_b}{C_w}\right) \quad (4.45)$$

όπου $T_{w,in}$ και $T_{w,f}$ είναι η αρχική και τελική θερμοκρασία του νερού αντίστοιχα, ενώ G, T_a και T_s είναι οι μέσες τιμές της ακτινοβολίας, θερμοκρασίας περιβάλλοντος και ουρανού στο θεωρούμενο διάστημα, αντίστοιχα.

Οι διάφοροι συντελεστές μετάδοσης θερμότητας υπολογίζονται για α κάθε ώρα αν είναι γνωστή η θερμοκρασία του καλύμματος. Αυτή μπορεί να υπολογιστεί είτε από την ημιεμπειρική εξίσωση που έχει προταθεί από τους ίδιους συγγραφείς: [V.B. Sharma, S.C. Mullick, 1991]

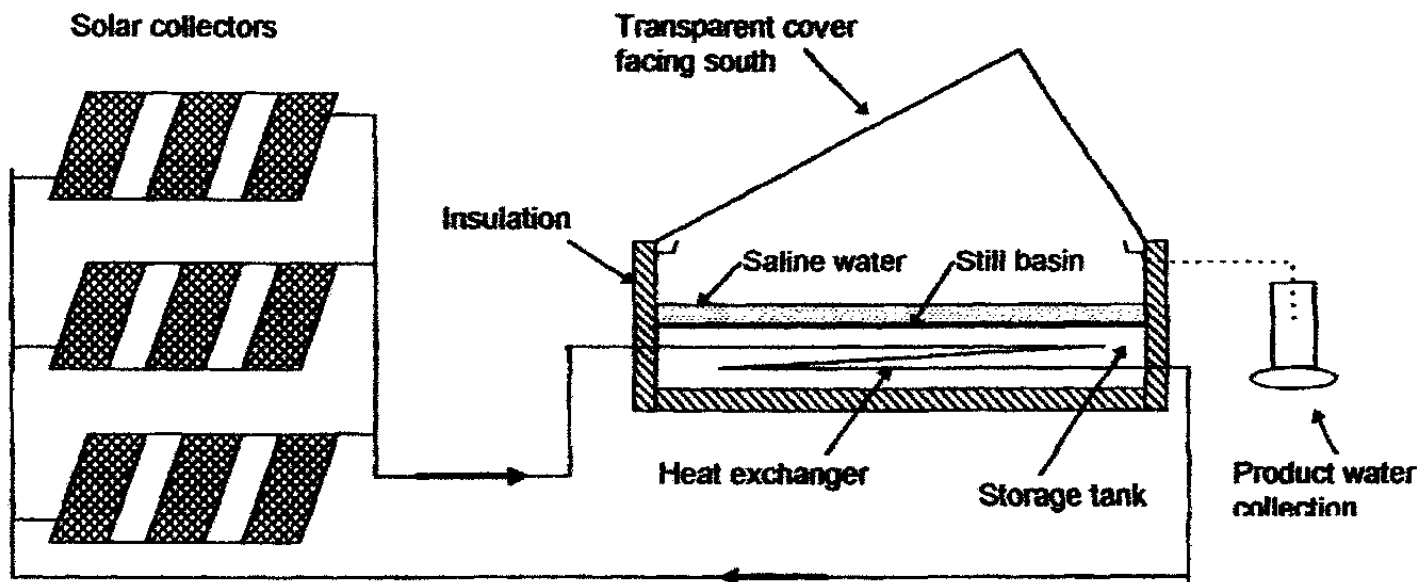
$$T_g = \frac{\{(0.02612T_w^2 - 15.76T_w + 23.92)T_w + A_r h_w T_a + A_r (0.048T_a - 9)T_s\}}{\{(0.02612T_w^2 - 15.76T_w + 23.92) + A_r h_w + A_r (0.048T_a - 9)\}} \quad (4.46)$$

είτε από την εξίσωση [V.B. Sharma, S.C. Mullick, 1993]:

$$T_g = \frac{U_i T_w + A_r h_w T_a + A_r h_{ra} T_s}{U_i + A_r h_w + A_r h_{rga}} \quad (4.47)$$

5.1 ΗΛΙΑΚΟ ΥΒΡΙΔΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΚΑΙ ΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΝΕΡΟΥ

Το ηλιακό υβριδικό σύστημα αφαλαάτωσης και θέρμανσης νερού, το οποίο κατασκευάστηκε και εγκαταστάθηκε στο Εργαστήριο Ηλιακών –Ενεργειακών συστημάτων του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», αποτελείται από έναν συμβατικό ηλιακό αποστακτήρα τύπου greenhouse συνδεδεμένο με πεδίο ηλιακών συλλεκτών (Σχήμα 5.1). Η κύρια επιφάνεια του καλύμματος του αποστακτήρα έχει προσανατολισμό στον Νότο και κλίση 30°, η δε βόρεια πλευρά 60°.

Σχήμα 5.1: Σχηματική παράσταση του πειραματικού συστήματος ηλιακής απόσταξης.

Η μαύρη λεκάνη διαστάσεων 5*2.5 μέτρα περιέχει το προς αφαλαάτωση νερό, ενώ ακριβώς κάτω βρίσκεται η καλά μονωμένη δεξαμενή αποθήκευσης θερμότητας όγκου $V_s=3750\text{lt}$. Το νερό της δεξαμενής θερμαίνεται μέσω σωληνωτού εναλλάκτη θερμότητας από πεδίο 24 ηλιακών συλλεκτών συνολικής συλλεκτικής επιφάνειας 43m^2 . Περιμετρικό κανάλι εντός του αεροστεγούς χώρου του αποστακτήρα εξασφαλίζει την συλλογή του απεσταγμένου νερού ενώ ταυτόχρονα το ζεστό νερό της δεξαμενής αποθήκευσης παραλαμβάνεται από την έξοδό της.

Παράλληλα εγκαταστάθηκε σύστημα μετρήσεων, το οποίο καταγράφει συνεχώς την στιγμιαία ηλιακή ακτινοβολία, τις θερμοκρασίες του νερού δεξαμενής, λεκάνης καλύμματος, αεροστεγούς χώρου και περιβάλλοντος καθώς και την παραγόμενη ποσότητα νερού.

5.1.1 ΛΕΠΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ ΣΕ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΠΕΔΙΟ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ

Η λειτουργία του ασύνδετου ηλιακού αποστακτήρα διερευνήθηκε μέσω εκτεταμένης σειράς πειραμάτων τα οποία αποτέλεσαν τη βάση για την επικύρωση και διαπίστωση ισχύος της μεθόδου «πρόσπτωσης-απολαβής». Στην συνέχεια διερευνήθηκε πειραματικά η λειτουργία του συνδεδεμένου ηλιακού αποστακτήρα. Τα πειραματικά δεδομένα έδειξαν ότι η σύνδεση του συμβατικού ηλιακού αποστακτήρα με το πεδίο συλλεκτών και την δεξαμενή αποθήκευσης είναι ένας από τους πλέον καλύτερους τρόπους αύξησης της παραγωγής αφαλατωμένου νερού, τόσο σε ημερήσια όσο κυρίως σε νυχτερινή βάση, καθώς η συνολική παραγωγή του συνδεδεμένου αποστακτήρα είναι σχεδόν διπλάσια από αυτή του ασύνδετου και μάλιστα ανεξάρτητα από τις επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες.

Η σημαντική αύξηση της απολαβής του συνδεδεμένου αποστακτήρα οφείλεται στην αύξηση της θερμοκρασικής διαφοράς νερού λεκάνης και καλύμματος ($T_w - T_c$), η οποία οφείλεται στην υψηλότερη θερμοκρασία T_w νερού λεκάνης, αποτέλεσμα της μετάδοσης θερμότητας προς αυτό από το θερμότερο νερό της δεξαμενής αποθήκευσης. Ακόμη και σε όλη την νυχτερινή περίοδο.

Η πειραματική διερεύνηση του συνδεδεμένου αποστακτήρα απέδειξε την εγκυρότητα της μεθόδου «πρόσπτωσης –

απολαβής» να περιγράψει την λειτουργία του και να εκτιμήσει με ικανοποιητική ακρίβεια την απολαβή σε μακροχρόνια βάση. Χρησιμοποιήθηκαν δεδομένα περίπου ενός μήνα, όπου η πραγματική απολαβή του συστήματος συγκρίθηκε με την θεωρητικά εκτιμώμενη από το μοντέλο για όλη την χρονική περίοδο των πειραμάτων.

Ο Πίνακας 1 δίνει τα αποτελέσματα της σύγκρισης μεταξύ της συνολικής πραγματικής απολαβής (για το σύνολο των 28 ημερών-περίοδος μετρήσεων Άνοιξη 2001) και της αντίστοιχης θεωρητικής συνολικά υπολογιζόμενης από το μοντέλο η οποία είναι το άθροισμα ($M_{out,d} + M_{out,n}$). Τα αποτελέσματα αναδεικνύουν την καταλληλότητα του μοντέλου για την αξιόπιστη εκτίμηση της απολαβής του αποστακτήρα σε μακροχρόνια βάση.

Πίνακας 5.1 : Σύγκριση πραγματικής και θεωρητικής παραγωγής αφραλατωμένου νερού.

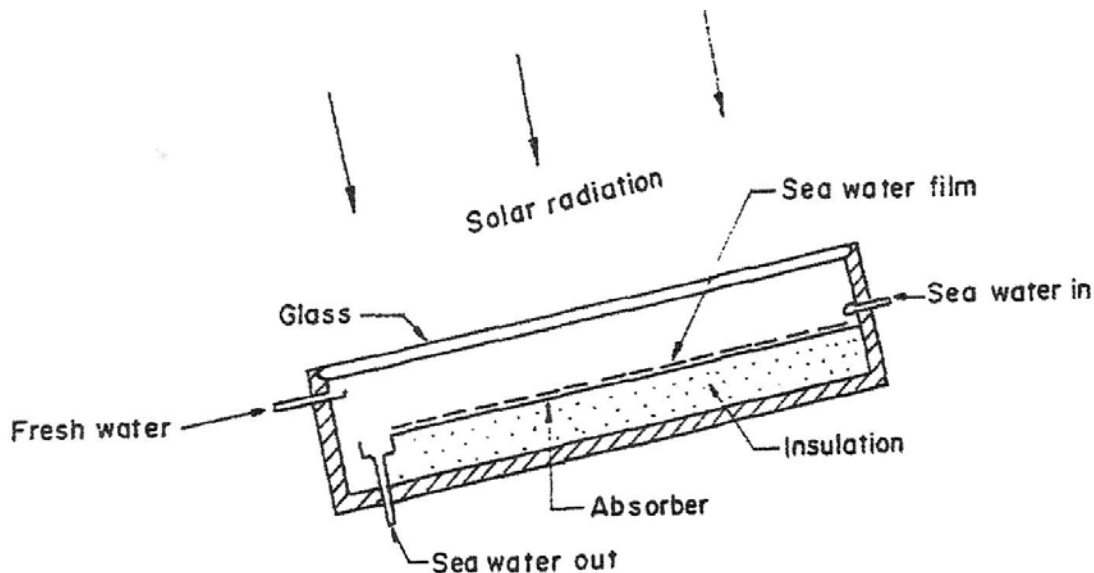
	ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ	374.4kg	435.4kg	809.8kg
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ	386.3kg	447.5kg	833.8kg
ΔΙΑΦΟΡΑ	3.2%	2.8%	3.0%

5.1.2 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΥΒΡΙΔΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Η παραπάνω διερεύνηση δεν θεωρεί αφαίρεση ζεστού νερού από την δεξαμενή αποθήκευσης θερμότητας, συνεπώς η συνολική παραγωγή αφραλατωμένου νερού του συστήματος είναι η μέγιστη δυνατή. Η χρήση του ηλιακού συστήματος ως υβριδικό, σημαίνει την απομάστευση ορισμένης ποσότητας ζεστού νερού από την δεξαμενή σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές με αποτέλεσμα την μείωση της θερμοκρασίας του νερού της δεξαμενής T_{sw} , λόγω της ανάμιξής του με το εισερχόμενο κρύο νερό του δικτύου T_c . Το γεγονός αυτό μειώνει την θερμότητα που μεταφέρεται από το νερό της δεξαμενής αποθήκευσης προς το νερό της λεκάνης του αποστακτήρα με συνέπεια την χαμηλότερη θερμοκρασία του νερού λεκάνης, άρα και την χαμηλότερη απολαβή του αποστακτήρα σε αφραλατωμένο νερό.

Το μειονέκτημα των απλών μονάδων ηλιακής απόσταξης είναι ότι η οριζόντια επιφάνεια του νερού δέχεται λιγότερη ακτινοβολία, από το να ήταν κεκλιμένη, (εκτός όταν η μονάδα βρίσκεται κοντά στον Ισημερινό).

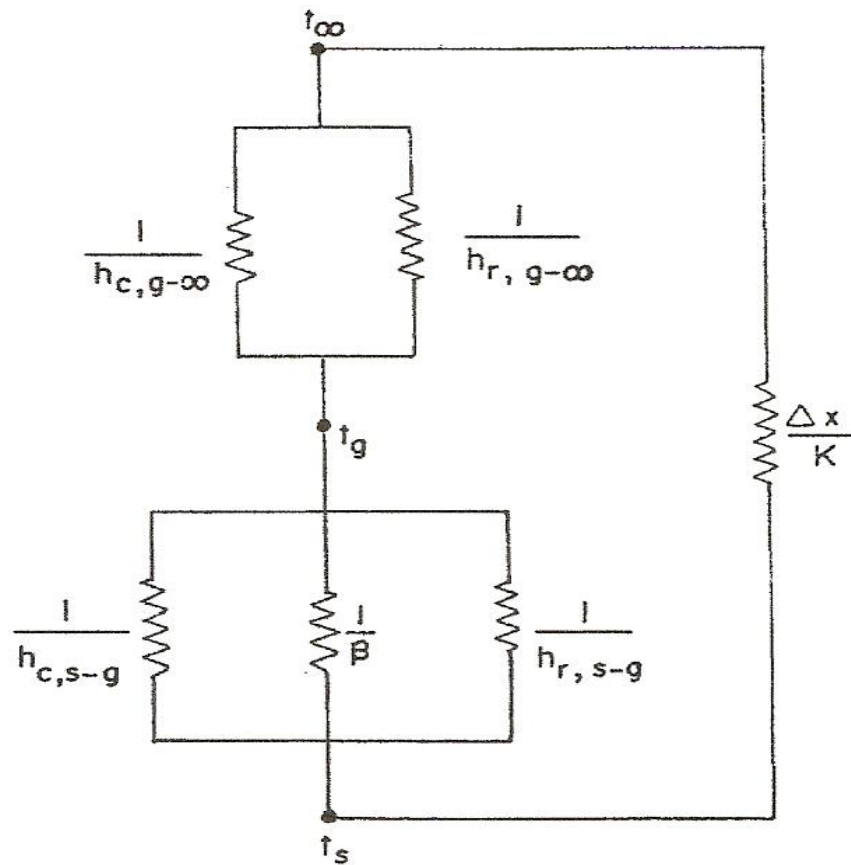
Η χρησιμοποιούμενη εγκατάσταση απεικονίζεται στο **Σχήμα 5.2**. Αποτελείται από μία επίπεδη, μαύρη, κεκλιμένη επιφάνεια (χωρίς καμία πορώδη υδρο-απορροφητική επιφάνεια) πάνω από την οποία το θαλασσινό νερό ρέει σαν λεπτό φιλμ και είναι καλυμμένη από ένα μονό κρύσταλλο, το οποίο αφάνει ένα κενό αέρος, περίπου 2.5cm. Ο πυθμένας του αποστακτήρα είναι καλά μονωμένος. Το θαλασσινό νερό θερμαίνεται από την ηλιακή ενέργεια και ο ατμός που παράγεται από την εξάτμισή του φτάνει στο γυάλινο κάλυμμα δι' αγωγής, όπου συμπυκνώνεται στο κάτω μέρος του. Το συμπύκνωμα ρέει κατά μήκος της γυάλινης επιφάνειας χάρη στην βαρύτητα και συγκεντρώνεται σε μία λεκάνη συγκέντρωσης.

Σχήμα 5.2: Κεκλιμένος ηλιακός αποστακτήρας

Το θερμικό κύκλωμα για τον συγκεκριμένο αποστακτήρα, φαίνεται στο **Σχήμα 5.3**. Η μεταφορά ενέργειας από το θαλασσινό νερό στο γυάλινο κάλυμμα γίνεται με τρεις διαφορετικούς τρόπους:

- Αγωγή
- Ακτινοβολία
- Εξάτμιση-συμπύκνωση

Σχήμα 5.3 : Θερμικό κύκλωμα του κεκλιμένου ηλιακού αποστακτήρα

Οι απώλειες στο πίσω μέρος του αποστακτήρα, μπορούν να ελαχιστοποιηθούν με ένα ικανοποιητικό πάχος μόνωσης και έτσι μπορούν να αμεληθούν στην παρούσα ανάλυση.

Το γυάλινο κάλυμμα μεταφέρει θερμότητα στην ατμόσφαιρα με αγωγή και ακτινοβολία. Διαρροές αέρα και πλευρικές απώλειες αμελούνται επίσης σ' αυτή την μελέτη.

5.3 ΗΛΙΑΚΟΙ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΕΣ

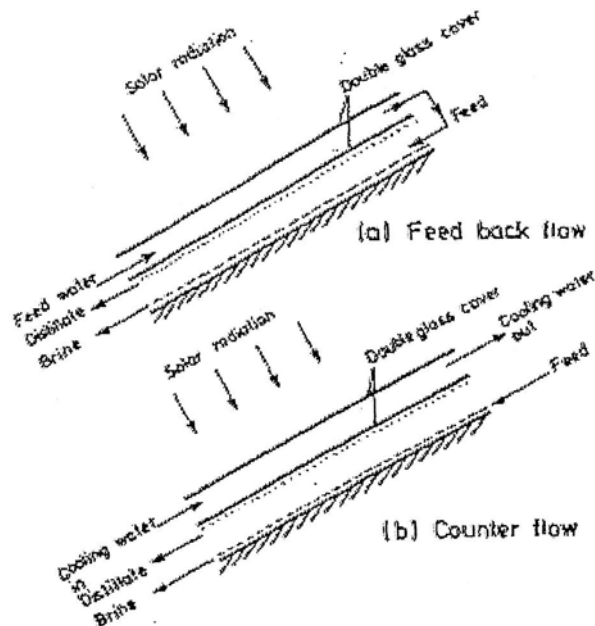
5.3.1 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΛΕΚΑΝΗ

5.3.1.1 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΟΝΗΣ ΚΑΙ ΔΙΠΛΗΣ ΚΛΙΣΗΣ

Υπάρχουν δύο τύποι συσκευών. Ο πρώτος είναι αυτός που έχει μόνο μία πλευρά, δηλαδή μονή κλίση και ο άλλος τύπος που έχει διπλή κλίση γιατί έχει δύο πλευρές. Ο λόγος δημιουργίας του συλλέκτη διπλής κλίσης έχει να κάνει με την κίνηση του ήλιου κατά τη διάρκεια της μέρας, στην προσπάθεια εκμετάλλευσης της μέγιστης δυνατής ηλιακής ακτινοβολίας. Η συσκευή μονής κλίσης έχει όμως λιγότερες απώλειες συναγωγής και ακτινοβολήσης προς το περιβάλλον.

5.3.1.2 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΨΥΧΟΜΕΝΟ ΚΑΛΥΜΜΑ

Ο σκοπός δημιουργίας αυτής της παραλλαγής είναι να αυξήσει τη θερμοκρασιακή διαφορά μεταξύ της λεκάνης και του γυάλινου καλύμματος. Αυτό μπορεί να γίνει με τρεις τρόπους. Είτε με μείωση της θερμοκρασίας του γυάλινου καλύμματος, είτε με αύξηση της θερμοκρασίας της λεκάνης είτε και με τα δύο ταυτόχρονα. Οι δύο βασικές υλοποιήσεις της ιδέας είναι αυτές που φαίνονται στο **Σχήμα 5.4** και χρησιμοποιούν είτε τη λεγόμενη μέθοδο της επανατροφοδότησης, είτε τη μέθοδο της αντίθετης ροής.

Σχήμα 5.4 Ψύξη γυάλινου καλύμματος με (α) επανακυκλοφορία, (β) αντίθετη ροή.

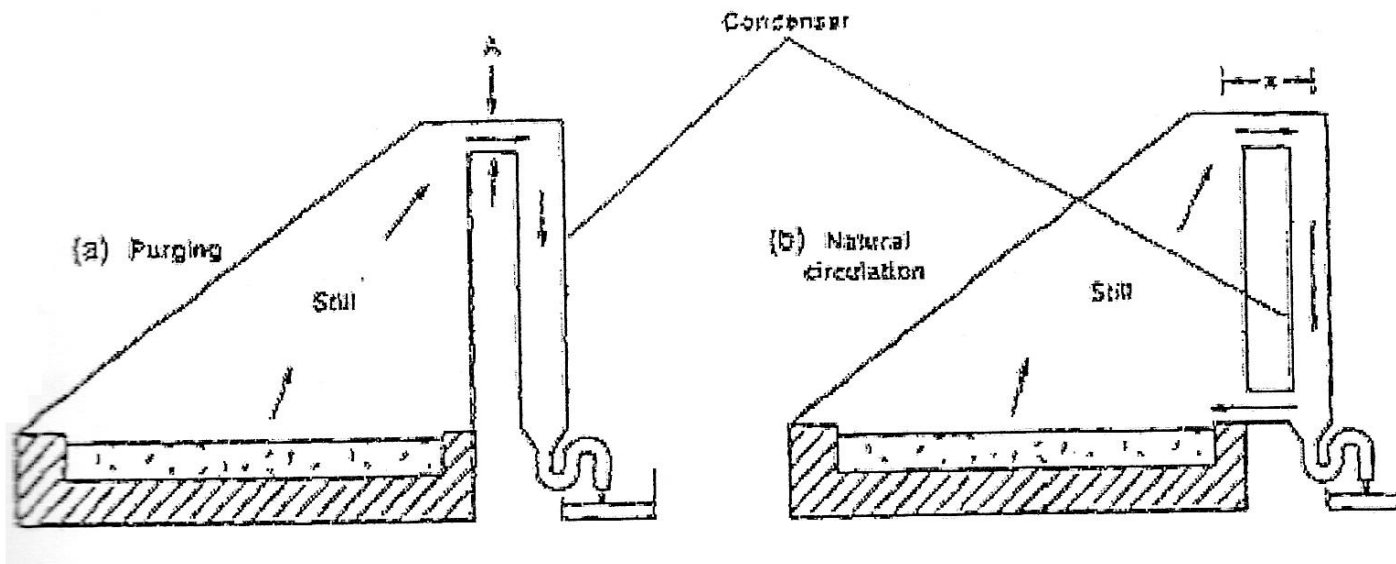
5.3.1.3 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΠΡΟΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΛΥΜΜΑΤΟΣ

Γίνεται χρήση κάποιων ουσιών, όπως υδροφθορικό οξύ για την επεξεργασία της εσωτερικής επιφάνειας του γυάλινου καλύμματος. Αυτές οι ουσίες αυξάνουν την ποσότητα υγρασίας που μπορεί να συγκρατήσει το κάλυμμα, ενώ παράλληλα επιτρέπουν την επιπλέον μείωση της ελάχιστης επιτρεπόμενης κλίσης αυτού. Με αυτόν τον τρόπο αυξάνεται η παραγωγική ικανότητα της συσκευής.

5.3.1.4 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΜΕ ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΟ ΣΥΜΠΥΚΝΩΤΗ

Μια άλλη προσπάθεια βελτίωσης της κλασικής συσκευής είναι η προσθήκη ενός πρόσθετου συμπυκνωτή παθητικού τύπου στη σκιερή πλευρά του ηλιακού αποστακτήρα. Στο **Σχήμα 5.5** φαίνεται η εν λόγω διάταξη.

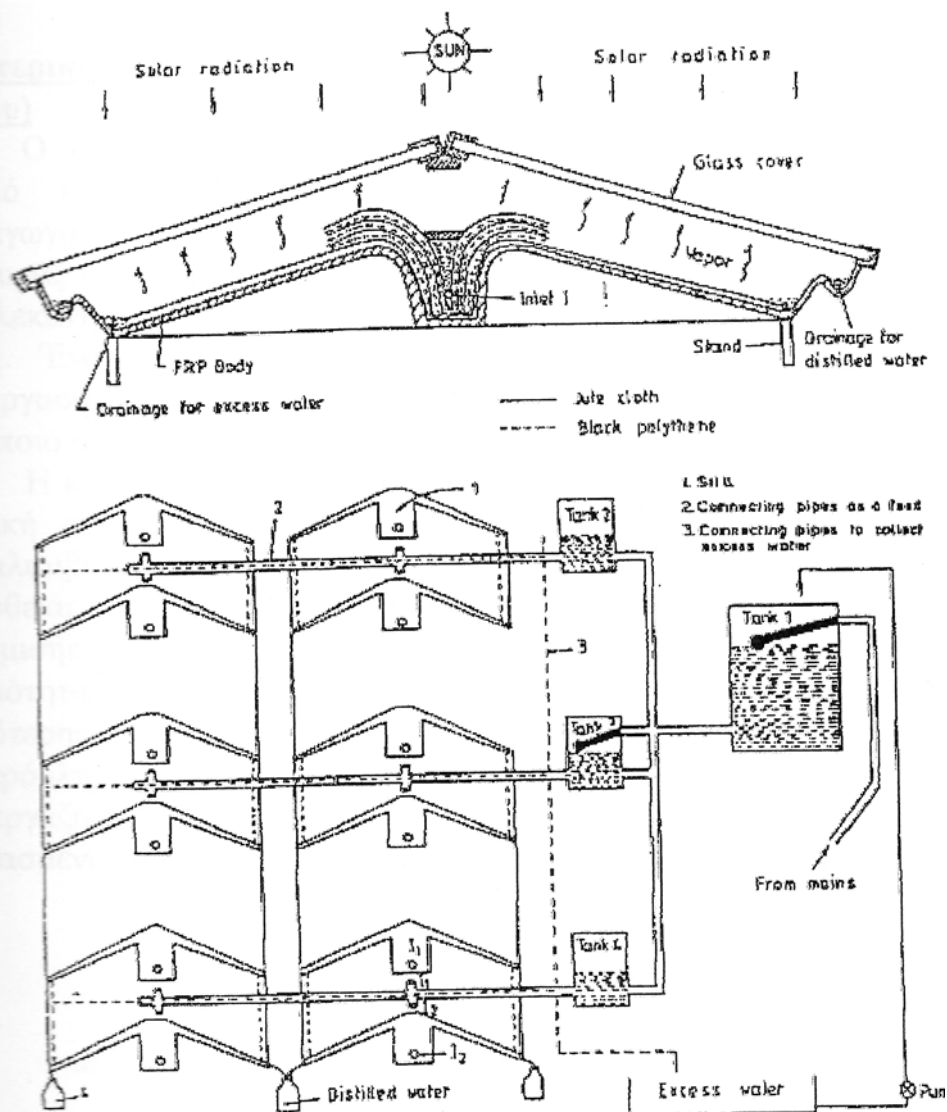
Σχήμα 5.5 Μονής κλίσης αποστακτήρας με παθητικό συμπυκνωτή.

5.3.2 ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ ΤΥΠΟΥ ΦΥΤΙΛΙΟΥ (WICK STILL)

Έχει τεκμηριωθεί, ότι η μείωση της ποσότητας άλμης που υπάρχει στη λεκάνη, οδηγεί σε αύξηση της παραγωγής εξαπίας κυρίως της μεγαλύτερης θερμοκρασίας που αναπτύσσεται στη λεκάνη. Το πλεονέκτημα αυτής της σχεδίασης είναι ότι προσπαθεί να διατηρήσει τη στάθμη της άλμης σε όσο το δυνατόν πιο χαμηλά επίπεδα (άρα η άλμη θα έχει μικρή θερμοχωρητικότητα), ενώ παράλληλα θα γίνεται προσπάθεια να μην υπάρχουν στεγνά σημεία. Αυτού του τύπου οι συσκευές συναντώνται σε τρεις μορφές:

- Μονοφύπλος αποστακτήρας (single wick still)
- Πολυφύπλος αποστακτήρας (multi wick still)
- Συνδυασμός αποστακτήρα φυτίλι-λεκάνη (wick-basin still).

Στο Σχήμα 5.6 φαίνεται ένας πολυφύπλος αποστακτήρας.

Σχήμα 5.6 Διπλής κλίσης πολυφύλλος αποστακτήρας. Πάνω: Τομή. Κάτω: Σχεδιάγραμμα μονάδας απόσταξης.

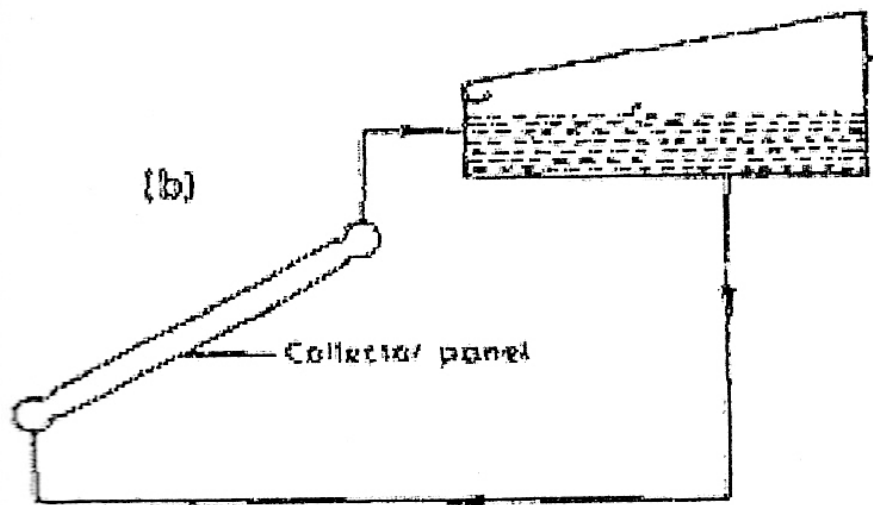
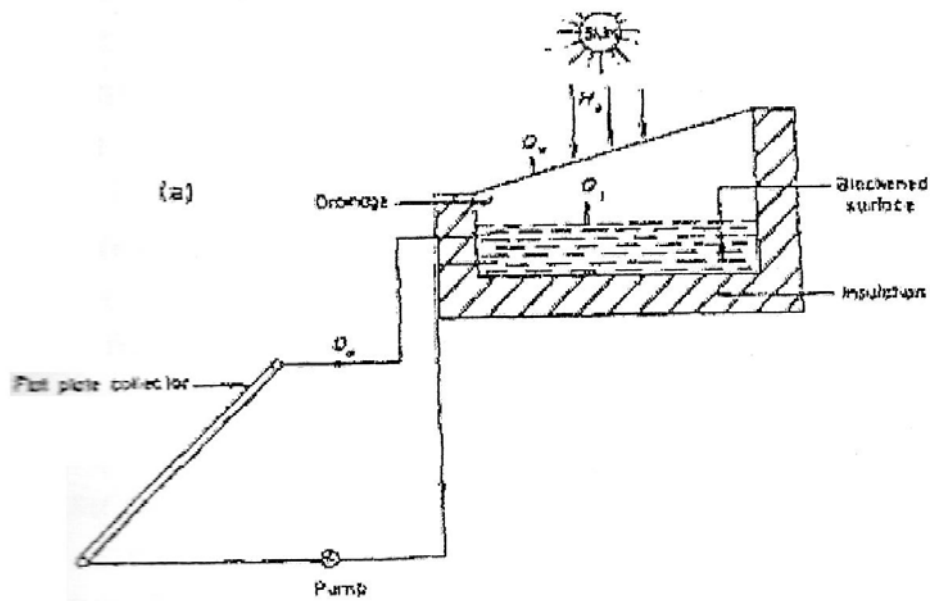
5.3.3 ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΣΥΣΚΕΥΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΜΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΟ

Πολλές φορές στην κορυφή θερμοκηπίων, ενσωματώνεται μια συσκευή ηλιακής αφαλάτωσης. Ο σκοπός αυτής της κίνησης είναι η εξουδετέρωση κατά το δυνατόν της θερμικής φόρτισης του θερμοκηπίου, ενώ παράλληλα προμηθεύεται με καθαρό νερό για τις ανάγκες των κηπευτικών.

5.3.4 ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ ΘΕΡΜΑΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ (ΕΝΕΡΓΟΥ ΤΥΠΟΥ)

Ο κύριος στόχος αυτών των συσκευών είναι να βελτιώσουν τον ρυθμό εξάτμισης του νερού και κατά συνέπεια την συνολική παραγωγικότητα της διεργασίας. Αυτό επιτυγχάνεται με διεύρυνση της διαφοράς θερμοκρασίας μεταξύ λεκάνης και καλύμματος. Η θερμοκρασία της λεκάνης μπορεί να αυξηθεί με επιπρόσθετη θέρμανση από εξωτερική πηγή. Ένα μεγάλο θερμοκρασιακό εύρος μπορεί να επιτευχθεί αν συνεργαστεί η συσκευή ηλιακής αφαλάτωσης με κάποιον ηλιακό συλλέκτη ή κάποιο σύστημα συγκομιδής της απορριπτόμενης θερμότητας.

Η κυκλοφορία μέσα στον συλλέκτη μπορεί να γίνεται είτε με φυσική ροή είτε με τη βοήθεια κάποιων αντλιών. Η θερμότητα που παραλαμβάνεται από τον εξωτερικό συλλέκτη μπορεί να διοχετεύεται απευθείας στη συσκευή ηλιακής αφαλάτωσης για να αυξηθεί ο ρυθμός εξάτμισης ή να διοχετεύεται με έμμεσο τρόπο μέσω ενός εναλλάκτη θερμότητας. Η άμεση προσφορά της θερμότητας έχει το πλεονέκτημα της καλύτερης απόδοσης, ενώ η έμμεση προστατεύει καλύτερα τη συσκευή από το πρόβλημα της διάβρωσης. Στο Σχήμα 5.7 φαίνονται δύο συσκευές που συνεργάζονται με συλλέκτη. Μια είναι φυσικής και η άλλη είναι βεβιασμένης κυκλοφορίας.

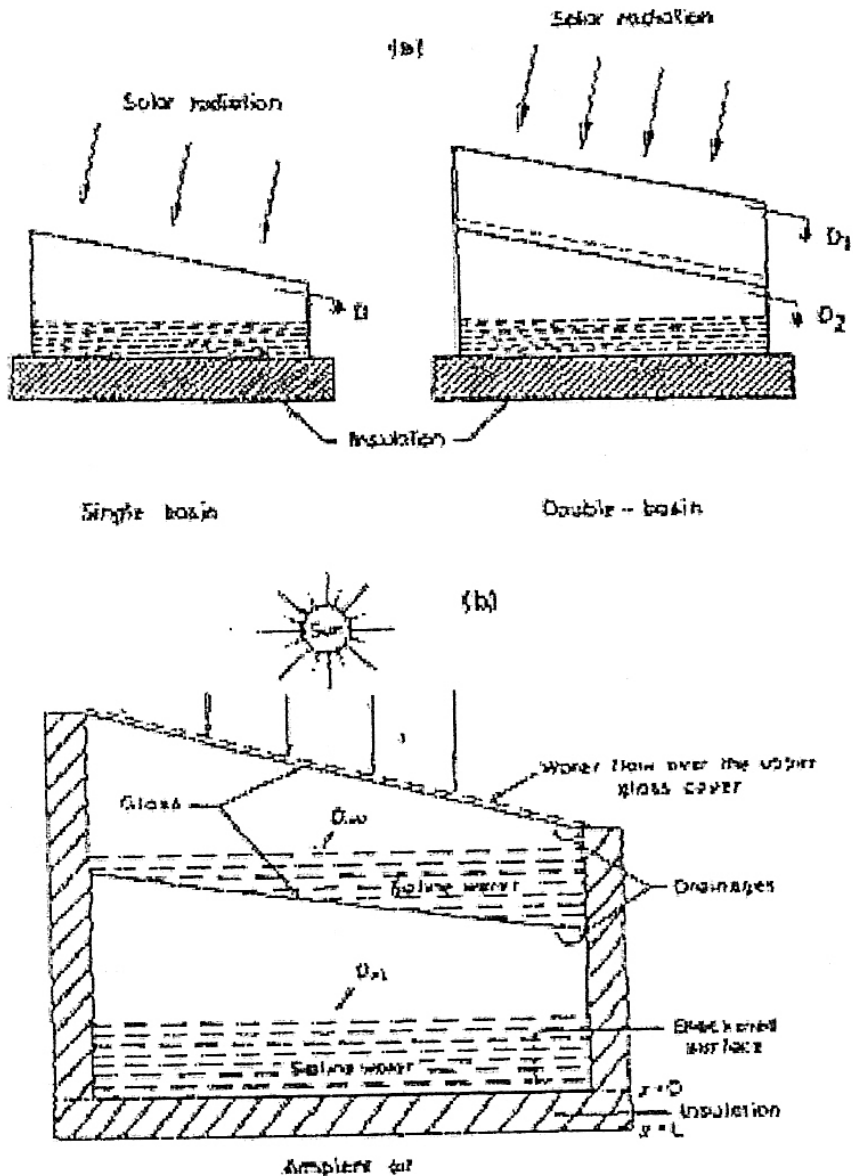
Σχήμα 5.7 Αφαλάτωση με συλλέκτη.(a). Βεβιασμένης κυκλοφορίας. (b). Φυσικής κυκλοφορίας

5.3.5 ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΔΡΑΣΗΣ (MULTI EFFECT)

Η παραγωγικότητα των συσκευών ηλιακής αφαλάτωσης, μπορεί να βελτιωθεί αν χρησιμοποιηθεί η λανθάνουσα θερμότητα από τη συμπύκνωση του ύδατος. Αυτή η διαδικασία της επαναχρησιμοποίησης της λανθάνουσας θερμότητας σε δύο ή περισσότερα στάδια, καλείται multi effect distillation. Η κατηγοριοποίηση των συσκευών ηλιακής αφαλάτωσης πολλαπλής δράσης ακολουθεί το ίδιο μοτίβο με αυτή του απλού τύπου.

5.3.6 ΣΥΣΚΕΥΕΣ ΜΕ ΔΙΠΛΗ ΛΕΚΑΝΗ

Αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι το νερό στη δεύτερη λεκάνη μπορεί να κυλά πάνω από το γυάλινο κάλυμμα ή να είναι στατικό μέσα στη λεκάνη. Και οι δύο αυτές περιπτώσεις φαίνονται στο Σχήμα 5.8.

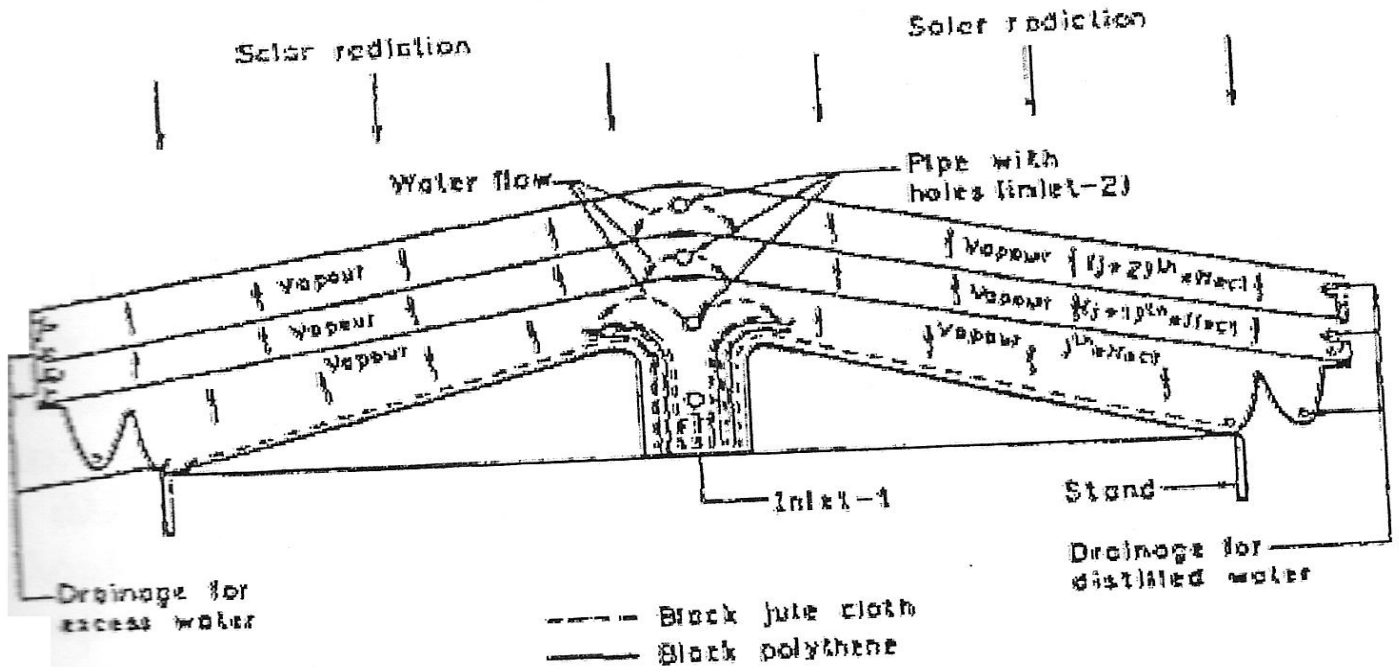

Σχήμα 5.8 Ηλιακοί αποστακτήρες διπλής λεκάνης. (α) αποστακτήρα μονής και διπλής λεκάνης (β) Σταθερός αποστακτήρας διπλής λεκάνης με ρέον ύδωρ στην πάνω του βάση.

Για μεγαλύτερη ημερήσια παραγωγή πρέπει όπως και σε κάθε άλλη περίπτωση η θερμοκρασιακή διαφορά λεκάνης – καλύμματος να είναι μεγάλη. Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί με τη σύνδεση της λεκάνης με κάποια πηγή θερμότητας, όπως είναι ένας ηλιακός συλλέκτης ή κάποιο σύστημα εκμετάλλευσης της θερμότητας αποβλήτων. Επιπρόσθετα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η ροή ύδατος πάνω από το γυάλινο κάλυμμα. Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά τις βραδυνές ώρες καλό είναι ο ηλιακός συλλέκτης να μην είναι συνδεδεμένος με τη συσκευή ηλιακής αφαλάτωσης για να αποφευχθεί η ροή θερμότητας από τη λεκάνη προς το συλλέκτη.

5.3.7 ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΥΦΥΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑΣ

Σ' αυτή την περίπτωση αυτό που αξίζει να σημειωθεί είναι ότι η ροή του νερού δεν θα πρέπει να είναι πολύ υψηλή πάνω από το γυάλινο κάλυμμα, γιατί τότε δεν θα υπάρχει αρκετός χρόνος εξάτμισης. Επομένως για τη μέγιστη δυνατή απόδοση, αυτή η ροή του νερού πάνω από το γυάλινο κάλυμμα πρέπει να μένει κάτω από κάποια ορισμένη τιμή. Στο Σχήμα 5.9 φαίνεται σε τομή μια τέτοια συσκευή ηλιακής αφαλάτωσης.

Σχήμα 5.9 CROSS SECTION OF MULTI-EFFECT, MULTI-WICK STILL

6.1 ΗΛΙΑΚΗ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ

Ηλιακή αφαλάτωση θεωρείται ένα σύστημα αφαλάτωσης, το οποίο χρησιμοποιεί ως πηγή ενέργειας για την λειτουργία του, την ηλιακή ενέργεια. Η ηλιακή ενέργεια είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί είτε άμεσα είτε έμμεσα. Άμεση χρήση της ηλιακής ενέργειας γίνεται στους ηλιακούς αποστακτήρες, όπου μια ποσότητα νερού θερμαίνεται απ' ευθείας από την ηλιακή ακτινοβολία, εξατμίζεται και στη συνέχεια οι σχηματιζόμενοι ατμοί συμπυκνώνονται σε αφαλατωμένο νερό. Πρόκειται, δηλαδή για ένα παθητικό σύστημα ηλιακής εφαρμογής. Η έμμεση χρησιμοποίηση της ηλιακής ενέργειας, προϋποθέτει τη μετατροπή της σε μια άλλη μορφή ενέργειας. Συνήθως σε θερμική ή ηλεκτρική, ικανή να τροφοδοτήσει ένα συμβατικό σύστημα αφαλάτωσης. Η άμεση χρήση της ηλιακής ενέργειας γίνεται σε συσκευές που ονομάζονται «ηλιακοί αποστακτήρες» (solar stills). Η αντίστοιχη μέθοδος καλείται «ηλιακή απόσταξη» (solar distillation).

Η αφαλάτωση που πραγματοποιείται με έμμεση χρήση της ηλιακής ενέργειας, ονομάζεται «ηλιο-προωθούμενη» (solar assisted) ή «ηλιακά κινούμενη» (solar driven) αφαλάτωση.

Οποιοδήποτε σύστημα συμβατικής αφαλάτωσης συνδέεται με ένα σύστημα ηλιακής ενέργειας. Διακρίνονται οι εξής τεχνολογίες θερμικής αφαλάτωσης:

- Η «Εξάτμιση Πολλαπλών Βαθμιδών» (Multiple Stage Flash-Distillation ή MSF)
- Η «Εκρηκτική Εξάτμιση» (Multiple Effect Distillation ή MED)
- Η «Θερμική Επανασυμπύεση Ατμών» (Vapor Compression ή VC)
- Η θερμική αφαλάτωση αφορά ηλιακά συστήματα που μετατρέπουν την ηλιακή ακτινοβολία σε ατμό ή θερμό νερό.

Άλλες μέθοδοι αφαλάτωσης, διαφορετικές της θερμικής είναι οι ακόλουθες:

- Η «Μηχανική Επανασυμπύεση Ατμών» (Mechanical Vapor Compression ή MVC)
- Η «Αντίστροφη Ωσμωση» (Reverse Osmosis ή RO)
- Η «Ηλεκτροδιάλυση» (Electrodialysis ή ED)

Οι προαναφερθείσες μέθοδοι αφαλάτωσης αφορούν τη μηχανική αφαλάτωση η οποία συνδέεται με συστήματα που παράγουν ηλεκτρικό ρεύμα. Με αυτά τα συστήματα δεν θα καταπιαστεί η παρούσα εργασία, παρά μονάχα με τα ηλιακά συστήματα αφαλάτωσης. Τα μηχανικά συστήματα αφαλάτωσης αναφέρονται ενδεικτικά.

Τόσο η συμβατική ηλιακή απόσταξη όσο και τα συστήματα αφαλάτωσης με ηλιακή κίνηση, λειτουργούν με συνθήκες ασταθούς λειτουργίας, εφόσον εξαρτώνται από την ημερήσια ένταση και διάρκεια της ηλιακής ακτινοβολίας και γενικά τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες. Σε ελάχιστες περιπτώσεις είναι δυνατή θερμική αποθήκευση μικρής χρονικής διάρκειας.

Η αφαλάτωση με ηλιακή ενέργεια, άμεση ή έμμεση, έχει βρει εφαρμογή σε:

- Μονάδες μικρής παροχής
- Απόμακρες ή ερημικές άγονες ή ημιάγονες περιοχές, όπου διαθέτουν άφθονο θαλασσινό ή αλμυρό νερό, ενώ στερούνται σε καύσιμα και ηλεκτρική ενέργεια.

Οι περιοχές αυτές ανήκουν στη λεγόμενη «ευήλιο ζώνη», όπου η ακτινοβολία είναι έντονη, ενώ το ύψος της ετήσιας βροχόπτωσης μηδαμινό. Τέτοιες χαρακτηριστικές περιοχές είναι τα ελληνικά νησιά όπως η νήσος Ναξος, όπου θα μελετηθεί παρακάτω.

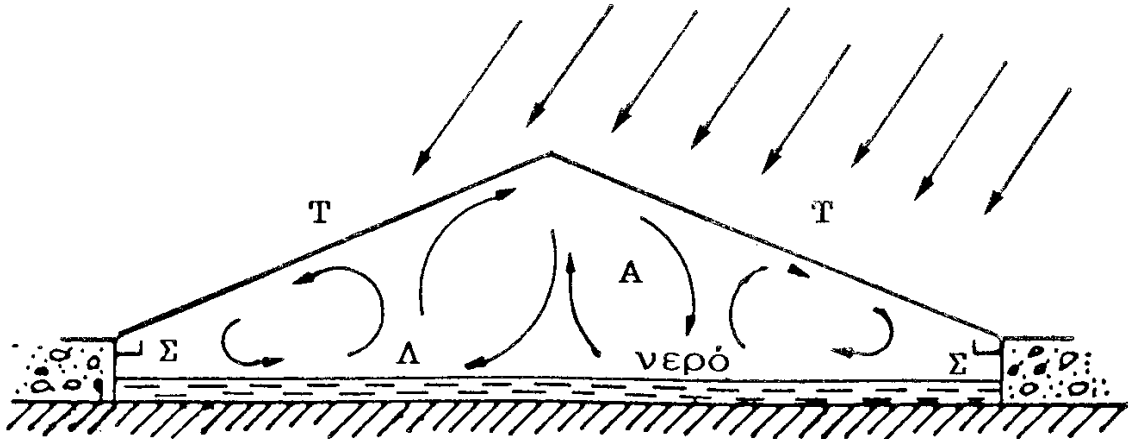
Απόμακρες κοινότητες υπάρχουν επίσης στην ενδοχώρα των ηπειρωτικών περιοχών. Η μεταφορά καυσίμων σε αυτές τις περιοχές έχει υψηλό κόστος, ενώ οι πηγές νερού είναι συνήθως υφάλμυρες ή αλμυρές.

Η εκλογή της μεθόδου αφαλάτωσης εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως π.χ. από την ζητούμενη παροχή, από τις τοπικές δυνατότητες της αγοράς, όπως και από το αν ζητείται ταυτόχρονη παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας για την τροφοδότηση της κοινότητας.

6.2 ΑΡΧΕΣ ΛΕΠΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ

Οι ηλιακοί αποστακτήρες είναι απλές συσκευές. Κατασκευάζονται εύκολα και τοποθετούνται επίσης εύκολα σε οποιαδήποτε επίπεδη ή κεκλιμένη επιφάνεια, ανάλογα με τον τύπο του αποστακτήρα. Αποτελούνται στην απλούστερη μορφή τους από μια λεκάνη, η οποία περιέχει το προς εξάτμιση νερό και από ένα διαφανές κάλυμμα, το οποίο επιτρέπει τη διείσδυση της ηλιακής ακτινοβολίας. Διαφανές κάλυμμα και λεκάνη σχηματίζουν έναν αεροστεγή χώρο, όπου λαμβάνουν χώρα οι διεργασίες της εξάτμισης και συμπύκνωσης.

Στο **Σχήμα 6.1** δίνεται η μορφή ενός ηλιακού αποστακτήρα του τύπου θερμοκηπίου (greenhouse type), δηλαδή με το διαφανές κάλυμμα σε ισόπλευρη διάταξη.

Σχήμα 6.1 Ηλιακός αποστακτήρας τύπου θερμοκηπίου. Τ είναι το διαφανές κάλυμμα, Α η λεκάνη που περιέχει το νερό και Σ τα κανάλια συλλογής του αποστάγματος.

Η ηλιακή ακτινοβολία διέρχεται μέσα από το διαφανές κάλυμμα Τ και απορροφάται από τη μάζα του νερού στη λεκάνη Α. Η βάση της λεκάνης καλύπτεται από ένα λεπτό υλικό, συνήθως μαύρο, το οποίο έχει μεγάλη απορροφητικότητα ως προς την ηλιακή ακτινοβολία.

Ως απορροφητικά χρησιμοποιούνται διάφορα υλικά, όπως:

- Μαύρο χρώμα
- Μαύροι τάπητες από ελαστικό ή διάφορα πλαστικά υλικά
- Ειδικές κατεργασίες της επιφάνειας της λεκάνης εφ' όσων αυτή είναι μεταλλική
- Συχνά, σαν φθινό υλικό, χρησιμοποιείται τάπητας λινάτσας εμποτισμένης με άσφαλτο.

Το στρώμα του νερού συχνά διαφέρει ως προς το πάχος. Λεπτή στοιβάδα νερού θερμαίνεται γρήγορα και κατά τις ώρες της μείζονος ακτινοβολίας εξάτμιζεται εξ' ίσου γρήγορα αφήνοντας μια λεπτότατη στοιβάδα νερού, η οποία ψύχεται ταχύτατα κατά τη δύση του ήλιου, όταν η ακτινοβολία ελαττώνεται σημαντικά, σταματώντας την εξάτμιση. Αντίθετα όταν το πάχος της στοιβάδας του νερού είναι σημαντικό, εξάτμιζεται μόνο μικρό ποσοστό της συνολικής του μάζας. Το μεγαλύτερο ποσοστό της μάζας του διατηρεί την αισθητή θερμότητα που έχει συλλεχθεί κατά τη διάρκεια της ημέρας, επιτρέποντας έτσι τη συνέχιση της εξάτμισης, με σταδιακά ελαττούμενη ταχύτητα, και κατά τη διάρκεια της νύχτας. Επομένως, η ρύθμιση του πάχους της στοιβάδας του νερού, επιτρέπει μια μερική αποθήκευση ενέργειας.

Μέσα στον αποστακτήρα, η θερμοκρασία του νερού είναι υψηλότερη από αυτή του διαφανούς καλύμματος Τ. Συνήθως η θερμοκρασία του νερού κυμαίνεται από 50°C έως 70°C, ενώ τις ώρες της μείζονος ακτινοβολίας και εφ' όσων το υδάτινο στρώμα είναι λεπτό, φθάνει έως 90°C.

Στον ελεύθερο χώρο Α, κάτω από το κάλυμμα Τ σχηματίζονται λόγω της διαφοράς θερμοκρασίας νερού-καλύμματος, ρεύματα από μίγμα ατμών και αέρα. Το μίγμα ακριβώς κάτω από το κάλυμμα έχει χαμηλότερη θερμοκρασία και είναι ακόρεστο σε υδρατμούς, ενώ στην επιφάνεια του νερού η θερμοκρασία του μίγματος είναι υψηλότερη, έχει μικρότερη

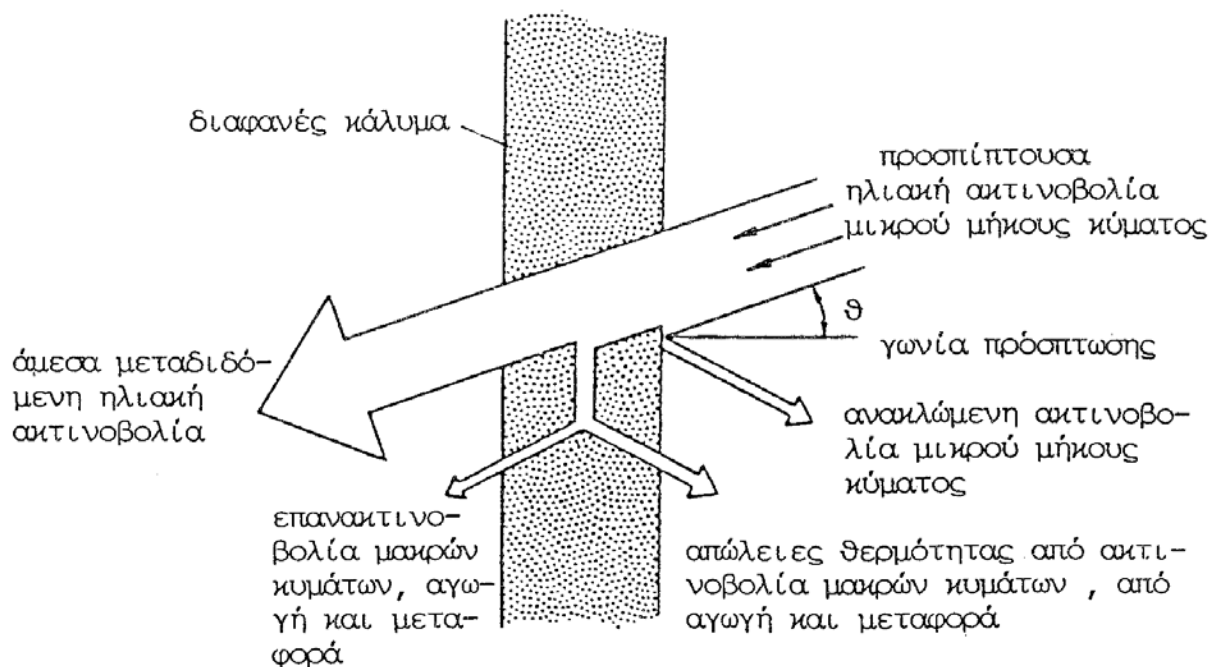
πυκνότητα και είναι κορεσμένο σε υδρατμούς. Αυτό δημιουργεί ανοδικά ρεύματα, του κορεσμένου σε υδρατμούς θερμού μίγματος, προς την επιφάνεια του καλύμματος όπου το μίγμα ψύχεται και μέρος των υδρατμών συμπυκνώνεται, ενώ το υπόλοιπο μίγμα αντιστρέφει την πορεία του και κινείται προς την επιφάνεια του νερού.

Το συμπύκνωμα των ατμών σχηματίζει ένα λεπτό υμένα στην εσωτερική επιφάνεια του καλύμματος, το οποίο ρέει προς τα κανάλια συλλογής Σ, όπου συλλέγεται ως αφραλατωμένο νερό.

Όσο μεγαλύτερη είναι η διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ καλύμματος και επιφάνειας του νερού, τόσο ενονότερος είναι ο σχηματισμός των ανοδικών και καθοδικών ρευμάτων και επομένως η παραγωγή αποστάγματος είναι μεγαλύτερη. Συγχρόνως όμως, κατ' αναλογία, αυξάνουν και οι θερμικές απώλειες από τα διάφορα σημεία του αποστακτήρα.

Το διαφανές κάλυμμα αποτελείται είτε από γυαλί είτε από πλαστικό υλικό, το οποίο κατεργάζεται κατάλληλα ως προς την εσωτερική του επιφάνεια, ώστε να διαβρέχεται από το συμπύκνωμα. Πλαστικά υλικά τα οποία δεν διαβρέχονται από το συμπύκνωμα, σχηματίζουν στην επιφάνειά τους σταγόνες αφραλατωμένου νερού, οι οποίες μεγαλώνουν σε μέγεθος καθώς το συμπύκνωμα συσσωρεύεται και επαναφέρονται, καθιζόμενες λόγω βαρύτητας, στη λεκάνη Λ.

Στο **Σχήμα 6.2** δίνεται η κατανομή της ακτινοβολίας, η οποία προσπίπτει στο διαφανές γυάλινο κάλυμμα. Η άμεση ακτινοβολία απορροφάται κατά το μεγαλύτερο μέρος της από τη μάζα του νερού και τη μαύρη επιφάνεια της λεκάνης, ενώ το υπόλοιπο αποτελεί τις διάφορες απώλειες.

Σχήμα 6.2 Σχηματική παράσταση της κατανομής της ηλιακής ενέργειας κατά την πρόσπτωσή της, υπό γωνία θ , στην κεκλιμένη επιφάνεια του διαφανούς καλύμματος ενός ηλιακού αποστακτήρα.

6.3 ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΑΖΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Οι ηλιακοί αποστακτήρες είναι γενικά συσκευές που λειτουργούν με χαμηλή απόδοση παρουσιάζοντας αρκετές θερμικές απώλειες.

Ο ισολογισμός της ενέργειας σε έναν ηλιακό αποστακτήρα, ο οποίος βρίσκεται σε λειτουργία μια αίθρια ημέρα δίνεται από εξισώσεις που έχουν προταθεί από διάφορους ερευνητές. Εδώ θα δοθούν δύο πρότυπα εξισώσεων ισολογισμού της ενέργειας. Το πρώτο αναλύει την κατανομή της ενέργειας και το δεύτερο υπολογίζει τον ισολογισμό με βάση τους συντελεστές μετάδοσης της θερμότητας.

Η ποσότητα του παραγόμενου αποστάγματος είναι επίσης δυνατόν να προβλεφθεί και να υπολογιστεί από τα δεδομένα της ηλιακής ακτινοβολίας, της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος και ορισμένες παραμέτρους που καθορίζονται από τα κατασκευαστικά δεδομένα του αποστακτήρα.

Οι παράμετροι κατασκευής καθορίζουν το ύψος των διαφόρων απωλειών θερμότητας και ενέργειας. Στο **Σχήμα 6.3** δίνεται ο διασκορπισμός της ηλιακής ενέργειας I , η οποία προσπίπτει ανά ώρα στην διάφανη επιφάνεια του καλύμματος T . Ένα ποσοστό της ηλιακής ακτινοβολίας I_a ανακλάται στην επιφάνεια του γυαλιού και διασκορπίζεται στο περιβάλλον, ενώ ένα ποσοστό I_v απορροφάται από το γυαλί. Η ποσότητα της ηλιακής ενέργειας I η οποία εισέρχεται στο χώρο A του αποστακτήρα ανέρχεται σε I_t , όπου τ είναι ο συντελεστής διαπερατότητας του γυαλιού ή γενικά του διαφανούς καλύμματος.

Το νερό απορροφά ένα ποσό ενέργειας, το οποίο ανέρχεται σε $a_w \cdot \tau \cdot I$. Ένα μέρος αυτής της ενέργειας διατίθεται σαν θερμότητα για την ανύψωση της θερμοκρασίας του νερού στη λεκάνη του αποστακτήρα. Το ποσό αυτό ανέρχεται σε $C_w \cdot (dT_w / dt)$, αποτελεί τις απώλειες οι οποίες κατανέμονται ως εξής:

- απώλειες που οφείλονται στην ανάκλαση από την επιφάνεια του νερού. Η ποσότητα αυτής της ενέργειας είναι: $(1 - a_w) \cdot \tau \cdot I$, και διαπερνά το γυαλί από μέσα προς το περιβάλλον όπου διασκορπίζεται.
- απώλειες από ακτινοβολία από την επιφάνεια του νερού προς την εσωτερική επιφάνεια του γυαλιού.
- απώλειες μεταφοράς θερμότητας από την επιφάνεια του νερού προς την εσωτερική επιφάνεια του γυαλιού.
- απώλειες θερμότητας από την επιφάνεια του νερού προς την εσωτερική επιφάνεια του γυαλιού που οφείλονται στην θερμότητα που εκλείεται από την συμπύκνωση των ατμών
- απώλειες από τον πυθμένα του αποστακτήρα Q_b

Σύμφωνα με το διάγραμμα Sankey, ο ολικός ισολογισμός της ηλιακής ενέργειας είναι:

$$a_g \cdot I + a_w \cdot \tau \cdot I = Q_{cgs} + Q_b + c_w \cdot (dT_w / dt) \quad [6.27]$$

ενώ ο ισολογισμός στην εσωτερική επιφάνεια του γυαλιού είναι:

$$Q_{cgs} = Q_{cwg} + Q_{rvg} + Q_{ewg} + a_g \cdot I, \quad [6.28]$$

όπου τα σύμβολα στις δύο εξισώσεις είναι:

a_g, a_w : η απορροφητικότητα του γυαλιού και του νερού αντίστοιχα (-)

τ : ο συντελεστής διαπερατότητας του γυαλιού (-)

I : η ολική ακτινοβολούμενη ηλιακή ενέργεια (kJ/h)

C_w : η θερμοχωρητικότητα του νερού και του σκελετού του αποστακτήρα (kJ/K)

(dT_w / dt) : η ανύψωση της θερμοκρασίας του νερού στη μονάδα του χρόνου (K/h)

Q_b : η θερμότητα η οποία διασκορπίζεται από την εξωτερική επιφάνεια του γυαλιού προς το περιβάλλον (kJ/h)

Q_{cwg} : αποτελεί τη θερμότητα που χάνεται από μεταφορά μεταξύ της επιφάνειας του γυαλιού και του νερού (kJ/h)

Q_{rvg} : η θερμότητα που ακτινοβολείται από την επιφάνεια του νερού προς αυτή του γυαλιού (kJ/h)

Q_{ewg} : η θερμότητα η οποία μεταφέρεται από την επιφάνεια του νερού στην επιφάνεια του γυαλιού λόγω της συμπύκνωσης των ατμών (kJ/h)

Θερμικές απώλειες και απώλειες απεσταγμένου νερού από διαφυγές υδρατμών. Οι εξισώσεις [27] και [28], όπως δόθηκαν παραπάνω δεν είναι εύκολο να λυθούν, δίνουν όμως μια σαφή εικόνα, όπως το διάγραμμα 7B της κατανομής της ενέργειας σε έναν ηλιακό αποστακτήρα. Η λύση των εξισώσεων για ωριαία λειτουργία, γίνεται με την μέθοδο της δοκιμής και του λάθους και η ημερήσια απόλειψη αφυδατωμένου νερού υπολογίζεται γραφικά από διαγράμματα που χαράσσονται από μετρήσεις.

Ένας δεύτερος ισολογισμός θερμότητας βασισμένος στο νερό της λεκάνης Λ και ανά m^2 μαύρης επιφάνειας, δίνεται από την επόμενη εξίσωση:

$$(m \cdot c_p)w \cdot \frac{dT_w}{dt} = GT_c a - g_{ewg} - g_{rwg} - g_{cwg} - q_k \quad [6.29]$$

όπου είναι:

q_k : η θερμότητα που χάνεται από αγωγή ($j / s \cdot m^2$)

ενώ οι δείκτες έχουν την ίδια έννοια όπως στις εξισώσεις [28] και [29].

Παρόμοια εξίσωση ισολογισμού στο διαφανές κάλυμμα δίνει:

$$g_{ewg} + g_{rwg} + g_{cwg} = q_{cga} + q_{rga} \quad [6.30]$$

Οι εξισώσεις [29] και [30] πρέπει να λύνονται συγχρόνως για την ίδια χρονική στιγμή καθ'όσον g_{ewg} δεν είναι γραμμική συνάρτηση της διαφοράς θερμοκρασίας μεταξύ του καλύμματος και της λεκάνης. Επομένως οι θερμοκρασίες λεκάνης T_w , καλύμματος T_c και g_{ewg} βρίσκονται από τις προηγούμενες εξισώσεις ως συνάρτηση του χρόνου.

Η θερμότητα ακτινοβολίας υπολογίζεται από την εξίσωση:

$$Q_1 = Q_2 = \frac{\sigma \cdot (T_2^4 - T_1^4)}{\frac{1 - \varepsilon_1}{\varepsilon_1 \cdot a_1} + \frac{1}{A_1 \cdot F_{1,2}} + \frac{1 - \varepsilon_2}{\varepsilon_2 \cdot A_2}} \quad [6.31]$$

Η εξίσωση [31] δίνει γενικά την μεταφορά θερμότητας με ακτινοβολία μεταξύ δύο επιφανειών A_1 και A_2 που βρίσκονται σε θερμοκρασία T_1 και T_2 , $T_2 > T_1$ και έχουν συντελεστή εκπομπής ε_1 και ε_2 αντίστοιχα. $F_{1,2}$ είναι ένας συντελεστής διαμόρφωσης ή συντελεστής εναλλαγής μεταξύ δύο επιφανειών A_1 και A_2 .

Στην περίπτωση, που οι δύο επιφάνειες A_1 και A_2 είναι παράλληλες και ίσες, όπως π.χ. στους επίπεδους συλλέκτες, ο συντελεστής $F_{1,2}$ είναι ίσος προς την μονάδα και η εξίσωση [31] μετατρέπεται στην:

$$\frac{Q}{A} = \frac{\sigma \cdot (T_2^4 - T_1^4)}{\frac{1}{\varepsilon_1} + \frac{1}{\varepsilon_2} - 1} \quad [6.32]$$

Εάν η επιφάνεια A_1 περιβάλλεται από μία κατά πολύ μεγαλύτερη επιφάνεια A_2 , τότε η σχέση των δύο επιφανειών A_1/A_2 , πλησιάζει το μηδέν και ο συντελεστής $F_{1,2}$ την μονάδα. Οπότε η εξίσωση [32] γίνεται:

$$Q_1 = \varepsilon_1 \cdot A_1 \cdot \sigma \cdot (T_2^4 - T_1^4) \quad [6.33]$$

Αυτή η περίπτωση έχει ως συνέπεια την απορρόφηση όλης της ενέργειας που ακτινοβολείται από την μικρή επιφάνεια A_1 , από την μεγάλη επιφάνεια η οποία συμπεριφέρεται σαν μαύρη επιφάνεια.

Για γυάλινες διαφανείς επιφάνειες, χρησιμοποιείται η εξίσωση:

$$g_{rwg} = 0.96 \cdot (T_w^4 - T_g^4) \quad [6.34]$$

ενώ η θερμότητα q_k , η οποία χάνεται με αγωγή από το έδαφος και θπό την προϋπόθεση ότι το έδαφος έχει την

ίδια θερμοκρασία με το περιβάλλον, δίνεται από τη σχέση:

$$q_k = U_b \cdot (T_w - T_a) \quad [6.35]$$

Οι αντίστοιχοι συντελεστές της θερμικής ροής δίνονται από τις επόμενες εξισώσεις (6)

$$h_{ewg} = 9.15 \cdot 10^{-7} \cdot h_{cwg} \cdot (p_w - p_g) \cdot h_{fg} (T_w - T_g) \quad [6.36]$$

$$h_{cwg} = 0.884[(T_w - T_g) + \frac{p_w - p_g}{2016 - p_w} - T_w]^{0.33} \quad [6.37]$$

$$h_{rwg} = 0.96 \cdot (T_w^2 + T_g^2) \cdot (T_w + T_g) \quad [6.38]$$

$$U_{wa} = \left[\frac{1}{U_{wg}} + \frac{1}{A_r \cdot U_{ga}} \right]^{-1} \quad [6.39]$$

$$U_{wg} = h_{ewg} + h_{cwg} + h_{rwg} \quad [6.40]$$

$$U_{ga} = h_{cgs} + h_{rgs} \quad [6.41]$$

Οι αντίστοιχοι συντελεστές μεταφοράς της θερμότητας με μεταφορά ή ακτινοβολία δίνονται από τις εξισώσεις:

$$h_{cgs} = h_{win} \cdot \frac{(T_g - T_a)}{(T_g - T_s)} \quad [6.42]$$

$$h_{rgs} = \varepsilon_g \cdot \sigma \cdot (T_g^2 + T_s^2) \cdot (T_g + T_s) \quad [6.43]$$

όπου είναι:

p_w : η τάση των ατμών του νερού στη λεκάνη Λ στην θερμοκρασία T_w (mmHg)

p_g : η τάση των ατμών του νερού στη θερμοκρασία του καλύμματος T_g (mmHg)

U_{wa} : ο ολικός συντελεστής θερμικής μεταφοράς μεταξύ νερού και περιβάλλοντος (W/m^2K)

U_{wg} : ο ολικός συντελεστής θερμικής μεταφοράς μεταξύ νερού και καλύμματος (W/m^2K)

U_{ga} : ο ολικός συντελεστής θερμικής μεταφοράς μεταξύ καλύμματος και περιβάλλοντος (W/m^2K)

h_{win} : ο συντελεστής μεταφοράς από το νερό κατά την αρχή της λειτουργίας του αποστακτήρα (W/m^2K)

Εάν η εξίσωση [29] γραφτεί ως προς τους συντελεστές θερμικής μεταφοράς για ωριαία ακτινοβολία I , λαμβάνεται η επόμενη εξίσωση:

$$\frac{C_w}{A_w} \cdot \frac{dT_w}{dt} = T_c \cdot a \cdot I - U_{wa} \cdot (T_w - T_s) - U_b \cdot (T_w - T_a) \quad [6.44]$$

όπου είναι:

A_w : η ελεύθερη οριζόντια επιφάνεια του νερού στη λεκάνη του αποστακτήρα (m^2)

C_w : η θερμοχωρητικότητα της λεκάνης Λ του αποστακτήρα με το νερό (JK)

I : η ένταση της ηλιακής ακτινοβολίας (W/m^2)

$T_c \cdot a$: η οπτική απόδοση του αποστακτήρα (-)

T_a : η θερμοκρασία του περιβάλλοντος (K)

T_s : η θερμοκρασία του ουρανού, ισοδύναμη προς μαύρη επιφάνεια (K)

U_{wa} : συντελεστής ολικής θερμικής ροής μεταξύ νερού και περιβάλλοντος (W/m^2K)

U_b : συντελεστής θερμικής μεταφοράς από τον πυθμένα και τις πλευρές του αποστακτήρα (W/m^2K)

Συστημάτων» σε έναν ασύμμετρο ηλιακό αποστακτήρα, όπως αυτός του σχήματος 9^A, διαμορφώθηκε μια εξίσωση για τον υπολογισμό της ημερήσιας παραγωγής ενός αποστακτήρα. Από τα δεδομένα των μετρήσεων χημάκηκαν οι αντίστοιχες καμπύλες και η ημερήσια λειτουργία χωρίστηκε σε τρεις φάσεις:

- 1^η φάση: η έναρξη της λειτουργίας, π.χ. 6^η έως 8^η πρωινή, όπου τόσο η ακτινοβολία όσο και η απόσταση είναι χαμηλά
- 2^η φάση: πρόκειται για φάση με φαινομενική σταθερή λειτουργία ή ψευδο-σταθερή κατάσταση (pseudo steady state), η οποία αφορά το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας, έως τις απογευματινές ώρες κοντά στη δύση του ηλίου.
- 3^η φάση: κατά την οποία η απόσταση εξακολουθεί λόγω της αισθητής θερμότητας του νερού, ενώ τόσο η ποσότητα όσο και η θερμοκρασία του νερού ελαττώνονται ταχύτατα

Η εξίσωση, λοιπόν που διαμορφώθηκε δίνει τη μέση ημερήσια παραγωγή απεσταγμένου νερού ως συνάρτηση της ημερήσιας ακτινοβολίας και της μέσης θερμοκρασίας νερού και περιβάλλοντος. Η μέθοδος αυτή του προσδιορισμού της ημερήσιας παραγωγής για δωδεκάωρη λειτουργία, ονομάζεται μέθοδος «εισαγωγής-εξαγωγής».

Η γενική εξίσωση είναι:

$$M_{εξ} = F_1 \cdot H_d + F_2 \cdot (T_{ad} - T_{wd}) + F_3 \quad [6.45]$$

όπου τα σύμβολα είναι:

H_d : η ημερήσια ακτινοβολία (MJ/m²)

T_{ad} : η μέση θερμοκρασία περιβάλλοντος (K)

T_{wd} : η μέση ημερήσια θερμοκρασία του νερού στη λεκάνη του αποστακτήρα (K)

Οι συντελεστές F_1 και F_2 είναι παράμετροι που χαρακτηρίζουν τον αποστακτήρα και αναφέρονται στην απόδοση και στις απώλειες αντίστοιχα. Η παράμετρος F_3 αναφέρεται στην ενεργειακή κατάσταση της φάσης 1 και χαρακτηρίζει την αδράνεια του αποστακτήρα. Οι τρεις παράμετροι F_1 , F_2 και F_3 είναι συναρτήσεις των θερμικών ιδιοτήτων του αποστακτήρα και υπολογίζονται παρακάτω.

Η ημερήσια παραγωγή αποστάγματος είναι δυνατόν να υπολογιστεί με ολοκλήρωση, για χρονική περίοδο μιας ημέρας, της εξίσωσης που εκφράζει την πυκνότητα της μαζικής ροής του συμπυκνώματος, δηλαδή της ενέργειας ανά m² επιφάνειας γυάλινου καλύμματος που χρησιμοποιείται για την εξάτμιση:

$$\frac{Q_e}{A_g} = m \cdot h_{fg} = \frac{h_{ewg}}{U_{wg}} \cdot U_{wa} \cdot (T_w - T_a) \quad (W/m^2) \quad [6.46]$$

Η ολοκλήρωση της προηγούμενης εξίσωσης ως προς τον χρόνο δίνει:

$$M_{εξ} = A_g \cdot \frac{h_{cwg}}{h_{fg}} \cdot \frac{U_{wa}}{U_{wg}} \cdot \Delta t \cdot (\bar{T}_{wd} - \bar{T}_{ad}) \quad (kg/day) \quad [6.47]$$

όπου είναι:

A_g : η επιφάνεια του γυαλιού στην οποία χρησιμοποιείται ποσότητα θερμότητας Q_e για την εξάτμιση (m²)

Q_e : η ταχύτητα μεταφοράς της θερμότητας για την εξάτμιση (W)

m : η πυκνότητα ροής του συμπυκνώματος (kg/m²s)

h_{ewg} : ο συντελεστής μεταφοράς της θερμότητας μεταξύ νερού και γυαλιού για συμπύκνωση (W/m²K)

U_{wg} : ο συντελεστής μεταφοράς της θερμότητας μεταξύ νερού και γυαλιού (W/m²K)

U_{wa} : ο συνολικός συντελεστής της ανοδικής ροής της θερμότητας μεταξύ νερού και περιβάλλοντος (W/m²K)

Δt : διαφορά χρόνου (s)

Εάν η εξίσωση του ισολογισμού ενέργειας για χρονική περίοδο μιας ώρας, ολοκληρωθεί για την χρονική περίοδο της ψευδο-σταθερής κατάστασης και συνδυάζοντας τα αποτελέσματα της ολοκλήρωσης με την εξίσωση [47], στην εξίσωση [45] λαμβάνονται οι τιμές των παραμέτρων F_1 , F_2 και F_3 ως:

$$F_1 = T_c \cdot a \cdot n_o \cdot \frac{A_g A_w}{C_w} \cdot \frac{h_{ewg}}{h_{fg}} \cdot \frac{U_{wa}}{U_{wg}} \cdot \Delta t \quad (\text{kg m}^2/\text{MJ}) \quad [6.48]$$

$$F_2 = (U_{wa} + U_{wg}) \cdot \frac{A_g A_w}{C_w} \cdot \frac{h_{ewg}}{h_{fg}} \cdot \frac{U_{we}}{U_{wg}} \cdot \Delta t \quad (\text{kg/K}) \quad [6.49]$$

$$F_3 = A_g \cdot \frac{h_{ewg}}{h_{fg}} \cdot \frac{U_{wa}}{U_{wg}} \cdot \Delta t_1 \cdot (T_{win} - T_{ain}) \quad (\text{kg}) \quad [6.50]$$

όπου Δt είναι η χρονική διάρκεια της φάσης 1, T_{win} η θερμοκρασία του νερού, κατά την έναρξη της φάσης 1 και T_{ain} η αντίστοιχη του περιβάλλοντος.

Η θερμοκρασία του νερού T_{win} , εκτός από τον προσδιορισμό της μέτρησης, υπολογίζεται θεωρητικά από την ακόλουθη εξίσωση:

$$T_{win} = T_{ain} + (T_{wf} - T_{an}) \cdot \exp\left[\frac{A_w}{C_w} \cdot (U_{wa} + U_{wg}) \cdot \Delta t_n\right] \quad (\text{K}) \quad [6.51]$$

όπου T_{wf} είναι η θερμοκρασία στο τέλος της 2^{ης} φάσης κατά την προηγούμενη ημέρα και Δt_n είναι η διάρκεια της νύχτας.

6.4 ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ

Οι ηλιακοί αποστακτήρες μίας βαθμίδας έχουν το σοβαρό μειονέκτημα, όπως άλλωστε όλες οι εγκαταστάσεις απόσταξης μίας βαθμίδας, της χαμηλής απόδοσης. Μαθηματικές αναλύσεις δίνουν μια καλή εικόνα της θερμοδυναμικής κατάστασης της μεθόδου και προσδιορίζουν ακριβώς τις διάφορες απώλειες με μεγάλη ακρίβεια, δεν έχουν όμως βοηθήσει στο να αυξηθεί πρακτικά η απόδοση των αποστακτιήρων σε μια ηλιακή εγκατάσταση αφαλάτωσης. Για να αυξηθεί η απόδοση, πρέπει να προσαχθεί εξωτερικά μια ποσότητα ενέργειας. Η ενέργεια αυτή προσφέρεται με χρησιμοποίηση είτε προθερμασμένου νερού είτε απορριπτόμενη ενέργεια σαν νερό τροφοδότησης.

Η προθέρμανση του νερού τροφοδότησης γίνεται είτε με χρήση ηλιακών συλλεκτών ή ηλιακών λιμνών. Ένας άλλος τρόπος είναι η συλλογή της βροχής, εφ' όσον υπάρχει, με κατάλληλη κατασκευή εξωτερικά των αποστακτιήρων, ώστε η βροχή να συλλέγεται σε κανάλια. Η συλλογή της βροχής αυξάνει την απόδοση σε νερό κατά τους χειμερινούς μήνες, όπου η απόσταξη είναι χαμηλή.

Η απόδοση ενός ηλιακού αποστακτιήρα δίνεται από τη θερμότητα ΣQ_i που χρησιμοποιήθηκε για την εξάτμιση του νερού και στην συνέχεια συμπυκνώθηκε, για την παραγωγή m_d (kg) αποστάγματος, της ημερήσιας ακτινοβολίας.

$$n = \frac{\Sigma Q_\varepsilon}{\Sigma I_s} = \frac{\Sigma Q_\varepsilon}{H} = \frac{m_d \cdot h_{fg}}{H} \quad [6.52]$$

Η μέση απόδοση των αποστακτιήρων κυμαίνεται από 25% έως 40% κατά τους χειμερινούς μήνες και κατά 30% έως 60% κατά τους θερινούς μήνες.

Στην εξίσωση [6.50] δόθηκε ο συντελεστής F_3 της απόδοσης ενός αποστακτιήρα ανά βαθμό ανύψωσης της θερμοκρασίας, ως συνάρτηση των φυσικών ιδιοτήτων του νερού και των θερμικών συντελεστών μεταφοράς της θερμότητας.

Στην περίπτωση που χρησιμοποιείται ένας ηλιακός συλλέκτης για τη θέρμανση του νερού τροφοδότησης, τότε η απόδοση του αποστακτιήρα αυξάνει και στους υπολογισμούς ισολογισμού μάζας πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψην ότι η λειτουργία είναι συνεχής και ο ισολογισμός μάζας, για τον αποστακτιήρα μόνο σε λειτουργία, δίνεται:

$$I \cdot (1 - L_r) = \Sigma Q + m_d \cdot (T_c - T_f) + m_d \cdot (T_b - T_f) + \Sigma L_o \quad [6.53]$$

Για τον αποστακτιήρα με τον συλλέκτη, στον ισολογισμό πρέπει να ληφθούν υπ' όψην και οι σωληνώσεις που συνδέουν τις δύο συσκευές. Σε αυτή την περίπτωση, η εξίσωση [53] μετασχηματίζεται στην: (8)

$$m_c \cdot c_p \cdot (T_{\varepsilon\xi} - T_{\varepsilon\sigma}) = f \cdot A_c \cdot (\tau \cdot \alpha)_{\text{eff}} I - L_c \cdot (T_b - T_a) - (C_c - C_p) \cdot \frac{dT_b}{dt} - L_p \cdot A_p \cdot (T_b - T_a) \quad [6.54]$$

όπου είναι:

$T_{\varepsilon\xi}, T_{\varepsilon\sigma}$: οι θερμοκρασίες εξόδου και εισόδου στον συλλέκτη (K)

m_d, m_b : η ροή της μάζας του αποστάγματος και της απορριπτόμενης άλμης (kg/m²s)

T_f, T_b : οι θερμοκρασίες του νερού τροφοδότησης στον αποστακτιήρα και της απορριπτόμενης άλμης (K)

T_c : η θερμοκρασία του καλύμματος (K)

L_r : οι απώλειες θερμότητας που οφείλονται σε ανάκλαση (%)

ΣL_o : το άθροισμα όλων των άλλων απωλειών (J/m²s)

A_c, A_p : η αποτελεσματική επιφάνεια του συλλέκτη και των σωληνώσεων (m²)

T_a : η θερμοκρασία περιβάλλοντος (K)

$(\tau \cdot \alpha)_{eff}$: ο συντελεστής διαβίβασης-απορρόφησης του συλλέκτη (-)

L_c, L_p : οι ολικές απώλειες θερμότητας στον συλλέκτη και στους σωλήνες ($W/m^2 K$)

C_c, C_p : οι θερμοχωρητικότητες του συλλέκτη και των σωλήνων μαζί με το περιεχόμενο νερό (J/K)

m_c : ροή μάζας του νερού στον συλλέκτη (kg/s)

f : συντελεστής απόδοσης συλλέκτη (-)

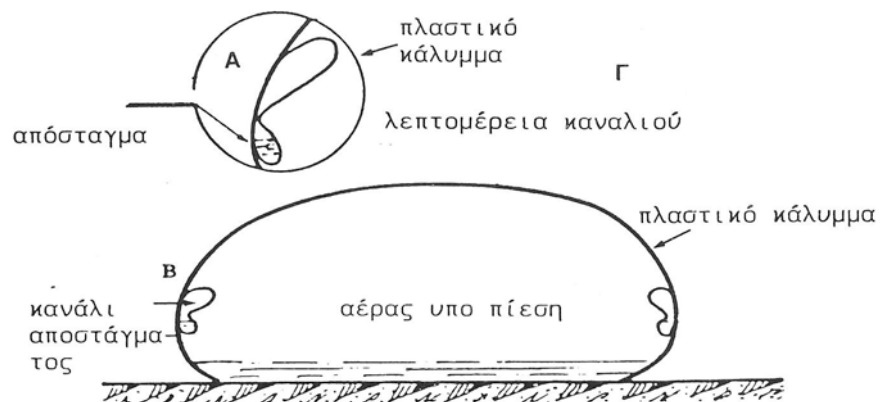
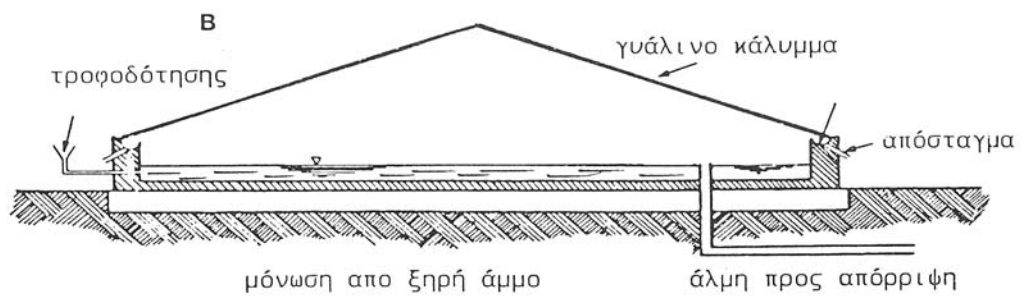
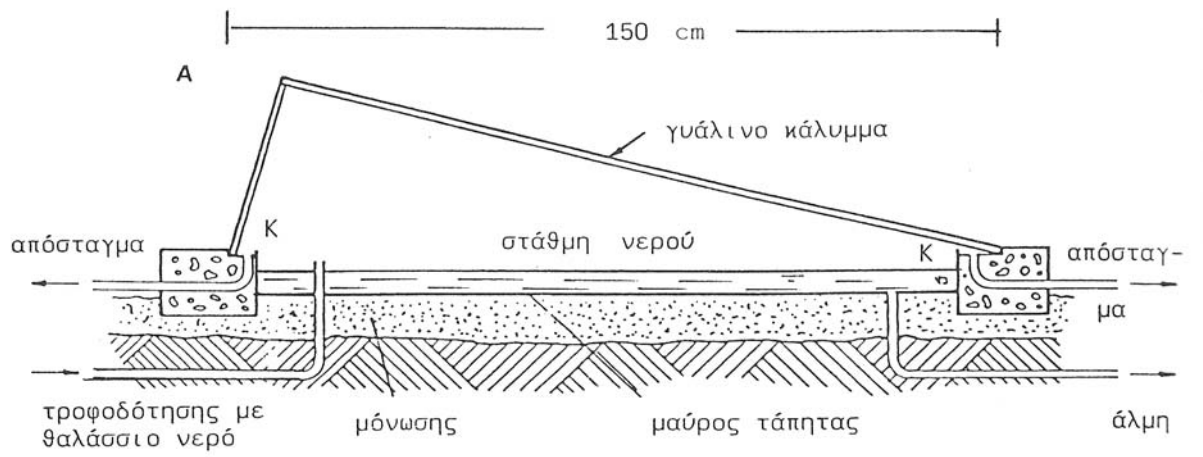
Διάφοροι άλλοι τρόποι έχουν χρησιμοποιηθεί για την αύξηση της απόδοσης των αποστακτήρων, όπως π.χ. η τοποθέτηση σωληνώσεων στην εσωτερική πλευρά των ασύμμετρων αποστακτήρων. Μέσα στους σωλήνες κυκλοφορεί το νερό τροφοδότησης το οποίο θερμαίνεται από τους συμπυκνούμενους αμμούς. Αυτή η διάταξη προϋποθέτει συνεχή κυκλοφορία του νερού τροφοδότησης και απόρριψης της άλμης, με την αισθητή θερμότητα της οποίας απομακρύνεται σημαντικό ποσό ενέργειας. Από πολλά πειραματικά δεδομένα έχει αποδειχθεί ότι ουσιαστικά η μεν απόδοση δεν αυξάνει, ενώ αυξάνει το κόστος από την εγκατάσταση των σωληνώσεων και της αντλίας και επιπλέον το κόστος ενέργειας για την κίνηση της αντλίας.

Στα **σχήματα 6.4 και 6.5** δίνονται σχηματικά η διάταξη διάφορων αποστακτήρων.

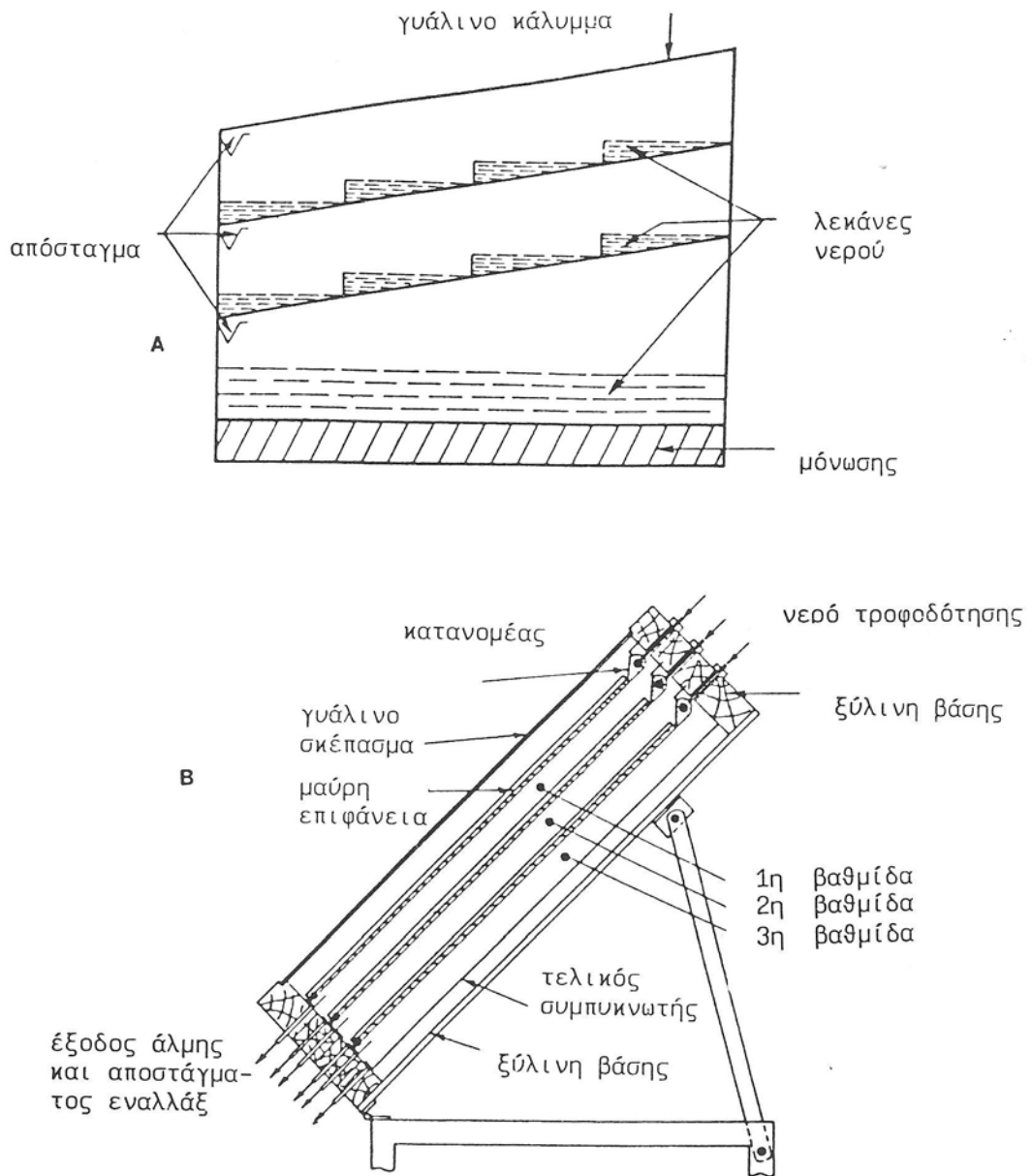
Στο **σχήμα 6.4A** δίνεται η μορφή ενός ασύμμετρου αποστακτήρα του τύπου που χρησιμοποιήθηκε στα ελληνικά νησιά. Το σχήμα **6.4B** δίνει τη διάταξη ενός αποστακτήρα του τύπου του θερμοκηπίου. Και στα δύο σχήματα έχουν σχεδιαστεί τα σημεία αποχέτευσης της άλμης και τροφοδότησης του αποστάγματος. Το σχήμα **6.4Γ** παριστάνει έναν ηλιακό αποστακτήρα με πλαστικό κάλυμμα, το οποίο «φουσκώνει» με την διοχέτευση αέρα υπό πίεση.

Στο **σχήμα 6.5** οι αποστακτήρες είναι πολλαπλών βαθμιδών με κεκλιμένη επιφάνεια οι οποίοι έχουν χρησιμοποιηθεί σε μικρής κλίμακας εγκαταστάσεις, μεγέθους pilot plant ή εργαστηριακά.

Σχήμα 6.4 Διάφοροι τύποι ηλιακών αποστακτήρων. Α: ασύμμετρος τύπος Ε.Μ.Π. όπως εφαρμόστηκε στα ελληνικά νησιά Β. Τύπος θερμοκηπίου Γ. με διαφανή επιφάνεια από πλαστικό

Σχήμα 6.5 Ηλιακοί αποστακτήρες κεκλιμένου επιπέδου A και B πολλαπλών βαθμίδων.

6.5 ΤΥΠΟΙ ΗΛΙΑΚΩΝ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΩΝ

Υπάρχουν πολλοί τύποι ηλιακών αποστακτήρων με διαφορετική διαμόρφωση κατασκευής, σε ημι-εμπορικά και εμπορικά μεγέθη. Τα περισσότερα είναι του συμμετρικού τύπου και θερμοκηπίου, ενώ υπάρχουν και ασύμμετρες κατασκευές όπως αυτή του σχήματος 9^Α.

Η ασύμμετρη κατασκευή είχε μελετηθεί στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και βάσει του σχεδιασμού και των μελετών που έγιναν, κατασκευάστηκαν στα ελληνικά νησιά πέντε εγκαταστάσεις ηλιακών αποστακτήρων. Η ασύμμετρη κατασκευή προσανατολίζεται με την μεγάλη επιφάνεια γυαλιού προς τον νότο παρουσιάζοντας μεγαλύτερη διάρκεια πρόσπτωσης της ηλιακής ενέργειας. Υπάρχουν διάφορες άλλες κατασκευές οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί σε μικρότερη κλίμακα όπως αυτή του **σχήματος 6.59B**, η οποία αποτελείται εξ'ολοκλήρου από διαφανές πλαστικό το οποίο κρατείται τεντωμένο με τη διοχέτευση αέρα, με επανακυκλοφορία. Διάφορες άλλες κατασκευές αποβλέπουν στην αύξηση της απόδοσης, όπως π.χ. αποστακτήρες με καταιονισμό του νερού τροφοδότησης. Οι περισσότεροι έχουν μελετηθεί σε εργαστηριακό μέγεθος για την εξαγωγή θεωρητικών συμπερασμάτων και μαθηματικών μοντέλων.

Γενικά η ηλιακή απόσταση καταλαμβάνει μεγάλες επιφάνειες εγκατάστασης.

6.6 ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ

Αντίθετα με τις συμβατικές μεθόδους αφαλάτωσης η ηλιακή απόσταση έχει μικρό κόστος λειτουργίας, ενώ η ενέργεια παρέχεται χωρίς κόστος. Στις άλλες μεθόδους αφαλάτωσης, εκτός της ηλιακής απόσταξης, το μεγαλύτερο κόστος είναι αυτό της παραγωγής ενέργειας. Επομένως στην ηλιακή απόσταξη, το κόστος της επένδυσης και τα έξοδα που σχετίζονται με το κεφάλαιο είναι οι παράγοντες που καθορίζουν το κόστος της εγκατάστασης.

Η ολική επένδυση του κεφαλαίου σε συνδυασμό με τους τόκους επί του κεφαλαίου και το χρεωλύσιο, εξαρτώνται από τον ωφέλιμο χρόνο ζωής της εγκατάστασης και είναι οι παράμετροι που καθορίζουν το κόστος του παραγόμενου νερού.

Η C.S.I.R.O., Μελβούρνη, κατήρησε έναν πίνακα όπου δίνονται αναλυτικά όλα τα δεδομένα, τα οποία προσδιορίζουν το κόστος κατασκευής και λειτουργίας μιας ηλιακής εγκατάστασης απόσταξης. Τα δεδομένα είναι για εικοσαετή διάρκεια ζωής της ηλιακής εγκατάστασης.

Το κόστος υπολογίζεται και από τις παρακάτω εξισώσεις:

$$C = \frac{10 \cdot K \cdot (IA + MR + TI) + 1000 \cdot (O \cdot c + C_s)}{A \cdot (Y_d + Y_c)} \quad [6.55]$$

όπου είναι:

C : το κόστος του αφαλατωμένου νερού (\$/m³)

K : επένδυση κεφαλαίου (\$)

IA : μέσο ετήσιο τόκοι (%)

MR : μέσο ετήσιο κόστος συντήρησης, επισκευών, εργατικών και υλικών (%)

TI : χρεωλύσιο (%)

O : ετήσια εργασία λειτουργίας (ανθρωπο-ώρες)

c : κόστος εργατικών λειτουργίας (μισθοί) (\$)

C_s : ολικό κόστος αλμιρού ή θαλάσσιου νερού (\$)

A : η επιφάνεια του αποστακτήρα, βάση της οποίας υπολογίζεται η απόδοση (συνήθως η μαύρη επιφάνεια) (m²)

Y_d : ετήσια απόδοση σε απεσταγμένο νερό (m³/m²)

Y_c : ετήσια απόδοση σε νερό βροχής εφ' όσων συλλέγεται (m³/m²)

Ο μέσος ετήσιος τόκος και το χρεωλύσιο IA υπολογίζονται από την εξίσωση:

$$IA = r \cdot \left[1 + \frac{1}{\left(1 + \frac{r}{100} \right)^{n-1}} \right] \quad [6.56]$$

όπου είναι:

r : το ετήσιο επιτόκιο (%)

n : η περίοδος εξόφλησης (έτη)

Η εξίσωση ισχύει για νερά με αλμυρότητα 5 έως 35 (g/kg).

6.7 ΗΛΙΟ-ΚΙΝΟΥΜΕΝΗ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ

6.7.1 ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Η συμβατική αφαλάτωση, η οποία λειτουργεί με ηλιακή ενέργεια, συνδέεται με μια εγκατάσταση μετατροπής της ηλιακής ενέργειας σε μια χρησιμοποιήσιμη μορφή η οποία είναι είτε θερμότητα είτε ηλεκτρισμός.

Τα συστήματα τα οποία μετατρέπουν την ηλιακή ενέργεια σε θερμική περιλαμβάνουν:

ηλιακές λίμνες οι οποίες παράγουν ζεστό νερό ως 90°C

τους επίπεδους ηλιακούς συλλέκτες οι οποίοι θερμαίνουν νερό ως 95°C

ηλιακούς συλλέκτες με σωλήνες κενού, οι οποίοι επιτυγχάνουν θερμοκρασίες, για το θερμαινόμενο υγρό, έως 200°C. Η πίεση στο εσωτερικό των σωληνώσεων είναι της τάξης των 0.133Pa

εστιαζόμενους συλλέκτες, οι οποίοι συλλέγουν την ηλιακή ακτινοβολία και την εστιάζουν είτε σε ένα κεντρικό σωλήνα που κυκλοφορεί το θερμαινόμενο ρευστό είτε σε ένα κεντρικό λέβητα

Τα συστήματα τα οποία μετατρέπουν την ηλιακή ακτινοβολία σε θερμική ενέργεια, χωρίζονται σε δύο κύριες κατηγορίες ανάλογα με τον τρόπο συλλογής της ενέργειας:

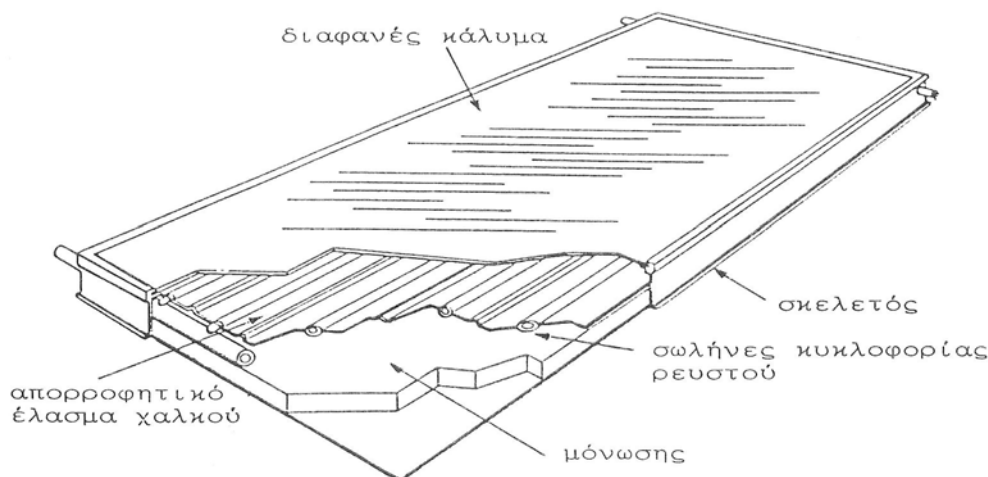
- Στα συστήματα διανομής, όπου κάθε μονάδα συμπυκνωτή της ηλιακής ενέργειας, εστιάζει την ακτινοβολία σε έναν δέκτη τοποθετημένη στην ζώνη εστίασης. Ένα υδραυλικό δίκτυο διανομής μεταφέρει το θερμαινόμενο υγρό από όλες τις μονάδες σε ένα κεντρικό σημείο αποθήκευσης.
- Στα συστήματα κεντρικής εστίασης, όπου ένα σύστημα από συλλέκτες με καθρέπτες, αντανακλά την ηλιακή ακτινοβολία σε έναν κεντρικό συλλέκτη, όπου θερμαίνεται το προς χρήση ρευστό.

6.7.2 ΗΛΙΑΚΕΣ ΛΙΜΝΕΣ

Οι ηλιακές λίμνες είναι η απλούστερη μορφή των ηλιακών συλλεκτών. Μια ηλιακή λίμνη αποτελείται από μια μεγάλης έκτασης ρηχή λεκάνη, η οποία περιέχει αλμυρό νερό που θερμαίνεται κατά την διάρκεια της ημέρας από την ηλιακή ακτινοβολία, ενώ τις νυκτερινές ώρες σκεπάζεται με ένα πλαστικό κάλυμμα ώστε να αποφεύγονται οι θερμικές απώλειες. Μια κατάλληλα ρυθμιζόμενη βάρθρωση της αλμυρότητας, εμποδίζει κατά την ημέρα την μεταφορά θερμότητας προς το περιβάλλον. Αυτές οι λίμνες ονομάζονται «λίμνες βάρθρωσης άλατος» (salt gradient ponds).

Αποτελούνται από τρεις διάκριτες ζώνες, **Σχήμα 6.6**:

Σχήμα 6.7 Τομή ενός επίπεδου συλλέκτη

Η θερμοκρασία στην οποία φθάνει το νερό που κυκλοφορεί στα κανάλια είναι:

$$T = T_{\text{εισ}} + Q_u / A \cdot U \cdot F_r \cdot (1 - F_r / F') \quad [6.57]$$

ενώ η στιγμιαία απόδοση του είναι:

$$n = m \cdot c_p \cdot (T_{\text{εξ}} - T_{\text{εισ}}) / G \cdot A \quad [6.58]$$

όπου είναι:

Q : η ολική παραγόμενη ενέργεια από τον συλλέκτη (W)

U : ο συντελεστής ολικής θερμικής μεταφοράς ($W/m^2 \cdot K$)

F_r : συντελεστής θερμικής απομάκρυνσης (-)

F' : συντελεστής απόδοσης του συλλέκτη (-)

A : η επιφάνεια του συλλέκτη (m^2)

m : ταχύτητα ροής του νερού μέσα από κάθε κανάλι του συλλέκτη (kg/s)

c_p : ειδική θερμότητα του νερού (J/kgK)

G : η πυκνότητα ροής της ηλιακής ενέργειας (W/m^2)

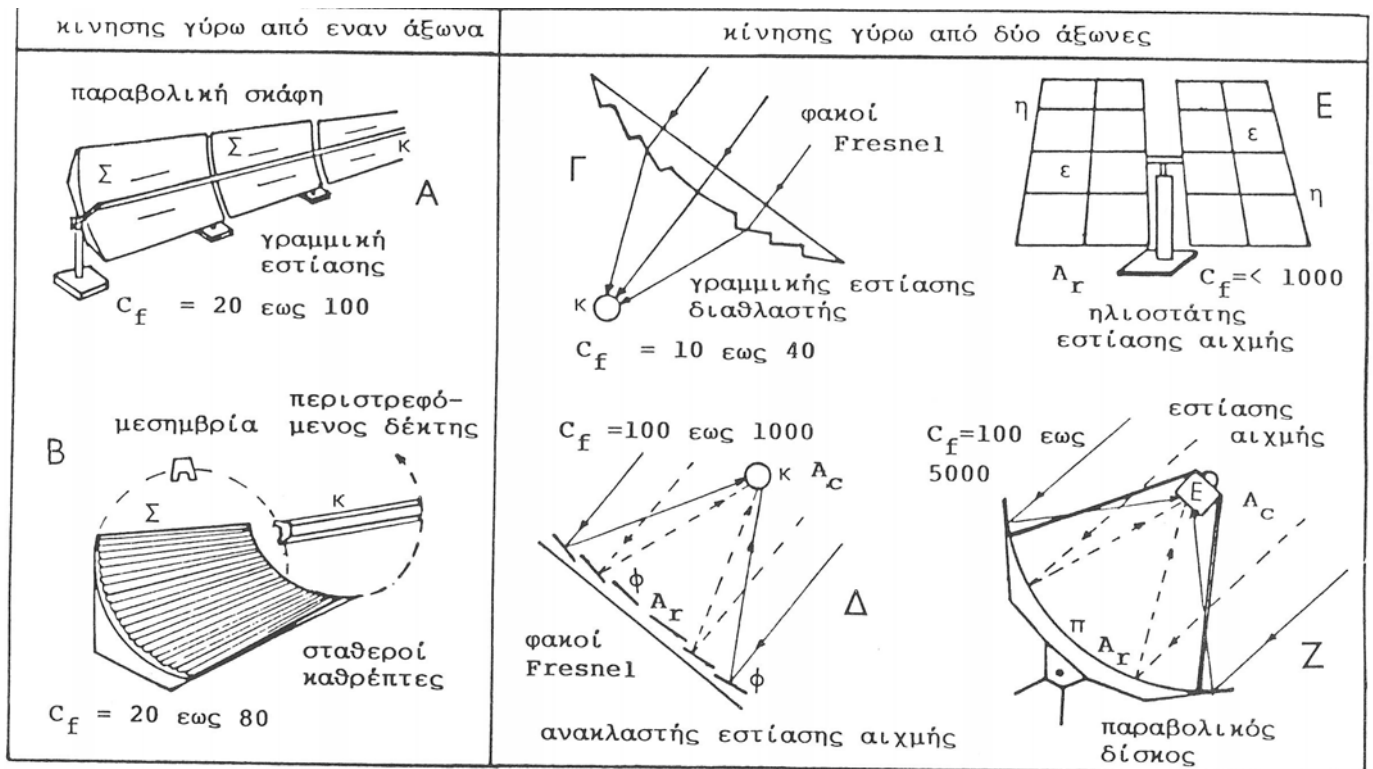
Οι ηλιακοί συλλέκτες έχουν γενικά μεγαλύτερη απόδοση από τους ηλιακούς αποστακτήρες και μπορούν να συνδεθούν μεταξύ τους τροφοδοτώντας τους αποστακτήρες με ζεστό νερό. (13) Ο ισολογισμός της θερμότητας για την διαδικαστική λειτουργία αποστακτήρα-συλλέκτη, δόθηκε στην εξίσωση [28]. Οι παραπάνω εξισώσεις ισχύουν και για τους συλλέκτες με σωλήνες κενού, οι οποίοι περιέχουν το απορροφητικό επίστρωμα της μαύρης επιφάνειας και διατηρούνται σε πίεση 0.133Pa.

Στο **Σχήμα 6.7** δίνεται η τομή ενός επίπεδου συλλέκτη, ενώ η φωτογραφία του Σχήματος 10 είναι μια εγκατάσταση συλλεκτών σωλήνων κενού.

6.7.4 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΙ ΣΥΛΛΕΚΤΕΣ

Οι συγκεντρωτικοί συλλέκτες αποτελούνται από μια κατάλληλα διαμορφωμένη επιφάνεια, όπου η προσπίπτουσα ηλιακή ακτινοβολία ανακλάται με συγκλινόμενες ακτίνες, οι οποίες εστιάζονται σε ένα κεντρικό σημείο όπου κυκλοφορεί το θερμαινόμενο ρευστό.

Οι κυριότεροι τύποι των συγκεντρωτικών συλλεκτών δίνονται στο **Σχήμα 6.8**. Υπάρχουν δύο διαφορετικοί τύποι συγκεντρωτικών συλλεκτών: εκείνοι οι οποίοι εστιάζουν τις ακτίνες σε ένα γραμμικό σωλήνα (**Σχήμα 6.8Α και Β**) και αυτοί οι οποίοι τις εστιάζουν σε ένα κεντρικό σημείο ή αιχμή (line focus και point focus αντίστοιχα).

Σχήμα 6.8 Σχηματική παράσταση διαφόρων τύπων συγκεντρωτικών ηλιακών συλλεκτών.

Τύπους συγκεντρωτικών συλλεκτών αποτελούν οι:

- Παραβολικές σκάφες, **6.8Α**, οι οποίες κινούνται γύρω από έναν άξωνα και ανακλούν την ακτινοβολία η οποία προσπίπτει στην σκάφη ε, εστιάζοντάς την σε έναν κεντρικό σωλήνα κ, όπου θερμαίνεται ένα ρευστό σε κυκλοφορία. Έχουν, δηλαδή γραμμική εστίαση.
- Παραβολικές σκάφες, **6.8Β**, οι οποίες αποτελούνται από λεπτές λωρίδες από καθρέπτες, τοποθετημένες σταθερά στη σκάφη, η οποία είναι ακίνητη.
- Φακοί Fresnel, οι οποίοι κινούνται γύρω από δύο άξωνες ακολουθώντας την ημερήσια και την εποχιακή πορεία του ήλιου. Υπάρχουν δύο τύποι φακών Fresnel:
  - ο αυτοί οι οποίοι διαθλούν τις ηλιακές ακτίνες, **σχήμα 6.8Γ**, και συγκεντρώνουν την ακτινοβολία σε έναν κεντρικό σωλήνα κ ο οποίος βρίσκεται στο πίσω μέρος των φακών. Πρόκειται για φακούς γραμμικής εστίασης.
  - Εκείνοι οι οποίοι εστιάζουν την ακτινοβολία σε ένα σημείο κ, αντανακλώντας τις ακτίνες που προσπίπτουν στους φακούς φ, **σχήμα 6.8Δ**.
- Ηλιοστάτες, **6.8Ε**, οι οποίοι αποτελούνται από επίπεδους καθρέπτες ε, προσαρμοσμένους σε μια επίπεδη επιφάνεια η. Τοποθετημένες ανά δύο οι επίπεδες επιφάνειες, σχηματίζουν έναν ηλιοστάτη ο οποίος κινείται γύρω από δύο άξωνες, ανακλώντας την ηλιακή ακτινοβολία και εστιάζοντάς την σε έναν κεντρικό λέβητα. Οι ηλιοστάτες ανήκουν στα συστήματα κεντρικής εστίασης.
- Παραβολικοί δίσκοι, οι οποίοι αποτελούνται από παραβολικά κάτοπτρα και εστιάζουν την ανακλώμενη στο δίσκο π ακτινοβολία, συγκεντρώνοντάς την στο σημείο Ε. Κινούνται γύρω από δύο άξωνες, **6.8Ζ**. Οι τύποι των συγκεντρωτικών συλλεκτών παρέχουν είτε ζεστό νερό είτε ατμό μέσης ή υψηλής θερμοκρασίας.

Στο **Σχήμα 6.8**, ο συντελεστής C_f είναι ο συντελεστής συγκέντρωσης, ο οποίος δίνει το βαθμό της συμπίκνωσης της ηλιακής ενέργειας και δίνεται από την εξίσωση:

$$C_f = A_c / A \quad [6.59]$$

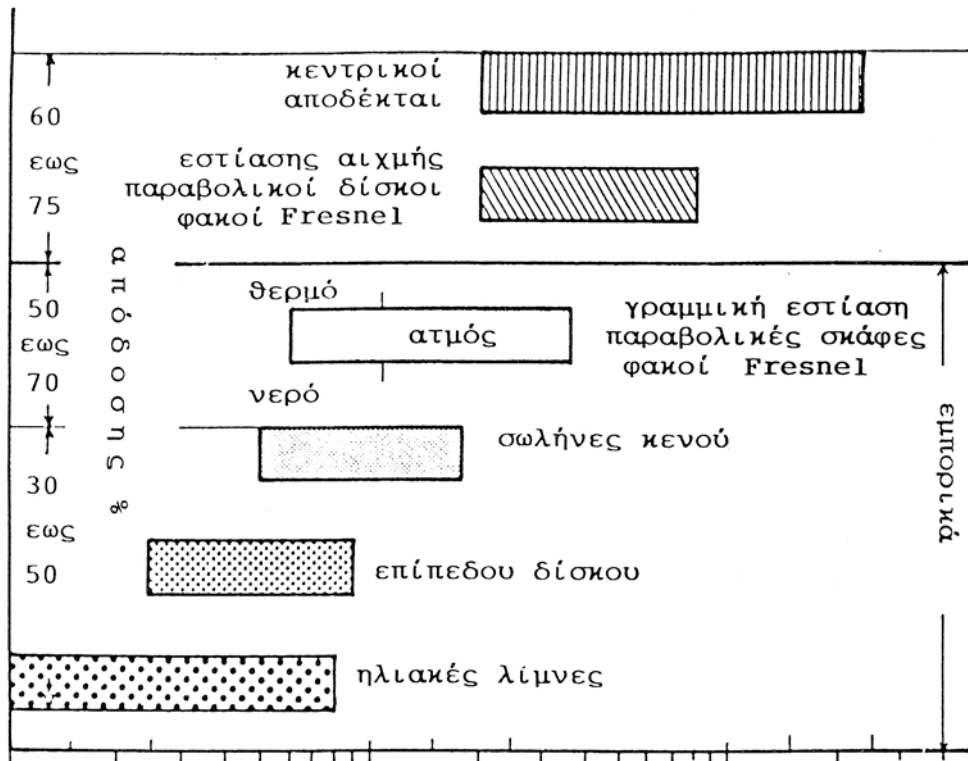
όπου:

A_c : η επιφάνεια συγκέντρωσης της ακτινοβολίας (m^2)

A_r : η επιφάνεια πρόσπτωσης της ηλιακής ενέργειας (m^2)

Το ζεστό νερό και ο ατμός υψηλής θερμοκρασίας, χρησιμοποιούνται κυρίως για θερμομηχανικούς σκοπούς στην βιομηχανία, για την θέρμανση χώρων και σε μικρότερη κλίμακα στην αφαλάτωση.

Ο ατμός υψηλότερης θερμοκρασίας, όπως αυτός των συστημάτων κεντρικής εστίασης, χρησιμοποιείται για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος.

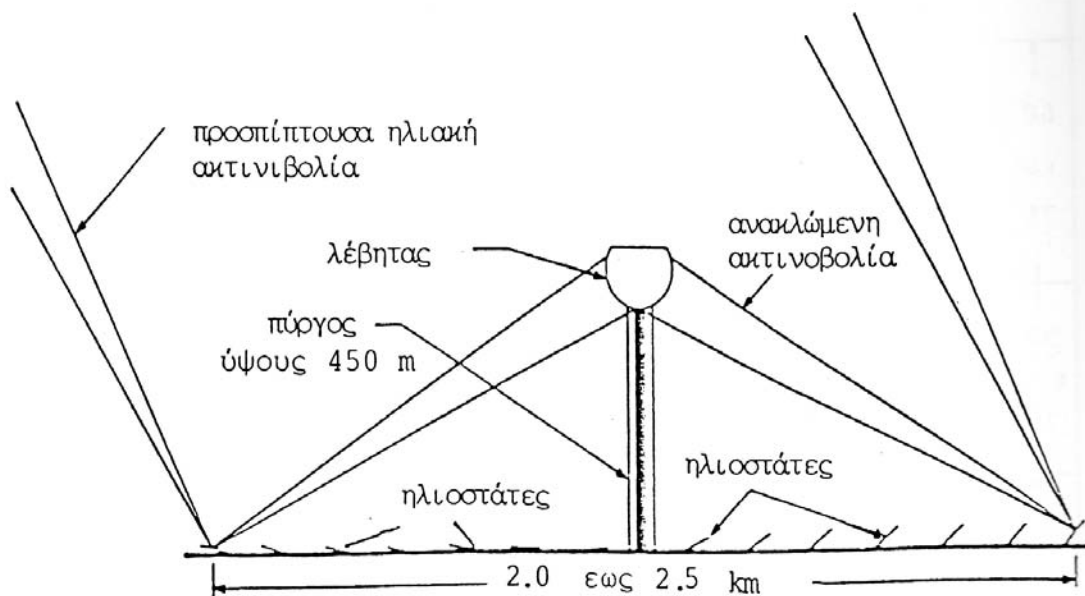

Σχήμα 6.9 Περιοχές των θερμοκρασιών λειτουργίας των διαφόρων ηλιακών συλλεκτών και η αντίστοιχη απόδοσή τους.

Στο **Σχήμα 6.9** δίνεται η περιοχή των θερμοκρασιών που παρέχει ο κάθε τύπος ηλιακού συλλέκτη καθώς και τα όρια απόδοσής τους.

Το **Σχήμα 6.10** παρέχει μια γενική εικόνα της διαμόρφωσης μιας εγκατάστασης με σύστημα κεντρικής εστίασης, το οποίο χρησιμοποιείται για την παραγωγή ατμού υψηλής πίεσης για παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος.

Σχήμα 6.10 Σχηματική παράσταση ενός συστήματος κεντρικής εστίασης με ηλιοστάτες.

Η απόδοση των ηλιακών συμπυκνωτών δίνεται ως το γινόμενο της θερμικής με την οπτική απόδοση:

$$n_{ολ} = n_{\theta} \cdot n_{οπ} \quad [6.60]$$

Η θερμική απόδοση δίνεται από τη σχέση:

$$n_{\theta} = a - [(\varepsilon \cdot (T_r^2 - T_a^2) + (h + k) \cdot (T_r - T_a))] / G \quad [6.61]$$

Η οπτική απόδοση είναι:

$$n_{οπ} = (1 - P_c) \cdot (1 - P_{gwr}) \cdot (1 - P) \quad [6.62]$$

όπου είναι:

a : απορροφητικότητα (-)

ε : συντελεστής εκπομπής (-)

h : συντελεστής μεταφοράς θερμότητας (W/m^2K)

k : συντελεστής μεταφοράς δι' αγωγής (W/m^2K)

T_r : η θερμοκρασία επιφάνειας του συλλέκτη (K)

T_r : η θερμοκρασία επιφάνειας του συλλέκτη (K)

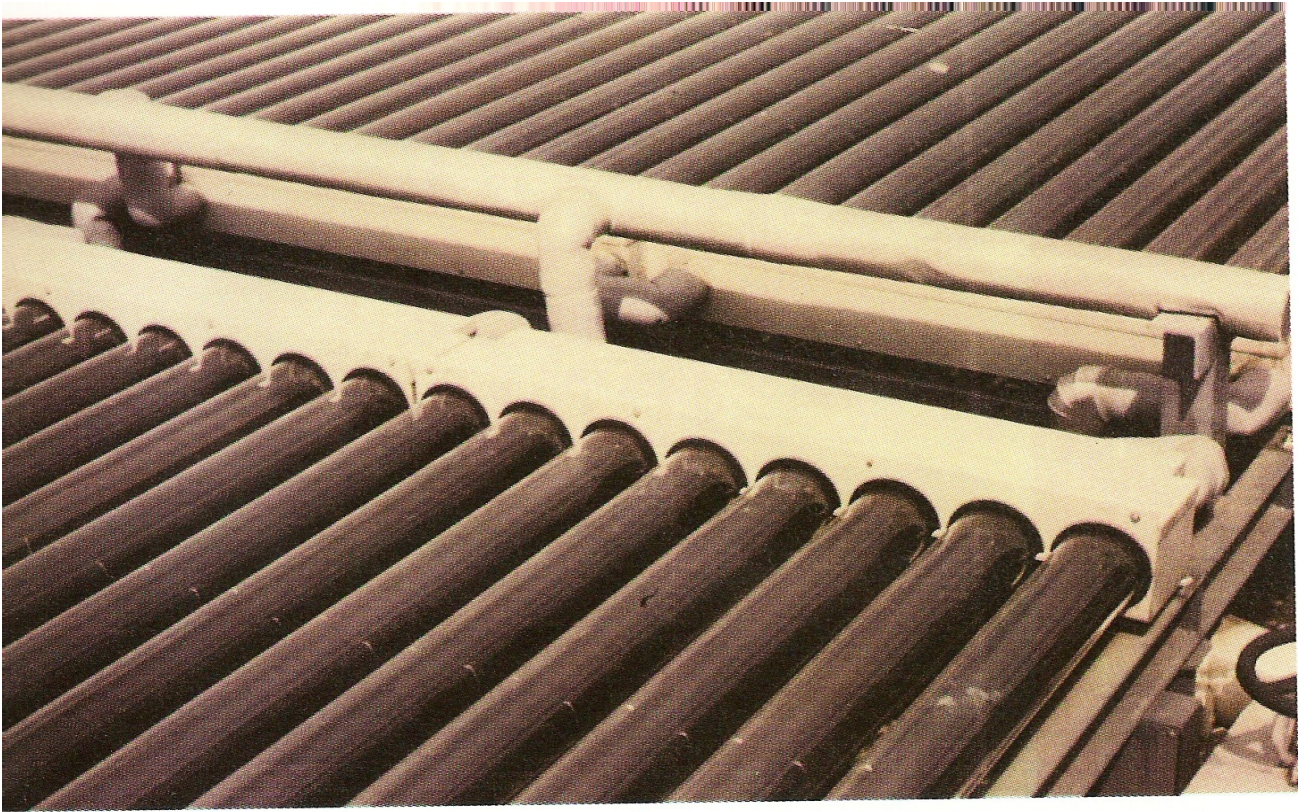
T_a : η θερμοκρασία του περιβάλλοντος (K)

P_c : η αναλογία της ενέργειας στην επιφάνεια του συλλέκτη, η οποία δεν έχει ανακλαστεί

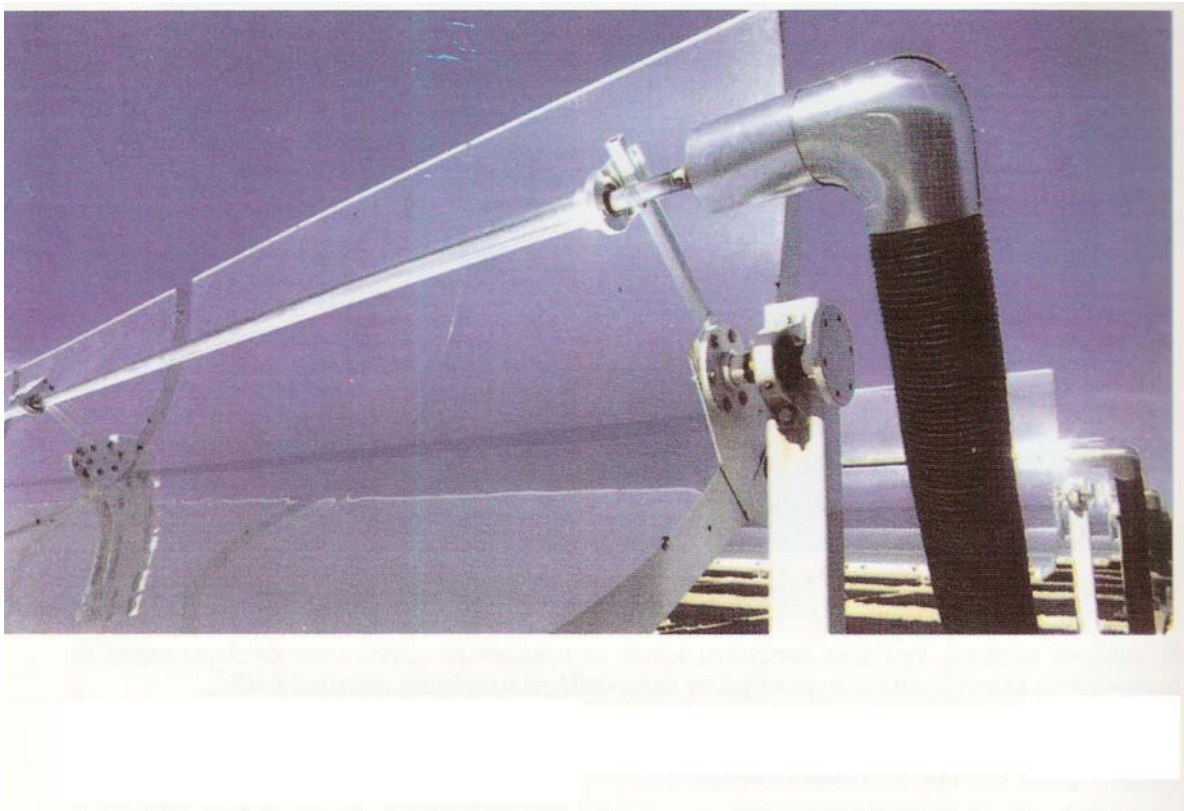
P_{gwr} : οι γεωμετρικές απώλειες του δέκτη (στο σημείο αιχμής) (-)

P : διάφορες άλλες απώλειες

Η ολική στιγμιαία απόδοση μπορεί να υπολογιστεί από την εξίσωση [58].

Σχήμα 6.11 Επίπεδοι ηλιακοί συλλέκτες με σωλήνες κενού της εταιρίας Sanyo, Ιαπωνία.

Σχήμα 6.12 Φωτογραφία μιας εγκατάστασης ηλιακής απόσταξης με ασύμμετρους αποστακτήρες. Η εγκατάσταση λειτουργούσε στην νήσο Κίμολο, είχε επιφάνεια εξάτμισης 2508τ.μ. και τα τροφοδοτείτο με θαλάσσιο νερό.

Σχήμα 6.13 (A+B) Φωτογραφία εγκατάστασης ηλιακής απόσταξης στην νήσο Byobujima, Ιαπωνία. Οι αποστακτήρες είναι του τύπου θερμοκηπίου και της ασύμμετρης διαμόρφωσης.

Σχήμα 6.15 Πεδίο παραβολικών σκαφών για την παραγωγή ζεστού νερού στην βιομηχανία Johnson and Johnson, U.S.A. Η κατασκευή είναι της Acurex Solar Corp.

6.8 ΑΠΟΣΤΑΞΗ

6.8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η απόσταξη (distillation) είναι μια από τις πιο γνωστές και παλαιότερες μεθόδους για την παραγωγή γλυκού νερού από ένα αλατούχο διάλυμα και συγχρόνως η πιο ανεπτυγμένη μέθοδος για πολύ μεγάλες παροχές αφαλατωμένου νερού.

Η πολύ απλή βασική αρχή της μεθόδου είναι η αλλαγή φάσης από υγρό σε αέριο, όπου οι ατμοί που παράγονται επανασυμπυκνώνονται σε υγρό, δηλαδή στον καθαρό διαλύτη, ο οποίος είναι πλήρως απαλλαγμένος από τα άλατα του αρχικού διαλύματος. Η αλλαγή αυτή της φάσης γίνεται με την προσαγωγή θερμότητας, θεωρητικά ίσης με τη λανθάνουσα θερμότητα εξάτμισης του νερού, η οποία αποδίδεται ξανά στο σύστημα κατά την συμπύκνωση των ατμών.

Όταν ένα υδατικό διάλυμα αλάτων θερμαίνεται έως τη θερμοκρασία του βρασμού του, σχηματίζονται υδρατμοί απηλλαγμένοι από τα άλατα του διαλύματος, πρακτικά έως τη θερμοκρασία των 300°C. Σε θερμοκρασίες μεγαλύτερες των 300°C, ο σχηματιζόμενος ατμός παρασύρει κατά τον σχηματισμό του ιόντα των διαλυμένων αλάτων με αποτέλεσμα το συμπύκνωμα να περιέχει μια μικρή ποσότητα αλάτων.

Όταν οι ατμοί έρθουν σε επαφή με μια κρύα επιφάνεια, ψύχονται και συμπυκνώνονται, σχηματίζοντας το αφαλατωμένο απόσταγμα (distillate).

Για τη συμπλήρωση ενός κύκλου παραγωγής αφαλατωμένου νερού, από το διάλυμα του θαλασσινού νερού, λαμβάνουν χώρα τα εξής στάδια:

- Σχηματισμός ατμών με την πρόσδοση, από εξωτερική πηγή, θερμότητας στο θαλασσινό νερό.
- Συμπύκνωση των ατμών κατά την επαφή τους με μια επιφάνεια, η οποία βρίσκεται σε κατά πολύ μικρότερη θερμοκρασία από αυτή των ατμών.
- Απορρόφηση της θερμότητας που εκλύεται κατά την συμπύκνωση, από διάλυμα που κυκλοφορεί στην άλλη πλευρά της επιφάνειας ψύξης.

Κατά την απόσταξη των υδατικών, αλατούχων διαλυμάτων, η περιεκτικότητα των αλάτων του διαλύματος δεν έχει ιδιαίτερη σημασία για την καθαρότητα του παραγόμενου αποσταγμάτος, η οποία επηρεάζει μόνο την ανύψωση του σημείου βρασμού και τον βαθμό συμπύκνωσης της άλμης.

Από την προηγούμενη περιγραφή αλλαγής φάσης, είναι φανερό ότι η «απόσταξη» για την παραγωγή αφαλατωμένου νερού από τη θάλασσα, ανήκει στη διεργασία της χημικής μηχανικής που ονομάζεται «εξάτμιση» (evaporation-*varorization*). Ωστόσο διεθνώς έχει επικρατήσει η ονομασία «απόσταξη». Οι προσπάθειες των επιστημόνων να διατηρήσουν την σωστή ονομασία «εξάτμιση» απέτυχαν και η λέξη «απόσταξη» έγινε συνώνυμο με τη μέθοδο παραγωγής αφαλατωμένου νερού από τη θάλασσα με εξάτμιση. Παρόλο που η αφαλάτωση με τη μέθοδο αυτή δεν έχει τίποτα κοινό με τη θεωρία της απόσταξης, η ονομασία αυτή θα διατηρηθεί στις επόμενες σελίδες με τη χρήση και των δύο εννοιών, προκειμένου να είμαστε σύμφωνοι με τη διεθνή βιβλιογραφία.

Τα μηχανήματα και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αφαλατωμένου νερού, τα λεγόμενα «εξατμιστήρια», είναι ουσιαστικά εξατμιστήρια που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή της ζάχαρης, ειδικά τροποποιημένα για την αφαλάτωση.

Όλα τα εξατμιστήρια που χρησιμοποιούνται σήμερα στη χημική βιομηχανία, ανεξάρτητα από τον τύπο κτασκευής, έχουν σαν κοινό πρόκατοχο τους βραστήρες παραγωγής αλατού κατά τον μεσαίωνα. Αυτοί οι βραστήρες αποτελούνταν από μια μεταλλική λεκάνη, η οποία θερμαινόταν σε απ'ευθείας επαφή με τις φλόγες, οποιουδήποτε καυσίμου υλικού ήταν διαθέσιμο. Το αλάτι που παρέμενε στην λεκάνη ήταν πανάκριβο, κακής ποιότητας και αμφίβολης καθαρότητας, ενώ όλη η θερμότητα χανόταν στην ατμόσφαιρα μαζί με τους ατμούς.

Η χημική βιομηχανία κατά την εφαρμογή της εξάτμισης δίνει έμφαση στην παραγωγή ή στην ανάκτηση ενός διαλύματος, το οποίο έχει συμπυκνωθεί ή στο στέρεο προϊόν που απομένει μετά την εξάτμιση όλης της ποσότητας του διαλύτη. Όπως π.χ. στη βιομηχανία της ζάχαρης ή στην παραγωγή χλωριούχου νατρίου από διάλυμα εκχύλισης ορυκτών αλάτων. Τα προϊόντα είναι η ζάχαρη και το αλάτι. Οι ατμοί οι οποίοι παράγονται κατά την εξάτμιση απορρίπτονται ως άχρηστοι, αφού

ανακτηθεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, μέρος της θερμότητας που περιέχουν. Η μέθοδος της αφαλάτωσης με εξάτμιση, αντίθετα, δίνει όλη την έμφαση στην ανάκτηση των ατμών, ως συμπύκνωμα καθαρού νερού, ενώ η άλμη συνήθως απορρίπτεται. Σπανιότερα κατεργάζεται για την ανάκτηση ορισμένων αλάτων, όπως υδροξείδιο του μαγνησίου ή οξείδιο του ασβεστίου.

Για την αφαλάτωση του θαλασσινού νερού χρησιμοποιούνται διάφορα εξατμιστήρια, τα οποία παρουσιάζουν, μεταξύ των, σημαντικές κατασκευαστικές διαφορές, οι οποίες επηρεάζουν τις παράμετρους λειτουργίας, όπως π.χ. την κυκλοφορία της άλμης, τις θερμοκρασίες των διαλυμμάτων και την πίεση.

Η εξάτμιση, ανάλογα με τον τύπο των εξατμιστηρίων που χρησιμοποιούνται ή με το είδος της ενέργειας που χρησιμοποιείται, χωρίζεται σε τέσσερις μεγάλες ομάδες, η οποίες με τη σειρά τους χωρίζονται σε υποομάδες.

Οι ομάδες που διακρίνονται είναι:

- Εξάτμιση με πολλαπλές βαθμίδες (Multiple Effect Evaporation ή ME)
- Πολυβάθμιος εκρηκτική εξάτμιση ή πολυβάθμιος εκτόνωση (Multi-Stage-Flash-Evaporation ή MSF)
- Εξάτμιση με επανασυμπύεση ατμών (Vapor Compression ή VC)
- Απόσταξη με ηλιακή ενέργεια (Solar distillation)

Οι μέθοδοι με πολλαπλές βαθμίδες και η πολυβάθμιος εκρηκτική εξάτμιση, χρησιμοποιούν ως ενέργεια για την λειτουργία τους ατμό θέρμανσης, ο οποίος παράγεται από παρακείμενο λέβητα ή παρέχεται από κάποια άλλη πηγή. Η μέθοδος με επανασυμπύεση των ατμών χρησιμοποιεί ηλεκτρική ενέργεια για μηχανική επαναθέρμανση των ατμών ή ατμό όταν εφαρμόζεται θερμοσυμπύεση με εκτοξευτή ατμού. Κατά την απόσταξη με ηλιακή ενέργεια η θερμότητα λαμβάνεται από την ηλιακή ακτινοβολία, είτε απ' ευθείας στην συμβατική απόσταξη με ηλιακή ενέργεια, είτε έμμεσα εφαρμόζοντας μια από τις γνωστές μεθόδους συλλογής και αποθήκευσης της ηλιακής ακτινοβολίας.

Στις μεθόδους απόσταξης που αναφέρθηκαν, τα εξατμιστήρια παρουσιάζουν μεγάλες κατασκευαστικές διαφορές, ανάλογα με την κατασκευαστική εταιρεία. Οι διεργασίες όμως της μεθόδου και οι βασικές αρχές λειτουργίας παραμένουν οι ίδιες.

6.8.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΞΙΣΩΣΕΙΣ

Οι ορισμοί που ακολουθούν έχουν καθιερωθεί σχεδόν για όλες τις μεθόδους αφαλάτωσης με εξάτμιση, ανεξάρτητα από τον τύπο του εξεταστικού. Οι εξισώσεις δίνονται σε απλοποιημένη μορφή, όπως συνήθως χρησιμοποιούνται για τους υπολογισμούς ρουτίνας κατά την λειτουργία των εγκαταστάσεων αφαλάτωσης.

Η ειδική ενθαλπία (specific enthalpy), το h_f δίνεται από τη σχέση:

$$h_f = c_p \cdot \Delta t \quad [6.8.1]$$

και ισχύει για όλες τις μεταβολές των θερμοκρασιών των διαλυμάτων της άλμης.

Η ειδική θερμότητα (specific heat) c_p θεωρείται σταθερή στις συνήθεις θερμοκρασίες, πιέσεις και συγκεντρώσεις που εφαρμόζονται κατά την λειτουργία μιας εγκατάστασης αφαλάτωσης.(1) Η μέση αριθμητική τιμή της είναι:

- για το θαλάσσιο νερό: $3.995 \cdot 10^3$ (J/kgK)
- για το αφαλατωμένο νερό: $4.184 \cdot 10^3$ (J/kgK)
- Με το παλαιό σύστημα μονάδων είναι:
- για το θαλάσσιο νερό: 0.955 (kcal/kg°C)
- για το αφαλατωμένο νερό: 1.000 (kcal/kg°C)

Η μερική τάση (partial pressure) των διαλυμένων αλάτων θεωρείται αμελητέα, επειδή είναι πολύ μικρή. Επομένως οι ατμοί υπεράνω μιας επιφάνειας υδατικού διαλύματος θεωρούνται ως ατμοί καθαρού νερού.

Η λανθάνουσα θερμότητα εξάτμισης υπολογίζεται στην θερμοκρασία, όπου ο ατμός βρίσκεται σε ισορροπία με το βράζον υδατικό διάλυμα:

$$t_i = t_d + t_{av} \text{ (}^\circ\text{C)} \quad [6.8.2]$$

όπου t_d είναι η θερμοκρασία των ατμών και t_{av} η θερμοκρασία ανύψωσης του σημείου βρασμού.

Η θερμική ροή (heat flow) δια μιας επιφάνειας A (m²) υπολογίζεται από την εξίσωση:

$$Q = h \cdot A \cdot \Delta t_m \text{ (J/s)} \quad [6.8.3]$$

όπου είναι:

h : ο συντελεστής μεταφοράς της θερμότητας (heat transfer coefficient) (W/m²K)

Δt_m : η μέση λογαριθμική διαφορά θερμοκρασίας (°C,K)

Ο λεβητόλιθος που σχηματίζεται στην μεταλλική επιφάνεια από την πλευρά της άλμης, ελαττώνει την ροή της θερμότητας. Η αντίσταση στην ροή είναι ανάλογη με το πάχος της απόθεσης. Ο συντελεστής μεταφοράς της θερμότητας υπολογίζεται από την εξίσωση:

$$\frac{1}{h} = R_s + R_b + R_T + R_\lambda \text{ (m}^2\text{KW)} \quad [6.8.4]$$

Οι αντιστάσεις R στην εξίσωση 4 είναι:

R_s : η αντίσταση του υμένα από την πλευρά του ατμού, $\frac{1}{h_s}$ (m²KW)

R_b : η αντίσταση του υμένα από την πλευρά της άλμης (m²KW)

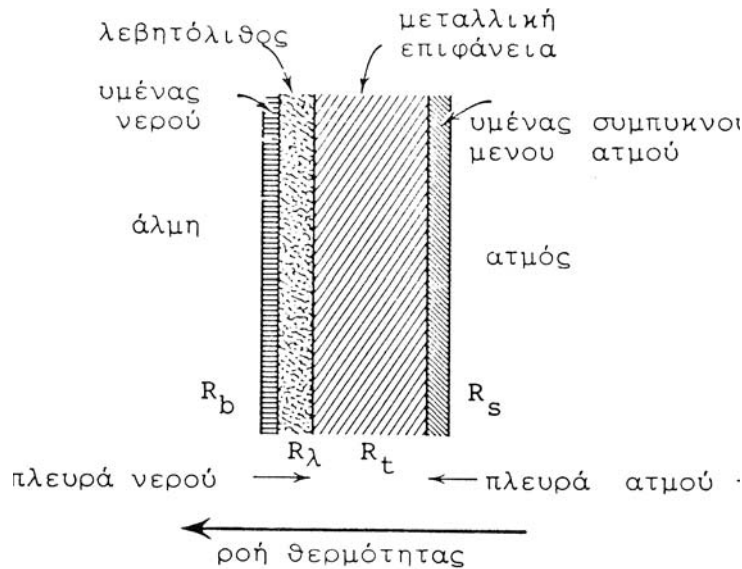

R_T : η αντίσταση του τοιχώματος του σωλήνα πάχους s_T : $R_T = s_T / \lambda_T$ (m^2KW)

R_λ : η αντίσταση του λεβητόλιθου $R_\lambda = s_\lambda / \lambda_\lambda$ (m^2KW)

Το πάχος του τοιχώματος του σωλήνα, s_T , είναι γνωστό, όπως επίσης είναι γνωστό και ο συντελεστής θερμικής αγωγιμότητας (thermal conductivity coefficient) του μεταλλικού τοιχώματος του σωλήνα.

Στο **σχήμα 6.8.1** δίνεται η τομή μιας πλευράς από ένα τοίχωμα σωλήνα συμπτυκνωτή με το σχετικό πάχος του τοιχώματος του σωλήνα, των δύο υμένων υγρού και λεβητόλιθου.

Σχήμα 6.8.1 Ροή της θερμότητας μέσα από το τοίχωμα κατακόρυφου σωλήνα. Ο ατμός συμπυκνώνεται στο εξωτερικό τοίχωμα του σωλήνα, θερμαίνοντας την άλμη η οποία ρέει στο εσωτερικό τοίχωμα.

Από την πλευρά του ατμού σχηματίζεται ένας λεπτότατος υμένας από συμπύκνωση, με αντίσταση R_s στην ροή της θερμότητας προς το τοίχωμα του σωλήνα. Η ροή της θερμότητας στον υμένα γίνεται δι' αγωγής. Το πάχος του υμένα επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες, όπως π.χ. από την ταχύτητα συμπύκνωσης των ατμών και από την ταχύτητα με την οποία απομακρύνεται το σχηματιζόμενο συμπύκνωμα. Το πάχος του ελαττώνεται με την αύξηση της θερμοκρασίας του υμένα, γιατί ελαττώνεται το ιξώδες του με αποτέλεσμα να αυξάνεται η ταχύτητα ροής του συμπυκνώματος. Το πάχος του υμένα επηρεάζεται και από την ταχύτητα κυκλοφορίας του ατμού. Μεγάλη ταχύτητα του ατμού σχηματίζει δίνες και τριβές με το συμπύκνωμα, το οποίο απομακρύνεται ταχύτερα από την επιφάνεια των σωληνίων. Η παρουσία μη συμπυκνωμένων αερίων στον ατμό επηρεάζει επίσης το πάχος του υμένα και τη ροή της θερμότητας, διότι τα αέρια έχουν γενικά μεγάλη αντίσταση ή πολύ μικρό συντελεστή μεταφοράς.

Όταν η μεταλλική επιφάνεια δεν διαβρέχεται ομοιόμορφα από το συμπύκνωμα του ατμού, σχηματίζονται σταγόνες νερού σε διάφορα μεγέθη, οι οποίες αυξάνουν με την προσθήκη νέου συμπυκνώματος. Αυτή η αύξηση συνεχίζεται μέχρι που, υπό την επίδραση του βάρους τους, να υπερβούν την επιφανειακή τάση και να αποκολληθούν από την επιφάνεια και αρχίζει ο σχηματισμός νέων σταγόνων. Η συμπύκνωση με σταγόνες γίνεται πάνω σε πολύ λείες επιφάνειες, σε επιφάνειες που έχουν υποστεί ειδική κατεργασία ή σε αυτές που έχουν επικαθίσει διάφορες ξένες ουσίες, όπως π.χ. διάφορα λάδια που παρασύρονται από τον ατμό, τα οποία σχηματίζουν τοπικές επικαλύψεις στην μεταλλική επιφάνεια και δεν επιτρέπουν τη συνεχή ροή του υμένα του συμπυκνώματος.

Οι δύο τύποι συμπύκνωσης δίνουν πολύ διαφορετικούς συντελεστές θερμικής μεταφοράς h . Στην πράξη ο ατμός συμπυκνώνεται και με τους δύο τρόπους, πάντοτε όμως ο υμένας σχηματίζεται σε πολύ μεγαλύτερη αναλογία. Συνήθως παρατηρείται μια απόκλιση από τον υπολογιζόμενο αριθμό Nusselt για συμπύκνωση μόνο για υμένα, κατά περίπου 20%.

Ο σχηματισμός συμπυκνώματος με τους δύο τρόπους και οι αντίστοιχες εξισώσεις, αναπτύσσονται στο κεφάλαιο της πολυβάθμιας εκρηκτικής εξάτμισης, όπου αυτή η παράμετρος έχει ιδιαίτερη σημασία.

Στο εσωτερικό του σωλήνα, δηλαδή από την πλευρά της άλμης, οι συνθήκες ροής της θερμότητας είναι πιο πολύπλοκες. Το πάχος και επομένως και η αντίσταση στην ροή του λεβητόλιθου που σχηματίζεται στην εσωτερική επιφάνεια των σωλήνων, είναι ανομοιομορφα και κατά την πορεία της λειτουργίας αλλάζουν, λόγω του ότι επικάθεται νέο στρώμα λεβητόλιθου, του οποίου η αντίσταση είναι γενικά μεγάλη. Π.χ. αν θεωρηθεί ένα τοίχωμα από χαλκό, οι συντελεστές αγωγιμότητας μίγματος οξειδίου του μαγνησίου και ανθρακικού ασβεστίου για τον λεβητόλιθο είναι εκατό φορές μικρότεροι εκείνων του χαλκού. Αυτό σημαίνει ότι λεβητόλιθος πάχους 0.01mm παρουσιάζει μεγαλύτερη αντίσταση στη ροή της θερμότητας από ότι τοίχωμα χαλκού πάχους 1.0mm. Η θερμική αγωγιμότητα του λεβητόλιθου δεν είναι μόνο συνάρτηση της χημικής σύστασής του, αλλά και της διασποράς των ορυκτών που σχηματίζονται, δηλαδή της σχετικής ομοιομορφίας του στερεού στρώματος λεβητόλιθου, αυτή δε η παράμετρος δεν ελέγχεται κατά τη λειτουργία.

Εξωτερικά του στρώματος του λεβητόλιθου πάχους s_s , σχηματίζεται μια λεπτότατη μεμβράνη, η οποία αποτελείται από το ίδιο διάλυμα της άλμης που κυκλοφορεί στο εσωτερικό του σωλήνα. Το πάχος της s_b επηρεάζεται από την ταχύτητα κυκλοφορίας της άλμης και από τις θερμοκρασίες που επικρατούν στις συνεχόμενες βαθμίδες.

Ο συντελεστής μεταφοράς της θερμότητας h υπολογίζεται από την τελική εξίσωση:

$$h = \frac{1}{\frac{1}{h_s} + \frac{s_r}{\lambda_r} + \frac{s_\lambda}{\lambda_\lambda} + \frac{1}{h}} \quad (\text{W/m}^2\text{K}) \quad [6.8.5]$$

Στον πίνακα 4.1 δίνεται ο συντελεστής αγωγιμότητας διαφόρων μετάλλων και λεβητόλιθου με ποικίλη σύσταση ορυκτών.

Στην διεργασία μετάδοσης της θερμότητας έχουν καθιερωθεί ορισμένοι εμπειρικοί αριθμοί αντιστάσεων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται σε υπολογισμούς ρουτίνας και οι οποίοι έχουν υπολογιστεί από πολλές και διάφορες εργαστηριακές μελέτες και ειδικά για τις συνθήκες λειτουργίας των εγκαταστάσεων αφαλάτωσης με τη μέθοδο της απόσταξης.

Οι αριθμητικές τιμές τους είναι:

- Για συμπυκνόμενο ατμό $R_s = (1.1898 \rightarrow 2.38) * 10^{-4}$
- Για μεταλλικό τοίχωμα $R_s = (0.1186 \rightarrow 0.5943) * 10^{-4}$
- Για την άλμη σε βρασμό $R_s = (0.9513 \rightarrow 1.422) * 10^{-4}$
- Για τον λεβητόλιθο $R_s = (0.9513 \rightarrow 1.900) * 10^{-4}$
- Ολική αντίσταση $\frac{1}{h} = R_o = (3.211 \rightarrow 6.305) * 10^{-4}$

Όλες οι αντιστάσεις εκφράζονται σε (m^2KW).

Οι παραπάνω τιμές είναι ενδεικτικές των ορίων που κυμαίνονται οι αντιστάσεις στις εγκαταστάσεις αφαλάτωσης. Η ακριβής τιμή τους εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, όπως π.χ. αν η συμπύκνωση των ατμών γίνεται στην εξωτερική επιφάνεια ή στο εσωτερικό τοίχωμα του σωλήνα και αν η ροή είναι γραμμική ή στροβιλώδης.(2)

Ειδικά για συμπύκνωση ατμού ή για τον βρασμό υδατικού αλατούχου διαλύματος, χρησιμοποιούνται οι ακόλουθες τιμές ως εμπειρικοί συντελεστές θερμικής μεταφοράς:

- Για διαλύματα που βράζουν h_b 7000 ($\text{W/m}^2 \text{ } ^\circ\text{C}$)
- Για συμπυκνόμενο ατμο h_s 11340 ως 14200 ($\text{W/m}^2 \text{ } ^\circ\text{C}$)

Οι αντίστροφες τιμές, δηλαδή οι αντιστάσεις R_b και R_s , έχουν πολύ μικρές τιμές σε σχέση με τις αντιστάσεις του τοιχώματος και του λεβητόλιθου και δεν επηρεάζουν αισθητά το τελικό αποτέλεσμα.

Η θερμότητα εξάτμισης ή συμπύκνωσης υπολογίζεται από τη σχέση:

$$Q = m \cdot h_{fg} \quad (\text{J/h}) \quad [4 \text{ (J/h)}] \quad [6.8.6]$$

όπου m είναι η μέση ροή μάζας της εξατμιζόμενης άλμης σε kg/h και h_{fg} η λανθάνουσα θερμότητα εξάτμισης του νερού σε KJ/kg.

Η ολική θερμότητα που απαιτείται για την θέρμανση ή την ψύξη ενός διαλύματος άλμης μάζας m (kg) είναι:

$$Q = m \cdot c_p \cdot \Delta t = m \cdot 3.995 \cdot 10^3 \cdot \Delta t \quad (\text{J/h}) \quad [6.8.7]$$

Η αναλογία απόληψης (extraction rate), παρέχει το ποσό του αφαλατωμένου νερού το οποίο παράγεται από ένα διάλυμα με αρχική συγκέντρωση αλάτων C_a , και τελική συγκέντρωση στην άλμη, πριν την απόρριψη, C_b .

$$E = 1 - \frac{C_a}{C_b} = \frac{m_d}{m_T}$$

όπου m_d είναι η ποσότητα του αφαλατωμένου νερού και m_T η ποσότητα του νερού τροφοδότησης (kg/h).

Βαθμός απόδοσης R (performance ratio), είναι η ποσότητα του αφαλατωμένου νερού που παράγεται κατά την προσαγωγή 2326KJ θερμότητας και αντιπροσωπεύει τη λανθάνουσα θερμότητα συμπύκνωσης του ατμού στις συνήθεις θερμοκρασίες απόσταξης. Δεν είναι αδιάστατος αριθμός και αναφέρεται σε kg/2326KJ. Προήλθε από τον καθιερωμένο όρο στο αγγλοσαξωνικό σύστημα μονάδων, όπου ο βαθμός απόδοσης R εκφράζεται ως το ποσό του αφαλατωμένου νερού που παράγεται σε lb/1000Btu προσφερόμενης θερμότητας.

Πίνακας 6.8.1 Θερμική αγωγιμότητα διαφόρων υλικών

Υλικό	°C	λ (W/mK)	Υλικό	°C	λ (W/mK)
Αλουμίνιο	0	203.5	Ατμός	66	
	100	205.8		93	
Νικέλιο	0	62.8		100	
	100	59.3		150	
Ορείχαλκος 70/30	0	96.5	Λεβ/λιθος πλούσιος σε:		0.69-2.32
	100	103.5		Γύψο	0.08-0.232
Καθαρός Χαλκός	0	388	Πυρπικά Ανθρακικά		0.15-2.32
	100	377.9			
Χάλυβας μαλακός	100	45.4	Προσπ/τικά επιστρ/τα από:		0.4-1.05
				Σμάλτο	0.16-0.81
Χάλυβας ανοξειδωτός	100	16.3	Τεχνητές ρητίνες Ελαστικά		0.116-0.232
	0	55.8			
Χυτοσίδηρος	100	52.3			
	40	0.630			
	60	0.653			
Νερό	100	0.681			

Ο βαθμός απόληψης (gained output ratio ή GOR), είναι η ποσότητα του αφυδατωμένου νερού σε kg που παράγεται ανά kg ατμού θέρμανσης που χρησιμοποιείται:

$$GOR = \frac{m_d}{m_s} = \frac{m_T \cdot E}{m} \text{ (kg/kg)} \quad [6.8.9]$$

Ο βαθμός απόληψης καθορίζει την οικονομία του ατμού στις μεθόδους εξάτμισης πολλαπλών βαθμίδων. Η αριθμητική τιμή του είναι συνήθως λίγο χαμηλότερη από τον αριθμό των βαθμίδων και διαφέρει ελάχιστα από εγκατάσταση σε εγκατάσταση με τον ίδιο αριθμό βαθμίδων. Πρακτικά θεωρείται ότι ο βαθμός απόληψης είναι το 0.8 των βαθμίδων του εξάτμιση. Π.χ εγκατάσταση εξάτμισης με 12 βαθμίδες έχει βαθμό απόληψης: $GOR=12 \cdot 0.8=9.6$.

Ο ορισμός του βαθμού απόδοσης R είναι από θερμοδυναμικής απόψεως σωστότερος, γιατί αναφέρεται στην ενθαλπία του ατμού, ενώ ο GOR αναφέρεται στη μάζα του ατμού, χωρίς να περιλαμβάνει την πίεση ή την θερμοκρασία του. Ο βαθμός απόδοσης εκφράζεται από την εξίσωση:

$$R = \frac{m_d}{2326kJ} \text{ (kg/2326Kj)} \quad [6.8.10]$$

Όταν στην εγκατάσταση αφυδάτωσης, εκτός από τον ατμό θέρμανσης χρησιμοποιείται και ατμός για την κίνηση των αντλιών, τόσο η οικονομία του ατμού όσο και ο βαθμός απόληψης αλλάζουν. Εάν η ποσότητα του ατμού που χρησιμοποιείται για την κίνηση των αντλιών είναι m_{sa} , τότε η εξίσωση [4.9] γίνεται:

$$GOR = \frac{m_d}{\left(1 + \frac{m_{sa}}{m_s}\right) \cdot m_s} \text{ (kg/kg)} \quad [6.8.11]$$

Ο ατμός κίνησης μετά από κατάλληλη εκτόνωση, επαναχρησιμοποιείται μαζί με τον ατμό θέρμανσης.

Παροχή (output) μιας εγκατάστασης αφυδάτωσης είναι το παραγόμενο αφυδατωμένο νερό ανά μονάδα χρόνου και έχει μονάδες :kg/d ή kg/h.

Χωρητικότητα (capacity) είναι η ικανότητα την οποία έχει μια εγκατάσταση αφυδάτωσης να παρέχει μια ορισμένη ποσότητα αφυδατωμένου νερού.

Η χωρητικότητα ενός εξάτμιση, ορίζεται από την ταχύτητα παραγωγής των ατμών και είναι συνάρτηση της ολικής θερμικής επιφάνειας A_o , της διαφοράς θερμοκρασίας Δt και της ολικής αντίστασης στην ροή της θερμότητας R_o .

$$C = \frac{A_o \cdot \Delta t_o}{R_o \cdot h_{fg}} = \frac{h \cdot A_o \cdot \Delta t_o}{h_{fg}} = \frac{Q}{h_{fg}} \text{ (kg/h)} \quad [6.8.12]$$

Οικονομία επιφάνειας είναι το ποσό του παραγόμενου αφυδατωμένου νερού ανά μονάδα θερμικής επιφάνειας εναλλαγής της θερμότητας στο σύστημα:

$$\frac{m_d}{A_o} \text{ (kg/h m}^2\text{)} \quad [6.8.13]$$

6.9 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΒΑΘΜΙΔΩΝ

6.9.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

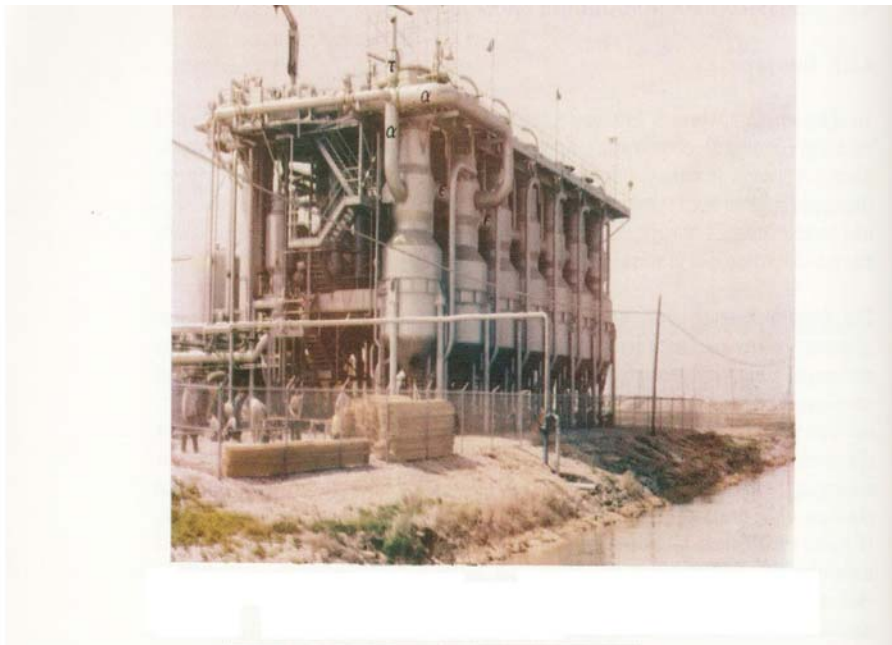
Τα εξατμιστήρια πολλαπλών βαθμιδών χρησιμοποιούνται στη χημική βιομηχανία σχεδόν από την εποχή που ανακαλύφθηκε ο ατμός. Στην αρχή, η χρήση τους περιοριζόταν στην ανάκτηση της άλμης στη βιομηχανία κατεργασίας ορυκτών αλάτων και κυρίως στη βιομηχανία της ζάχαρης. Περιορισμένη χρήση είχαν επίσης στη βιομηχανία του πετρελαίου για τον καθαρισμό του νερού από το πετρέλαιο. Σε περιοχές όπου δεν υπήρχε άφθονο νερό, το απόσταγμα χρησιμοποιούταν και για πόσιμο, παρ' όλη τη γεύση του πετρελαίου και την άσχημη οσμή του.

Στη βιομηχανία παραγωγής αφαλατωμένου νερού για κοινοτική και οικιακή χρήση, χρησιμοποιήθηκαν, για πρώτη φορά πριν από περίπου 85 χρόνια, κυρίως σε μεγάλα εμπορικά ποντοπόρα πλοία, απ' όπου πήραν το όνομα «βραστήρες τύπου θάλασσας». Χρησίμευαν για τον ανεφοδιασμό με αφαλατωμένο νερό τόσο των καζανιών για την παραγωγή ατμού, όσο και σαν νερό χρήσης. Η όλη εγκατάσταση αφαλάτωσης αποτελούταν από ένα λέβητα θέρμανσης, ένα εξατμιστήριο ή όπως ονομαζόταν έναν αποστακτήρα, έναν συμπυκνωτή ατμών και ένα διαχωριστή απ' όπου ο ατμός περνούσε ελεύθερα, ενώ οι λεπτές σταγόνες άλμης παγιδεύονταν σε αυτόν. Η πρώτη εγκατάσταση σε έδαφος έγινε από την εταιρία Weir της Γλασκώβης.

Οι πρώτες εγκαταστάσεις αφαλάτωσης ήταν βελτίωση των βραστήρων θαλάσσης, του τύπου βυθιζόμενων σωλήνων.

Τα εξατμιστήρια πολλαπλών βαθμιδών αποτελούνται από μια δέσμη σωλήνων ή θύσανο σωλήνων με οριζόντια ή κατακόρυφη διάταξη και από ένα περίβλημα ή κέλυφος που περιβάλλει τους σωλήνες. Τα εξατμιστήρια πολλαπλών βαθμιδών προσφέρονται στο εμπόριο σε μια μεγάλη ποικιλία κατασκευών και ανάλογα με την διάταξη των σωλήνων κατατάσσονται σε:

- Εξατμιστήρια μακρών σωλήνων (Long-Tube-Vertical-Evaporator ή LTV)
- Εξατμιστήρια κατακόρυφων σωλήνων με αναρριχόμενο υμένα (Vertical-Tube-climbing film Evaporator ή Hvte)
- Εξατμιστήρια κατακόρυφων σωλήνων με κατερχόμενο υμένα (Vertical-Tube-falling film Evaporator ή VTE)
- Εξατμιστήρια με βυθισμένους σωλήνες (Submerged-Tube-falling film Evaporator ή STE)
- Εξατμιστήρια με οριζόντιους σωλήνες (Horizontal-Tube Evaporator ή HTME)
- Εξατμιστήρια πολλαπλών βαθμιδών (Multiple-effect-Evaporators ή ME) χαμηλής θερμοκρασίας.

Σχήμα 6.9.1 Γενική άποψη της εγκατάστασης LTV, του OSW στο Freeport του Texas, παραγωγής αφαλατωμένου νερού περίπου 3800m³/day.

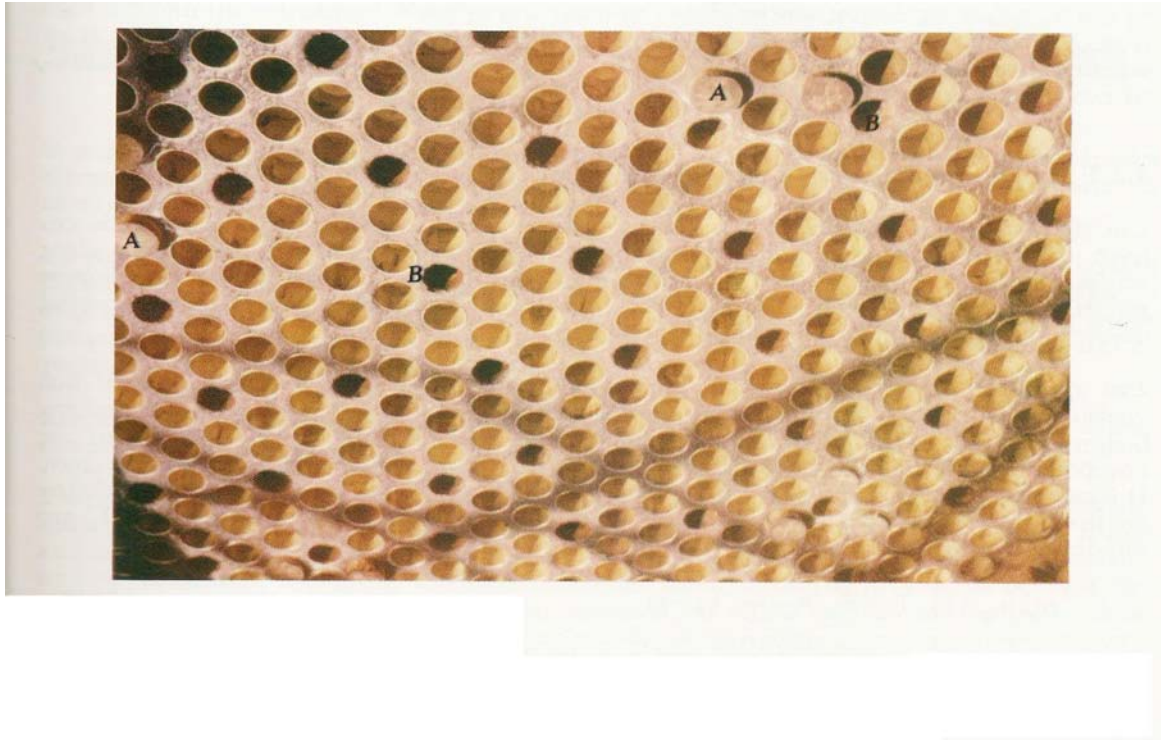

Σχήμα 6.9.2 Λεπτομέρεια μιας βαθμίδας, της πρώτης του παραπάνω σχήματος.

Σχήμα 6.9.3 Δέσμη μακρών κάθετων σωληνών στο εσωτερικό του περιβλήματος μιας βαθμίδας Εξατμιστηρίου.

Σχήμα 6.9.4 Το ανώτερο τμήμα της δέσμης των σωληνών, όπου εισάγεται η άλμη μέσα στους σωλήνες. Α είναι ο κατανομέας του διαλύματος, ενώ τα μαύρα στίγματα δείχνουν τα σημεία όπου σχηματίστηκε λεβητόλιθος.

6.10 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΜΑΚΡΩΝ ΣΩΛΗΝΩΝ, LTV

Τα εξατμιστήρια μακρών σωλήνων είναι τα πρώτα από τη νέα γενιά που σχεδιάστηκαν ειδικά για την αφαλάτωση. Αποτελούνται από μακρούς κατακόρυφους σωλήνες, μέσα στους οποίους κυκλοφορεί η άλμη που βράζει, ενώ ο ατμός θέρμανσης παρέχει την θερμότητά του και συμπυκνώνεται στην εξωτερική επιφάνεια των σωλήνων. Η μέθοδος αυτή μελετήθηκε εντατικά από το Γραφείο Αλμυρών Νερών (Office of Saline Water ή OSW) το οποίο ιδρύθηκε από το Υπουργείο των Εσωτερικών των ΗΠΑ, ειδικά για την μελέτη και την προώθηση της αφαλάτωσης, κατά τη δεκαετία του 1960.

Η μέθοδος LTV μελετήθηκε σε μια πειραματική εγκατάσταση, παροχής περίπου 3790m³/day, που τοποθετήθηκε στο Freeport του Texas. Η εγκατάσταση αρχικά είχε 12 βαθμίδες που αργότερα, μετά από ορισμένες τροποποιήσεις προστέθηκαν άλλες 5 βαθμίδες. Τα εξατμιστήρια ήταν κατασκευασμένα σχεδόν αποκλειστικά από χάλυβα και χυτοσίδηρο. Επειδή ήταν παράμετροι που επηρέαζαν την μέθοδο. Οι σωλήνες της κάθε βαθμίδας ήταν κατασκευασμένοι από διαφορετικά υλικά, ώστε να μελετηθεί η γενική συμπεριφορά των υλικών κατασκευής στο θαλάσσιο νερό και την άλμη καθώς και η συμπεριφορά τους στη διάβρωση και η διάρκεια ζωής τους.

Η μέθοδος χρησιμοποιούσε την τεχνική του εμβολιασμού με κρυστάλλους για τον καθαρισμό του θαλάσσιου νερού, στη μέθοδο L.M.C. Χρησιμοποιήθηκαν κρύσταλλοι ανθρακικού ασβεστίου και υδροξειδίου του μαγνησίου με αποτέλεσμα ο σχηματισμός λεβητόλιθου να μειωθεί σημαντικά.

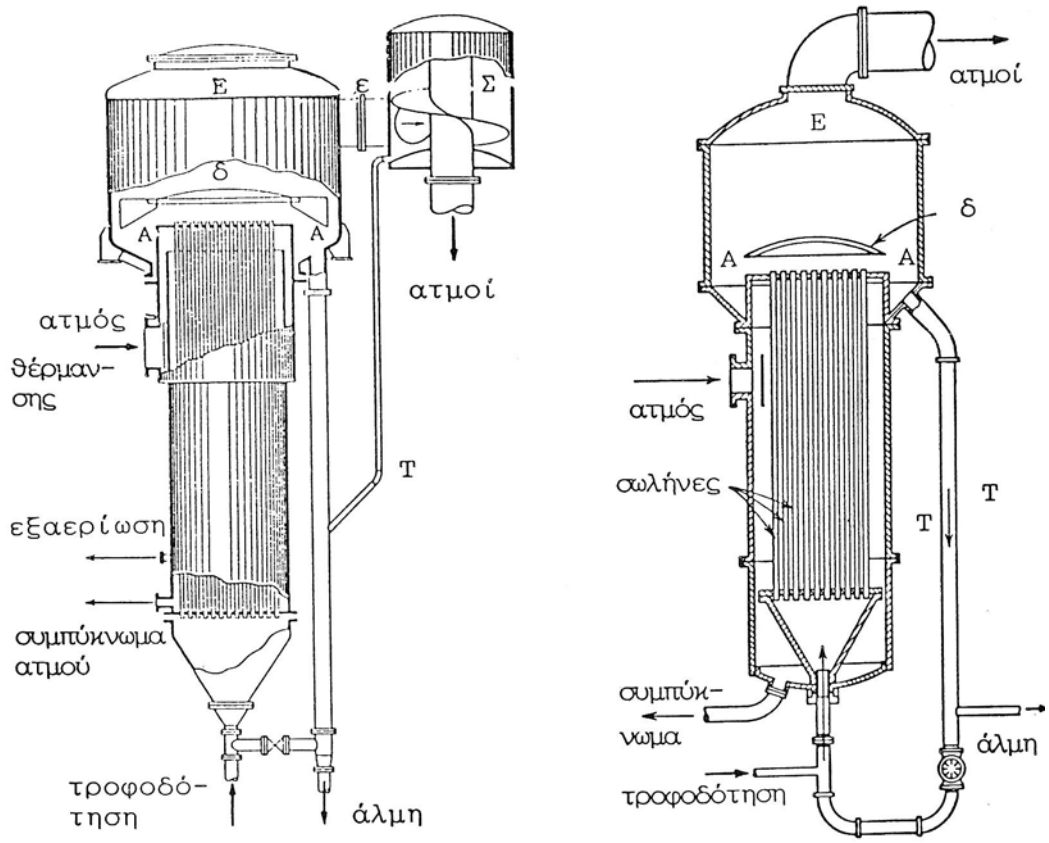
Από την μελέτη αυτής της πειραματικής εγκατάστασης, έχουν κατασκευαστεί οι διάφορες παραλλαγές των εξατμιστηρίων μακρών, κατακόρυφων σωλήνων που χρησιμοποιούνται σήμερα στη βιομηχανία αφαλάτωσης του θαλασσινού νερού.

Οι φωτογραφίες των **σχημάτων 6.10.1 ως 6.10.4** δείχνουν την πειραματική εγκατάσταση στο Freeport του Texas. Η φωτογραφία 4.3 είναι η γενική όψη της εγκατάστασης με μια σειρά από 7 βαθμίδες στην πρώτη γραμμή. Στους σωλήνες α κυκλοφορεί ο ατμός θέρμανσης στην πρώτη βαθμίδα και με δυνατότητα πρόσδοσης θερμότητας και στη δεύτερη βαθμίδα. Οι παραγόμενοι ατμοί κυκλοφορούν από βαθμίδα σε βαθμίδα μέσα από τους σωλήνες ε. Στο σχήμα **6.10.2** δίνεται η φωτογραφία της πρώτης βαθμίδας του εξατμιστηρίου. Η τομή παρόμοιου εξατμιστηρίου δίνεται στο **σχήμα 6.10.5**. Η φωτογραφία **6.10.3** δείχνει το εσωτερικό του εξατμιστηρίου, όπου είναι τοποθετημένοι οι μακροί κατακόρυφοι σωλήνες Α, σε δέσμη. Οι σωλήνες είναι ορειχάλκινοι. Β είναι το μανόμετρο μέτρησης της πίεσης στο εσωτερικό του εξατμιστηρίου. Το σχήμα **6.10.4** δείχνει το επάνω τμήμα της δέσμης των σωλήνων, το οποίο στο **σχήμα 6.10.5** παριστάνεται από την τομή Α-Α. Στη φωτογραφία του **σχήματος 6.10.4**, Α είναι οι τάπες κατανομής της άλμης και Β τα σημεία της εσωτερικής επιφάνειας των σωλήνων, όπου παρατηρείται σχηματισμός λεβητόλιθου.

6.11 ΕΞΑΤΜΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΟΥΣ ΣΩΛΗΝΕΣ

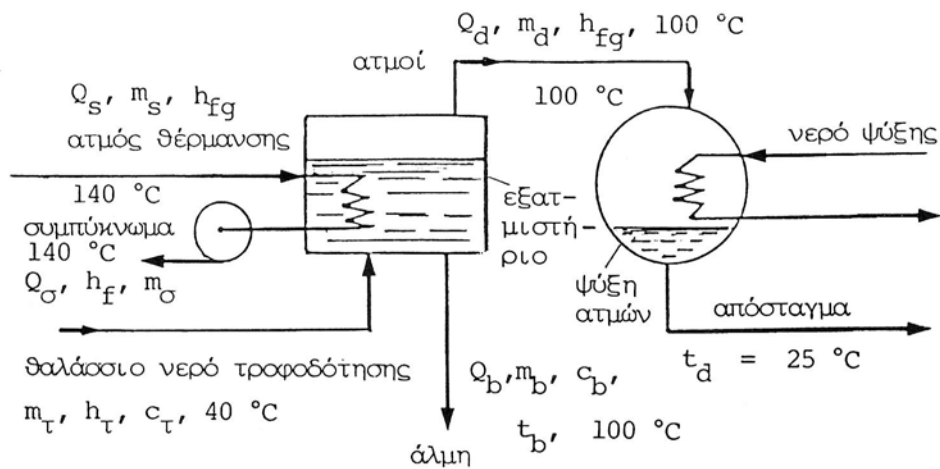
Στα εξατμιστήρια με κατακόρυφους σωλήνες ανήκουν αυτά με αναρριχώμενο υμένα νερού και αυτά με κατερχόμενο υμένα. Στα πρώτα η τροφοδότηση της άλμης γίνεται από το κάτω μέρος του εξατμιστηρίου στο εσωτερικό της δέσμης των σωλήνων. Στα δεύτερα η τροφοδότηση γίνεται από το επάνω τμήμα, στο εσωτερικό των σωλήνων. Τα εξατμιστήρια με κατακόρυφους σωλήνες είναι βελτίωση αυτών με μακρούς σωλήνες.

Στο **σχήμα 6.11.1** δίνεται η τομή ενός εξατμιστηρίου μακρών σωλήνων, από τα πρώτα που χρησιμοποιήθηκαν στην αφαλάτωση θαλάσσιου νερού και τα οποία προέρχονται από την βιομηχανία της ζάχαρης.

Σχήμα 6.11.1 Εξαμιστήριο με μακρούς κάθετους σωλήνες LTV, με τροφοδότηση από το κάτω μέρος των σωλήνων.

Όταν τα εξαμιστήρια αυτού του τύπου χρησιμοποιούνται ως μονοβάθμια, η κατανάλωση ενέργειας είναι σημαντική. Η θεωρητική ποσότητα ενέργειας που απαιτείται για να λειτουργεί το σύστημα χωρίς καθόλου εξωτερικές απώλειες, βρίσκεται από τον ισολογισμό της θερμότητας στο **σχήμα 6.10.1**.

Σχήμα 6.10.1 Ισολογισμός θερμότητας σε εξαμιστήριο μιας βαθμίδας.

Η ποσότητα πρακτικά δίνεται από την γενική εξίσωση:

$$m_s \cdot h_{fg} = m_d \cdot h_d + m_b \cdot h_b - m_T \cdot h_T + Q_{απωλ} \text{ (kJ/kg)} \quad [6.8.14]$$

Ως θερμοκρασία βρασμού θεωρείται αυτή των 100°C επιπλέον της θερμοκρασίας ανύψωσης του σημείου βρασμού t_{av} , δηλαδή: $100 + t_{av}$ (°C).

Η μεγάλη κατανάλωση ενέργειας στα εξατμιστήρια μιας βαθμίδας, οδήγησε στην κατασκευή εξατμιστηρίων με περισσότερες βαθμίδες, δηλαδή πολλά εξατμιστήρια στη σειρά, ώστε να επιτυγχάνεται καλύτερη εκμετάλλευση της θερμότητας του όλου συστήματος.

Σε μια εγκατάσταση με πολλές βαθμίδες ο ατμός θέρμανσης εισάγεται μόνο στην 1^η βαθμίδα, όπου θερμαίνει την άλμη ως τη θερμοκρασία βρασμού. Οι ατμοί που σχηματίζονται στην 1^η βαθμίδα χρησιμοποιούνται σαν ατμός θέρμανσης στη 2^η βαθμίδα, η οποία βρίσκεται σε χαμηλότερη πίεση από την 1^η, ώστε το διάλυμα της άλμης να βράζει σε χαμηλότερη θερμοκρασία.

Στις περισσότερες εγκαταστάσεις εξατμιστηρίων πολλαπλών βαθμίδων, η κυκλοφορία της άλμης και των ατμών γίνεται κατ'ομοροή.

Στο **σχήμα 6.10.6** δίνεται η διάταξη μιας μονάδας εξατμιστηρίων με n βαθμίδες και με κυκλοφορία του ατμού και της άλμης κατ'ομοροή. Οι διακεκομμένες γραμμές δίνουν την πορεία των ατμών και του αφραλατωμένου νερού, ενώ οι συνεχείς γραμμές δίνουν την πορεία του διαλύματος της άλμης. Ένα ποσοστό από το θαλάσσιο νερό ψύξης του αφραλατωμένου νερού, προκατεργάζεται με οξύ για την απομάκρυνση των αλάτων της σκληρότητας και μετά την έξοδό του από τον απαιρεωτή, όπου απομακρύνονται τα μη συμπυκνούμενα αέρια, αναμιγνύεται με το θαλάσσιο νερό τροφοδότησης. Η ανάμιξη γίνεται ε υπολογισμένη αναλογία των δύο διαλυμάτων, ώστε η περιεκτικότητα των αλάτων της σκληρότητας να βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα και να μην υπάρχει κίνδυνος σχηματισμού λεβητόλιθου. Το μίγμα που αποτελεί το θαλάσσιο νερό τροφοδότησης, προθερμαίνεται στους εναλλάκτες θερμότητας Θ από αφραλατωμένο νερό. Μετά την έξοδο του από τον τελευταίο εναλλάκτη, καταιονίζεται από την κορυφή του εξατμιστηρίου μέσα στους κατακόρυφους σωλήνες, όπου ρέει με την βαρύτητα προς τα κάτω. Για την ομοιόμορφη κατανομή του υγρού το πάνω τμήμα των σωληνών είναι εφοδιασμένο με κατανομείς, σημείο Α φωτογραφίας **σχήματος 6.10.4**.

Ο ατμός θέρμανσης εισάγεται στο πάνω τμήμα της δέσμης, των κατακόρυφων σωληνών στο περίβλημα, όπου συμπυκνώνεται στην εξωτερική επιφάνεια των σωληνών, θερμαίνοντας την άλμη μέχρι σημείου βρασμού της. Κατά την συμπύκνωση σχηματίζεται ένας λεπτός υμένας από αντίσταση στη ροή της θερμότητας. Το πάχος του εξαρτάται από την περιδίνιση του ατμού και από την ταχύτητα σχηματισμού του συμπυκνώματος, δηλαδή από τη διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ ατμού και διαλύματος τροφοδότησης. Στο εσωτερικό των σωληνών σχηματίζεται επίσης ένας λεπτός υμένας από διάλυμα άλμης, ο οποίος στο επάνω μέρος του σωλήνα είναι λεπτότερος, ενώ καθώς κατακλύδα στην εσωτερική επιφάνεια, παρασύρει νέα ποσότητα από το διάλυμα με αποτέλεσμα το πάχος του να αυξάνει (λεπτομέρεια Α και Β στο **σχήμα 6.10.6**). Το διάλυμα της άλμης θερμαινόμενο από τον ατμό φτάνει στο σημείο βρασμού και στο κατώτερο τμήμα της δέσμης των σωληνών, Β, καθώς καταιονίζεται από τους σωλήνες στον ελεύθερο χώρο της δεξαμενής Δ, σχηματίζει ατμούς που γεμίζουν όλο τον χώρο, ενώ η άλμη που δεν εξατμίστηκε συγκεντρώνεται στο κωνικό τμήμα του εξατμιστηρίου. Οι ατμοί αφού περάσουν από τον διαχωριστή Τ, όπου συγκρατούνται τα σταγονίδια του διαλύματος που παρασύρονται από τον ατμό, οδηγούνται στη δεύτερη βαθμίδα όπου θερμαίνουν την άλμη η οποία αντλείται από το κάτω μέρος της δεξαμενής Δ στο πάνω μέρος των σωληνών.

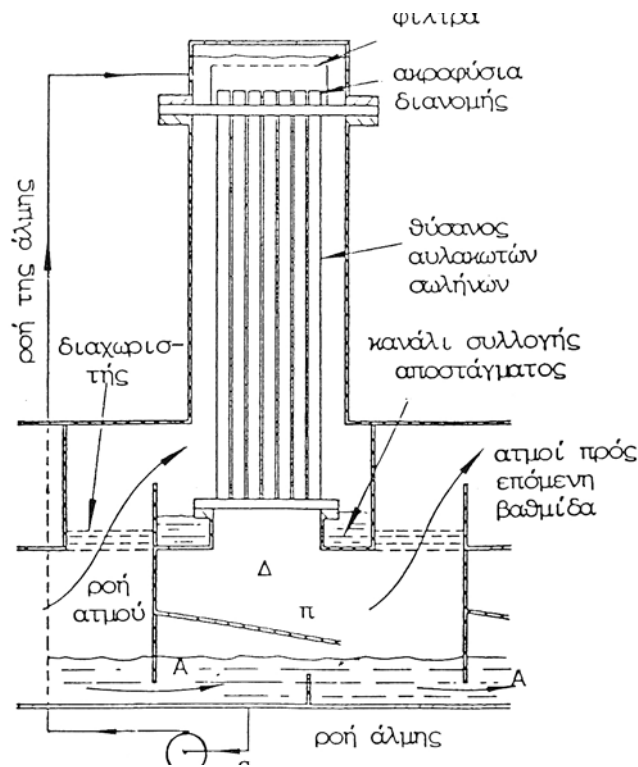
Η διαδικασία αυτή συνεχίζεται ως την νιοστή βαθμίδα. Από την νιοστή βαθμίδα η άλμη αντλείται και απορρίπτεται χωρίς να επανακυκλοφορήσει. Εάν η θερμοκρασία της είναι επικίνδυνη για το περιβάλλον, ψύχεται ως την επιτρεπόμενη θερμοκρασία απόρριψης. Οι ατμοί που παράγονται στην νιοστή βαθμίδα ψύχονται στον συμπυκνωτή Σ από το θαλάσσιο νερό ψύξης, μέρος του οποίου χρησιμοποιείται ως τροφοδότηση.

Το σημείο βρασμού της άλμης ελατώνεται προοδευτικά σε κάθε επόμενη βαθμίδα. Αυτό επιτυγχάνεται με προοδευτική ελάτπωση της πίεσης στα εξατμιστήρια από την δεύτερη ως την νιοστή.

Η ολική διαφορά θερμοκρασίας από την πρώτη ως την νιοστή βαθμίδα είναι γύρω στους 40°C, και επιτρέπει ανάλογα με

τον αριθμό των βαθμίδων, μια διαφορά θερμοκρασίας ανά βαθμίδα $\Delta t = 1.2$ ως 1.6 °C. Η πρώτη βαθμίδα συνήθως λειτουργεί σε ατμοσφαιρική πίεση, επομένως ο απαιτούμενος ατμός θέρμανσης είναι χαμηλής πίεσης.

Στο **σχήμα 6.10.7** δίνεται σε μεγέθυνση το κάτω τμήμα από ένα εξατμιστήριο με κατακόρυφους σωλήνες κατερχόμενου υμένα. Η ροή των διαλυμάτων και των ατμών διαγράφεται καθαρά. Το σημείο A είναι το άνοιγμα απ' όπου η άλμη μεταφέρεται στην επόμενη βαθμίδα και π είναι ένα προστατευτικό κάλυμμα που παρεμποδίζει την εκτίναξη άλμης στην δεξαμενή Δ, κατά την στροβιλώδη ροή από βαθμίδα σε βαθμίδα. Το εξατμιστήριο έχει δυνατότητα αυτοτροφοδότησης με αναρρόφηση άλμης από την δεξαμενή Δ και τροφοδότηση στην κορυφή του εξατμιστηρίου με την βοήθεια της αντλίας α.

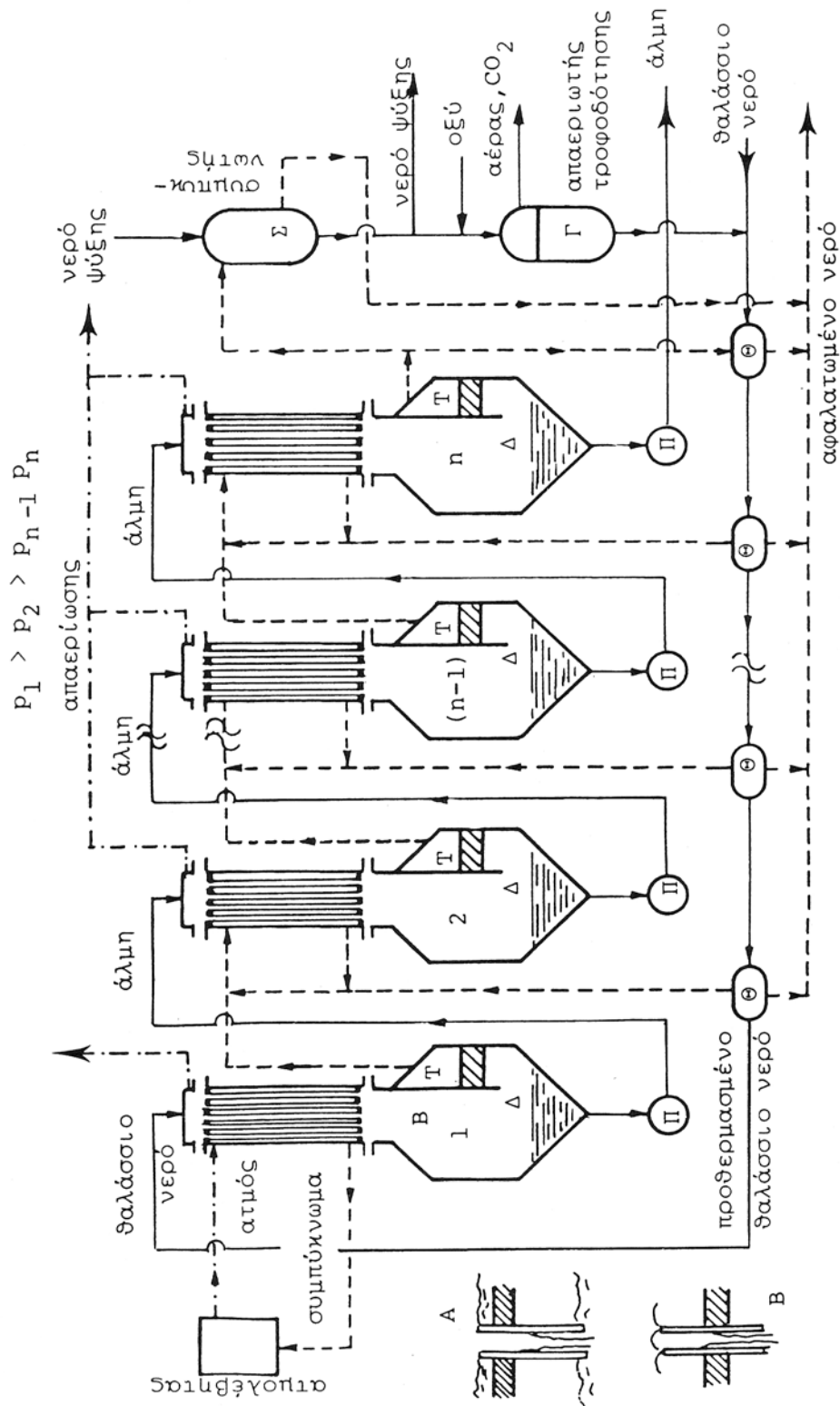
Σχήμα 6.10.7 Λεπτομέρεια της ροής του ατμού και της άλμης στο κάτω τμήμα εξατμιστηρίου με κατακόρυφους σωλήνες και με κατερχόμενο υμένα.

Τα εξατμιστήρια με αναρριχόμενο υμένα είναι παρόμοια με αυτά με κατερχόμενο υμένα, η τροφοδότηση όμως της άλμης γίνεται από το κάτω τμήμα της δεξαμενής Δ, σχήμα 4.7. Η άλμη με τη βοήθεια αντλίας, προωθείται μέσα από το εσωτερικό των σωλήνων, ως το πάνω τμήμα της δέσμης A-A, όπου σχηματίζονται οι ατμοί, οι οποίοι συμπυκνώνονται στον συμπυκνωτή Σ, ενώ η άλμη που δεν εξατμίζεται προωθείται στον σωλήνα Τα με την βοήθεια του διανομέα δ, ο οποίος εμποδίζει την άλμη να εισχωρήσει στους σωλήνες.

Τα εξατμιστήρια με ανερχόμενο υμένα έχουν μεγαλύτερη επιφάνεια εναλλαγής από αυτά με κατερχόμενο υμένα, για την ίδια παροχή αφραλατωμένου νερού, και αντλίες με μεγαλύτερη κατανάλωση ενέργειας για την ανύψωση της άλμης μέσα από τους σωλήνες, όπου λόγω της μικρής εσωτερικής διαμέτρου, οι τριβές είναι μεγάλες. Επιπλέον απαιτείται αυξημένη πίεση, ώστε να παραμένει η άλμη στον θάλαμο E. Αντίθετα στα εξατμιστήρια με κατερχόμενο υμένα, η κατανάλωση ενέργειας στις αντλίες είναι κατά πολύ μικρότερη, εφ' όσον προωθούν το διάλυμα ως το ανώτερο τμήμα στην κορυφή του εξατμιστηρίου, απ' όπου ρέει με την βαρύτητα στο εσωτερικό των σωληνών.

Στη μέθοδο εξάτμισης με κατερχόμενο υμένα, ο ατμός εισάγεται στο πάνω μέρος του εξατμιστηρίου, στο σημείο όπου το διάλυμα της άλμης έχει την χαμηλότερη θερμοκρασία t_s . Η σχετικά μεγάλη διαφορά θερμοκρασίας $\Delta t = t_s - t_e$ προκαλεί έντονο βρασμό στο πάνω μέρος της δέσμης του διαλύματος στο εσωτερικό των σωληνών. Αντίθετα στα εξατμιστήρια με αναρριχόμενο υμένα, ο ατμός εισάγεται μεν στο πάνω μέρος των σωληνών, το διάλυμα όμως της άλμης στο σημείο εισαγωγής του, έχει φτάσει ήδη σε θερμοκρασία βρασμού, επομένως η διαφορά θερμοκρασίας Δt είναι μικρότερη και η εξάτμιση ομαλότερη.

Παρ' όλα τα μειονεκτήματα των εξαπμοστηρίων με αναρριχόμενο υμένα, το κεφάλαιο εγκατάστασης τους είναι κατά μέσο όρο μικρότερο κατά 60% από αυτό με κατερχόμενο υμένα. Οι περισσότερες εγκαταστάσεις αφαλάτωσης θαλασσινού νερού με την μέθοδο κατακόρυφων σωλήνων είναι με κατερχόμενο υμένα.

Σχήμα 6.10.6 Διάταξη εξαπμοστηρίων πολλαπλών βαθμίδων (ME) με κατακόρυφους μακρούς σωλήνες, και κατερχόμενο υμένα υγρού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ – 7: ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΗΛΙΑΚΗΣ ΑΠΟΣΤΑΞΗΣ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Η απόσταξη νερού με την βοήθεια της ηλιακής ακτινοβολίας είναι ο αρχαιότερος και απλούστερος τρόπος εφαρμογής της. Έχει αποδειχτεί ότι οι ηλιακοί αποστακτήρες παραγωγής πόσιμου νερού, λειτουργούν φθηνότερα απ' όλα τα άλλα συστήματα, επειδή δεν απαιτούν δαπάνες ηλεκτρικού ρεύματος.

Η πρώτη μεγάλη εγκατάσταση ηλιακής απόσταξης, κατασκευάστηκε το 1872 από τον Σουηδό μηχανικό Carlow Wilson στο Las Salinas της Χιλής, για να εφοδιαστούν οι ανθρακωρύχοι με πόσιμο νερό (Σχήμα-7.1).

Σχήμα 7.1. Πειραματική εγκατάσταση αφαλάτωσης στο Las Salinas της χιλής.Καθημερινή απόδοση 22,500lt πόσιμου νερού.

Η έλλειψη πόσιμου νερού ήταν ιδιαίτερα έντονη σε ύψος 1400m και σε απόσταση 120km από το λιμάνι Antofagasta. Υπήρχε νερό με περιεκτικότητα άλατος μόνο 14%. Έτσι κατασκευάστηκε ένας ηλιακός αποστακτήρας με 60 δοχεία, που το καθένα τους είχε διαστάσεις 1,20m*60cm, με τον οποίο επιτεύχθηκε μέση απόδοση 22.500 λίτρων αποσταγμένου νερού την ημέρα. Σε επιφάνεια 1m² αντιστοιχούσε μέση απόδοση 4,6 λίτρων. Η προσπίπτουσα ηλιακή ενέργεια σε αυτό το υψόμετρο υπολογίστηκε σε 8000cal (33.500 Joule) ανά m² και ημέρα. Μ' αυτό τον τρόπο ο αποστακτήρας είχε βαθμό απόδοσης 35%. Δυστυχώς ο αέρας είχε θερμοκρασία 60°C, όταν ο ήλιος βρισκόταν στο Ζενίθ, πράγμα που μείωνε πολύ την απόδοση (Σχήμα-7.1).

- Στο Coya Sur (του νομού Antofagasta) της Χιλής το 1951, κατασκευάστηκε μεγαλύτερη εγκατάσταση αποτελούμενη από 10 δοχεία από οπλισμένο σκυρόδεμα επιφάνειας 44.000m² για την Compañia Salitrera Anglo Lautaro. Σ' αυτή την εγκατάσταση εξατμίζονται κατά μέσο όρο 236.000 λίτρα νερού την ημέρα για να συμπυκνωθούν διαλύματα νιτρικού οξέως.

- Μια παρόμοια αλλά μικρότερη εγκατάσταση κατασκευάστηκε στο νησί St. John, που βρίσκεται στο 18^ο βόρειο γεωγραφικό πλάτος. Εκεί 125 ηλιακοί αποστακτήρες με ολική επιφάνεια 375 m² παράγουν πόσιμο νερό για τους 750 κατοίκους του νησιού.
- Στο Abhu Dhabi στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, κατασκευάστηκε μία μονάδα ηλιακής αφαλάτωσης για παραγωγή πόσιμου νερού από θαλασσινό νερό. Εγκαταστάθηκε το 1984, σχεδιασμένο για παραγωγή 85m³/day φρέσκου νερού από θαλασσινό νερό με περιεκτικότητα σε άλατα 55,000ppm.
- Στη Νότια Αυστραλία, κοντά στο Port Augusta πρόκειται να εγκατασταθεί η πρώτη εγκατάσταση ηλιακής αφαλάτωσης. Το πεδίο των συλλεκτών θα τοποθετηθεί σε μια έκταση 2 τετραγωνικών χιλιομέτρων και κάθε ηλιακός καθρέπτης θα έχει ύψος 3 μέτρα. Θα παράγει 5.5gigalitres νερού τον χρόνο.
- Στην Μάλτα αποφασίστηκε το 1960 να κατασκευαστεί μία μονάδα ηλιακής απόσταξης για αφαλάτωση, που θα παρήγαγε 27,280m³/day. Η πρώτη μονάδα των 4,546m³/day ξεκίνησε τον Αύγουστο του 1966 και μέχρι το τέλος του 1969 η συνολική δυνατότητα παραγωγής αφαλατωμένου νερού της μονάδας ήταν 18,180m³/day.
- Στην Κρήτη και στο ξενοδοχείο Candia Maris εφαρμόστηκε ένα έργο εξοικονόμησης ενέργειας με την εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών, συστήματος ψύξης από θάλασσα και παραγωγή νερού από θαλασσινό νερό. Το έργο συνοδεύτηκε από την κατασκευή ενός νέου μηχανοστασίου 300 m² και πλήρη ανακατασκευή των κεντρικών μηχανοστασίων του συγκροτήματος.
 Στην ξενοδοχειακή μονάδα πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι εγκαταστάσεις:
 Εγκατάσταση ηλιακού πεδίου συνολικής επιφάνειας 2400 m² από επιλεκτικούς άθραυστους συλλέκτες υψηλής απόδοσης και ισχύος 1,6 MW.
 Εγκατάσταση αφαλάτωσης θάλασσας τρίτης γενιάς δυναμικότητας 120 m³/ημέρα με ειδικό εναλλάκτη πίεσης που διασφαλίζει την παραγωγή νερού με την χρήση 70 % λιγότερης ενέργειας σε σχέση με τις συμβατικές μονάδες.
 Εγκατάσταση εναλλακτών θερμότητας τιτανίου και συστήματος αναρρόφησης νερού από την θάλασσα προκειμένου να πραγματοποιηθεί η αποβολή θερμότητας των κεντρικών ψυκτικών συγκροτημάτων.
 Στο νέο συγκρότημα του Creta Maris ολοκληρώθηκε ένα ακόμη πρωτοποριακό έργο εξοικονόμησης ενέργειας με την εγκατάσταση ηλιακών συλλεκτών και αφαλάτωσης υφάλμυρου νερού. Η νέα εγκατάσταση τροφοδοτεί με θερμό νερό το νέο συγκρότημα και το σύνολο των bungalows του υφιστάμενου συγκροτήματος, ενώ η νέα μονάδα αφαλάτωσης τροφοδοτεί όλο το νέο συγκρότημα, το θερμό νερό των bungalows του υφιστάμενου συγκροτήματος αλλά και το σύνολο της κατανάλωσης της κουζίνας του υφιστάμενου συγκροτήματος.
 Συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν οι κάτωθι εγκαταστάσεις:
 Εγκατάσταση ηλιακού πεδίου συνολικής επιφάνειας 1.100 m² από 390 επιλεκτικούς άθραυστους συλλέκτες υψηλής απόδοσης και ισχύος 1,3 MW
 Εγκατάσταση θερμικών αποθηκών γλυκού νερού συνολικής χωρητικότητας 40 m³
 Εγκατάσταση αφαλάτωσης υφάλμυρου νερού τελευταίας γενιάς δυναμικότητας 200 m³/ημέρα
 Και στα δυο συγκροτήματα το παραγόμενο νερό από την αφαλάτωση μετά την εξισορρόπηση του διαθέτει ιδανικά ποιοτικά χαρακτηριστικά. Το νερό αυτό τροφοδοτεί όλο το σύστημα παραγωγής θερμού νερού καθώς και όλες τις συσκευές κουζίνας, διασφαλίζοντας την υψηλή ποιότητα των αφεψημάτων και ποτών καθώς και την απόλυτη καθαρότητα και διαύγεια σε ποτήρια και πιάτα με παράλληλη σημαντική μείωση χρήσης απορρυπαντικών.

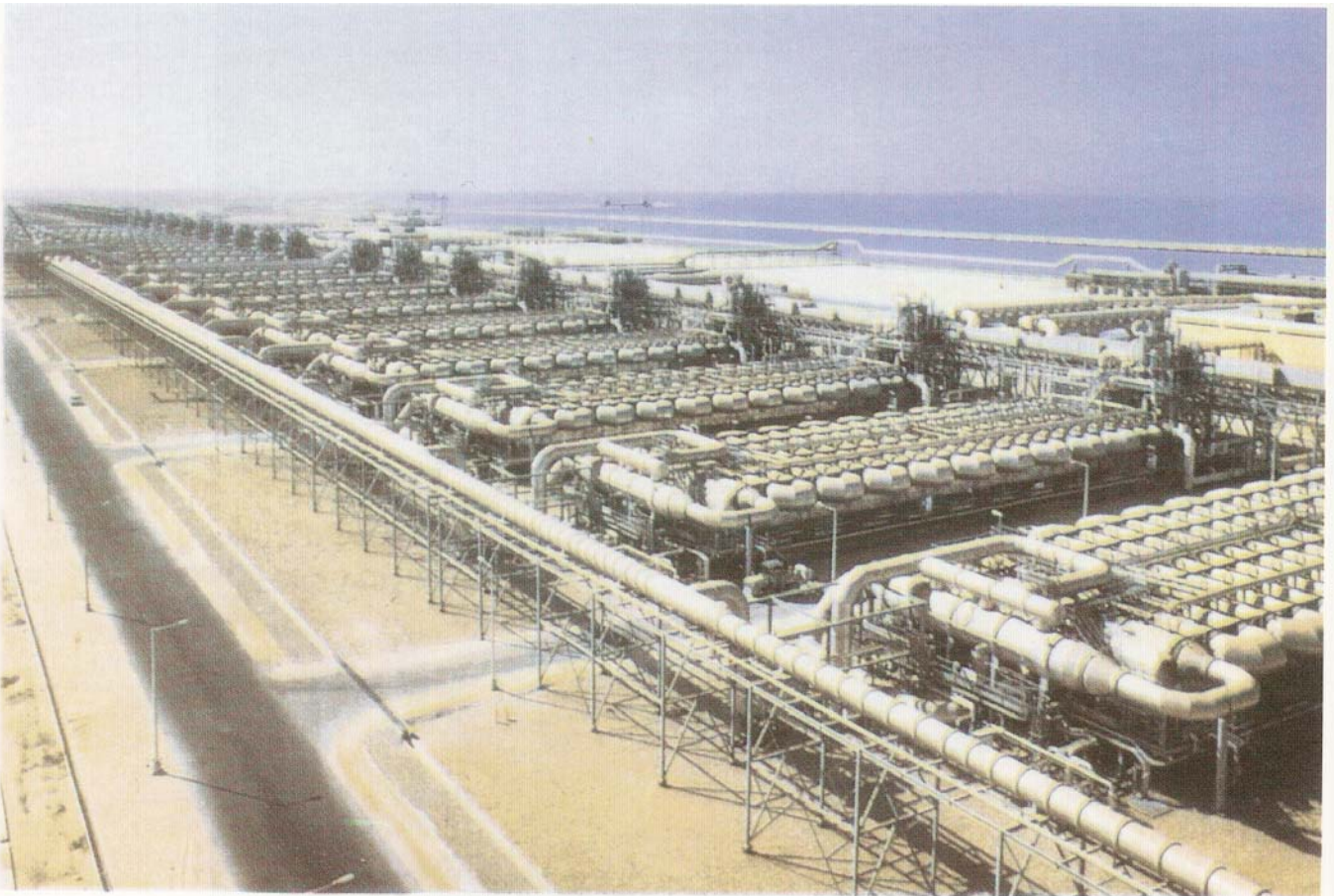

Το ηλιακό πεδίο του Candia Maris είναι ένα από τα μεγαλύτερα στην Ευρώπη για την παραγωγή θερμού νερού και ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τον μήνα Αύγουστο, που το ξενοδοχείο ήταν υπερπλήρες, τόσο το ξενοδοχειακό συγκρότημα όσο και το κέντρο θαλασσοθεραπείας κάλυψαν πλήρως τις απαιτήσεις τους σε θερμό νερό αλλά και σε θερμό θαλασσινό νερό με μηδενική κατανάλωση καυσίμου. Το έργο στο Candia Maris ολοκληρώθηκε με τη χρήση θαλασσινού νερού ως μέσο ψύξης των κεντρικών ψυκτικών συγκροτημάτων, που θα εξοικονομήσουν το 30% της κατανάλωσης ρεύματος για κλιματισμό, του οποίου η ποιότητα θα αναβαθμιστεί σε όλα τα τμήματα του ξενοδοχείου.

Παράλληλα, για να μην υπάρξει η παραμικρή αισθητική ή άλλη όχληση στους λουόμενους η αναρρόφηση της θάλασσας και η επιστροφή της έγινε χωρίς υποθαλάσσιους αγωγούς αλλά με πρωτοποριακή τεχνική κάτω από την παραλία.

Όλες οι εγκαταστάσεις και στα δύο ξενοδοχεία ελέγχονται από ένα υπερσύγχρονο ηλεκτρονικό σύστημα, το οποίο διαθέτει γραφική απεικόνιση και χειρισμό από ηλεκτρονικό υπολογιστή, παρέχοντας την δυνατότητα εκκίνησης ή διακοπής λειτουργίας οποιουδήποτε συστήματος, διάγνωσης και ειδοποίησης τυχόν βλαβών καθώς και δυνατότητα συστηματικής παρακολούθησης όλων των λειτουργικών παραμέτρων του μηχανολογικού εξοπλισμού συμπεριλαμβανομένων μετρήσεων στατιστικών μεγεθών όπως η παραγόμενη ενέργεια από το ηλιακό πεδίο, παραγωγή νερού, κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, διακύμανση θερμοκρασιών κ.α.

Στη συνέχεια στα **Σχήματα 7.2 ως 7.12** απεικονίζονται εγκαταστάσεις αφαλάτωσης ανά τον κόσμο.

Η μεγαλύτερη εγκατάσταση αφαλάτωσης στον κόσμο, η οποία λειτουργεί με την μέθοδο της εκρηκτικής εξάτμισης. Είναι αυτή στο Al-Jubail της Σαουδικής Αραβίας. Στη φωτογραφία είναι η φάση II και αποτελείται από 20 μονάδες με χωρητικότητα $20 \times 23500.2 = 470000 \text{ m}^3/\text{d}$ ($5.2 \text{ MIGPD} \times 20 = \text{Mega-Imperial-gallons per day}$).

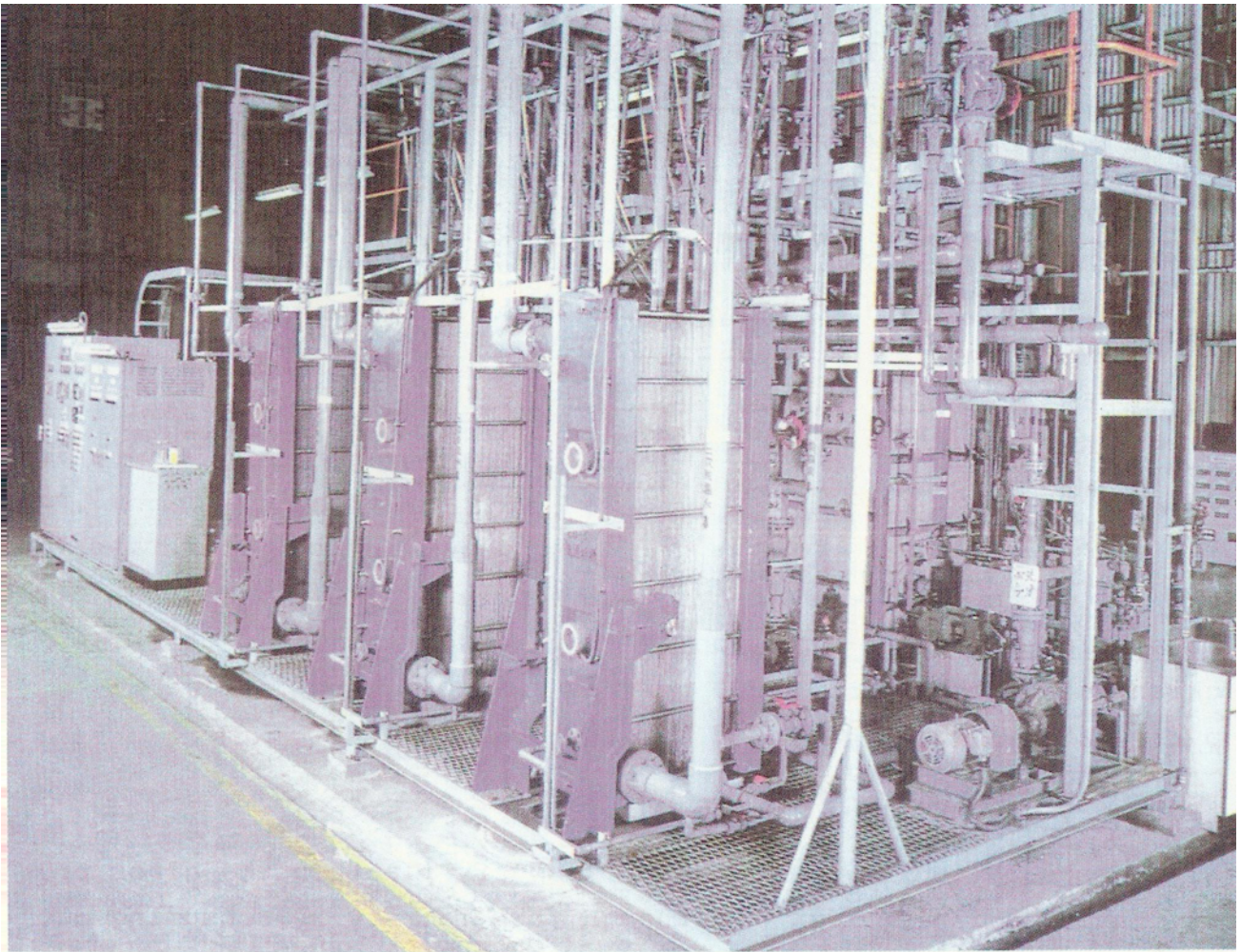
Σχήμα 7.2 AL-Jubail στη Σαουδική Αραβία.Εκρηκτική Εξάτμιση.

Σχήμα 7.3.Εγκατάσταση αφαλάτωσης με τη μέθοδο της μηχανικής επανασυμπίεσης ατμών. Τα εξατμιστήρια είναι πολλαπλών βαθμίδων με οριζόντιους σωλήνες κατερχόμενου υμένα. (I.D.E. TECHNOLOGIES Ltd)

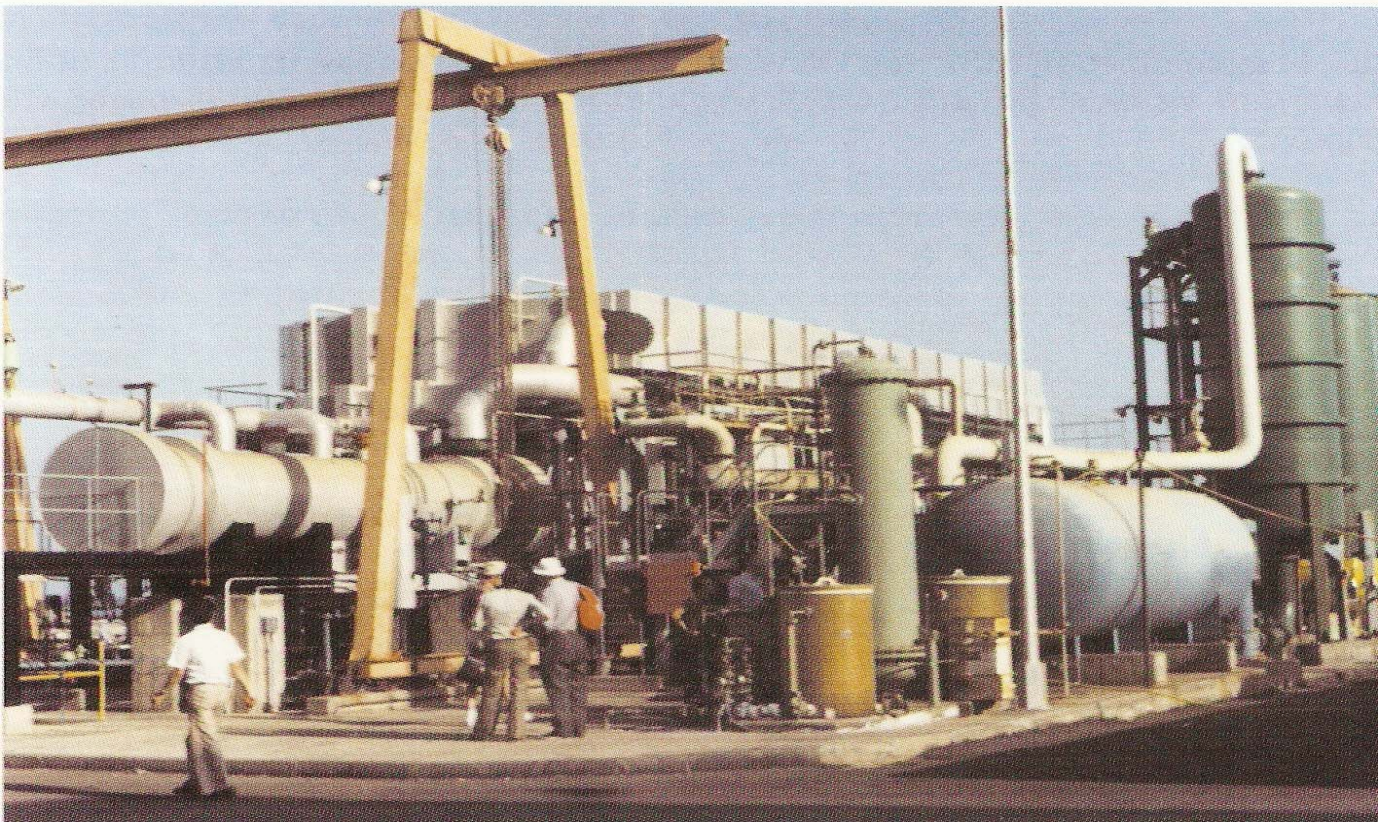
Σχήμα 7.4.Εγκατάσταση ηλεκτροδιάλυσης με νερό τροφοδότησης 750ppm και κατανάλωση ρεύματος 1kWh/m^3 (η εγκατάσταση είναι της Ιαπωνικής εταιρίας Asahi Glass Co., Ltd και χρησιμοποιεί μεμβράνες selemission).

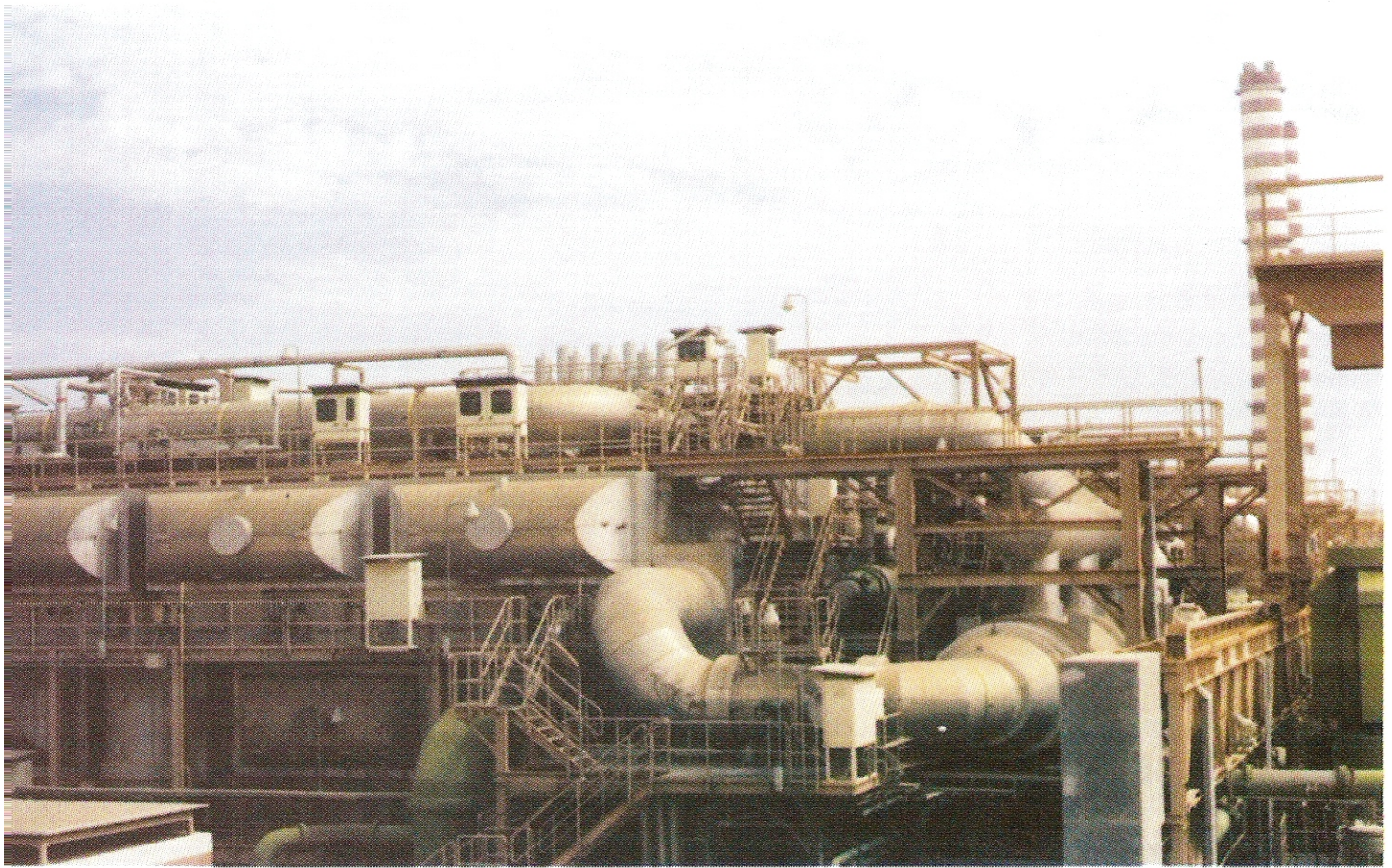
Σχήμα 7.5. Εγκατάσταση παραγωγής αφαλατωμένου νερού με ηλεκτροδιάλυση. Η ηλεκτρική ενέργεια παράγεται από τα φωτοβολταϊκά κελιά (Φωτογραφία της New Energy Development Organization, NEDO), στο νησί Oshima, Ιαπωνία.

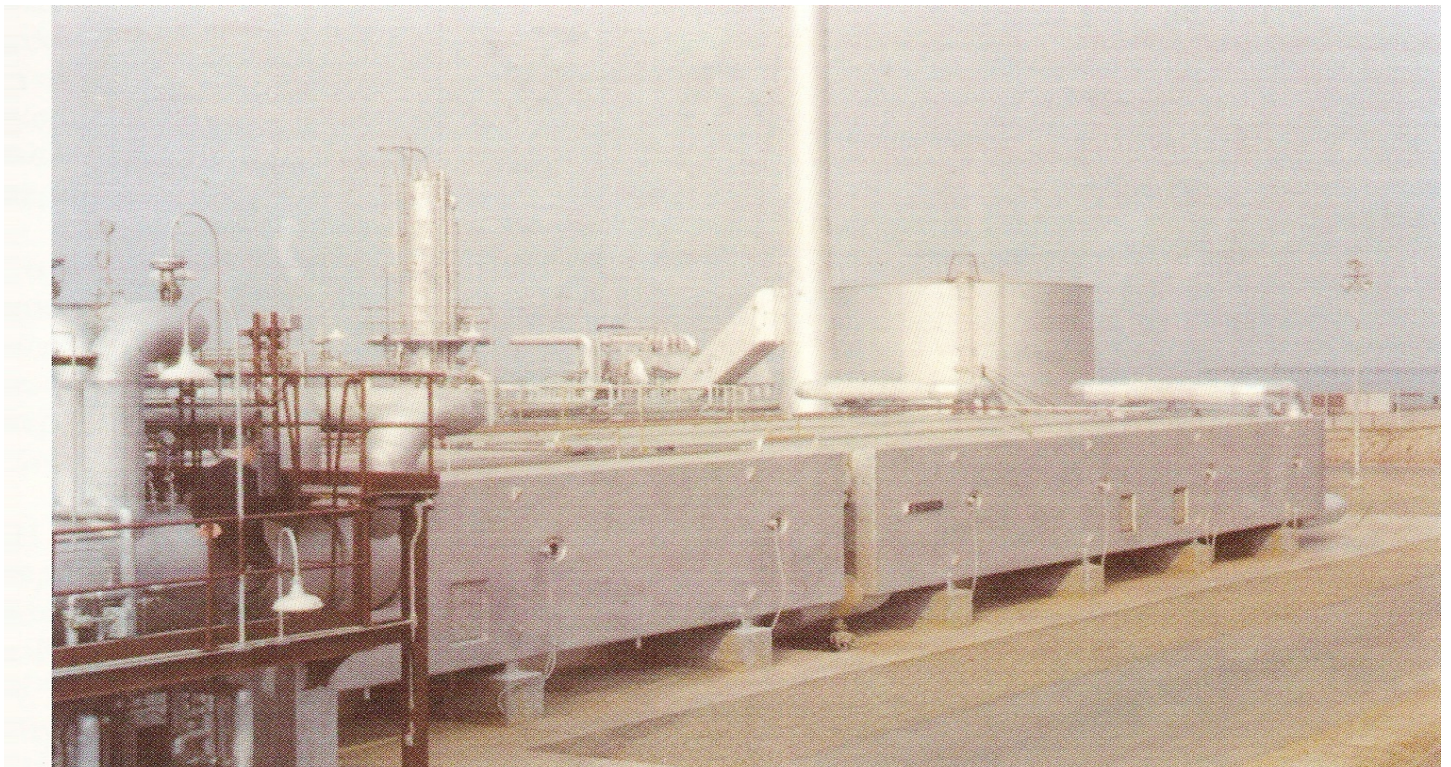

Σχήμα 7.6.Εγκατάσταση αφαλάτωσης με την μέθοδο MSF και σταυρωτό θύσανο κυκλοφορίας της άλμης. Η εγκατάσταση παρέχει $18,000\text{m}^3/\text{day}$ αφαλατωμένο νερό στην πρωτεύουσα της Gran Canaria, Las Palmas. Η εγκατάσταση είναι κοινοτική και έχει κατασκευαστεί από την Ισπανική Babcock-Wilcox, Pridesa, S.A. Στην δεύτερη φωτογραφία φαίνεται ο θερμαντής της άλμης και τα σιλό των χημικών για την αποθήκευση των χημικών ουσιών προκατεργασίας του αφαλατωμένου νερού.

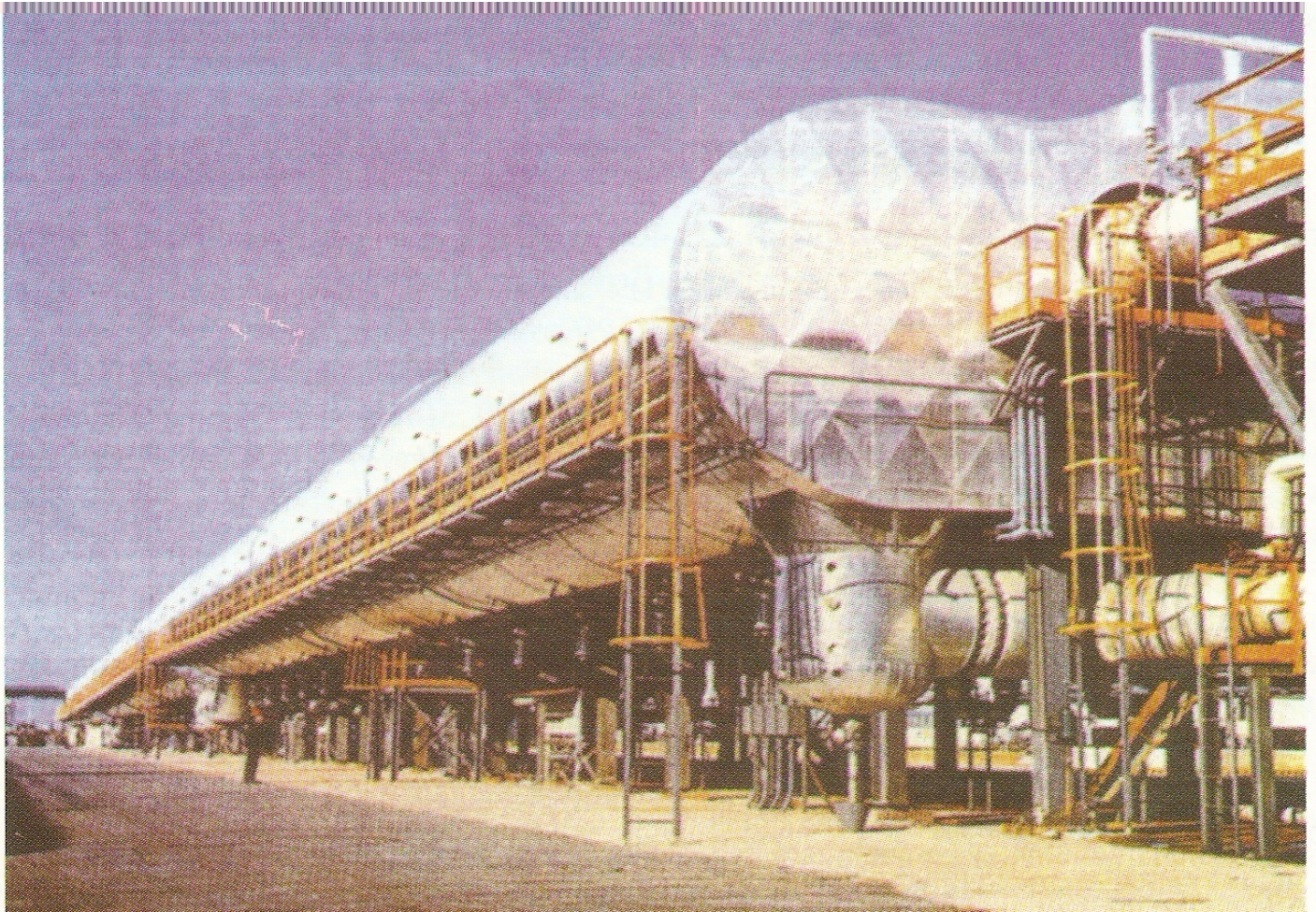

Σχήμα 7.7.Εγκατάσταση αφαλάτωσης στηνDoha του Kuwait, σε σταυρωτή διάταξη των σωλήνων του συμπυκνωτή.Εγκατάσταση 1988.

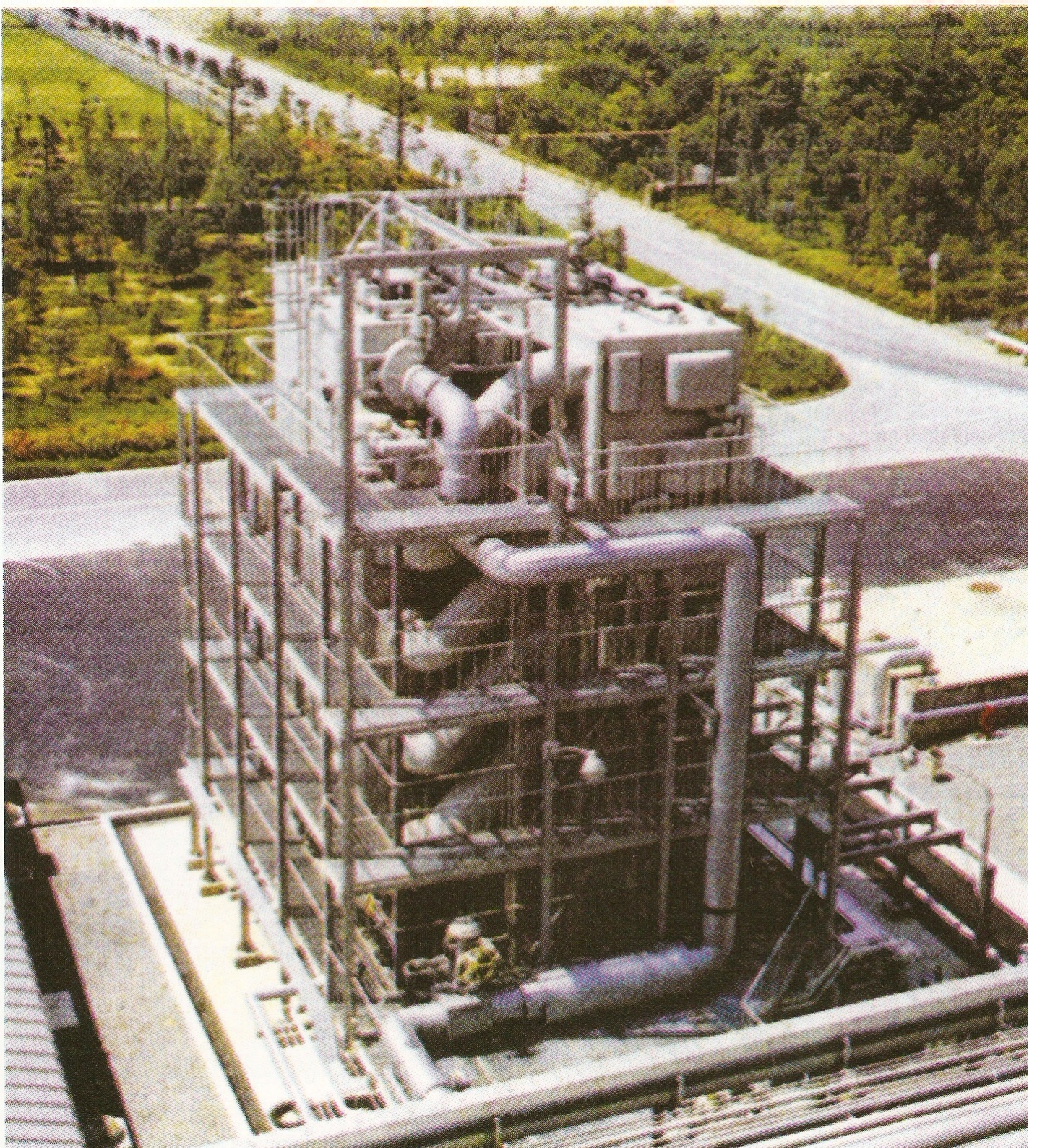
Σχήμα 7.8. Η εγκατάσταση MSF του OSW του Point Loma.Φαίνονται καθαρά οι δύο σειρές οι οποίες περιέχουν τις οκτώ βαθμίδες θέρμανσης ανά σειρά, με τα όργανα μέτρησης στις μικρές κυκλικές θυρίδες.

Σχήμα 7.9 Η μεγαλύτερη μοναδιαία σειρά αφαλάτωσης με την μέθοδο MSF στο Porto-Torres της Σαρδηνίας.(Η μονάδα αυτή τη στιγμή είναι εκτός λειτουργίας)

Σχήμα 7.10 Η εξωτερική όψη μιας μονάδας αφαλάτωσης με το σύστημα MES. Είναι μονάδα παραγωγής 2000m³/h.

Σχήμα 7.11 Εγκατάσταση αφαλάτωσης με ανάστροφη ηλεκτροδιάλυση στην Σαρασότα της Φλώριδας, U.S.A. Αποτελείται από 10 μονάδες χωρητικότητας $45420\text{m}^3/\text{day}$. Στην φωτογραφία φαίνονται μόνο οι 4 μονάδες της εγκατάστασης.

Σχήμα 7.12 Η εγκατάσταση του OSW, στο Roswell του Νέου Μεξικού με την μέθοδο της μηχανικής επανασυμπίεσης των ατμών.Υπήρξε η μοναδική μεγάλης χωρητικότητας εγκατάσταση στον κόσμο, παροχής $3785\text{m}^3/\text{day}$.

8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Επειδή στην συνέχεια της διπλωματικής εργασίας πρόκειται να γίνει μια εφαρμογή αφαλάτωσης με ηλιακή απόσταξη για την νήσο Νάξο, αναφέρονται τα κλιματολογικά και γεωγραφικά χαρακτηριστικά του νησιού παρακάτω.

8.2 ΚΛΙΜΑ

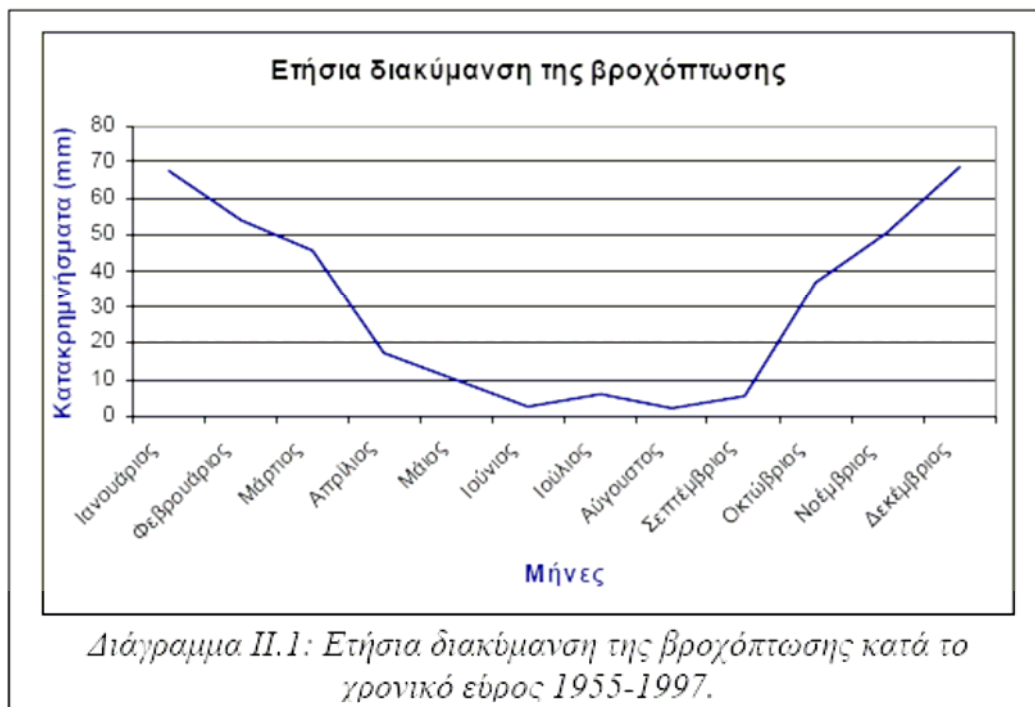
Η Νάξος, όπως και οι υπόλοιπες Κυκλάδες, έχει σχετικά ξηρό κλίμα (Theocharatos, G., 1978). Οι βροχοπτώσεις στις Κυκλάδες είναι από τις χαμηλότερες της Ελλάδας. Οι μήνες κατά τους οποίους σημειώνονται τα μεγαλύτερα ύψη βροχής είναι ο Δεκέμβριος (68,7mm) και ο Ιανουάριος (67,6mm) (Διάγραμμα 8.1). Η Νάξος είναι μία από τις ξηρότερες περιοχές της Ελλάδας με μέσο ετήσιο ύψος βροχής 366,8mm.

Ο χειμώνας στις Κυκλάδες είναι ιδιαίτερα ήπιος. Στις ορεινές περιοχές της Νάξου οι θερμοκρασίες είναι μικρότερες κατά 2-3°C. Το καλοκαίρι οι θερμοκρασίες είναι χαμηλότερες από τις επικρατούσες άλλων περιοχών της Ελλάδας και πάντοτε μικρότερες των 26°C. Αυτό οφείλεται στην επίδραση της θάλασσας, αλλά και στους ανέμους που παρουσιάζουν μεγάλη συχνότητα και ένταση με αποτέλεσμα την ελάττωση της θερμοκρασίας. Η εξάτμιση λόγω αυξημένης θερμοκρασίας, χαμηλού ποσοστού υγρασίας στον αέρα, μέτριας υγρασίας του εδάφους, μεγάλης ηλιοφάνειας και ισχυρών ανέμων, γίνεται εντονότατη ιδίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Στατιστικά, η μεγαλύτερη τιμή παρουσιάζεται τον Ιούλιο και η μικρότερη τον Δεκέμβριο. Στον **πίνακα 8.1** φαίνονται τα μέσα μηνιαία ύψη βροχής που προέρχονται από το αρχείο της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (Ε.Μ.Υ.) και αφορούν στο χρονικό εύρος 1955 έως και 1997.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1.ΜΕΣΑ ΜΗΝΙΑΙΑ ΥΨΗ ΒΡΟΧΗΣ

<i>Πίνακας II.1</i>	
<i>Μήνας</i>	<i>Βροχόπτωση (mm)</i>
Ιανουάριος	67,6
Φεβρουάριος	54,2
Μάρτιος	45,8
Απρίλιος	17,4
Μάιος	9,8
Ιούνιος	2,6
Ιούλιος	6
Αύγουστος	2
Σεπτέμβριος	5,5
Οκτώβριος	36,6
Νοέμβριος	50,6
Δεκέμβριος	68,7

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8.1. ΕΤΗΣΙΑ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΒΡΟΧΟΠΤΩΣΗΣ 1955-1997

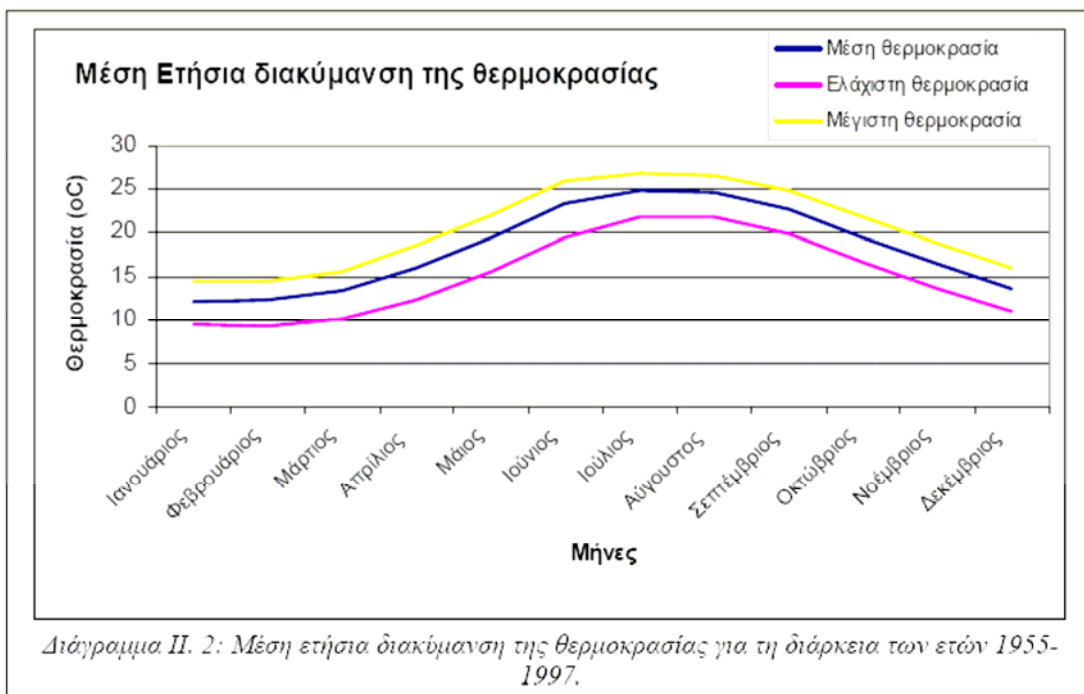
Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής είναι 366,8mm, αλλά δεδομένου ότι ο σταθμός βρίσκεται στη Νάξο, αναμένεται να είναι λίγο μεγαλύτερο στο όρος Ζεύς.

Στον **Πίνακα 8.2** που ακολουθεί αναγράφονται οι μέσες, ελάχιστες και μέγιστες μέσες μηνιαίες τιμές της θερμοκρασίας για το χρονικό εύρος 1955-1997.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2. ΜΕΣΕΣ, ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ, ΜΕΓΙΣΤΕΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ 1955-1997

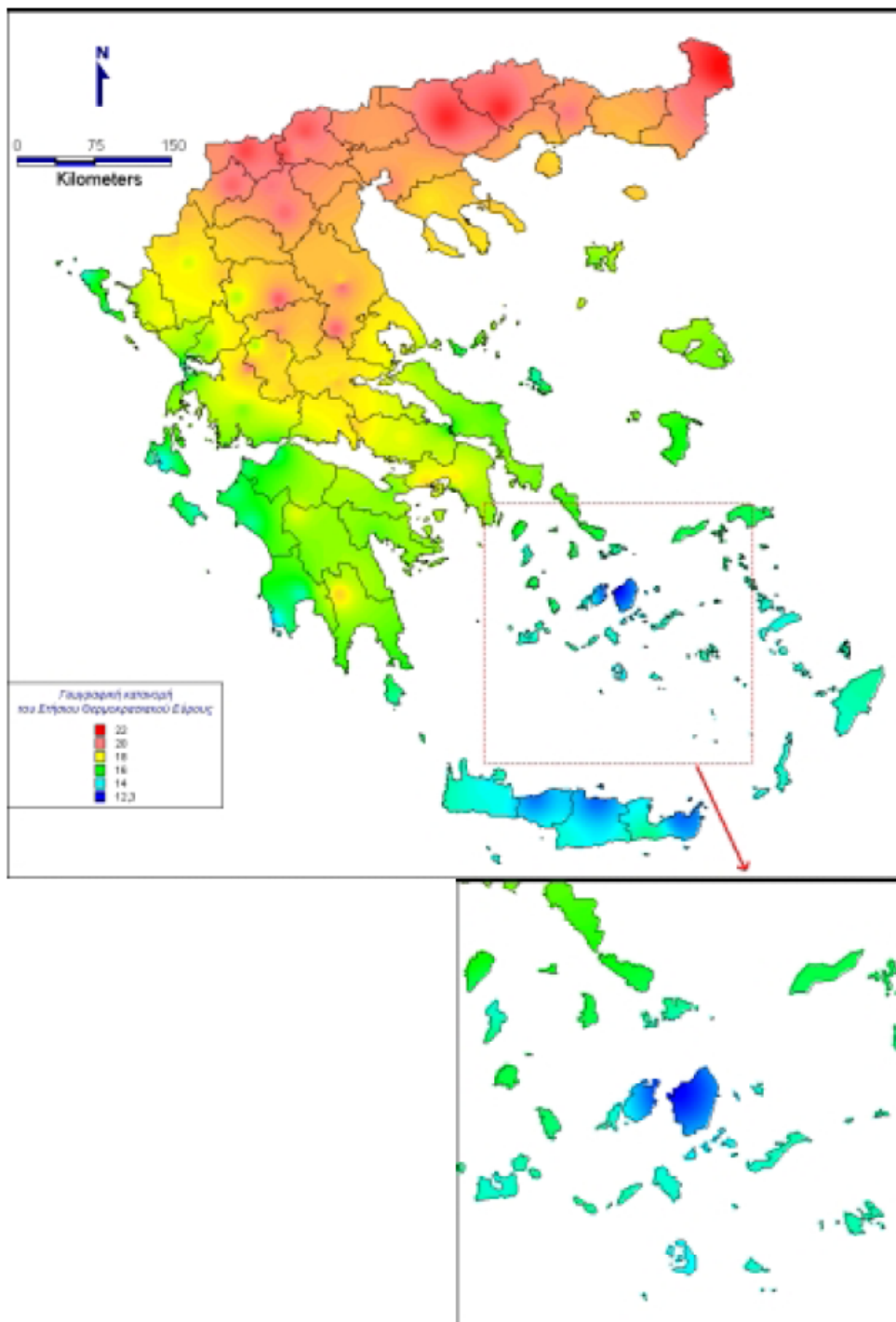
Μήνας	Θερμοκρασία		
	Μέση	Μέση ελάχιστη	Μέση μέγιστη
Ιανουάριος	12,1	9,4	14,4
Φεβρουάριος	12,2	9,3	14,5
Μάρτιος	13,3	10,2	15,6
Απρίλιος	16	12,4	18,6
Μάιος	19,5	15,5	22
Ιούνιος	23,3	19,4	25,8
Ιούλιος	24,8	21,7	26,8
Αύγουστος	24,7	21,8	26,6
Σεπτέμβριος	22,7	19,8	24,8
Οκτώβριος	19,5	16,7	21,8
Νοέμβριος	16,3	13,5	18,7
Δεκέμβριος	13,7	10,9	15,9

μέση ετήσια θερμοκρασία είναι 18,18°C. Όπως φαίνεται ο θερμότερος μήνας είναι ο Ιούλιος με μέση μέγιστη θερμοκρασία 26,8°C και ο ψυχρότερος ο Φεβρουάριος με μέση ελάχιστη θερμοκρασία 9,3°C. Το ετήσιο θερμοκρασιακό εύρος είναι 12,7°C (**Σχήμα 8.1**). Στο **διάγραμμα 8.2** φαίνονται οι μεταβολές της μέσης, μέσης ελάχιστης και μέσης μέγιστης θερμοκρασίας στη Νάξο για το χρονικό διάστημα των 42 ετών (1955 έως 1997) να ακολουθούν παράλληλη πορεία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8.2. ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗ ΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ, 1955-1997.

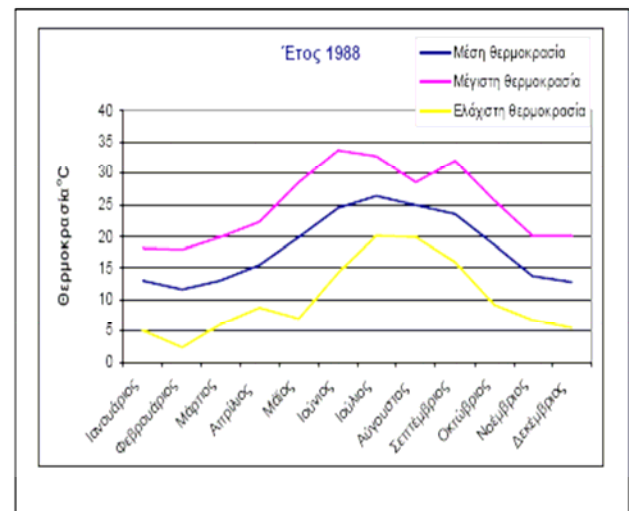
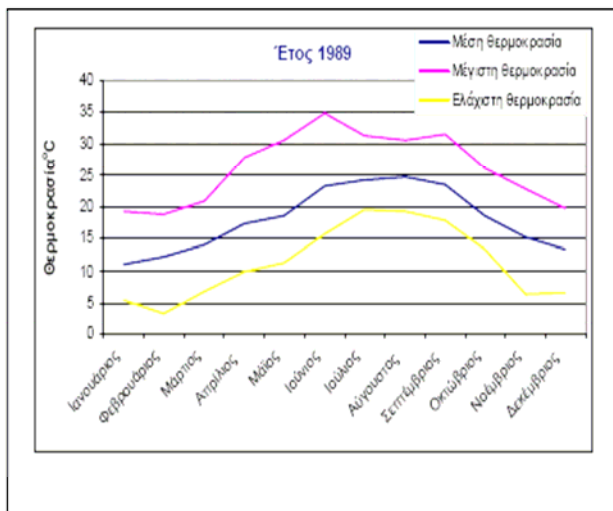
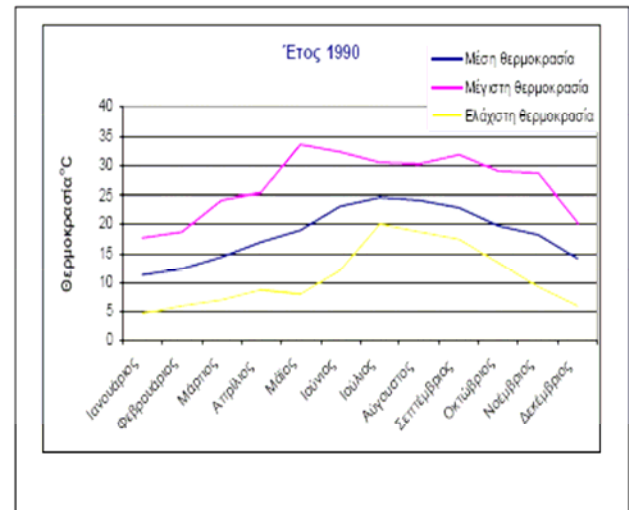
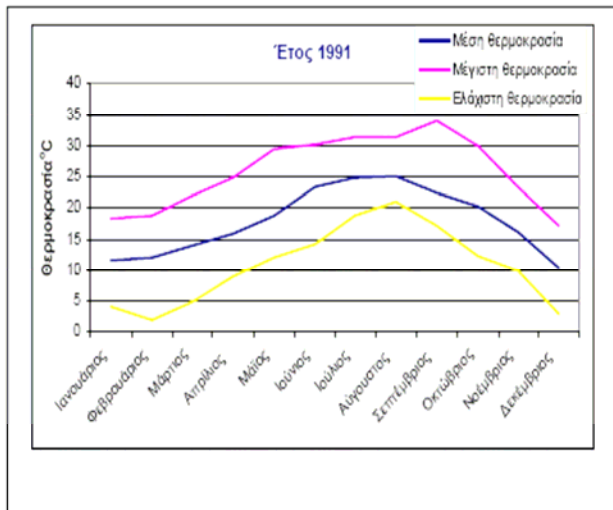
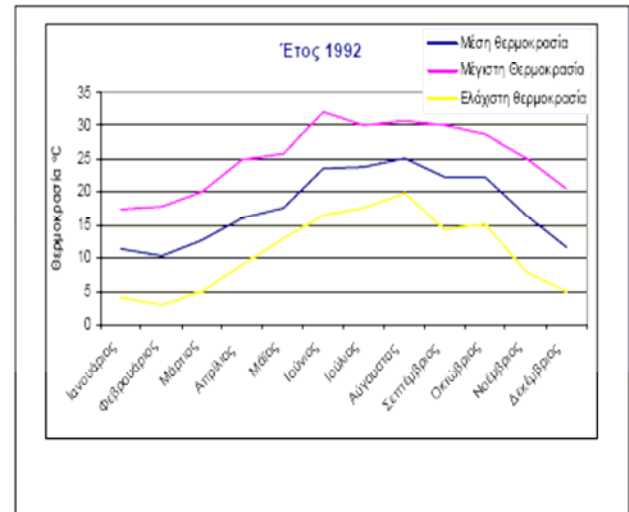
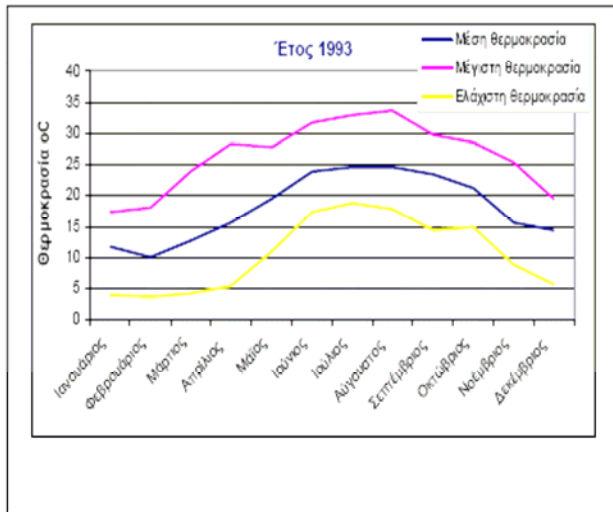
Η πορεία της μέσης, μέγιστης & ελάχιστης θερμοκρασίας κατά έτος φαίνεται στα **διαγράμματα 8.3** που ακολουθούν.

Εικ. Π.3: Κατανομή του ετήσιου θερμοκρασιακού εύρους

ΣΧΗΜΑ 8.1. ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΤΗΣΙΟΥ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΟΥ ΕΥΡΟΥΣ

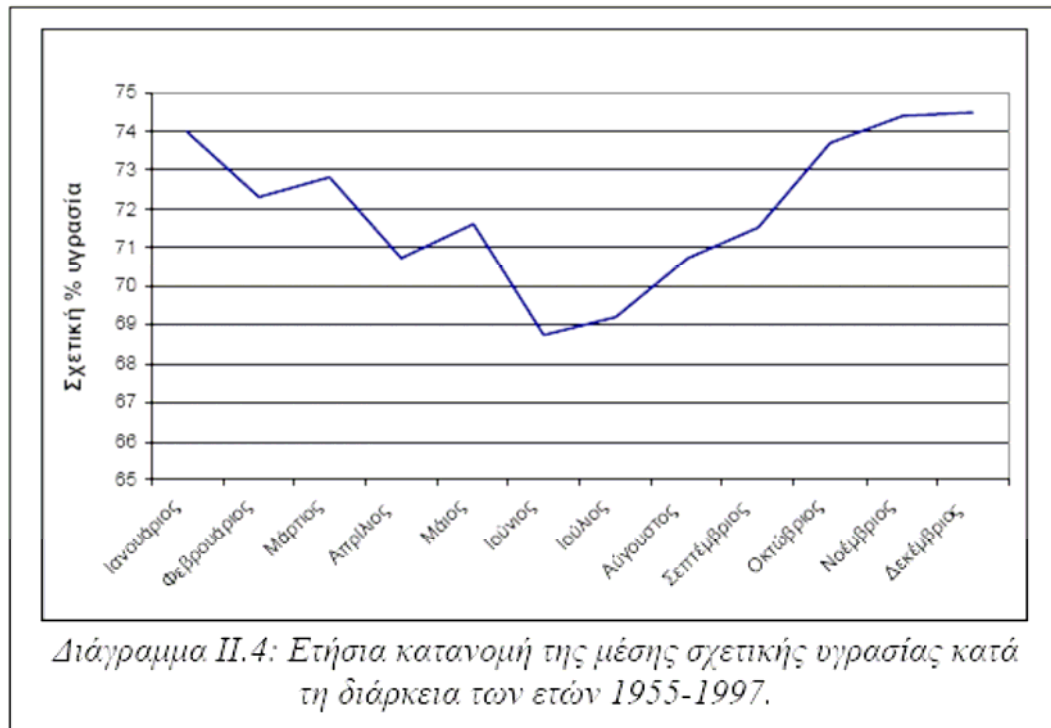
Διαγράμματα II.3: Πορεία της μέσης, μέγιστης & ελάχιστης θερμοκρασίας κατά έτος
(από στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος για 10 έτη)

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8.3.ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ, ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΗΣ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΕΤΟΣ

Η διεύθυνση του επικρατούντος ανέμου καθόλη τη διάρκεια του έτους είναι από βορρά προς νότο. Εξάλλου το ίδιο το κλίμα της νήσου και του κεντρικού Αιγαίου γενικότερα, είναι αντιπροσωπευτικό των ετησίων ανέμων, που πνέουν από βόρειες διευθύνσεις κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Το όνομα των ετησίων ανέμων προέρχεται από τη λέξη 'έτος' και είναι ενδεικτική της κανονικότητας που χαρακτηρίζει την εμφάνισή τους. Επικρατούν στην περιοχή του Αιγαίου από τα μέσα Μαΐου έως και τα μέσα Σεπτεμβρίου. Η έντασή τους λαμβάνει τη μέγιστη τιμή της τις πρώτες απογευματινές ώρες, ενώ μπορεί να μηδενιστεί κατά τη διάρκεια της νύχτας. Η γένεσή τους οφείλεται στην παρουσία εκτεταμένου βαρομετρικού χαμηλού που συνήθως εντοπίζεται το καλοκαίρι στη βορειοδυτική Ινδία.

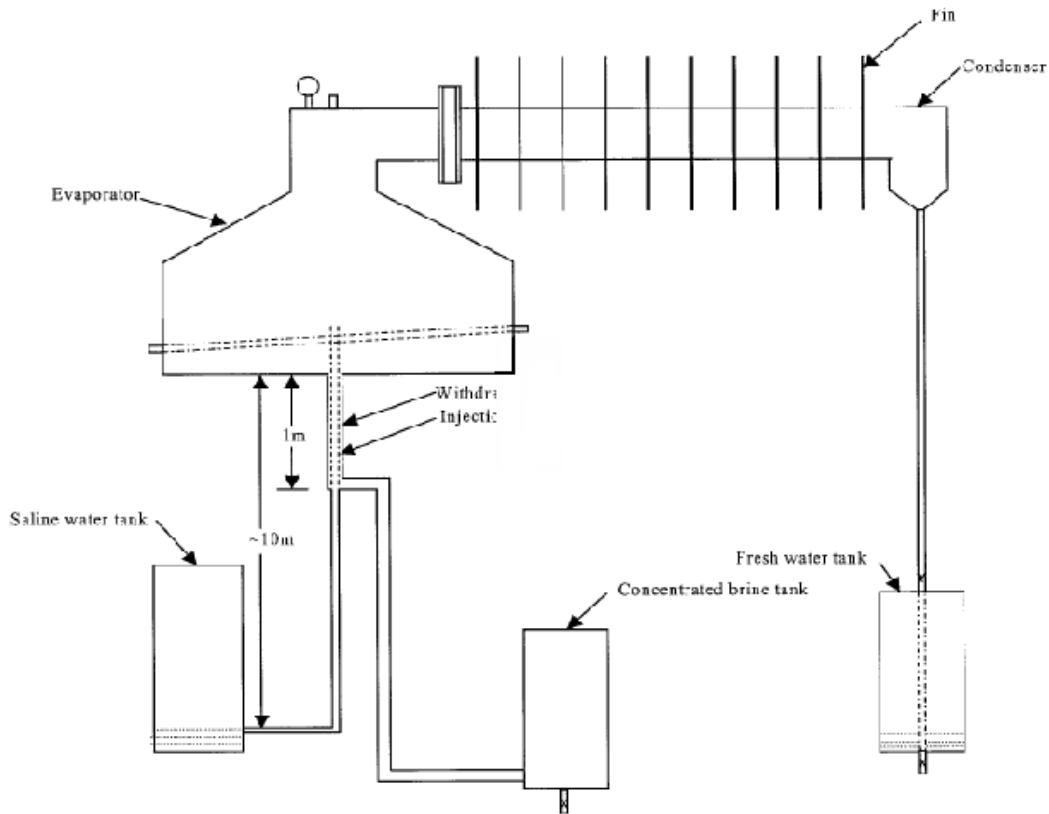
Η μέση ετήσια τιμή της σχετικής υγρασίας της Νάξου, όπως αυτή υπολογίστηκε από το αρχείο των 42 ετών είναι 72%. Οι πιο υγροί μήνες είναι οι Νοέμβριος, Δεκέμβριος και Ιανουάριος με μικρές μεταξύ τους διαφορές, ενώ η διαφορά μεταξύ του ξηρότερου και του υγρότερου μήνα δεν ξεπερνά το 5,8% (Διάγραμμα 8.4).

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8.4. ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΥΓΡΑΣΙΑΣ, 1955-1997

9. ΕΦΑΡΜΟΓΗ

9.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΗΛΙΑΚΗ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ (low grade)

Σχήμα 9.1 ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ ΥΔΑΤΟΣ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΒΑΘΜΙΔΑΣ

Στην εφαρμογή αυτή παρουσιάζεται η θεωρητική ανάλυση ενός συστήματος αφαλάτωσης με ηλιακή ενέργεια, που χρησιμοποιεί φυσικές δυνάμεις όπως η ατμοσφαιρική πίεση και η βαρύτητα για τη δημιουργία κενού αέρος. Η ατμοσφαιρική πίεση είναι αντίστοιχη με την υδροστατική πίεση που αναπτύσσεται από μια στήλη νερού ύψους περίπου 10 μέτρων. Έτσι, λοιπόν αν μια στήλη με ύψος πλέον των 10 μέτρων και κλειστή στο επάνω μέρος γεμίσει με νερό και το νερό αφεθεί να πέσει εξαιτίας της βαρύτητας, θα πέσει σε ένα ύψος 10 μέτρων δημιουργώντας κενό αέρος στην περιοχή πάνω από αυτό. Το σύστημα αφαλάτωσης το οποίο εξετάζεται κάνει χρήση αυτού του φαινομένου.

Στο σύστημα περιλαμβάνονται ένας ηλιακός συλλέκτης κλειστού κυκλώματος θέρμανσης, ένας ατμοποιητής και ένας υγροποιητής τοποθετημένα σε απόσταση 10 μέτρων από το έδαφος και συνδεδεμένα μέσω σωληνών με την παροχή αλμυρού νερού, την αποβολή της άλμης και μια δεξαμενή φρέσκου νερού, όλα τοποθετημένα στο επίπεδο του εδάφους. Έτσι κενό δημιουργείται με την εξισορρόπηση των υδροστατικών και ατμοσφαιρικών πιέσεων στους σωλήνες ανεφοδιασμού και απαλλαγής.

Ο ατμοποιητής έχει μια παροχή που του προσδίδει ηλιακή ή άλλου είδους θερμική ενέργεια χαμηλής βαθμίδας μέσω ενός κλειστού εναλλάκτη θερμότητας τύπου βρόγχου. Το τροφοδοτικό νερό και η συγκεντρωμένη άλμη περνάνε μέσα από ένα εναλλάκτη θερμότητας με σκοπό να εξαχθεί το μεγαλύτερο δυνατό ποσό θερμότητας από την καυτή άλμη. Ο εξατμιστής είναι συνδεδεμένος και με έναν συμπυκνωτή που διαχέει τη θερμότητα συμπύκνωσης στο περιβάλλον.

Αν δύο δεξαμενές νερού συνδεθούν μεταξύ τους, η απόσταση του νερού θα γίνεται από την πλευρά όπου εμφανίζεται η υψηλότερη πίεση ατμών προς την άλλη. Η πίεση ατμών του θαλάσσιου νερού είναι περίπου 1.84% μικρότερη από την αντίστοιχη του φρέσκου νερού. Αυτό σημαίνει ότι αν ο ατμοποιητής (αλμυρό νερό) και ο υγροποιητής (φρέσκο νερό) συνδεθούν από πάνω, ενώ η θερμοκρασία είναι η ίδια, η απόσταση θα πραγματοποιηθεί από την πλευρά του φρέσκου νερού προς αυτήν του αλμυρού νερού. Για να επιτύχουμε την απόσταση κατά την αντίστροφη διαδρομή, το αλμυρό νερό θα πρέπει να διατηρείται σε υψηλότερη θερμοκρασία. Εδώ αυτό επιτυγχάνεται με τη χρήση ηλιακής ενέργειας. Άλλωστε σε συνθήκες κενού το νερό μπορεί να εξατμιστεί σε μικρότερη θερμοκρασία, άρα θα απαιτείται και μικρότερο ποσό ενέργειας. Αυτή η ενέργεια μπορεί να αποδίδεται από απλούς ηλιακούς συσσωρευτές flat plate, που θα λειτουργεί και με καλύτερο βαθμό απόδοσης λόγω χαμηλότερων θερμοκρασιών λειτουργίας.

Η εξάτμιση του αλμυρού νερού αυξάνει την αλατότητα στον ατμοποιητή, με αποτέλεσμα να υπάρχει κίνδυνος να μειωθεί ο ρυθμός εξάτμισης. Έτσι είναι απαραίτητο να απορριφθεί η συγκεντρωμένη άλμη με συγκεκριμένο ρυθμό και παράλληλα να ψεκάζεται αλμυρό νερό με ρυθμό αντίστοιχο με το άθροισμα των ρυθμών απόρριψης άλμης και εξάτμισης.

Η αποβαλλόμενη άλμη θα βρίσκεται σε υψηλή θερμοκρασία, έτσι είναι σημαντικό να ανακτηθεί θερμότητα από αυτή. Ένας εναλλακτικής θερμότητας με σωλήνες θα χρησιμοποιηθεί γι' αυτό το σκοπό, έτσι που το τροφοδοτικό νερό θα ρέει στον εσωτερικό σωλήνα και η αποβαλλόμενη άλμη σε δέσμη σωληνών με μορφή δακτυλίου γύρω από τον εσωτερικό με αντίθετη κατεύθυνση. Τέλος, επειδή επικρατούν συνθήκες κενού στην επιφάνεια του αλμυρού νερού στον εξατμιστή, το τροφοδοτικό νερό μπορεί να ψεκαστεί με ατμοσφαιρική πίεση, κάνοντας περιττή την όποια χρήση αντλιών και άρα εξοικονομώντας την αντίστοιχη ενέργεια.

Για να προσομοιωθεί η απόδοση του συστήματος, απαιτούνται οι ισολογισμοί μάζας ενέργειας και αλατού. Κατά την εφαρμογή αυτών των ισολογισμών υποτίθεται ότι καμιά στρωματοποίηση της θερμοκρασίας δεν λαμβάνει χώρα στο σύστημα. Οι ισολογισμοί της διατήρησης της μάζας, της διατήρησης της διαλυόμενης ουσίας και της διατήρησης της ενέργειας μας οδηγούν στις παρακάτω εξισώσεις:

$$\text{- Διατήρηση της μάζας: } \rho_i \dot{V}_i = \rho_w \dot{V}_w + \rho_g \dot{V}_g \quad (9.1)$$

- Διατήρηση της συγκέντρωσης της διαλυόμενης ουσίας:

$$\frac{d}{dt}(\rho C V)_s = (\rho C)_F V_f - (\rho C)_s \dot{V}_w \quad (9.2)$$

- Διατήρηση της ενέργειας:

$$\frac{d}{dt}(\rho C_p V T)_s + \frac{d}{dt}(\rho C_p V T)_{evaporator} = Q_{input} + (\rho C_p T)_i \dot{V}_i - (\rho C_p T)_s \dot{V}_w - Q_e - Q_{loss} \quad (9.3)$$

Η είσοδος θερμότητας στο σύστημα, θεωρείται ότι πραγματοποιείται μέσω του θερμού νερού το οποίο με τη σειρά του θερμαίνεται μέσω ενός ηλιακού συλλέκτη. Η θερμότητα της εξάτμισης θα απορριφθεί κυρίως στο περιβάλλον μέσω του υγροποιητή κατά τη διαδικασία της συμπύκνωσης του ατμού και η υπόλοιπη θα απομακρυνθεί μέσω του παραγόμενου φρέσκου νερού. Έτσι ο υγροποιητής θα αποβάλλει το ποσό ενέργειας που δίνεται από τη σχέση:

$$Q_c = m \dot{h}_{fg}^* \quad (9.4), \text{ όπου } h_{fg}^* \text{ δίνεται από τη σχέση:}$$

$$h_{fg}^* = h_{fg} + 0.68 C_{pf} (T_s - T_{ci}) \quad (9.5)$$

Αυτό το ποσό θερμότητας άγεται μέσω του τείχους υγροποίησης και τελικά μεταφέρεται στο περιβάλλον λόγω συναγωγής (αγνοούμε τη μεταφορά λόγω ακτινοβολίας). Για την αγωγή θερμότητας μέσω των τοιχωμάτων έχουμε:

$$m \dot{h}_{fg}^* = \frac{2\pi l_c k_c (T_{ci} - T_{co})}{\ln(r_{co} / r_{ci})} \quad (9.6)$$

Όσον αφορά τη συναγωγή προς το περιβάλλον, ο συμπυκνωτής θεωρείται ως ένας οριζόντιος αγωγός με πτερύγια. Ο ρυθμός μεταφοράς με αυτό τον τρόπο μπορεί να υπολογιστεί ως :

$$Q_c = (h_{co,tip} NA_{f,tip} \eta_f + h_{co} NA_{f,sides} \eta_f + h_{co} A_b)(T_{co} - T_{ci}) \quad (9.7)$$

Η πίεση λειτουργίας στην προτεινόμενη μονάδα μπορεί να υπολογιστεί ως το άθροισμα της πίεσης στην περιοχή του ατμού, στο σημείο συμπύκνωσης και την πτώση πίεσης που λαμβάνει χώρα στη στήλη. Αυτή η πτώση πίεσης μπορεί να υπολογιστεί, εφαρμόζοντας την εξίσωση συνέχειας πίεσης και ενέργειας μεταξύ της εισόδου και της εξόδου της στήλης.

$$(\rho AV)_{in} = (\rho AV)_{out} \quad (9.8)$$

$$\frac{P_{out}}{\gamma} + \frac{v_{out}^2}{2g} + z_{out} = \frac{P_{in}}{\gamma} + \frac{v_{in}^2}{2g} + z_{in} - h_L \quad (9.9)$$

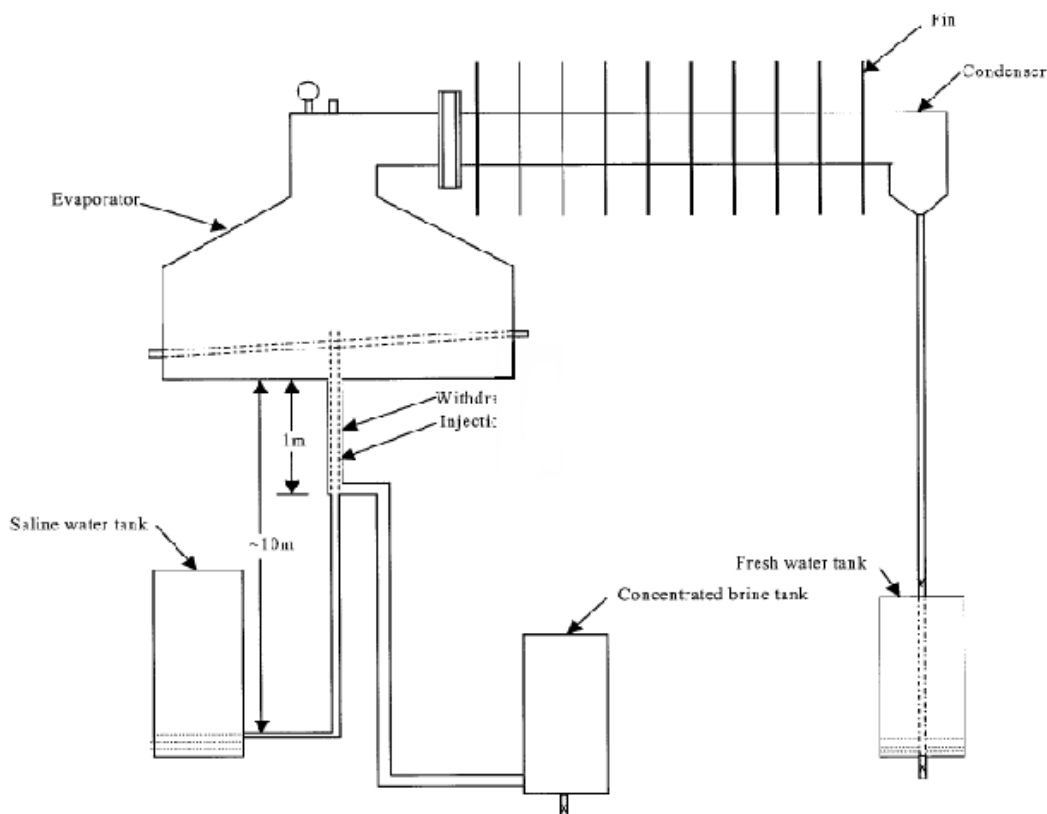
Η απόδοση του ηλιακού συλλέκτη που χρησιμοποιήθηκε δίνεται από την σχέση:

$$\eta = 0.72 - 3.4 \frac{\Delta T}{G_T} \quad (9.10)$$

9.2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

.Στο **σχήμα 9.2** που ακολουθεί βλέπουμε τη εγκατάσταση αφαλάτωσης χαμηλής βαθμίδας σε μεγέθυνση.

Σχήμα 9.2. Σύστημα αφαλάτωσης χαμηλής βαθμίδας

Η σχεδίαση αυτού του συστήματος βασίζεται στην δημιουργία κενού αέρος με φυσικό τρόπο.Επιδιώκουμε δημιουργία κενού, γιατί το νερό μπορεί να εξατμιστεί σε πολύ χαμηλότερες θερμοκρασίες και με πολύ λιγότερη ενέργεια σε σχέση με τις συμβατικές τεχνικές.Έτσι επιτρέπει η χρήση πηγών θερμότητας χαμηλής βαθμίδας, όπως ηλιακοί συλλέκτες και απορριπτόμενη θερμότητα.Η σπουδαιότητα αυτής της ιδέας,στηρίζεται στο γεγονός ότι οι φυσικές δυνάμεις (βαρύτητα, ατμοσφαιρική πίεση) χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία συνθηκών κενού και στην ενσωμάτωση σε ένα σχέδιο μονού συστήματος, όπου η εξάτμιση και η συμπύκνωση πραγματοποιούνται σε κατάλληλες θέσεις χωρίς καμία είσοδο άλλης εξωτερικής ενέργειας, άλλης από τη θερμότητα χαμηλής βαθμίδας.Αυτό βοηθάει και στη μείωση της θερμικής ενέργειας που εισέρχεται στη διαδικασία μια και στις συμβατικές διεργασίες για τη μείωση της πίεσης απαιτούνται αντλίες κενού, εκτοξευτές ατμού κ.λ.π.

Το σύστημα αποτελείται από ένα έναν ηλιακό συλλέκτη κλειστού κυκλώματος, έναν θάλαμο ατμοποίησης, όπου υπάρχει πρόβλεψη να τροφοδοτείται το κρύο υγρό απευθείας στον θάλαμο και να παρέχεται ηλιακή ή άλλη ενέργεια χαμηλής βαθμίδας μέσω ενός εναλλάκτη θερμότητας κλειστού βρόγχου.Επιπλέον πάρχει πρόβλεψη για την αποβολή συγκέντρωσης άλμης.Ο θάλαμος εξάτμισης

είναι συνδεδεμένος με έναν υγροποιητή, ο οποίος και διαχέει την θερμότητα της συμπύκνωσης στο περιβάλλον. Ο υγροποιητής είναι συνδεδεμένος με έναν σωλήνα αποβολής, ύψους περίπου 10m. Το εισερχόμενο κρύο υγρό και η αποβαλλόμενη άλμη, περνάνε μέσα από έναν εναλλάκτη θερμότητας διπλού σωλήνα, με σκοπό να αξιοποιηθεί το μέγιστο δυνατό ποσό ενέργειας από την καυτή άλμη.

Για να εκκινήσουμε την εγκατάσταση, αρχικά τη γεμίζουμε πλήρως με νερό. Το νερό τότε αφήνεται να πέσει υπό την επίδραση της βαρύτητας, δημιουργώντας κενό πάνω από το επίπεδο της στάθμης του. Εξαρτώμενο από τη βαρομετρική πίεση, το νερό θα πέσει σε ένα επίπεδο περίπου 10m πάνω από το επίπεδο του εδάφους, αφήνοντας πίσω του κενό. Το κενό δημιουργείται εξισώνοντας την ατμοσφαιρική και την υδροστατική πίεση στους σωλήνες παροχής και αποβολής, χωρίς την χρήση εξωτερικής μηχανικής ενέργειας.

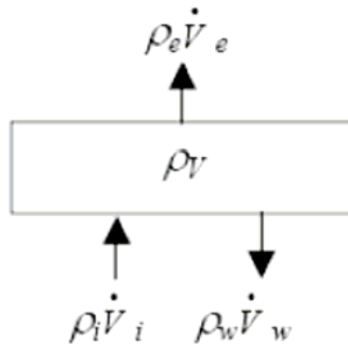
Η πίεση ατμών του θαλασσινού νερού είναι κατά 1.84% μικρότερη σε σχέση με αυτή του φρέσκου νερού στο θερμοκρασιακό εύρος 0-100°C. Αυτό σημαίνει ότι αν οι κορυφές των δύο θαλάμων του ατμοποιητή (θαλασσινό νερό) και του υγροποιητή (φρέσκο νερό) συνδεθούν ενώ βρίσκονται στην ίδια θερμοκρασία, το νερό θα αποσταχθεί από τη μεριά του φρέσκου προς αυτή του θαλασσινού. Αν θέλουμε να επιτύχουμε την αντίστροφη διαδικασία, η πίεση ατμών του θαλασσινού νερού πρέπει να βρίσκεται υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη του φρέσκου νερού. Στο εν λόγω σύστημα αυτό επιτυγχάνεται, θερμαίνοντας το θαλασσινό νερό με χρήση ηλιακής ενέργειας. Άρα η εξάτμιση από την πλευρά του θαλασσινού νερού προς αυτή του φρέσκου νερού γίνεται λόγω της διαφοράς πίεσης ατμών στα δύο μέρη. Όπως προναφέρθηκε, το κενό επιτρέπει την απόσταξη του νερού σε χαμηλό θερμοκρασιακό επίπεδο, απαιτώντας έτσι λιγότερη θερμική ενέργεια. Αυτή θα δοθεί από τους ηλιακούς συλλέκτες, που θα λειτουργούν και με υψηλότερη απόδοση, ακριβώς επειδή έχουμε χαμηλότερες θερμοκρασίες στον συλλέκτη. Έτσι ελαττώνουμε τις απώλειες θερμότητας στο περιβάλλον. Απλοί flat plate συλλέκτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για θέρμανση του θαλασσινού νερού στον ατμοποιητή. Έτσι η μονάδα είναι κατάλληλη για περιοχές με πρόσβαση σε θαλασσινό ή υφάλμυρο νερό με υψηλή ηλιακή ακτινοβολία. Καθώς το αλμυρό νερό στον ατμοποιητή αρχίζει να ατμοποιείται η αλατότητα αυξάνει. Σαν αποτέλεσμα η μοριακή δραστηριότητα του νερού ελαττώνεται επειδή τα διαλυμένα άλατα εμπλέκονται στην κίνηση των μορίων του νερού. Εξάλλου ο μέσος αριθμός μορίων στην επιφάνεια ελαττώνεται και αυτό τείνει να μειώσει και τον ρυθμό ατμοποίησης. Ο ρυθμός ελαττώνεται κατά 1% περίπου για κάθε ποσοστιαία αύξηση της αλατότητας. Επιπλέον η αύξηση της αλατότητας οδηγεί το σύστημα σε κατάσταση υπερκορεσμού. Έτσι είναι απαραίτητο να αποβάλλουμε τη συγκεντρωμένη άλμη με ένα σταθερό ρυθμό ροής, έτσι ώστε να εξισορροπείται η μείωση του ρυθμού ατμοποίησης και η απώλεια θερμότητας της καυτής άλμης καθώς και να αποφεύγονται καταστάσεις υπερκορεσμού του συστήματος. Ακόμη θα πρέπει το αλμυρό νερό να εκτοξεύεται με έναν ρυθμό αντίστοιχο με το άθροισμα των ρυθμών αποβολής και ατμοποίησης.

Το αποβαλλόμενο νερό θα έχει θερμοκρασία αντίστοιχη με αυτή του ατμοποιητή, οπότε είναι απαραίτητο να λάβουμε το μέγιστο δυνατό ποσό θερμότητας απ' αυτό. Γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιούμε και έναν εναλλάκτη διπλού σωλήνα, όπου το νερό που ψεκάζεται στον ατμοποιητή ρέει στον εσωτερικό σωλήνα και το αποβαλλόμενο στον εξωτερικό με κατεύθυνση αντίθετη του πρώτου.

Λόγω της ύπαρξης κενού στην επιφάνεια του αλμυρού νερού στον ατμοποιητή, ο ψεκασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί υπό ατμοσφαιρική πίεση και έτσι δεν είναι απαραίτητη η κατανάλωση ενέργειας για λειτουργία αντλιών.

9.3 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Σε αυτό το τμήμα θα παρουσιαστούν οι μαθηματικές εξισώσεις που διέπουν τη λειτουργία κάθε επιμέρους συστήματος της εγκατάστασης. Μάζα, συγκέντρωση άλατος και ενεργειακή ισορροπία. Μια πλήρης μαθηματική ανάλυση της εγκατάστασης απαιτεί εξισώσεις μάζας, ενέργειας και συγκέντρωσης άλατος. Υποθέσαμε ότι η θερμοχωρητικότητα του υλικού του ατμοποιητή είναι αμελητέα. Αναφερόμενοι στην **εικόνα 1** έχουμε:

Εικόνα 1. Διατήρηση μάζας στον αμμοποιητή

Η διατήρηση της μάζας δίνει :

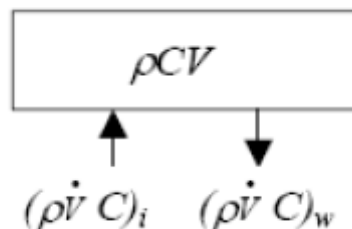
$$\frac{d}{dt}(\rho V) = \rho_i \dot{V}_i - \rho_w \dot{V}_w - \rho_e \dot{V}_e \dots\dots\dots(1)$$

Με αρχική συνθήκη :

$$(\rho V) (0) = \rho_0 V \left| \dots\dots\dots(2) \right.$$

Οι δείκτες i,w,e αναφέρονται στην είσοδο του αλμυρού νερού, στην αποβολή της συγκεντρωμένης άλμης και στην μάζα που αμμοποιείται αντίστοιχα. Ο δείκτης ο αναφέρεται στην κατάσταση αναφοράς του αλμυρού νερού στους 25°C. Αν θεωρήσουμε ότι ο ατμός που παράγεται θα συμπυκνωθεί πλήρως στον υγροποιητή, τότε η ποσότητα του φρέσκου νερού που παράγεται, θα είναι ίση με την ποσότητα που αμμοποιείται :

$$\rho_f \dot{V}_f = \rho_e \dot{V}_e \left| \dots\dots\dots(3) \right.$$

Εικόνα 2 . Ισορροπία άλατος στο νερό του αμμοποιητή.

Η εφαρμογή της διατήρησης του άλατος (Εικόνα 2), δίνει :

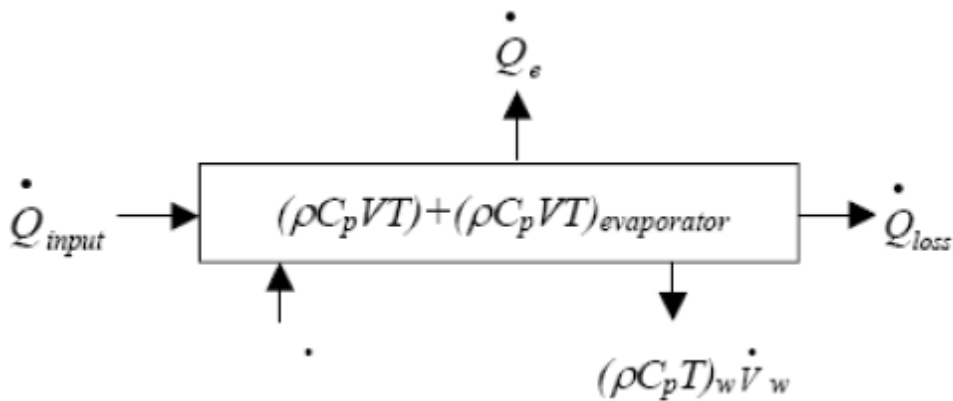
$$\frac{d}{dt}(\rho C V) = (\rho C)_i \dot{V}_i - (\rho C)_s \dot{V}_w \quad \dots\dots\dots(4)$$

Με αρχική συνθήκη :

$$(\rho C V) (0) = \rho_0 C_0 V \quad \dots\dots\dots(5)$$

Όπου C είναι η συγκέντρωση σε αλάτι.

Στην επιφάνεια του νερού, οι θερμοκρασίες του υγρού και του ατμού θεωρούνται ίσες, οπότε τα φαινόμενα ακτινοβολίας θεωρούνται αμελητέα. Από τη στιγμή που ο θάλαμος θεωρείται και κενός, τα φαινόμενα συναγωγής θεωρούνται επίσης αμελητέα. Εφαρμογή της εξίσωσης της ενέργειας δίνει η **Εικόνα 3**.

Εικόνα 3. Ενεργειακή ισορροπία στο νερό στον ατμοποιητή.

$$\frac{d}{dt}(\rho C_p V T) + \frac{d}{dt}(\rho C_p V T)_{evaporator} = \dot{Q}_{input} + (\rho C_p T)_i \dot{V}_i - (\rho C_p T)_w \dot{V}_w - \dot{Q}_e - \dot{Q}_{loss} \quad \dots\dots(6)$$

Με αρχική συνθήκη :

$$(\rho C_p VT) (0) = \rho_0 C_{p,0} VT_0, \text{ and}$$

$$(\rho C_p VT)_{\text{evaporator}} (0) = (\rho C_p V)_{\text{evaporator}} T_0 \dots \dots \dots (7)$$

- **Μεταφορά μάζας (mass transfer)**

Οι μέθοδοι της απόσταξης σε κενό μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σύμφωνα με τον τρόπο που σχηματίζεται ο ατμός σε τρεις κατηγορίες :

1. Απόσταξη με ατμοποίηση (evaporative distillation), που πραγματοποιείται όταν η πίεση κορεσμού του ατμού είναι μικρότερη απ' αυτήν του περιβάλλοντος αερίου.
2. Απόσταξη με έκρηξη (ebullition), που πραγματοποιείται όταν η πίεση κορεσμού του ατμού είναι μεγαλύτερη απ' αυτήν του περιβάλλοντος αερίου.
3. Μοριακή απόσταξη (molecular distillation), που είναι η διαδικασία της ατμοποίησης σ' ένα χώρο κενό.
4. Η μεταφορά μάζας στην προτεινόμενη μονάδα είναι παρόμοια με την μοριακή απόσταξη. Ο μέγιστος ρυθμός παραγωγής κατά την μοριακή απόσταξη δίνεται από τη σχέση Langmuir-Knudsen που πραγματοποιείται όταν η πίεση κορεσμού του ατμού είναι μικρότερη απ' αυτήν του περιβάλλοντος αερίου.

$$\dot{m} = \frac{P_s A}{\sqrt{2\pi MRT_s}} \dots \dots \dots (8)$$

όπου A, P, R, M, T είναι η επιφάνεια του ατμοποιητή, η πίεση ατμών, η σταθερά αερίων, το μοριακό βάρος και η θερμοκρασία του υγρού μέσα στον ατμοποιητή.

Η σχέση σε αυτή τη μορφή ισχύει αν πληρούνται κάποιες προδιαγραφές, όπως :

- Μεγάλο εύρος των τμημάτων που βρίσκονται σε κενό αέρος ώστε να αποφεύγονται διαφορές πίεσης
- Το υγρό να είναι κατανεμημένο στη μορφή ενός πολύ λεπτού στρώματος
- Η θερμοκρασία της συμπύκνωσης να είναι κατά 50-100°C κάτω απ' τη θερμοκρασία ατμοποίησης
- Η προς απόσταξη ουσία να υφίσταται απαέρωση.

Όπως είναι προφανές, η εγκατάστασή μας δεν ικανοποιεί πλήρως τις παραπάνω προϋποθέσεις, οπότε η σχέση (8) δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακριβώς σε αυτή τη μορφή. Έτσι ο καθαρός ρυθμός μεταφοράς μάζας είναι το άθροισμα των ρυθμών της ατμοποίησης και της υγροποίησης, οι οποίοι μπορούν να υπολογισθούν βάσει της ανάλυσης του Schrage ως εξής :

Ρυθμός ατμοποίησης :

$$\dot{m}_+ = \rho \sqrt{\frac{RT_s}{2\pi}} = p_s \sqrt{\frac{1}{2\pi RT_s}} \quad \dots\dots\dots(9)$$

όπου m_+ είναι ο ρυθμός ατμοποίησης ανά μονάδα επιφάνειας.

Ρυθμός υγροποίησης :

$$\dot{m}_- = - \left(\frac{\rho_{gi}}{\rho_{gs}} \right) \left(\frac{T_{gi}}{T_s} \right)^{1/2} \Gamma \dot{m}_+ \quad \dots\dots\dots(10)$$

Όπου Γ ένας διορθωτικός παράγοντας, που δίνεται από τη σχέση :

$$\Gamma = \exp(-\beta_{gi}^2 U_{gi}^2) - \beta_{gi} U_{gi} \pi^{1/2} (1 - \Phi \beta_{gi} U_{gi}) \quad \dots\dots\dots(11)$$

Φ είναι ένας συντελεστής πιθανότητας, ενώ ο δείκτης g αναφέρεται στο αέριο και ο i στη διεπαφή.

Άρα, συνολικά θα έχουμε :

$$\dot{m} = \sigma \left[\dot{m}_+ - \left(\frac{\rho_{gi}}{\rho_{gs}} \right) \left(\frac{T_{gi}}{T_s} \right)^{1/2} \Gamma \dot{m}_+ \right]$$

$$\dot{m} = \frac{\sigma}{(2\pi R)^{1/2}} \left(\frac{p_s}{T_s^{1/2}} - \Gamma \frac{p_{gi}}{T_{gi}^{1/2}} \right) \quad \dots\dots\dots(12)$$

όπου σ είναι ένας συντελεστής για την ατμοποίηση ή την συμπύκνωση.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση ο Bernorad υπολόγισε τον ρυθμό ατμοποίησης από το θάλαμο του θαλασσινού νερού προς τον θάλαμο του φρέσκου νερού ως :

$$\dot{V}_e = \frac{\alpha_m}{\rho_f} \left[f(C) \frac{p(T_s)}{(T_s + 273)^{0.5}} - \frac{p(T_f)}{(T_f + 273)^{0.5}} \right] \dots\dots\dots(13)$$

όπου :

$$f(C) = 1 - \alpha_1 C \dots\dots\dots(14)$$

διορθωτικός παράγοντας, α_m , εμπειρικοί συντελεστές, ρ_f η πικνότητα του φρέσκου νερού και T_s , T_f η θερμοκρασία του θαλάσσιου και του φρέσκου νερού αντίστοιχα σε °C.

Σε περίπτωση που δεν θεωρήσουμε αμελητέα την πτώση πίεσης μεταξύ ατμοποιητή και υγροποιητή, τότε η (13) γράφεται:

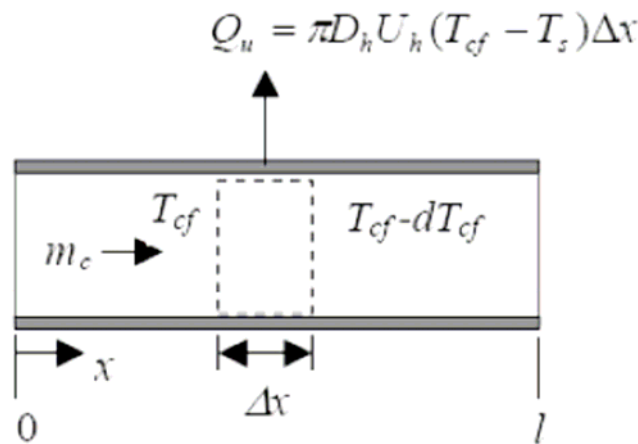
$$\dot{V}_e = \frac{\alpha_m}{\rho_f} \left[f(C) \frac{p(T_s)}{(T_s + 273)^{0.5}} - \frac{p(T_f) + \Delta p}{(T_f + 273)^{0.5}} \right] \dots\dots\dots(15)$$

Η ενέργεια της ατμοποίησης δίνεται από τη σχέση :

$$\dot{Q}_e = \rho_f h_{fg}(T_s) \dot{V}_e \dots\dots\dots(16)$$

- Ο ατμοποιητής ως εναλλάκτης θερμότητας

Η ενέργεια που παρέχεται στο σύστημα από την πηγή θερμότητας, θεωρείται ότι είναι στη μορφή θερμού νερού, μέσω εναλλάκτη θερμότητας. Ο ρυθμός μεταφοράς θερμότητας στον ατμοποιητή, είναι μια συνάρτηση της διαθέσιμης διαφοράς θερμοκρασίας. Είναι δύσκολο να προσδιορίσουμε τη θερμοκρασία του υγρού σε όλες τις θέσεις της θερμαινόμενης επιφάνειας, αλλά μία μέση τιμή μπορεί να υπολογισθεί όπως φαίνεται παρακάτω :

Εικόνα 4. Όγκος ελέγχου για τη ροή διαμέσου του ατμοποιητή

Για ένα στοιχειώδες στοιχείο μήκους ΔX , η εξίσωση της ενέργειας δίνει :

$$\dot{m}_c C_{p,cf} \frac{dT_{cf}(x)}{dx} \Delta x = -\pi D_h U_h (T_{cf} - T_s) \Delta x \dots\dots\dots(17)$$

όπου D_h και U_h είναι η διάμετρος και ο συντελεστής μεταφοράς θερμότητας του εναλλάκτη ατμοποίησης, ενώ ο δείκτης cf αναφέρεται στο υγρό που ρέει από τον συλλέκτη προς τον ατμοποιητή.

Με οριακή συνθήκη :

$$T_{cf}(x) = T_{co} \text{ at } x=0 \dots\dots\dots(18)$$

όπου ο δείκτης co αφορά το υγρό στην έξοδο του συλλέκτη.

Με επίλυση της (17) προκύπτει :

$$T_{cf}(x) = T_s + (T_{co} - T_s) \exp \left[\frac{-\pi D_h U_h x}{\dot{m}_c C_{p,cf}} \right] \dots\dots\dots(19)$$

Η καθαρή ποσότητα της θερμότητας που παρέχεται στο νερό είναι :

$$\dot{Q}_u = \pi D_h U_h l_h (\bar{T}_{cf} - T_s) \dots\dots\dots(20)$$

όπου l_h είναι το μήκος του ατμοποιητή και T_{cf} είναι η θερμοκρασία του υγρού που δίνεται μέσω της σχέσης :

$$\bar{T}_{cf} = \frac{1}{l_h} \int_0^{l_h} T_{cf}(x) dx \dots\dots\dots(21)$$

Συνδυάζοντας τις (19) και (21) και αντικαθιστώντας στην (20), βρίσκουμε :

$$\dot{Q}_u = \dot{m} C_{p,cf} (T_{co} - T_s) \left[1 - \exp\left(\frac{-\pi D_h U_h l_h}{\dot{m}_c C_{p,cf}}\right) \right] \dots\dots\dots(22)$$

Από την εξίσωση (19), η θερμοκρασία του υγρού στην έξοδο του εναλλάκτη θερμότητας, γράφεται ως :

$$T_{cf, outlet} = T_s + (T_{co} - T_s) \exp\left[\frac{-\pi D_h U_h l_h}{\dot{m}_c C_{p,cf}}\right] \dots\dots\dots(23)$$

Θεωρώντας αμελητέες τις απώλειες θερμότητας στους σωλήνες, η θερμοκρασία του υγρού που εισέρχεται στον συλλέκτη T_{ci} , δίνεται από την ισότητα :

$$T_{ci} = T_{cf, outlet} \dots\dots\dots(24)$$

όπου $T_{c, outlet}$ είναι η θερμοκρασία του υγρού του συλλέκτη στην έξοδο του ατμοποιητή.

Ο συντελεστής θερμότητας U_h δίνεται από τη σχέση :

$$U_h = \frac{1}{\frac{1}{h_f} + FT} \dots\dots\dots(25)$$

Με το FT να παίρνει τιμές από 0.0005 για καθαρούς σωλήνες, ως 0.001 [W/m²⁰C].

Το h_f υπολογίζεται ως εξής :

Αν η ροή είναι στρωτή, δηλαδή :

$$Re_D = \frac{4\rho_0 \dot{V}_h}{\pi D_h \mu} \leq 2300 \dots\dots\dots(26)$$

Τότε :

$$Nu_D = 3.66 \dots\dots\dots(27)$$

Αν η ροή είναι τυρβώδης, δηλαδή :

$$Re_D > 2300 \dots\dots\dots(28)$$

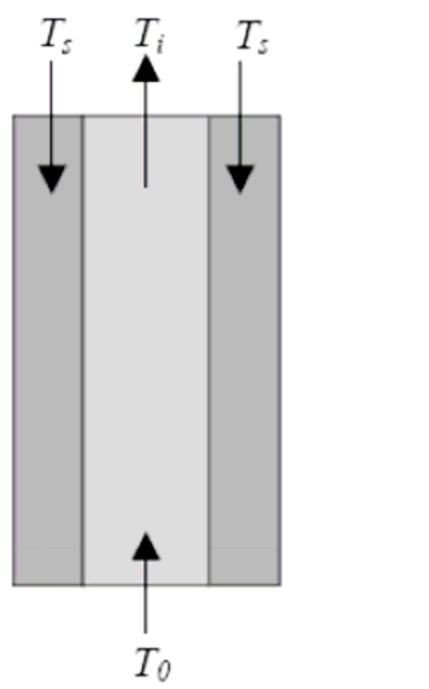
Τότε :

$$Nu_D = 0.023 Re_D^{0.8} Pr^{0.4} \dots\dots\dots(29)$$

- Ο εναλλάκτης θερμότητας διπλού σωλήνα :

Ο σωλήνας ψεκασμού που μεταφέρει το θαλασσινό νερό στον ατμοποιητή, είναι ομοαξονικός και εσωτερικός στον σωλήνα αποβολής της άλμης, οπότε ένα μεγάλο μέρος της ενέργειας του νερού που αποβάλλεται μπορεί να ανακτηθεί. Η θερμοκρασία του νερού που εισέρχεται στον ατμοποιητή μπορεί να υπολογισθεί ως :

$$T_i = \frac{\dot{Q}_h}{\rho_0 \dot{V}_i C_{p0}} + T_0 \dots\dots\dots(30)$$

Εικόνα 5. Σχηματικό διάγραμμα του εναλλάκτη θερμότητας διπλού σωλήνα.

Ο $\dot{Q}_h$ είναι ο πραγματικός ρυθμός μεταφοράς θερμότητας, που δίνεται μέσω της σχέσης :

$$\dot{Q}_h = \varepsilon \dot{Q}_{\max} \dots\dots\dots(31)$$

όπου $\dot{Q}_{\max}$ είναι ο μέγιστος ρυθμός μεταφοράς θερμότητας, που δίνεται από τη σχέση :

$$\dot{Q}_{\max} = C_{\min} (T_s - T_0) \dots\dots\dots(32)$$

και ε είναι συντελεστής που προκύπτει από τη σχέση :

$$\varepsilon = \frac{1 - \exp[-NTU(1 - C_r)]}{1 - C_r \exp[-NTU(1 - C_r)]} \dots\dots\dots(33)$$

Στην σχέση (33) το NTU δίνεται από τη σχέση :

$$NTU = \frac{UA}{C_{\min}} \dots\dots\dots(34)$$

και

$$C_r = \frac{C_{\min}}{C_{\max}} \dots\dots\dots(35)$$

όπου $C_{\min}$ και $C_{\max}$ το ελάχιστο και το μέγιστο αντίστοιχα των C_c και C_h που δίνονται από τις σχέσεις :

$$C_c = \rho_0 \dot{V}_i C_{p0} \dots\dots\dots(36)$$

$$C_h = \rho_s \dot{V}_w C_{ps} \dots\dots\dots(37)$$

Η παραγωγή UA δίνεται ως :

$$UA = \frac{1}{\frac{1}{2\pi r_i l h_i} + \frac{\ln(r_o/r_i)}{2\pi k l} + \frac{1}{2\pi r_o l h_o}} \dots\dots\dots(38)$$

Ο συντελεστής h_i υπολογίζεται από τις σχέσεις (26)-(29). Ο συντελεστής h_o αν η ροή είναι στρωτή , υπολογίζεται ως :

$$Re_D = \frac{\rho(D_o - D_i)}{\mu} \frac{\rho_s \dot{V}_w}{0.25 \rho \pi (D_o^2 - D_i^2)} \leq 2300 \dots\dots\dots(39)$$

Ο αριθμός Nusselt υπολογίζεται από τον παρακάτω πίνακα :

Πίνακας 1, Υπολογισμός αριθμού Nusselt

L_p/D_p	Nu_i
0	-
0.05	17.46
0.1	11.56
0.25	7.51
0.5	5.74
1	4.86

Αν η ροή είναι τυρβώδης, χρησιμοποιούμε τη σχέση (29).

- **Ανάλυση του υγροποιητή :**

Η ατμοποίηση του νερού από θαλασσινό νερό έχει την τάση να το ψύχει, ενώ η συμπύκνωση του ατμού έχει την τάση να θερμαίνει το φρέσκο νερό. Άρα για να είναι συνεχής η διαδικασία της απόσταξης, θα πρέπει να παρέχεται συνεχώς θερμότητα στον ατμοποιητή και να απορρίπτεται από τον υγροποιητή.

Έτσι ο υγροποιητής θα πρέπει να μπορεί να διαχέει στο περιβάλλον θερμότητα που δίνεται από τη σχέση :

$$\dot{Q}_c = \dot{m}(h_{fg} + 0.68C_p(T_s - T_{if})) \dots\dots\dots(40)$$

Στην παρακάτω σχέση h_{fg} είναι η λανθάνουσα θερμότητα συμπύκνωσης.

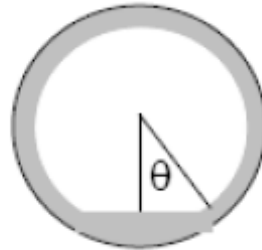
Αυτό το ποσό θερμότητας μεταφέρεται μέσω του στρώματος του συμπυκνώματος, άγεται μέσω του τοιχώματος του υγροποιητή και τελικά απορρίπτεται στο περιβάλλον μέσω συναγωγής, θεωρώντας την ακτινοβολία αμελητέα.

Ο συντελεστής μεταφοράς θερμότητας της συμπύκνωσης, αναμένεται να είναι πολύ μεγαλύτερος σε σχέση με τον αντίστοιχο συντελεστή για ελεύθερη συναγωγή από την εξωτερική επιφάνεια του υγροποιητή.

Για ροή με $Re < 30000$, ο μέσος συντελεστής μεταφοράς θερμότητας του στρώματος του συμπυκνώματος, θα δίνεται από τη σχέση :

$$\bar{h}_c = 0.725 \left[1 - \frac{\theta}{\pi} \right] \left[\frac{h_{fg}^* g k_c^3 (\rho_l - \rho_v)}{\gamma_l D (T_s - T_{if})} \right]^{1/4} \dots\dots\dots(41)$$

Με τη γωνία θ να φαίνεται στην **Εικόνα 6** :

Εικόνα 6. Η γωνία θ.

Τα μεγέθη του στρώματος του συμπυκνώματος που παρουσιάζονται, εξετάζονται για μια θερμοκρασία ενδιάμεση μεταξύ της ενδιάμεσης επιφάνειας T_i και της εσωτερικής επιφάνειας του υγροποιητή T_{ci} , έτσι που το θερμοκρασιακό άλμα υπολογίζεται ως :

$$T_{film} = T_{ci} + 0.25(T_i - T_{ci}) \dots\dots\dots(42)$$

Όπου T_i όπως προαναφέραμε είναι η θερμοκρασία της ενδιάμεσης επιφάνειας ατμοποιητή-υγροποιητή που υπολογίζεται θεωρώντας ότι όλη η θερμότητα που προσφέρεται απ' τον ατμό στην ενδιάμεση επιφάνεια Q_{s-i} άγεται μέσω του υγρού στρώματος στην επιφάνεια του συμπυκνωτή, Q_{c-i} .

Έτσι :

$$\dot{Q}_{s-i} = \dot{Q}_{i-ci} \dots\dots\dots(43)$$

ή

$$\dot{Q}_c = \bar{h}_c A_i (T_i - T_{ci}) \dots\dots\dots(44)$$

Όπου A_i είναι η επιφάνεια του υγρού στρώματος στην ενδιάμεση επιφάνεια.

Για την αγωγή θερμότητας μέσω του τοιχώματος του υγροποιητή :

$$\dot{Q}_c = \frac{2\pi l_c k_c (T_{ci} - T_{co})}{\ln(r_{co} / r_{ci})} = \frac{T_i - T_{co}}{\frac{1}{2\pi r_{ci} l_c \bar{h}_c} + \frac{\ln(r_{co} / r_{ci})}{2\pi l_c k_c}} \dots\dots\dots(45)$$

Όπου: $T_{co}, r_{ci}, r_{co}, l_c, k_c$ είναι η θερμοκρασία της εξωτερικής επιφάνειας του υγροποιητή, η εσωτερική και εξωτερική καμπυλότητα, το μήκος και η θερμική αγωγιμότητα αντίστοιχα.

Ο υγροποιητής θεωρείται ότι είναι ένας οριζόντιος αγωγός με κυκλικά πτερύγια. Η μέση μεταφορά θερμότητας από τα άκρα των πτερυγίων είναι :

$$Nu_s = cRa_s^b \dots\dots\dots(46)$$

Η παραπάνω εξίσωση ισχύει όταν :

$$2 \leq Ra_s \leq 10^4 \dots\dots\dots(47)$$

και :

$$1.36 < 1/\xi < 3.73 \dots\dots\dots(48)$$

όπου :

$$\xi = \frac{D_{co}}{D_{fin}} \dots\dots\dots(49)$$

$$Ra_s = \frac{g\beta(T_{co} - T_a)S^3}{\alpha\gamma} \frac{S}{D_{fin}} \dots\dots\dots(50)$$

$$b = 0.29$$

$$c = 0.44 + 0.12/\xi \dots\dots\dots(51)$$

Και S η απόσταση μεταξύ δύο διαδοχικών πτερυγίων.

Αντίστοιχα η μεταφορά θερμότητας από τον κύλινδρο και τις επιφάνειες των πτερυγίων είναι :

$$Nu_s = \frac{Ra_s}{12\pi} \left\{ 2 - \exp \left[- \left(\frac{cl}{Ra_s} \right)^{3/4} \right] - \exp \left[- \beta \left(\frac{cl}{Ra_s} \right)^{3/4} \right] \right\} \dots\dots\dots(52)$$

Όπου :

$$\left. \begin{aligned} 1.67 < 1/\xi < \infty \\ \beta &= 0.17\xi + \exp(-4.8\xi) \\ cl &= \left[\frac{23.7 - 1.1(1 + 152\xi^2)^{1/2}}{1 + \beta} \right]^{4/3} \end{aligned} \right|$$

Συνολικά η θερμότητα που μεταφέρεται από τον συμπυκνωτή δίνεται από τη σχέση :

$$Q_c = [h_{co,nip} NA_{f,nip} \eta_f + h_{co} NA_{f,sides} \eta_f + h_{co} A_b] (T_{co} - T_a) \dots\dots\dots(53)$$

Όπου N ο αριθμός των πτερυγίων και :

$$\eta_f = C \frac{K_1(mr_{co})I_1(mr_{2c}) - I_1(mr_{co})K_1(mr_{2c})}{I_0(mr_{co})K_1(mr_{2c}) + K_0(mr_{co})I_1(mr_{2c})} \dots\dots\dots(54)$$

Με :

$$\left. \begin{aligned} C &= \frac{2r_{co} / m}{r_{2c}^2 - r_{co}^2} \\ r_{2c} &= r_{fm} + t / 2 \\ m &= \left(\frac{2h_{co}}{k_c t_{fm}} \right)^{1/2} \end{aligned} \right|$$

Και I_0, I_1, K_0, K_1 συναρτήσεις Bessel πρώτης και δεύτερης τάξης.

- Πηγή θερμότητας

Για την εκκίνηση αλλά και την διατήρηση της λειτουργίας της εγκατάστασης, απαιτείται η συνεχής παροχή θερμότητας, η οποία καλύπτει τις ανάγκες προθέρμανσης του τροφοδοτικού νερού, ατμοποίησης του νερού και κάλυψης των απωλειών προς το περιβάλλον. Αυτή η θερμότητα μπορεί να αποδοθεί από ηλιακούς συλλέκτες flat plate. Η ωφέλιμη ενέργεια που συλλέγεται από τον συλλέκτη δίνεται από τη σχέση :

$$\dot{Q}_u = \dot{m}_c C_{p,cf} (T_{co} - T_{ci}) \dots\dots\dots(56)$$

η οποία γράφεται και :

$$\dot{Q}_u = F_R A_c [I_c(\tau\alpha) - U_L(T_{ci} - T_a)] \dots\dots\dots(57)$$

Από τις εξισώσεις (56) και (57) είναι προφανές ότι η θερμοκρασία στην έξοδο του συλλέκτη, δίνεται από τη σχέση :

$$T_{co} = T_{ci} + \frac{ZF_R A_c}{\dot{m}_c C_{p,cf}} \dots\dots\dots(58)$$

όπου :

$$Z = I_c(\tau\alpha) - U_L(T_{ci} - T_a) \dots\dots\dots(59)$$

Αν ο ηλιακός συλλέκτης λειτουργεί ως θερμοσίφοντας, η ροή μάζας μπορεί να υπολογισθεί ως :

$$\dot{m}_c = \left[A_c Z \frac{\pi N_c D_c^4 g \beta_f \rho_f f'}{128 L_1 \gamma C_{p,cf} (1 + r_p)} \left(\frac{L_c}{2} \sin \beta + H_c \right) \right]^{0.5} \dots\dots\dots(60)$$

- **Θερμική απόδοση**

Ο στιγμιαίος βαθμός απόδοσης της εγκατάστασης ορίζεται ως :

$$\eta_t = \frac{\dot{m}_f \cdot h_{fg}}{\dot{Q}_u} \quad \dots\dots\dots(61)$$

όπου ο παρονομαστής αντιστοιχεί στην αποδιδόμενη θερμότητα και ο αριθμητής στο ποσοστό αυτής που χρησιμοποιείται για ατμοποίηση του αλμυρού νερού και απόδοση φρέσκου.

Ο ημερήσιος βαθμός απόδοσης είναι :

$$\eta_{daily} = \frac{\int \dot{m} h_{fg} dt}{\int \dot{Q}_u dt} \cong \frac{m_{day} h_{fg} (av.)}{\Delta t \Sigma \dot{Q}_u} \quad \dots\dots\dots(62)$$

9.4 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

Τα θερμοκρασιακά χαρακτηριστικά 35 ελληνικών πόλεων, σύμφωνα με τους καθηγητές του Ε.Μ.Π. κυρίου Αντωνόπουλου και κυρίου Κουρεμένου, δίνονται από τον Πίνακα-4, που στην παρούσα εργασία ονομάζεται **Πίνακας 9-1** και παρατίθεται παρακάτω:

Πίνακας 9-1: ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

18

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΟΙ ΣΤΑΘΕΡΕΣ A_i (ΣΕ °C), B_i (ΣΕ °C) ΚΑΙ F_i (ΣΕ ΜΟΙΡΕΣ) ΤΗΣ ΣΧΕΣΗΣ $T_i(D)=A_i+B_i \sin\left(\frac{360}{365}D-F_i\right)$ ΓΙΑ ΤΙΣ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΠΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΗΚΑΝ.

A/A	ΠΟΛΗ		min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max
1	ΑΓΡΙΝΙΟ	A_i	5.608	11.031	17.196	23.301	29.398
		B_i	- 9.036	- 7.399	- 8.920	-10.588	-10.640
		F_i	-67.264	-63.225	-64.484	-65.130	-68.915
2	ΑΘΗΝΑ	A_i	7.023	12.527	17.521	22.503	28.675
		B_i	- 9.193	- 7.993	- 9.107	-10.241	-10.050
		F_i	-64.663	-61.174	-63.611	-65.395	-68.224
3	ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ	A_i		9.482	14.404	19.331	
		B_i		- 8.182	- 9.564	-10.935	
		F_i		-62.428	-63.751	-64.752	
4	ΑΡΓΟΣΤΟΛΙ	A_i	9.232	14.035	18.178	22.263	27.383
		B_i	- 7.456	- 6.933	- 7.544	- 8.108	- 8.747
		F_i	-61.750	-58.224	-59.009	-59.726	-65.517
5	ΑΡΤΑ	A_i	6.899	11.875	17.457	22.935	28.301
		B_i	- 8.644	- 7.640	- 8.765	- 9.823	- 9.657
		F_i	-67.021	-63.186	-64.297	-65.016	-68.547
6	ΒΟΛΟΣ	A_i		12.837	16.872	20.913	
		B_i		- 8.306	- 8.696	- 9.081	
		F_i		-64.770	-64.778	-64.822	
7	ΖΑΚΥΝΘΟΣ	A_i	11.051	14.797	18.290	21.761	25.542
		B_i	- 7.385	- 6.793	- 7.519	- 8.262	- 8.768
		F_i	-56.030	-55.464	-58.283	-60.851	-62.094
8	ΗΡΑΚΛΕΙΟ	A_i	10.253	14.698	18.406	22.111	29.174
		B_i	- 7.336	- 6.578	- 6.746	- 6.926	- 6.821
		F_i	-56.429	-54.719	-57.732	-60.546	-69.303
9	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	A_i		10.366	15.730	21.063	
		B_i		- 8.734	- 9.892	-11.116	
		F_i		-65.206	-67.750	-69.645	
10	ΘΗΡΑ	A_i	10.801	14.816	17.590	20.390	25.418
		B_i	- 8.160	- 6.742	- 7.163	- 7.597	- 7.298
		F_i	-59.018	-57.048	-58.907	-60.882	-62.632
11	ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ	A_i		15.182	19.374	23.569	
		B_i		- 7.219	- 7.600	- 7.995	
		F_i		-55.159	-57.733	-60.025	
12	ΙΩΑΝΝΙΝΑ	A_i		7.879	13.859	19.827	
		B_i		- 7.173	- 8.960	-10.755	
		F_i		-66.094	-67.092	-67.765	

Πίνακας 9-1: ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ
(συνέχεια)

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ 35 ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ

19

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. (Συνέχεια)

A/A	ΠΟΛΗ		min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max
13	ΚΑΒΑΛΑ	A_i	1.042	7.824	13.401	19.071	25.210
		B_i	-10.903	- 8.355	- 9.558	-10.802	- 9.421
		F_i	-72.952	-67.748	-66.978	-66.357	-67.461
14	ΚΑΛΑΜΑΤΑ	A_i	8.138	12.165	17.842	23.521	27.701
		B_i	- 7.314	- 6.440	- 7.221	- 7.995	- 7.984
		F_i	-62.663	-58.261	-57.686	-57.225	-60.873
15	ΚΑΡΠΑΘΟΣ	A_i	12.993	16.377	20.033	23.668	27.217
		B_i	- 8.172	- 7.294	- 7.395	- 7.555	- 8.228
		F_i	-60.020	-57.693	-58.336	-58.482	-62.871
16	ΚΕΡΚΥΡΑ	A_i	5.712	11.568	16.722	21.872	26.534
		B_i	- 8.425	- 6.796	- 7.853	- 8.912	- 9.470
		F_i	-62.687	-58.489	-60.469	-61.981	-65.382
17	ΚΟΖΑΝΗ	A_i	0.190	6.922	12.345	17.845	25.595
		B_i	-10.518	- 8.732	-10.161	-11.781	-10.534
		F_i	-69.340	-65.634	-67.482	-68.784	-70.689
18	ΚΟΡΙΝΘΟΣ	A_i		13.836	18.133	22.424	
		B_i		- 7.914	- 8.540	- 9.176	
		F_i		-61.168	-63.054	-64.841	
19	ΚΥΘΗΡΑ	A_i	10.736	15.375	17.834	20.399	25.816
		B_i	- 8.402	- 7.107	- 7.568	- 8.099	- 8.814
		F_i	-59.978	-56.380	-57.298	-58.889	-63.870
20	ΚΥΜΗ	A_i	8.408	13.239	16.547	19.842	26.013
		B_i	- 8.399	- 7.881	- 8.194	- 8.514	- 7.538
		F_i	-63.467	-60.660	-62.451	-64.149	-62.860
21	ΛΑΡΙΣΑ	A_i	2.416	8.931	15.312	21.693	29.260
		B_i	-10.580	- 8.610	-10.272	-11.969	-11.380
		F_i	-68.171	-63.152	-67.065	-69.735	-72.170
22	ΛΗΜΝΟΣ	A_i	7.763	13.317	16.636	19.962	25.200
		B_i	- 9.770	- 7.723	- 8.509	- 9.318	- 8.740
		F_i	-63.277	-59.653	-62.030	-64.249	-65.939
23	ΜΕΘΩΝΗ	A_i	9.688	14.304	17.916	21.543	25.752
		B_i	- 8.272	- 6.768	- 6.959	- 7.156	- 7.270
		F_i	-59.414	-55.788	-54.930	-54.234	-59.237
24	ΜΥΤΙΛΗΝΗ	A_i	8.782	13.907	17.507	21.155	26.970
		B_i	- 9.453	- 7.508	- 8.464	- 9.457	- 9.064
		F_i	-64.958	-60.230	-63.164	-65.688	-68.336
25	ΝΑΞΟΣ	A_i	10.729	14.883	17.652	20.415	25.224
		B_i	- 7.546	- 6.422	- 6.310	- 6.197	- 6.148
		F_i	-57.474	-55.245	-57.260	-59.443	-60.851

Σύμφωνα με αυτά τα δεδομένα, τη βοήθεια του υπολογιστικού προγράμματος «EXCEL» και τη χρήση της σχέσης (Δ.5.2), του βιβλίου «ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ» του καθηγητή κυρίου Αντωνόπουλου, η οποία

υπολογίζει τη μέση θερμοκρασία εξωτερικού αέρος $\bar{T}_o : \bar{T}_o = a + b \sin[360D/365 - f]$ (Δ.5.2)

όπου $D(=1-365)$ είναι η ημέρα του έτους και a, b, f είναι συντελεστές οι οποίοι δίδονται για κάθε μια από τις 35 ελληνικές πόλεις στον Πίνακα-4, ακριβώς από πάνω, υπολογίζεται η μέση θερμοκρασία εξωτερικού αέρος για την πόλη της Νάξου και για κάθε ημέρα του χρόνου.

Τα αποτελέσματα, μαζί με τα αντίστοιχα γραφήματα παρουσιάζονται στο Παράρτημα -1.

Στη συνέχεια με τη βοήθεια του Πίνακα Φ.6.2 του προαναφερθέντος βιβλίου, ο οποίος από εδώ και στο εξής θα ονομάζεται **Πίνακας-2**, στον οποίο φαίνονται τα ποσοστά της ημερήσιας διακύμανσης της θερμοκρασίας για κάθε ώρα, και της σχέσης: $T_o = T_{\max} - \%D.R.$ (9.a), υπολογίζεται η ωριαία διακύμανση της θερμοκρασίας για την νήσο Νάξο.

Στην σχέση (9.a), όπου:

T_o : η μέση εξωτερική θερμοκρασία για κάποια ώρα της ημέρας

D.R.: η μέση ημερήσια διακύμανση της θερμοκρασίας.

Από τον **Πίνακα 1.1** του **Παραρτήματος 1**, το D.R. υπολογίζεται ως η διαφορά:

$$T_{\text{mean-max}} - T_{\text{mean-min}} \quad (9.b)$$

για την ημέρα του μήνα που θέλουμε να εξετάσουμε.

Στον **Πίνακα 1.2** του **Παραρτήματος 1** βλέπουμε τα αποτελέσματα της T_o για κάθε 21^η του κάθε μήνα.

Πίνακας 9- 2: ΠΟΣΟΣΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ.

Time,h	%	Time,h	%	Time,h	%	Time,h	%
1	87	7	93	13	11	19	34
2	92	8	84	14	3	20	47
3	96	9	71	15	0	21	58
4	99	10	56	16	3	22	68
5	100	11	39	17	10	23	76
6	98	12	23	18	21	24	82

Τα νέα θερμοκρασιακά δεδομένα που προκύπτουν ανά ώρα, παρατίθενται στο **Παράρτημα - 2**.

9.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ

Η ανάλυση του συστήματος αφαλάτωσης με χρήση της ηλιακής ενέργειας γίνεται για την περιοχή της Νάξου (Γεωγραφικό πλάτος: $\Phi=37.06^\circ$).

Η λειτουργία του ηλιακού συστήματος της εγκατάστασης προσομοιάζει προς αυτή του θερμοσίφωνα. Ουσιαστικά σε αυτό το τμήμα το νερό προθερμαίνεται και στη συνέχεια εισέρχόμενο στον θάλαμο ατμοποίησης ατμοποιείται.

Άρα, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε έναν απλό εμπορικό, ηλιακό συλλέκτη, ο οποίος όμως επειδή θα εγάζεται με θαλάσσιο νερό, θα πρέπει να παρουσιάζει αντοχή στην διάβρωση.

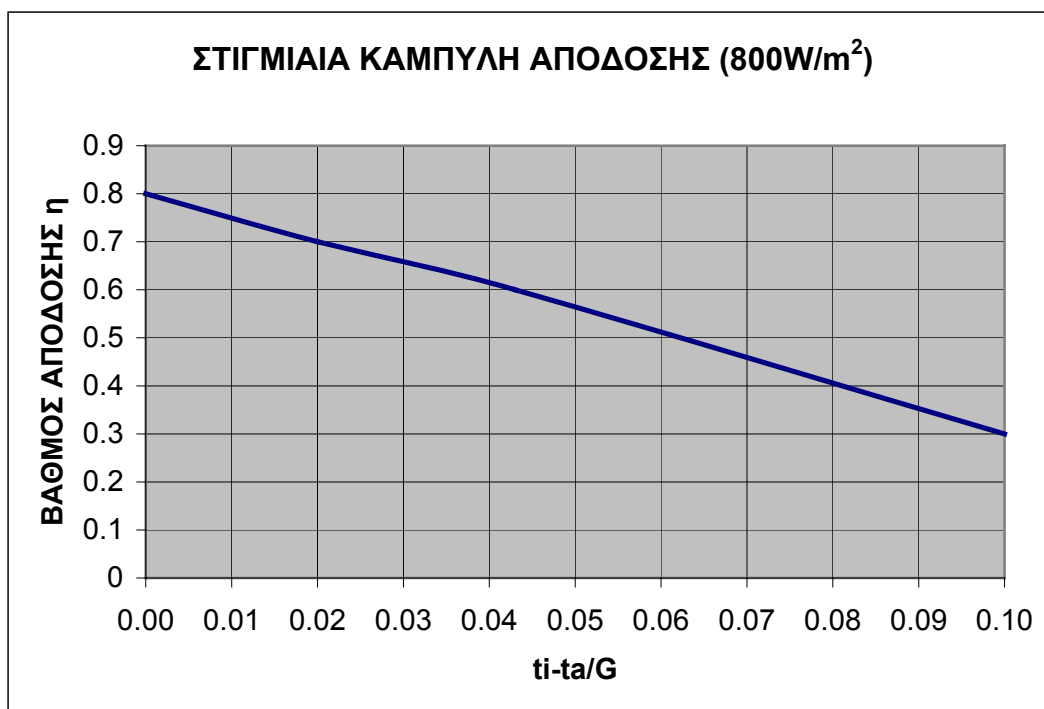
Επιλέγεται ο επιλεκτικός ηλιακός συλλέκτης από εννιαίο φύλλο χαλκού της εταιρίας «Helional Solar Systems», ο οποίος έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

Συλλέκτης Βάρος:42,5kg Διαστάσεις:2000*1000*100mm Εμβαδόν:1,98m ² Εμβαδόν παραθύρου:1,78m ² Εμβαδόν απορροφητή:1,81m ² Αριθμός κυκλωμάτων:1 Υλικό καλύμματος: Mistlite tempered Glass Διαπερατότητα καλύμματος:95% Πάχος καλύμματος:4mm Διαστάσεις καλύμματος:1960*960mm Αριθμός σωληνών:12 Διάμετρος σωληνών: Κύριες σωλήνες : $\varnothing 22$ Κάθετες: $\varnothing 10$ Απόσταση μεταξύ σωληνών:93mm Υγρό μεταφοράς θερμότητας:Μίγμα νερού με μονοαιθυλενογλυκόλη Απορροφητής	Μόνωση Θερμική αγωγιμότητα:0,03kcal/mh ^o C Υλικό:Πετροβάμβακας Πάχος πλευρικής μόνωσης:30mm Πάχος μόνωσης πλάτης:40mm Πλαίσιο Υλικό:Αλουμίνιο Διαστάσεις:1992*996*98mm Διαστάσεις παραθύρου:1919*925mm Στεγανοποίηση:Διπλό EPDM
Υλικό:Χαλκός με επίστρωση οξειδίων τιτανίου Επιφάνεια:Επιλεκτική $\varepsilon_p = 0.1$ Πάχος:0,2mm Εμβαδόν:1,81m ² Εκπομπή:5% Απορρόφηση:95% Σύνδεση μεταξύ των σωληνών:Υψίσυχη μοριακή συγκόλληση Ultrasonic Welding	Περιορισμοί Μέγιστη θερμοκρασία λειτουργίας:150 ^o C Μέγιστη πίεση λειτουργίας:8atm Μέγιστη και ελάχιστη γωνία κλίσης: Μέγιστη:90 ^o Ελάχιστη:0 ^o

Το υγρό μεταφοράς θερμότητας στην περίπτωση μας θα είναι το αλμυρό νερό.

Δίνεται η στιγμιαία καμπύλη της απόδοσης του συλλέκτη:

Σχήμα 9.2 Στιγμιαία καμπύλη απόδοσης συλλέκτη.

Σε σταθερές συνθήκες, η ωφέλιμη ισχύς η οποία αποδίδεται από έναν flat plate ηλιακό συλλέκτη ισούται με τη διαφορά της θερμότητας που απορροφάται από το υγρό μείον τις άμεσες και έμμεσες απώλειες από την επιφάνεια προς το περιβάλλον. Η ωφέλιμη ενέργεια που αποδίδεται από τον συλλέκτη, δίνεται από την παρακάτω σχέση:

$$Q_u = A_c q_u = A_c [G_T \tau \alpha - U_L (T_p - T_a)] = mc_p [T_o - T_i] \quad (9.1)$$

Αν αντικαταστήσουμε την μέση θερμοκρασία της πλάκας απορρόφησης T_p , με την θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη, T_i , η παραπάνω σχέση μπορεί να λάβει την μορφή:

$$Q_u = A_c q_u = A_c F_R [G_T (\tau \alpha) - U_L (T_i - T_a)] \quad (9.2.)$$

όπου:

Q_u	= ωφέλιμη ενέργεια που παρέχεται από τον συλλέκτη [W]
A_c	= συνολική επιφάνεια του συλλέκτη [m ²]
G_T	= ολική στιγμιαία τιμή της ακτινοβολίας [W/m ²]
$\tau \alpha$	= γινόμενο διαπερατότητας-απορροφητικότητας
U_L	= συντελεστής συνολικών θερμικών απωλειών [W/m ² °C]
T_p	= μέση θερμοκρασία της επιφάνειας απορρόφησης [°C]
T_a	= θερμοκρασία περιβάλλοντος [°C]

T_o = θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον συλλέκτη [°C]
 T_i = θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη [°C]
 $\dot{m}$ = ροή μάζας [kg/s]
 c_p = ειδική θερμοχωρητικότητα σε σταθερή πίεση [J/kgK]
 F_R = παράγων θερμικής απολαβής του συλλέκτη

Προκειμένου να προσδιορίσουμε την ωφέλιμη ενέργεια που παρέχει ο συλλέκτης, πρέπει πρωτίστως να προσδιορίσουμε το μέγεθος G_T , δηλαδή την ολική στιγμιαία τιμή της ακτινοβολίας που προσπίπτει στον συλλέκτη.

Από το βιβλίο «ΘΕΡΜΙΚΑ ΗΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ», Κ. Αντωνόπουλου, Αθήνα 2004 και τη σχέση:

$$I_t = I_b R_b + I_d \left(\frac{1 + \cos \beta}{2} \right) + (I_b + I_d) \rho \left(\frac{1 - \cos \beta}{2} \right) \quad (9.3)$$

η οποία δίνει την ωριαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου I_t , όπου:

I_t = ωριαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [J/m²]
 β = η γωνία κλίσης του κεκλιμένου επιπέδου ως προς το οριζόντιο (degrees)
 ρ = ανακλαστικότητα του εδάφους (0.2 για συνηθισμένο ως 0.7 για χιονισμένο)
 $R_b = \frac{I_{bT}}{I_b}$ = λόγος άμεσης ακτινοβολίας, όπου: I_{bT} = ωριαία άμεση ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [J/m²]
 και I_b = ωριαία άμεση ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [J/m²]
 I_d = ωριαία διάχυτη ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [J/m²]

και τις σχέσεις:

$$G_b = \frac{I_b}{3600} \quad \text{και} \quad G_d = \frac{I_d}{3600} \quad (9.4),$$

όπου:

G_b = στιγμιαία άμεση ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [W/m²]
 G_d = στιγμιαία διάχυτη ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου [W/m²]

Προκύπτει η σχέση:

$$G_T = G_b R_b + G_d \left(\frac{1 + \cos \beta}{2} \right) + (G_b + G_d) \rho \left(\frac{1 - \cos \beta}{2} \right) \quad (9.5)$$

Στην προκειμένη περίπτωση για τη νήσο Νάξο, το γεωγραφικό πλάτος είναι $\varphi = 37.06^\circ$. Για περιοχές με Βόρεια Γεωγραφικά Πλάτη, όπως η Ελλάδα, πρατηρείται ετήσια μεγιστοποίηση της ηλιακής

ακτινοβολίας για γωνία κλίσης του συλλέκτη ίση προς το γεωγραφικό πλάτος της περιοχής. Δηλαδή για:

$$\beta = \phi = 37.06^\circ \quad (9.6)$$

Από το βιβλίο «ΘΕΡΜΙΚΑ ΗΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ», Κ. Αντωνόπουλου, Αθήνα 2004 και τις σχέσεις:

$$G_b = M_t + A_t \sin\left(\frac{360}{365} D - P_t\right) \quad (9.8)$$

$$G_d = m_t + a_t \sin\left(\frac{360}{365} D - p_t\right) \quad (9.9)$$

όπου οι συντελεστές $M_t, A_t, P_t, m_t, a_t, p_t$ δίνονται για κάθε ώρα t στον πίνακα Α.15.1 του βιβλίου που θα ονομαστεί Πίνακας – 3 στην παρούσα εργασία και δίνεται παρακάτω.

Σημείωση: Αν και ο πίνακας αυτός αντιπροσωπεύει κυρίως την περιοχή των Αθηνών, στην προκειμένη εργασία θα χρησιμοποιηθεί, χωρίς να υπάρχει φόβος μεγάλου σφάλματος στους υπολογισμούς, αφού η Νάξος με την Αθήνα βρίσκονται σχεδόν στο ίδιο γεωγραφικό πλάτος.

Πίνακας 9- 3: Τιμές των συντελεστών των εξισώσεων (9.8) και (9.9).

Time t [hrs]	M_t [kW/m ²]	A_t [kW/m ²]	P_t [°]	m_t [kW/m ²]	a_t [kW/m ²]	p_t [°]
08.00	0.057	0.068	87.31	0.134	0.127	82.45
09.00	0.119	0.104	87.94	0.208	0.1333	83.94
10.00	0.191	0.129	88.31	0.261	0.129	85.60
11.00	0.258	0.153	89.35	0.283	0.117	86.05
12.00	0.319	-0.181	-88.88	0.271	0.095	82.71
13.00	0.342	-0.194	-89.18	0.243	0.081	81.95
14.00	0.325	0.183	87.21	0.210	0.083	87.23
15.00	0.269	0.166	86.22	0.176	0.087	89.53
16.00	0.183	0.147	82.10	0.141	-0.085	-88.19
17.00	0.078	0.131	79.85	0.104	-0.079	-88.97

Με χρήση των παραπάνω συντελεστών, των σχέσεων (9.8) και (9.9) και του EXCEL, σχηματίζονται οι παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 9– 4 : Στιγμιαία άμεση ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου για κάθε ώρα.

Time t [hrs]	M_t [kW/m ²]	A_t [kW/m ²]	P_t [°]	G_b [kW/m ²]
08.00	0.057	0.068	87.31	0.120
09.00	0.119	0.104	87.94	0.216
10.00	0.191	0.129	88.31	0.312
11.00	0.258	0.153	89.35	0.402
12.00	0.319	-0.181	-88.88	0.491
13.00	0.342	-0.194	-89.18	0.526
14.00	0.325	0.183	87.21	0.495
15.00	0.269	0.166	86.22	0.422
16.00	0.183	0.147	82.10	0.314
17.00	0.078	0.131	79.85	0.192

Οι μετρήσεις γίνονται για την 21^η Ιουλίου, δηλαδή για: $D=181+21=202^{\eta}$ ημέρα.

Πίνακας 9– 5 : Στιγμιαία διάχυτη ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου για κάθε ώρα.

Time t [hrs]	m_t [kW/m ²]	a_t [kW/m ²]	p_t [°]	G_d [kW/m ²]
08.00	0.134	0.127	82.45	0.247
09.00	0.208	0.1333	83.94	0.329
10.00	0.261	0.129	85.60	0.379
11.00	0.283	0.117	86.05	0.391
12.00	0.271	0.095	82.71	0.356
13.00	0.243	0.081	81.95	0.315
14.00	0.210	0.083	87.23	0.287
15.00	0.176	0.087	89.53	0.258
16.00	0.141	-0.085	-88.19	0.222
17.00	0.104	-0.079	-88.97	0.179

Για να υπολογίσουμε την στιγμιαία ολική ακτινοβολία της ημέρας για κάθε ώρα της ημέρας, πρέπει πρώτα να υπολογίσουμε τον λόγο άμεσης ακτινοβολίας R_b . Αυτός υπολογίζεται από την σχέση:

$$R_b = \frac{\cos \theta}{\cos \theta_z} \quad (9.10), \text{ όπου}$$

για κεκλιμένες επιφάνειες που βρίσκονται στο βόρειο ημισφαίριο και είναι στραμμένες προς τον Νότο ($\gamma=0^\circ$), ισχύει:

$$\cos \theta = \sin \delta \sin(\phi - \beta) + \cos \delta \cos(\phi - \beta) \cos \omega \quad (9.11)$$

όπου:

$$\delta = 23.45 \sin\left(\frac{360(284 + n)}{365}\right) \quad (9.12)$$

ενώ το η δίνεται από τον πίνακα Α.1.1 του βιβλίου «ΘΕΡΜΙΚΑ ΗΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ», Κ. Αντωνόπουλου, Αθήνα 2004, ο οποίος από εδώ και στο εξής θα ονομάζεται Πίνακας – 6 και παρατίθεται στην συνέχεια:

Πίνακας 9– 6 : Αύξων αριθμός ημέρας του έτους, η.Μέση ημέρα κάθε μήνα και αντίστοιχη τιμή της ηλιακής απόκλισης δ.

Month	N for i th day of the month	For the average Day of the month		
		Date	n, Day of Year	Δ, Declination
January	i	17	17	-20.9
February	31+i	16	47	-13.0
March	59+i	16	75	-2.4
April	90+i	15	105	9.4
May	120+i	15	135	18.8
June	151+i	11	162	23.1
July	181+i	17	198	21.2
August	212+i	16	228	13.5
September	243+i	15	258	2.2
October	273+i	15	288	-9.6
November	304+i	14	318	-18.9
December	334+i	10	344	-23.0

Άρα, αφού μελετάμε για την 21^η Ιουλίου: n=181+21=202^η ημέρα του μήνα. Τότε από τη σχέση (7.12) προκύπτει:

$$\delta = 23.45 \sin\left(\frac{360(284 + 202)}{365}\right) = 20.44$$

Εν τω μεταξύ λαμβάνεται φ=β=37.06° για μέγιστη ετήσια ενέργεια, ενώ η γωνία ω δίνεται από την σχέση:

$$\omega = 0.25 * (\text{min από το ηλιακό μεσημέρι}) \quad (9.13)$$

Λαμβάνεται ω>0 για μ.μ. και ω<0 για π.μ.

Έτσι για κάθε ώρα της ημέρας, προκύπτει ο Πίνακας- 7 που ακολουθεί:

Πίνακας 9– 7 : Ωριαία γωνία ω για κάθε ώρα

Ωρα	ω
08.00	-60
09.00	-45
10.00	-30
11.00	-15
12.00	0
13.00	15
14.00	30
15.00	45
16.00	60
17.00	75

Τότε η (9.11) δίνει:

$$\cos \theta = \sin 20.44 \sin 0 + \cos 20.44 \cos 0 \cos \omega = 0.937 \cos \omega \quad (9.12)$$

Έτσι σχηματίζεται ο Πίνακας 9– 8:

Πίνακας 9– 8: Γωνία πρόσπτωσης της άμεσου ακτινοβολίας για κάθε ώρα

Ωρα	ω	$\cos\omega$	$\cos\theta$	$\cos\theta_z$
08.00	-60	0.500	0.469	0.584
09.00	-45	0.707	0.663	0.739
10.00	-30	0.866	0.812	0.858
11.00	-15	0.966	0.905	0.933
12.00	0	1.000	0.937	0.958
13.00	15	0.966	0.905	0.933
14.00	30	0.866	0.812	0.858
15.00	45	0.707	0.663	0.739
16.00	60	0.500	0.469	0.584
17.00	75	0.259	0.243	0.404

Η γωνία ζενίθ θ_z βρίσκεται από την σχέση: $\cos \theta_z = \sin \delta \sin \phi + \cos \delta \cos \phi \cos \omega$ (9.13)

Ο λόγος R_b , της άμεσου ακτινοβολίας κεκλιμένου επιπέδου προς την άμεσο οριζοντίου επιπέδου, δίνεται από τη σχέση:

$$R_b = \frac{G_{bT}}{G_b} = \frac{\cos \theta}{\cos \theta_z} \quad (9.14)$$

όπου: G_{bT} = στιγμιαία άμεση ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [W/m^2]. Έτσι προκύπτει ο Πίνακας 9– 9, όπως φαίνεται παρακάτω:

Πίνακας 9 – 9 : Λόγος R_b συναρτήσει των γωνιών θ, θ_z

Ωρα	$\cos\theta$	$\cos\theta_z$	R_b
08.00	0.469	0.584	0.803
09.00	0.663	0.739	0.897
10.00	0.812	0.858	0.946
11.00	0.905	0.933	0.970
12.00	0.937	0.958	0.978
13.00	0.905	0.933	0.970
14.00	0.812	0.858	0.946
15.00	0.663	0.739	0.897
16.00	0.469	0.584	0.803
17.00	0.243	0.404	0.601

Για συνηθισμένο έδαφος έχουμε $\rho=0.2$. Τότε η σχέση (9.5) :

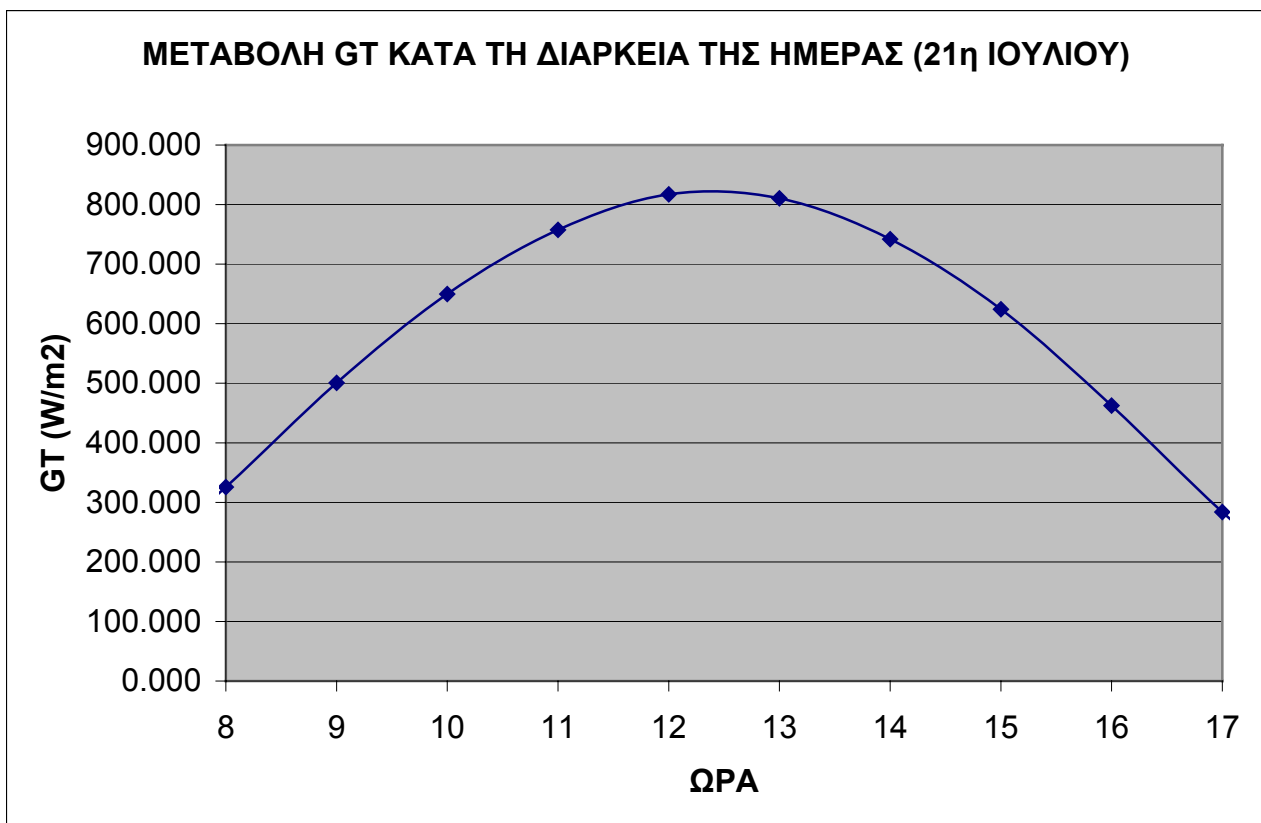

$$G_T = G_b R_b + G_d \left(\frac{1 + \cos \beta}{2} \right) + (G_b + G_d) \rho \left(\frac{1 - \cos \beta}{2} \right) \quad (9.5)$$

σε συνδυασμό με τα αποτελέσματα των Πινάκων 4,5,9 δίνει τον τελικό Πίνακα 9–10, όπου υπολογίζεται η στιγμιαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου G_T .

Πίνακας 9– 10 : Στιγμιαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου G_T .

Ωρα	G_b [kW/m ²]	G_d [kW/m ²]	R_b	G_T [kW/m ²]
08.00	0.120	0.247	0.803	0.326
09.00	0.216	0.329	0.897	0.501
10.00	0.312	0.379	0.946	0.650
11.00	0.402	0.391	0.970	0.757
12.00	0.491	0.356	0.978	0.817
13.00	0.526	0.315	0.970	0.810
14.00	0.495	0.287	0.946	0.742
15.00	0.422	0.258	0.897	0.624
16.00	0.314	0.222	0.803	0.463
17.00	0.192	0.179	0.601	0.284

Διάγραμμα 9.1: Μεταβολή της στιγμιαίας ολικής ακτινοβολίας G_T

Τώρα πλέον είναι δυνατόν να υπολογίσουμε την ωφέλιμη ισχύ του συλλέκτη, η οποία δίνεται από την σχέση:

$$Q_u = A_c q_u = A_c F_R [G_T(\tau\alpha) - U_L(T_i - T_a)] \quad (9.15)$$

$$q_u = F_R [G_T(\tau\alpha) - U_L(T_i - T_a)]$$

όπου:

G_T : Η στιγμιαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου [kW/m^2], όπως προκύπτει από τον Πίνακα-10
 A_c : Η επιφάνεια του συλλέκτη, η οποία δίνεται 1.98m^2
 $F_R U_L = 3.3 [\text{W/m}^2\text{K}]$ και $F_R(\tau\alpha) = 0.72$ χαρακτηριστικά του συλλέκτη
 T_a : η θερμοκρασία περιβάλλοντος, η οποία για την 21^η Ιουλίου και για κάθε ώρα προκύπτει από τους υπολογισμούς της παραγράφου 7.1 και παρατίθενται στον Πίνακα -11 που ακολουθεί.
 T_i : είναι η θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη, η οποία λαμβάνεται κάπου διπλάσια από την μέση θερμοκρασία περιβάλλοντος $\bar{T}_a$

Πίνακας 9– 11: Θερμοκρασία περιβάλλοντος για την 21^η Ιουλίου και για κάθε ώρα

ΩΡΑ	T_a
08.00	21.934
09.00	22.639
10.00	23.452
11.00	24.373
12.00	25.241
13.00	25.891
14.00	26.325
15.00	26.488
16.00	26.325
17.00	25.945

Απ' όπου προκύπτει ότι : η μέση θερμοκρασία περιβάλλοντος γι' αυτές τις ώρες είναι:

$$\bar{T}_a = 24.61^\circ\text{C}.$$

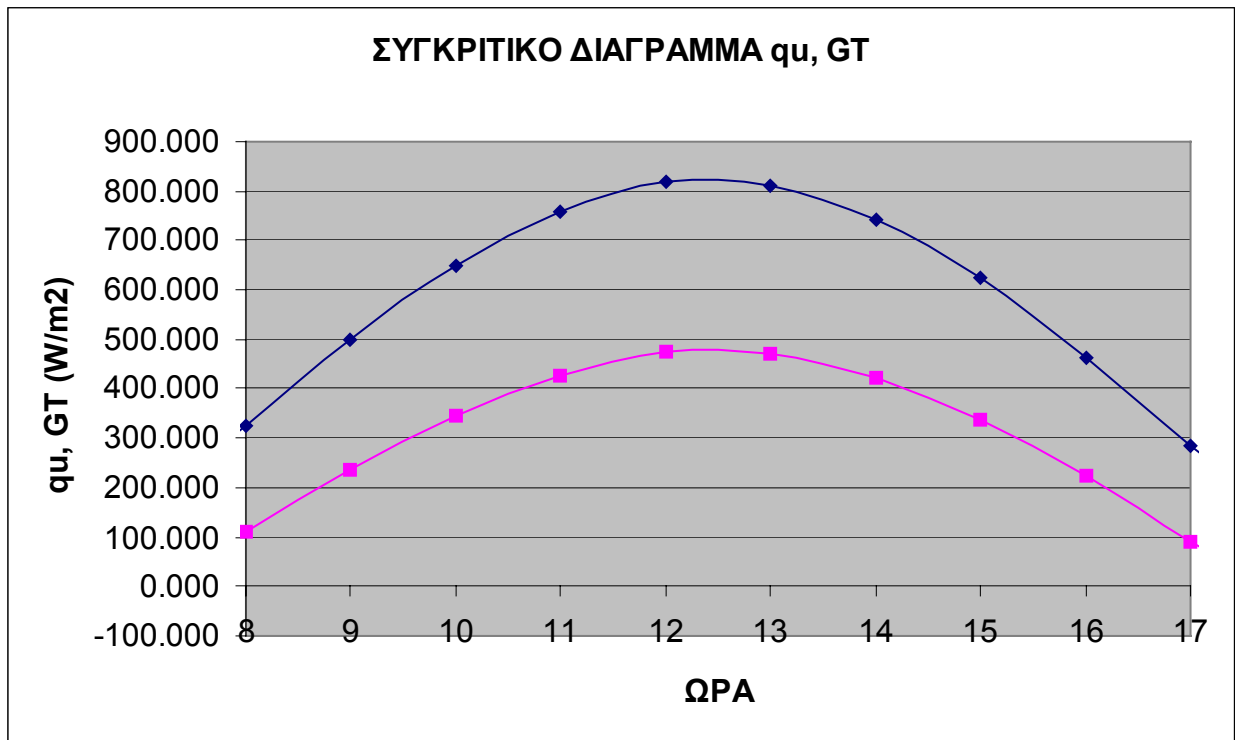
Άρα δέχομαι $T_i = 60^\circ\text{C}$, όπου T_i θεωρώ τη θερμοκρασία του νερού στο συλλέκτη.

Εφαρμόζοντας την σχέση (9.15), προκύπτει ο **Πίνακας 9- 12**, που ακολουθεί:

Πίνακας 9– 12 : Ωφέλιμη ισχύς συναρτήσει της ώρας για την 21^η Ιουλίου

ΩΡΑ	G_T [kW/m ²]	Q_u [w/m ²]	q_u [w/m ²]
08.00	0.326	215.775	108.977
09.00	0.501	469.442	237.092
10.00	0.650	687.595	347.270
11.00	0.757	847.059	427.808
12.00	0.817	938.101	473.788
13.00	0.810	932.428	470.923
14.00	0.742	837.876	423.170
15.00	0.624	670.909	338.843
16.00	0.463	439.375	221.906
17.00	0.284	182.080	91.960

Έτσι προκύπτει το παρακάτω Διάγραμμα 9-2 της ωφέλιμης ισχύος, όπου με μπλε χρώμα απεικονίζεται η μεταβολή της G_T και με ροζ χρώμα η μεταβολή της q_u .

Διάγραμμα 9.2: Μεταβολή της στιγμιαίας ολικής ακτινοβολίας G_T και της ωφέλιμης ισχύος Q_u για την 21^η Ιουλίου.

Βασικό ρόλο στην εγκατάσταση έχει ο εναλλάκτης θερμότητας διπλού σωλήνα. Αυτό γιατί το αλμυρό νερό προτού εισέλθει στον θάλαμο ατμοποίησης κυκλοφορώντας στον εσωτερικό σωλήνα του εναλλάκτη, προθερμαίνεται από την αποβαλλόμενη άλμη που κυκλοφορεί στον εξωτερικό σωλήνα. Άρα η θερμοκρασία εισόδου του αλμυρού νερού στον θάλαμο ατμοποίησης, θα δίνεται από την σχέση:

$$T_i = \frac{\dot{Q}_h}{\rho_o \dot{V}_i C_{po}} + T_o \quad (9.16)$$

όπου:

T_i : η θερμοκρασία εισόδου στον ατμοποιητή

$\dot{Q}_h$: ο ρυθμός μεταφοράς θερμότητας

$$\dot{Q}_h = \varepsilon \dot{Q}_{\max} \quad (9.17)$$

και

$$\dot{Q}_{\max} = C_{\min} (T_s - T_o) \quad (9.18)$$

όπου:

$\dot{Q}_{\max}$: ο μέγιστος δυνατός ρυθμός μεταφοράς θερμότητας

και:

$$\varepsilon = \frac{1 - \exp[-NTU(1 - C_r)]}{1 - C_r \exp[-NTU(1 - C_r)]} \quad (9.19)$$

χαρακτηριστικό μέγεθος του εναλλάκτη.

ρ_o, C_{po}, T_o : μεγέθη του αλμυρού νερού στην δεξαμενή τροφοδοσίας

V_i : ροή όγκου [m^3/s]

Με βάση στοιχεία της βιβλιογραφίας για μια εγκατάσταση παρόμοια με την εξεταζόμενη, η κατάσταση αναφοράς στον ατμοποιητή θα είναι:

Περιεκτικότητα άλατος: 3-5%

Πυκνότητα $1025 kg/m^3$

Αν ο ηλιακός συλλέκτης λειτουργεί ως θερμοσίφωνα, η ροή μάζας μπορεί να υπολογισθεί ως:

$$\dot{m}_c = \left[A_c Z \frac{\pi N_c D_c^4 g \beta_f \rho_f f}{128 L_1 \gamma_{p,cf} (1 + r_p)} \left(\frac{L_c}{2} \sin \beta + H_c \right) \right]^{0.5} \quad (9.20)$$

όπου:

A_c = συνολική επιφάνεια του συλλέκτη [1.98m^2]

Z = ανύψωση σε m (12m)

N_c = αριθμός παράλληλων μετώπων στον συλλέκτη (1)

D_c = διάμετρος του σωλήνα μετώπου του συλλέκτη (0.022m)

g = επιτάχυνση της βαρύτητας (9.81m/s^2)

β_f = ογκομετρικός συντελεστής θερμικής επέκτασης ($250 \cdot 10^{-6} 1/\text{K}$)

ρ_F = πυκνότητα (1021kg/m^3)

L_1 = μήκος του καναλιού του ρευστού στον συλλέκτη (1m)

γ = κινηματική συνεκτικότητα ($0.9 \cdot 10^{-6} \text{m}^2/\text{s}$)

$C_{p,ef}$ = ειδική θερμότητα (J/Kkg)

r_p = λόγος της πτώσης πίεσης στους συνδετικούς σωλήνες και στον ενελλάκτη προς αυτή του συλλέκτη (≈ 1)

L_c = μήκος συλλέκτη (2.00m)

H_c = κατακόρυφη απόσταση του πυθμένα του ατμοποιητή από την κορυφή του συλλέκτη (2m)

Το μέγεθος f είναι συντελεστής που δίδεται από την σχέση:

$$f = (1 - 0.04h_w + 0.0005h_w^2)(1 + 0.091N_g) \quad (9.21)$$

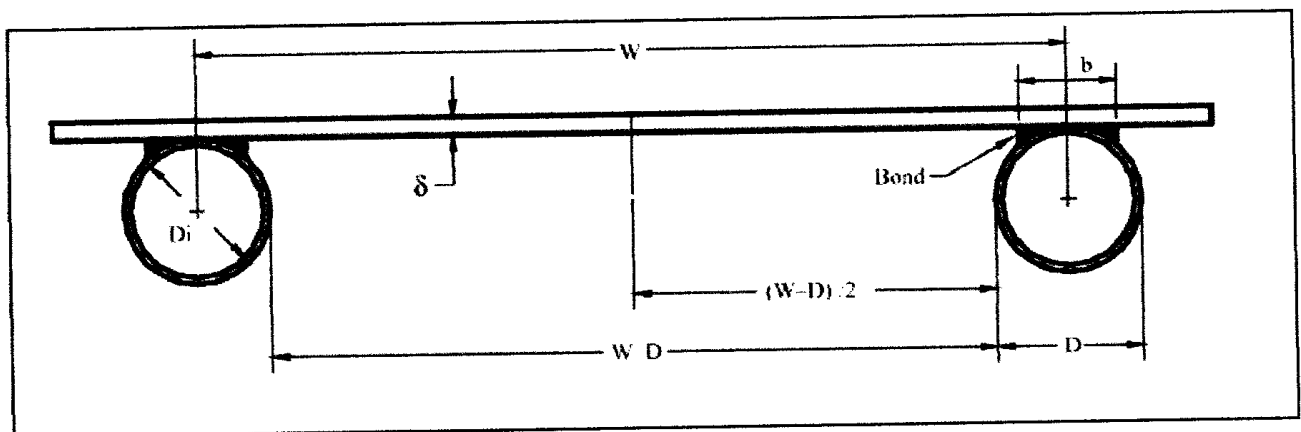
όπου:

$$h_w = 5.7 + 3.8W \quad (9.22)$$

και:

N_g = ο αριθμός των γυάλινων περιβλημάτων του συλλέκτη.

W = η απόσταση που φαίνεται στο παρακάτω σχήμα:

Σχήμα 9.2 Πλάκα απορρόφησης με σωλήνες σε τομή.

Για $W = 0.093\text{m}$ προκύπτει: $h_w = 5.7 + 3.8W = 6.05$ και:

$$f = (1 - 0.04h_w + 0.0005h_w^2)(1 + 0.091N_g) = 0.847.$$

Με τα παραπάνω δεδομένα, η παροχή υπολογίζεται ως:

$$\dot{m}_c = [A_c Z \frac{\pi N_c D_c^4 g \beta_f \rho_f f}{128 L_1 \gamma_{p,cf} (1 + r_p)} (\frac{L_c}{2} \sin \beta + H_c)]^{0.5} = 36.855 (\text{kg/h})$$

Για αυτή την τιμή της παροχής μπορούμε να προσδιορίσουμε την θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον συλλέκτη, που συμπίπτει με την θερμοκρασία εξόδου από τον ατμοποιητή.

Σύμφωνα με την σχέση (9.1): $Q_u = m_c c_p [T_o - T_i] \Rightarrow T_o = T_i + \frac{\dot{Q}_u}{\dot{m}_c c_p}$, όπου:

$$c_p = 4.19 \cdot 10^3 [J / \text{kg}^\circ C]$$

$$T_i = 60^\circ C$$

$$\dot{m}_c = \frac{36.855}{3600} = 0.0102 [kg / s]$$

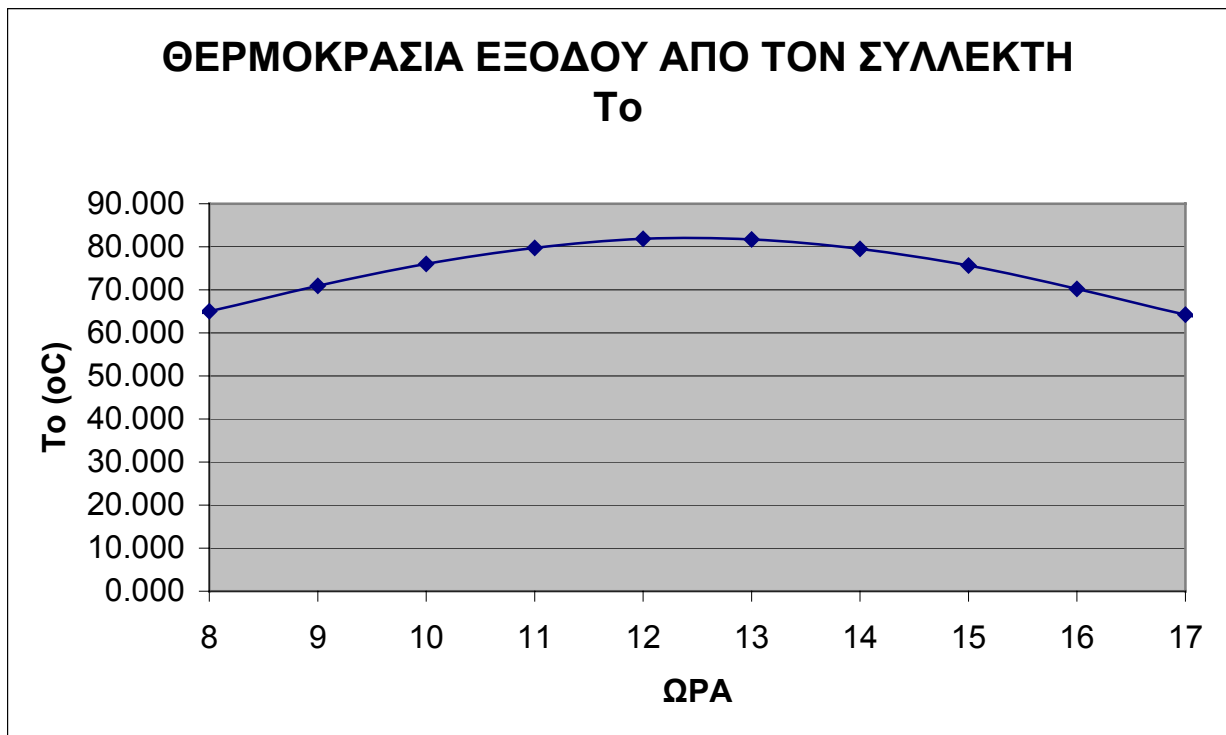
Με αντικατάσταση των παραπάνω τιμών και για κάθε Q_u όπως προκύπτει από τον Πίνακα 9– 12 για κάθε ώρα, προκύπτει η θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον συλλέκτη, όπως φαίνεται στον Πίνακα 9-13 που ακολουθεί:

Πίνακας 9– 13 : Θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον ατμοποιητή, συλλέκτη.

ΩΡΑ	Q_u [W/m ²]	T_o [°C]
08.00	215.775	65.028
09.00	469.442	70.938
10.00	687.595	76.021
11.00	847.059	79.736
12.00	938.101	81.858
13.00	932.428	81.726
14.00	837.876	79.523
15.00	670.909	75.632
16.00	439.375	70.237
17.00	182.080	64.242

Έτσι προκύπτει το Διάγραμμα 3 όπως φαίνεται στην συνέχεια.

Διάγραμμα 9.3: Θερμοκρασία νερού στην έξοδο του ηλιακού συλλέκτη (21^η Ιουλίου)

Γνωρίζοντας για κάθε ώρα, την θερμοκρασία εξόδου του συλλέκτη T_o , την θερμοκρασία εισόδου στον συλλέκτη η οποία είναι σταθερή και ίση προς 50°C και την στιγμιαία καμπύλη απόδοσης του συλλέκτη η οποία παρέχεται από τον κατασκευαστή, μπορούμε να προσδιορίσουμε τον στιγμιαίο βαθμό απόδοσης του συλλέκτη.

Αρκεί να υπολογίσουμε τη διαφορά θερμοκρασιών εισόδου και περιβάλλοντος στον συλλέκτη και να διαιρέσουμε με την στιγμιαία ηλιακή ακτινοβολία. Δηλαδή να σχηματίσουμε τον λόγο:

$$\frac{t_i - t_a}{G_T} \quad (9.23)$$

Στην συνέχεια πηγαίνουμε στην **καμπύλη απόδοσης του κατασκευαστή** και προσδιορίζουμε τον στιγμιαίο βαθμό απόδοσης. Η καμπύλη απόδοσης που διατίθεται για τον συλλέκτη που επιλέξαμε, αναφέρεται σε προσπίπτουσα ακτινοβολία 800W/m^2 , η οποία όπως φαίνεται και από τα διαγράμματα επιτυγχάνεται κοντά στο ηλιακό μεσημέρι. Χωρίς μεγάλο σφάλμα μπορούμε να υπολογίσουμε τον βαθμό απόδοσης του συλλέκτη για αυτές τις ώρες και αυτό το αποτέλεσμα να το γενικεύσουμε.

Εναλλακτικά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τη σχέση :

$$\eta = 0.72 - 3.3 \frac{\Delta T}{G_T} \quad (9.24),$$

όπου $\Delta T = t_i - t_a$, που προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του συλλέκτη:

$$F_R U_L = 3.3 [\text{W/m}^2\text{K}] \text{ και } F_R (\tau\alpha) = 0.72$$

ή τη σχέση

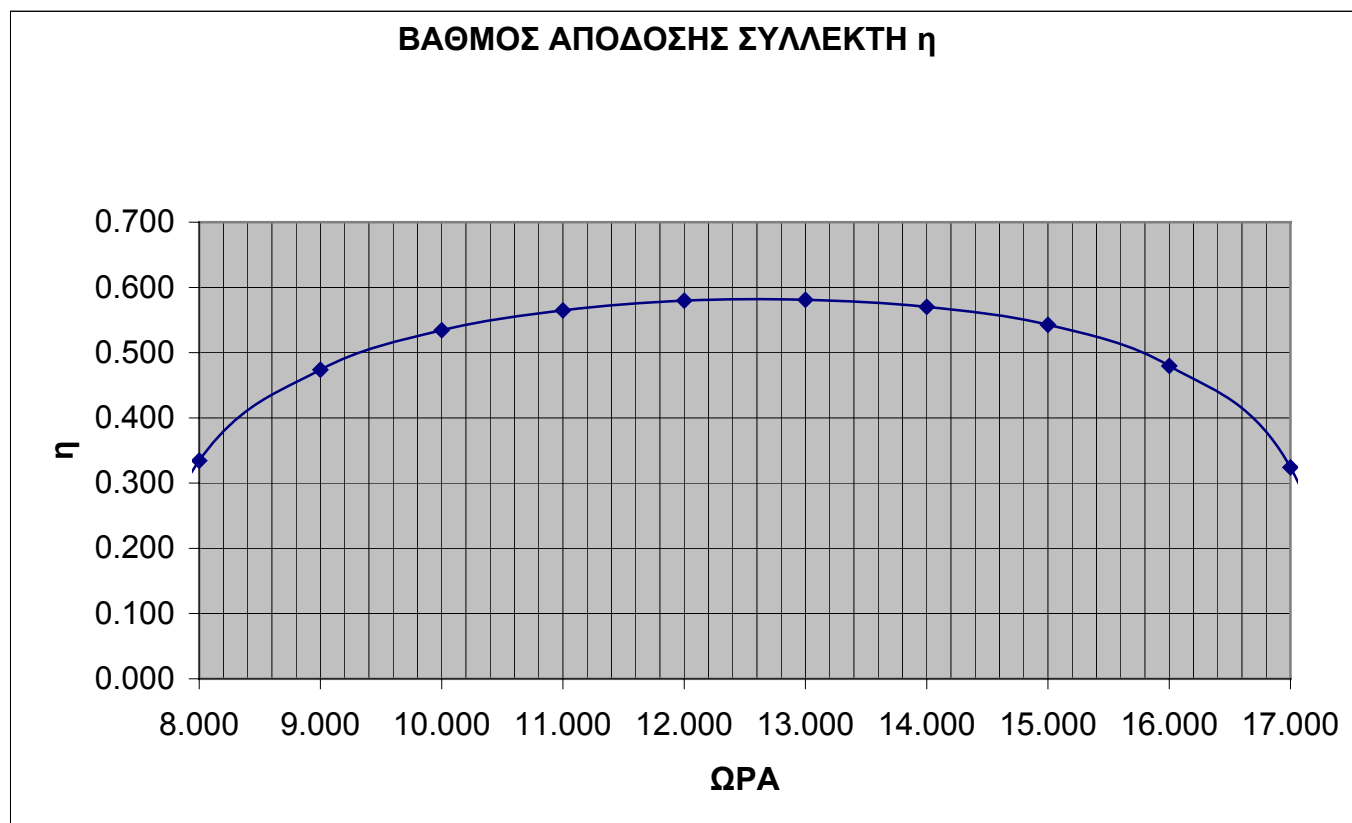
$$\eta = \frac{q_u}{G_T} \quad (9.25)$$

Και με τους τρεις παραπάνω τρόπους βρίσκουμε το ίδιο αποτέλεσμα για τον βαθμό απόδοσης του συλλέκτη. Οι δύο τελευταίες βέβαια έχουν μεγαλύτερη ακρίβεια. Για το λόγο αυτό υπολογίζω τον βαθμό απόδοσης του συλλέκτη με την (9.25) και τα αποτελέσματα που παίρνω είναι:

Πίνακας 9 – 14 : Βαθμός απόδοσης του συλλέκτη.

ΩΡΑ	G_T [W/m ²]	T_o [°C]	q_u [W/m ²]	η
08.00	325.826	65.028	108.977	0.334
09.00	500.532	70.938	237.092	0.474
10.00	649.831	76.021	347.270	0.534
11.00	757.468	79.736	427.808	0.565
12.00	817.351	81.858	473.788	0.580
13.00	810.393	81.726	470.923	0.581
14.00	742.079	79.523	423.170	0.570
15.00	624.212	75.632	338.843	0.543
16.00	462.547	70.237	221.906	0.480
17.00	283.807	64.242	91.960	0.324

Του οποίου η διακύμανση απεικονίζεται στο Διάγραμμα 9.4 που ακολουθεί.

Διάγραμμα 9.4 : Βαθμός απόδοσης συλλέκτη η .

Τέλος, ένα βασικό μέγεθος που πρέπει να υπολογιστεί, είναι το πόσιμο νερό που παράγεται μέσω της διαδικασίας της αφαλάτωσης.

Ο τυπικός βαθμός απόδοσης ενός τέτοιου συστήματος αφαλάτωσης, το οποίο λειτουργεί με τη βοήθεια ηλιακών συλλεκτών, ενώ κάνει ανάκτηση θερμότητας από την καυτή άλμη και συνθήκες κενού επικρατούν στον θάλαμο εξάτμισης του είναι περίπου 80%.

Έτσι χρησιμοποιώντας την σχέση: $\eta_t = \frac{\dot{m}_f h_{fg}}{\dot{Q}_u}$ (9.26) υπολογίζεται η στιγμιαία παραγωγή

πόσιμου νερού για τις ώρες ηλιοφάνειας. Ισοδύναμα η παραπάνω σχέση, γράφεται:

$$\eta = \frac{\dot{m} h_{fg}}{\dot{m}_c C_p (T_{co} - T_{ci})} = \frac{\dot{m} (3146 \cdot 10^3 - 2360 T_s)}{\dot{m}_c C_p (T_{co} - T_{ci})} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \dot{m} = \frac{\eta \cdot \dot{Q}_u}{[3146 \cdot 10^3 - 2360 (T_s + 273)]} \quad (9.27)$$

Όπου T_{as} , η θερμοκρασία εισόδου του αλμυρού νερού στην δεξαμενή, η οποία λαμβάνεται λίγο μικρότερη της ατμοσφαιρικής, δεδομένου ότι η τροφοδοσία προθερμαίνεται στον εναλλάκτη διπλού σωλήνα.

Αντικαθιστώ, όπου:

$$\eta = 0.80$$

$$T_s = 23.5^\circ C$$

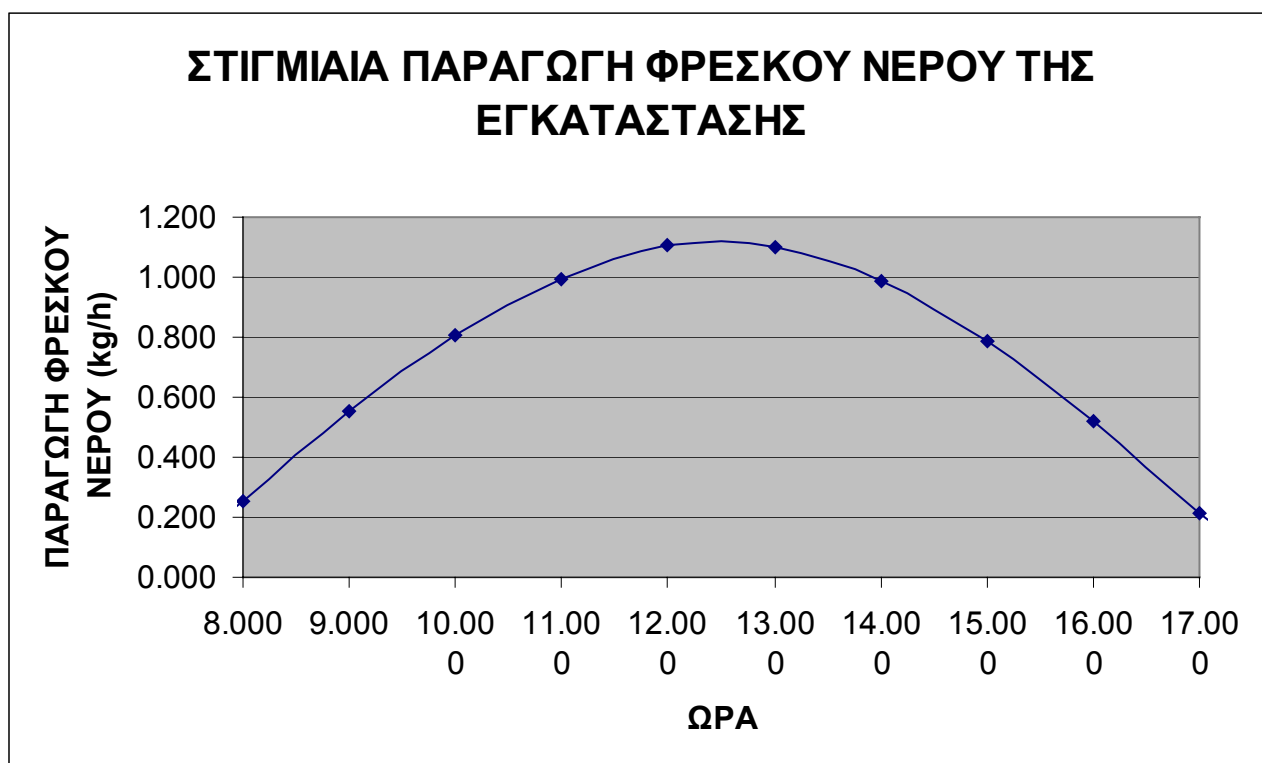
$$\dot{m}_c = 36.855 (kg / h)$$

και έτσι δημιουργείται ο Πίνακας 9 - 16:

Πίνακας 9– 16 : Στιγμιαία παραγωγή της εγκατάστασης

Ωρα	Qu [W]	m [kg/h]
8	215.775	0.254
9	469.442	0.552
10	687.595	0.809
11	847.059	0.996
12	938.101	1.103
13	932.428	1.097
14	837.876	0.985
15	670.909	0.789
16	439.375	0.517
17	182.080	0.214

Τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα απεικονίζονται γραφικά στο Διάγραμμα 9.6 που ακολουθεί:

Διάγραμμα 9.6 : Στιγμιαία παραγωγή φρέσκου νερού της εγκατάστασης

Σε μια πραγματική εγκατάσταση βέβαια, θα υπάρχουν περισσότεροι του ενός συλλέκτες, οπότε και η αντίστοιχη παραγωγή αφαλατωμένου νερού θα είναι πολύ μεγαλύτερη. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε στην παρούσα εργασία είναι ενδεικτική και αποτελεί πρότυπο για εφαρμογές σε διαφορετικές ημέρες του έτους.

Στο Παράρτημα-2 στο τέλος της εργασίας, παρατίθενται σχετικά διαγράμματα και πίνακες για τον μήνα Φεβρουάριο, ο οποίος παρουσιάζεται να είναι και ο δυσμενέστερος στατιστικά από άποψη ηλιοφάνειας και εξωτερικών θερμοκρασιών περιβάλλοντος κατά την διάρκεια του ελληνικού χειμώνα.

Κατά αυτόν τον τρόπο μπορούμε να έχουμε μια πιο ολοκληρωμένη άποψη για την απόδοση της μονάδας αφαλάτωσης και την αντίστοιχη παραγωγή αφαλατωμένου νερού κατά την διάρκεια ενός έτους, αφού μπορούμε να έχουμε δεδομένα για τις δύο ακραίες καιρικές εποχές του χρόνου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1.1 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ 10

ΕΤΩΝ

ΠΟΛΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ	min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max
ΝΑΞΟΣ	a	10.729	14.883	17.652	20.415	25.224
	b	-7.546	-6.422	-6.31	-6.197	-6.148
	f	-57.474	-55.245	-57.26	-59.443	-60.851

H

μέση θερμοκρασία 24ώρου
εξωτερικού αέρος ΤΟ,

δίνεται από τη σχέση: $T_O = a + b \cdot \sin[360 \cdot D / 365 - f]$,

όπου D η ημέρα του έτους και a,b,f οι συντελεστές που δίνονται στον παραπάνω πίνακα.

όπου D η ημέρα του

DAY OF THE YEAR	min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max
1	4.299753311	9.5462435	12.288204	15.02681	19.805445
2	4.232737028	9.4855738	12.231818	14.97494	19.756273
3	4.167643778	9.4265019	12.177036	14.92469	19.708719
4	4.104492828	9.3690452	12.123875	14.87606	19.662799
5	4.043302873	9.3132207	12.072351	14.82906	19.618524
6	3.984092026	9.259045	12.022478	14.78372	19.575909
7	3.926877815	9.2065342	11.974272	14.74005	19.534966
8	3.871677176	9.1557037	11.927747	14.69806	19.495707
9	3.818506451	9.1065685	11.882915	14.65776	19.458143
10	3.767381378	9.0591434	11.839792	14.61917	19.422287
11	3.718317092	9.0134422	11.79839	14.58229	19.388147
12	3.671328117	8.9694785	11.75872	14.54714	19.355736
13	3.626428363	8.9272654	11.720794	14.51372	19.325061
14	3.58363112	8.8868153	11.684625	14.48205	19.296133
15	3.542949059	8.8481401	11.650221	14.45214	19.268959
16	3.50439422	8.8112515	11.617595	14.42399	19.243549
17	3.467978019	8.7761602	11.586755	14.39762	19.219908
18	3.433711234	8.7428766	11.55771	14.37302	19.198045
19	3.40160401	8.7114107	11.530469	14.35022	19.177966
20	3.37166585	8.6817716	11.505041	14.32921	19.159677
21	3.343905617	8.6539683	11.481432	14.31	19.143182
22	3.318331529	8.6280089	11.459649	14.2926	19.128488
23	3.294951156	8.6039011	11.4397	14.27702	19.115598
24	3.273771419	8.5816521	11.42159	14.26325	19.104517
25	3.254798588	8.5612684	11.405324	14.2513	19.095246
26	3.238038279	8.542756	11.390907	14.24117	19.087791
27	3.223495454	8.5261205	11.378343	14.23287	19.082151
28	3.211174418	8.5113668	11.367637	14.22641	19.07833
29	3.201078817	8.4984992	11.358791	14.22177	19.076328
30	3.193211641	8.4875216	11.351808	14.21897	19.076146
31	3.187575218	8.4784371	11.34669	14.218	19.077783
32	3.184171217	8.4712485	11.343438	14.21887	19.08124
33	3.183000645	8.465958	11.342054	14.22157	19.086516
34	3.184063849	8.462567	11.342538	14.2261	19.093608
35	3.187360515	8.4610767	11.34489	14.23247	19.102515
36	3.192889666	8.4614873	11.349108	14.24066	19.113234

37	3.200649665	8.4637989	11.355192	14.25069	19.125762	
38	3.210638216	8.4680106	11.363141	14.26254	19.140095	
39	3.222852361	8.4741214	11.372951	14.27621	19.15623	
40	3.237288486	8.4821293	11.384619	14.29169	19.17416	
41	3.253942316	8.492032	11.398143	14.30899	19.193881	
42	3.272808921	8.5038265	11.413519	14.3281	19.215387	
43	3.293882718	8.5175095	11.430741	14.34901	19.238672	
44	3.317157467	8.5330767	11.449804	14.37172	19.263729	
45	3.342626278	8.5505237	11.470704	14.39621	19.29055	
46	3.370281613	8.5698452	11.493433	14.42248	19.319128	
47	3.400115285	8.5910356	11.517986	14.45053	19.349453	
48	3.432118462	8.6140884	11.544354	14.48035	19.381518	
49	3.466281671	8.6389971	11.57253	14.51192	19.415312	
50	3.502594799	8.6657541	11.602506	14.54524	19.450825	
51	3.541047096	8.6943515	11.634273	14.5803	19.488048	
52	3.58162718	8.7247809	11.667821	14.61708	19.526968	21η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
53	3.624323037	8.7570332	11.70314	14.65558	19.567575	
54	3.66912203	8.791099	11.740221	14.69579	19.609857	
55	3.716010897	8.8269681	11.779051	14.73768	19.6538	
56	3.764975757	8.8646299	11.81962	14.78126	19.699392	
57	3.816002116	8.9040733	11.861916	14.82651	19.746619	
58	3.869074869	8.9452866	11.905925	14.87341	19.795468	
59	3.924178305	8.9882575	11.951636	14.92195	19.845924	
60	3.981296113	9.0329735	11.999033	14.97212	19.897972	
61	4.040411385	9.0794211	12.048105	15.0239	19.951597	
62	4.101506621	9.1275868	12.098835	15.07727	20.006782	
63	4.164563735	9.1774561	12.151209	15.13223	20.063512	
64	4.229564062	9.2290145	12.205211	15.18874	20.121769	
65	4.29648836	9.2822465	12.260826	15.24681	20.181537	
66	4.365316818	9.3371365	12.318037	15.30641	20.242797	
67	4.436029061	9.3936681	12.376826	15.36751	20.305532	
68	4.508604157	9.4518248	12.437177	15.43011	20.369723	
69	4.583020622	9.5115891	12.499072	15.49419	20.435351	
70	4.659256428	9.5729436	12.562492	15.55973	20.502396	
71	4.737289006	9.6358699	12.627419	15.6267	20.570839	
72	4.817095259	9.7003494	12.693833	15.69509	20.64066	
73	4.89865156	9.7663632	12.761715	15.76487	20.711837	
74	4.981933768	9.8338916	12.831045	15.83603	20.78435	
75	5.06691723	9.9029146	12.901802	15.90855	20.858177	
76	5.153576788	9.9734118	12.973964	15.9824	20.933297	
77	5.24188679	10.045362	13.047512	16.05757	21.009686	
78	5.331821094	10.118745	13.122423	16.13402	21.087324	
79	5.423353077	10.193538	13.198674	16.21174	21.166185	
80	5.516455645	10.269719	13.276244	16.29071	21.246248	21η ΜΑΡΤΙΟΥ
81	5.611101236	10.347266	13.355109	16.37089	21.327489	
82	5.707261834	10.426155	13.435246	16.45228	21.409883	
83	5.804908973	10.506364	13.516632	16.53483	21.493406	
84	5.904013747	10.587868	13.599241	16.61854	21.578033	
85	6.00454682	10.670644	13.68305	16.70337	21.66374	
86	6.106478431	10.754667	13.768034	16.7893	21.7505	
87	6.209778406	10.839912	13.854168	16.8763	21.838289	
88	6.314416167	10.926353	13.941426	16.96435	21.92708	
89	6.420360739	11.013966	14.029783	17.05342	22.016847	
90	6.527580759	11.102724	14.119211	17.14348	22.107563	

91	6.636044489	11.192602	14.209686	17.23451	22.199202	
92	6.74571982	11.283571	14.301179	17.32649	22.291737	
93	6.856574286	11.375606	14.393665	17.41938	22.385139	
94	6.968575073	11.46868	14.487115	17.51315	22.479381	
95	7.081689025	11.562764	14.581501	17.60779	22.574437	
96	7.195882659	11.657831	14.676797	17.70326	22.670276	
97	7.311122171	11.753853	14.772974	17.79952	22.766871	
98	7.427373446	11.850801	14.870002	17.89657	22.864194	
99	7.544602074	11.948646	14.967855	17.99436	22.962216	
100	7.662773351	12.047361	15.066501	18.09286	23.060906	
101	7.781852295	12.146914	15.165914	18.19205	23.160238	
102	7.901803659	12.247278	15.266062	18.2919	23.26018	
103	8.022591932	12.348422	15.366916	18.39238	23.360703	
104	8.144181359	12.450316	15.468447	18.49346	23.461778	
105	8.266535948	12.55293	15.570624	18.59511	23.563375	
106	8.389619478	12.656234	15.673418	18.69729	23.665463	
107	8.513395515	12.760197	15.776797	18.79999	23.768013	
108	8.637827417	12.864789	15.880731	18.90316	23.870993	
109	8.762878351	12.969978	15.985189	19.00678	23.974374	
110	8.888511299	13.075733	16.090141	19.11081	24.078125	
111	9.01468907	13.182023	16.195555	19.21524	24.182216	21η ΑΠΡΙΛΙΟΥ
112	9.141374314	13.288817	16.301401	19.32001	24.286614	
113	9.268529529	13.396083	16.407646	19.42512	24.39129	
114	9.396117074	13.503789	16.514259	19.53051	24.496213	
115	9.52409918	13.611903	16.62121	19.63617	24.601351	
116	9.652437963	13.720393	16.728465	19.74205	24.706673	
117	9.781095431	13.829228	16.835994	19.84814	24.812149	
118	9.910033499	13.938375	16.943764	19.95439	24.917746	
119	10.039214	14.047801	17.051745	20.06078	25.023434	
120	10.16859869	14.157474	17.159902	20.16728	25.129182	
121	10.29814927	14.267362	17.268206	20.27385	25.234957	
122	10.42782739	14.377433	17.376623	20.38046	25.34073	
123	10.55759467	14.487653	17.485121	20.48708	25.446467	
124	10.68741268	14.59799	17.593669	20.59368	25.552139	
125	10.81724301	14.708411	17.702234	20.70022	25.657714	
126	10.94704721	14.818884	17.810785	20.80669	25.76316	
127	11.07678687	14.929377	17.919288	20.91303	25.868447	
128	11.20642358	15.039855	18.027712	21.01923	25.973543	
129	11.33591896	15.150287	18.136025	21.12525	26.078417	
130	11.46523467	15.26064	18.244195	21.23106	26.183038	
131	11.59433245	15.370881	18.352189	21.33663	26.287375	
132	11.72317407	15.480977	18.459977	21.44192	26.391398	
133	11.85172139	15.590897	18.567525	21.54691	26.495075	
134	11.97993636	15.700607	18.674802	21.65157	26.598376	
135	12.10778103	15.810075	18.781776	21.75586	26.701269	
136	12.23521755	15.919269	18.888415	21.85975	26.803726	
137	12.3622082	16.028156	18.994689	21.96322	26.905715	
138	12.48871539	16.136703	19.100565	22.06622	27.007206	
139	12.61470166	16.24488	19.206013	22.16874	27.108169	
140	12.74012972	16.352654	19.311	22.27074	27.208574	
141	12.86496245	16.459992	19.415497	22.37219	27.308392	21η ΜΑΙΟΥ
142	12.98916288	16.566864	19.519471	22.47306	27.407593	
143	13.11269426	16.673237	19.622893	22.57332	27.506148	
144	13.23552002	16.77908	19.725731	22.67294	27.604027	

145	13.35760379	16.884362	19.827955	22.7719	27.701201
146	13.47890944	16.989052	19.929535	22.87015	27.797642
147	13.59940106	17.093118	20.030441	22.96768	27.893322
148	13.71904298	17.19653	20.130643	23.06446	27.988211
149	13.83779978	17.299257	20.230111	23.16045	28.082281
150	13.95563632	17.401269	20.328816	23.25562	28.175506
151	14.0725177	17.502535	20.426728	23.34996	28.267857
152	14.18840932	17.603026	20.523819	23.44343	28.359307
153	14.30327689	17.702712	20.62006	23.536	28.449829
154	14.4170864	17.801563	20.715423	23.62764	28.539396
155	14.52980415	17.89955	20.809878	23.71834	28.627981
156	14.64139679	17.996644	20.903399	23.80806	28.715559
157	14.75183127	18.092816	20.995957	23.89677	28.802104
158	14.86107492	18.188038	21.087526	23.98445	28.887589
159	14.96909537	18.282282	21.178077	24.07108	28.971989
160	15.07586067	18.37552	21.267585	24.15662	29.05528
161	15.18133921	18.467724	21.356022	24.24106	29.137437
162	15.28549976	18.558866	21.443363	24.32436	29.218436
163	15.38831149	18.648921	21.529581	24.40651	29.298252
164	15.48974397	18.73786	21.614652	24.48747	29.376862
165	15.58976716	18.825659	21.69855	24.56723	29.454243
166	15.68835146	18.91229	21.78125	24.64576	29.530371
167	15.78546769	18.997729	21.862727	24.72304	29.605225
168	15.8810871	19.081949	21.942958	24.79904	29.678781
169	15.97518138	19.164927	22.021919	24.87375	29.751019
170	16.06772268	19.246637	22.099586	24.94713	29.821917
171	16.15868361	19.327056	22.175937	25.01918	29.891454
172	16.24803723	19.406158	22.250948	25.08986	29.959609 21η IOYNI OY
173	16.3357571	19.483922	22.324598	25.15915	30.026363
174	16.42181726	19.560324	22.396865	25.22704	30.091694
175	16.50619221	19.635341	22.467727	25.29351	30.155585
176	16.588857	19.708952	22.537164	25.35853	30.218016
177	16.66978714	19.781134	22.605154	25.42209	30.278969
178	16.74895869	19.851866	22.671679	25.48417	30.338425
179	16.8263482	19.921127	22.736717	25.54475	30.396367
180	16.90193276	19.988897	22.80025	25.60381	30.452778
181	16.97569001	20.055155	22.86226	25.66133	30.507641
182	17.0475981	20.119882	22.922727	25.7173	30.560941
183	17.11763576	20.183059	22.981633	25.7717	30.61266
184	17.18578224	20.244667	23.038962	25.82451	30.662784
185	17.25201738	20.304688	23.094697	25.87573	30.711298
186	17.31632156	20.363104	23.14882	25.92532	30.758188
187	17.37867576	20.419898	23.201316	25.97329	30.80344
188	17.43906152	20.475052	23.252169	26.01961	30.84704
189	17.49746095	20.528552	23.301364	26.06427	30.888975
190	17.55385678	20.58038	23.348888	26.10726	30.929234
191	17.6082323	20.630521	23.394724	26.14856	30.967803
192	17.66057142	20.678961	23.438861	26.18817	31.004673
193	17.71085865	20.725686	23.481285	26.22607	31.039831
194	17.75907911	20.770681	23.521983	26.26224	31.073267
195	17.80521851	20.813933	23.560944	26.29669	31.104972
196	17.8492632	20.855429	23.598155	26.32939	31.134936
197	17.89120014	20.895157	23.633606	26.36035	31.163151
198	17.93101692	20.933106	23.667287	26.38954	31.189607

199	17.96870175	20.969263	23.699187	26.41697	31.214297	
200	18.00424347	21.003619	23.729296	26.44262	31.237214	
201	18.03763157	21.036164	23.757607	26.46648	31.258351	
202	18.06885615	21.066886	23.78411	26.48856	31.277702	21η ΙΟΥΛΙΟΥ
203	18.09790798	21.095778	23.808799	26.50883	31.295261	
204	18.12477846	21.122831	23.831664	26.5273	31.311022	
205	18.14945964	21.148037	23.8527	26.54397	31.324982	
206	18.1719442	21.171389	23.871901	26.55881	31.337135	
207	18.19222549	21.192878	23.889261	26.57184	31.347479	
208	18.2102975	21.2125	23.904774	26.58305	31.35601	
209	18.2261549	21.230249	23.918436	26.59243	31.362727	
210	18.23979297	21.246118	23.930243	26.59998	31.367625	
211	18.2512077	21.260104	23.940192	26.6057	31.370706	
212	18.26039569	21.272202	23.948279	26.60959	31.371966	
213	18.26735422	21.282408	23.954503	26.61165	31.371407	
214	18.27208125	21.290721	23.95886	26.61187	31.369028	
215	18.27457536	21.297136	23.961351	26.61025	31.36483	
216	18.27483582	21.301653	23.961974	26.60681	31.358814	
217	18.27286255	21.30427	23.960729	26.60153	31.350982	
218	18.26865614	21.304986	23.957617	26.59441	31.341336	
219	18.26221784	21.3038	23.952638	26.58547	31.32988	
220	18.25354953	21.300714	23.945794	26.5747	31.316616	
221	18.24265381	21.295729	23.937087	26.56211	31.301548	
222	18.22953388	21.288845	23.926519	26.5477	31.284682	
223	18.21419364	21.280065	23.914094	26.53148	31.266021	
224	18.19663762	21.269391	23.899815	26.51344	31.245572	
225	18.17687102	21.256826	23.883687	26.4936	31.22334	
226	18.15489969	21.242375	23.865714	26.47196	31.199332	
227	18.13073014	21.226041	23.845902	26.44852	31.173556	
228	18.10436951	21.20783	23.824256	26.4233	31.146018	
229	18.07582563	21.187746	23.800783	26.3963	31.116727	
230	18.04510692	21.165796	23.77549	26.36753	31.085692	
231	18.0122225	21.141987	23.748384	26.337	31.052921	
232	17.97718208	21.116324	23.719473	26.30471	31.018426	
233	17.93999605	21.088816	23.688767	26.27069	30.982215	21η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ
234	17.90067542	21.059471	23.656273	26.23492	30.944299	
235	17.85923181	21.028298	23.622002	26.19744	30.90469	
236	17.8156775	20.995306	23.585964	26.15824	30.863399	
237	17.77002539	20.960504	23.548169	26.11735	30.820439	
238	17.72228898	20.923903	23.508629	26.07476	30.775823	
239	17.67248242	20.885514	23.467355	26.0305	30.729563	
240	17.62062043	20.845348	23.42436	25.98458	30.681673	
241	17.56671838	20.803417	23.379656	25.93701	30.632167	
242	17.51079222	20.759734	23.333256	25.8878	30.581061	
243	17.4528585	20.71431	23.285174	25.83698	30.528369	
244	17.39293438	20.667161	23.235426	25.78455	30.474106	
245	17.33103759	20.6183	23.184024	25.73053	30.41829	
246	17.26718646	20.56774	23.130984	25.67493	30.360936	
247	17.20139989	20.515498	23.076323	25.61778	30.302061	
248	17.13369735	20.461589	23.020056	25.55909	30.241683	
249	17.06409889	20.406028	22.9622	25.49888	30.17982	
250	16.9926251	20.348832	22.902772	25.43716	30.116489	
251	16.91929714	20.290018	22.84179	25.37396	30.05171	
252	16.84413672	20.229604	22.779271	25.30928	29.985503	

253	16.7671661	20.167607	22.715235	25.24316	29.917885	
254	16.68840805	20.104045	22.6497	25.17561	29.848879	
255	16.60788589	20.038938	22.582685	25.10665	29.778503	
256	16.52562345	19.972305	22.514211	25.0363	29.706779	
257	16.44164509	19.904165	22.444297	24.96458	29.633728	
258	16.35597567	19.834539	22.372965	24.89152	29.559371	
259	16.26864054	19.763447	22.300236	24.81713	29.483732	
260	16.17966556	19.690911	22.22613	24.74144	29.406831	
261	16.08907706	19.616951	22.15067	24.66446	29.328692	
262	15.99690188	19.54159	22.073879	24.58623	29.249338	
263	15.90316728	19.464849	21.995779	24.50677	29.168792	
264	15.80790101	19.386753	21.916393	24.42609	29.087079	21η ΣΕΙΤΤΕΜΒΡΙΟΥ
265	15.71113129	19.307323	21.835744	24.34423	29.004222	
266	15.61288674	19.226583	21.753857	24.2612	28.920246	
267	15.51319647	19.144558	21.670756	24.17703	28.835176	
268	15.41208997	19.061271	21.586465	24.09175	28.749037	
269	15.30959717	18.976748	21.501009	24.00538	28.661854	
270	15.20574843	18.891012	21.414414	23.91795	28.573654	
271	15.10057447	18.80409	21.326706	23.82949	28.484462	
272	14.99410643	18.716008	21.237909	23.74001	28.394305	
273	14.88637583	18.62679	21.148051	23.64954	28.30321	
274	14.77741455	18.536465	21.057158	23.55812	28.211203	
275	14.66725486	18.445058	20.965257	23.46577	28.118311	
276	14.55592937	18.352596	20.872376	23.37252	28.024563	
277	14.44347102	18.259108	20.778541	23.27839	27.929986	
278	14.32991311	18.16462	20.68378	23.18341	27.834608	
279	14.21528925	18.06916	20.588122	23.08762	27.738457	
280	14.09963338	17.972758	20.491595	22.99103	27.641562	
281	13.98297972	17.87544	20.394227	22.89368	27.543951	
282	13.86536282	17.777237	20.296048	22.79559	27.445654	
283	13.7468175	17.678178	20.197085	22.69681	27.346698	
284	13.62737883	17.57829	20.09737	22.59734	27.247115	
285	13.50708218	17.477605	19.99693	22.49723	27.146932	
286	13.38596316	17.376152	19.895797	22.39651	27.046181	
287	13.26405762	17.273961	19.793999	22.29519	26.944889	
288	13.14140165	17.171062	19.691567	22.19332	26.843089	
289	13.01803156	17.067486	19.588531	22.09093	26.740809	
290	12.89398387	16.963263	19.484922	21.98803	26.63808	
291	12.7692953	16.858424	19.380771	21.88468	26.534933	
292	12.64400275	16.753	19.276108	21.78088	26.431397	
293	12.51814333	16.647023	19.170964	21.67669	26.327504	
294	12.39175428	16.540524	19.06537	21.57212	26.223284	21η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
295	12.26487301	16.433534	18.959358	21.4672	26.118769	
296	12.1375371	16.326085	18.852959	21.36198	26.013989	
297	12.00978423	16.218209	18.746204	21.25647	25.908975	
298	11.88165223	16.109938	18.639126	21.15072	25.803758	
299	11.75317901	16.001303	18.531755	21.04475	25.698369	
300	11.62440261	15.892338	18.424124	20.93859	25.59284	
301	11.49536116	15.783074	18.316264	20.83227	25.487202	
302	11.36609284	15.673543	18.208208	20.72584	25.381486	
303	11.23663594	15.563778	18.099987	20.61931	25.275723	
304	11.10702876	15.453812	17.991633	20.51272	25.169945	
305	10.97730968	15.343676	17.883179	20.4061	25.064183	
306	10.84751709	15.233405	17.774657	20.29949	24.958469	

307	10.71768942	15.123029	17.666098	20.1929	24.852833	
308	10.5878651	15.012583	17.557535	20.08639	24.747307	
309	10.45808256	14.902098	17.449	19.97997	24.641921	
310	10.32838021	14.791607	17.340525	19.87368	24.536709	
311	10.19879645	14.681144	17.232142	19.76755	24.431699	
312	10.06936965	14.57074	17.123884	19.66161	24.326925	
313	9.940138114	14.460429	17.015781	19.5559	24.222415	
314	9.811140096	14.350243	16.907868	19.45044	24.118203	
315	9.682413783	14.240214	16.800174	19.34526	24.014317	
316	9.553997283	14.130376	16.692733	19.2404	23.91079	
317	9.425928608	14.020761	16.585575	19.13589	23.807651	
318	9.29824567	13.911401	16.478734	19.03176	23.704932	
319	9.170986265	13.802328	16.372239	18.92804	23.602662	
320	9.044188066	13.693576	16.266124	18.82476	23.500873	
321	8.917888607	13.585175	16.160418	18.72195	23.399593	
322	8.792125275	13.477159	16.055154	18.61964	23.298854	
323	8.6669353	13.369559	15.950363	18.51786	23.198684	
324	8.542355739	13.262407	15.846076	18.41664	23.099114	
325	8.418423471	13.155734	15.742323	18.31601	23.000173	21η NOEMBPIOY
326	8.295175183	13.049573	15.639136	18.21601	22.90189	
327	8.172647359	12.943955	15.536544	18.11666	22.804295	
328	8.050876269	12.83891	15.434579	18.01798	22.707415	
329	7.929897961	12.734471	15.33327	17.92002	22.611281	
330	7.809748246	12.630668	15.232647	17.82279	22.51592	
331	7.690462692	12.527531	15.132741	17.72634	22.421361	
332	7.57207661	12.425092	15.03358	17.63067	22.327632	
333	7.454625043	12.32338	14.935194	17.53584	22.23476	
334	7.338142761	12.222426	14.837613	17.44185	22.142773	
335	7.222664245	12.12226	14.740865	17.34875	22.051698	
336	7.108223679	12.022911	14.644978	17.25655	21.961562	
337	6.994854939	11.924408	14.549982	17.16529	21.872391	
338	6.882591586	11.826781	14.455904	17.07499	21.784213	
339	6.771466851	11.730059	14.362772	16.98568	21.697053	
340	6.66151363	11.634271	14.270614	16.89738	21.610938	
341	6.552764471	11.539444	14.179456	16.81012	21.525891	
342	6.445251566	11.445607	14.089327	16.72394	21.44194	
343	6.339006742	11.352787	14.000252	16.63884	21.359108	
344	6.234061449	11.261012	13.912259	16.55486	21.27742	
345	6.130446753	11.17031	13.825372	16.47203	21.1969	
346	6.028193327	11.080706	13.739618	16.39036	21.117573	
347	5.927331439	10.992228	13.655022	16.30988	21.039461	
348	5.827890947	10.904902	13.57161	16.23062	20.962588	
349	5.729901287	10.818754	13.489405	16.1526	20.886976	
350	5.633391466	10.733808	13.408432	16.07584	20.812648	
351	5.538390054	10.650091	13.328716	16.00036	20.739626	
352	5.444925173	10.567627	13.25028	15.92619	20.667931	
353	5.353024489	10.48644	13.173146	15.85335	20.597586	
354	5.262715209	10.406555	13.097338	15.78186	20.528609	
355	5.174024065	10.327995	13.022879	15.71174	20.461023	21η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
356	5.086977311	10.250783	12.94979	15.64302	20.394846	
357	5.001600716	10.174943	12.878093	15.5757	20.330099	
358	4.917919553	10.100496	12.807809	15.50982	20.266801	
359	4.835958593	10.027465	12.738959	15.44539	20.20497	
360	4.755742098	9.9558713	12.671563	15.38243	20.144625	

361	4.677293814	9.8857361	12.605642	15.32096	20.085784
362	4.600636964	9.8170802	12.541214	15.261	20.028463
363	4.525794239	9.7499239	12.4783	15.20257	19.972681
364	4.452787795	9.6842871	12.416917	15.14568	19.918453
365	4.381639243	9.6201893	12.357084	15.09034	19.865796

**ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1.2 ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΑΝΑ ΩΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ 21η ΙΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ
ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ 10 ΕΤΩΝ**

21η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	14.31	5.656	87	9.38928
2	14.31	5.656	92	9.10648
3	14.31	5.656	96	8.88024
4	14.31	5.656	99	8.71056
5	14.31	5.656	100	8.654
6	14.31	5.656	98	8.76712
7	14.31	5.656	93	9.04992
8	14.31	5.656	84	9.55896
9	14.31	5.656	71	10.29424
10	14.31	5.656	56	11.14264
11	14.31	5.656	39	12.10416
12	14.31	5.656	23	13.00912
13	14.31	5.656	11	13.68784
14	14.31	5.656	3	14.14032
15	14.31	5.656	0	14.31
16	14.31	5.656	3	14.14032
17	14.31	5.656	10	13.7444
18	14.31	5.656	21	13.12224
19	14.31	5.656	34	12.38696
20	14.31	5.656	47	11.65168
21	14.31	5.656	58	11.02952
22	14.31	5.656	68	10.46392
23	14.31	5.656	76	10.01144
24	14.31	5.656	82	9.67208

21η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	14.62	5.892	87	9.49396
2	14.62	5.892	92	9.19936
3	14.62	5.892	96	8.96368
4	14.62	5.892	99	8.78692
5	14.62	5.892	100	8.728
6	14.62	5.892	98	8.84584
7	14.62	5.892	93	9.14044
8	14.62	5.892	84	9.67072
9	14.62	5.892	71	10.43668
10	14.62	5.892	56	11.32048
11	14.62	5.892	39	12.32212
12	14.62	5.892	23	13.26484
13	14.62	5.892	11	13.97188
14	14.62	5.892	3	14.44324
15	14.62	5.892	0	14.62
16	14.62	5.892	3	14.44324
17	14.62	5.892	10	14.0308
18	14.62	5.892	21	13.38268
19	14.62	5.892	34	12.61672
20	14.62	5.892	47	11.85076

21	14.62	5.892	58	11.20264
22	14.62	5.892	68	10.61344
23	14.62	5.892	76	10.14208
24	14.62	5.892	82	9.78856

21η ΜΑΡΤΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	16.291	6.021	87	11.05273
2	16.291	6.021	92	10.75168
3	16.291	6.021	96	10.51084
4	16.291	6.021	99	10.33021
5	16.291	6.021	100	10.27
6	16.291	6.021	98	10.39042
7	16.291	6.021	93	10.69147
8	16.291	6.021	84	11.23336
9	16.291	6.021	71	12.01609
10	16.291	6.021	56	12.91924
11	16.291	6.021	39	13.94281
12	16.291	6.021	23	14.90617
13	16.291	6.021	11	15.62869
14	16.291	6.021	3	16.11037
15	16.291	6.021	0	16.291
16	16.291	6.021	3	16.11037
17	16.291	6.021	10	15.6889
18	16.291	6.021	21	15.02659
19	16.291	6.021	34	14.24386
20	16.291	6.021	47	13.46113
21	16.291	6.021	58	12.79882
22	16.291	6.021	68	12.19672
23	16.291	6.021	76	11.71504
24	16.291	6.021	82	11.35378

21η ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	19.215	6.033	87	13.96629
2	19.215	6.033	92	13.66464
3	19.215	6.033	96	13.42332
4	19.215	6.033	99	13.24233
5	19.215	6.033	100	13.182
6	19.215	6.033	98	13.30266
7	19.215	6.033	93	13.60431
8	19.215	6.033	84	14.14728
9	19.215	6.033	71	14.93157
10	19.215	6.033	56	15.83652
11	19.215	6.033	39	16.86213
12	19.215	6.033	23	17.82741
13	19.215	6.033	11	18.55137
14	19.215	6.033	3	19.03401
15	19.215	6.033	0	19.215
16	19.215	6.033	3	19.03401
17	19.215	6.033	10	18.6117
18	19.215	6.033	21	17.94807
19	19.215	6.033	34	17.16378
20	19.215	6.033	47	16.37949
21	19.215	6.033	58	15.71586

22	19.215	6.033	68	15.11256
23	19.215	6.033	76	14.62992
24	19.215	6.033	82	14.26794

21ηΜΑΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	22.372	5.912	87	17.22856
2	22.372	5.912	92	16.93296
3	22.372	5.912	96	16.69648
4	22.372	5.912	99	16.51912
5	22.372	5.912	100	16.46
6	22.372	5.912	98	16.57824
7	22.372	5.912	93	16.87384
8	22.372	5.912	84	17.40592
9	22.372	5.912	71	18.17448
10	22.372	5.912	56	19.06128
11	22.372	5.912	39	20.06632
12	22.372	5.912	23	21.01224
13	22.372	5.912	11	21.72168
14	22.372	5.912	3	22.19464
15	22.372	5.912	0	22.372
16	22.372	5.912	3	22.19464
17	22.372	5.912	10	21.7808
18	22.372	5.912	21	21.13048
19	22.372	5.912	34	20.36192
20	22.372	5.912	47	19.59336
21	22.372	5.912	58	18.94304
22	22.372	5.912	68	18.35184
23	22.372	5.912	76	17.87888
24	22.372	5.912	82	17.52416

21ηΙΟΥΝΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	25.09	5.684	87	20.14492
2	25.09	5.684	92	19.86072
3	25.09	5.684	96	19.63336
4	25.09	5.684	99	19.46284
5	25.09	5.684	100	19.406
6	25.09	5.684	98	19.51968
7	25.09	5.684	93	19.80388
8	25.09	5.684	84	20.31544
9	25.09	5.684	71	21.05436
10	25.09	5.684	56	21.90696
11	25.09	5.684	39	22.87324
12	25.09	5.684	23	23.78268
13	25.09	5.684	11	24.46476
14	25.09	5.684	3	24.91948
15	25.09	5.684	0	25.09
16	25.09	5.684	3	24.91948
17	25.09	5.684	10	24.5216
18	25.09	5.684	21	23.89636
19	25.09	5.684	34	23.15744
20	25.09	5.684	47	22.41852

21	25.09	5.684	58	21.79328
22	25.09	5.684	68	21.22488
23	25.09	5.684	76	20.77016
24	25.09	5.684	82	20.42912

21η ΙΟΥΛΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	26.488	5.421	87	21.77173
2	26.488	5.421	92	21.50068
3	26.488	5.421	96	21.28384
4	26.488	5.421	99	21.12121
5	26.488	5.421	100	21.067
6	26.488	5.421	98	21.17542
7	26.488	5.421	93	21.44647
8	26.488	5.421	84	21.93436
9	26.488	5.421	71	22.63909
10	26.488	5.421	56	23.45224
11	26.488	5.421	39	24.37381
12	26.488	5.421	23	25.24117
13	26.488	5.421	11	25.89169
14	26.488	5.421	3	26.32537
15	26.488	5.421	0	26.488
16	26.488	5.421	3	26.32537
17	26.488	5.421	10	25.9459
18	26.488	5.421	21	25.34959
19	26.488	5.421	34	24.64486
20	26.488	5.421	47	23.94013
21	26.488	5.421	58	23.34382
22	26.488	5.421	68	22.80172
23	26.488	5.421	76	22.36804
24	26.488	5.421	82	22.04278

21η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	26.271	5.182	87	21.76266
2	26.271	5.182	92	21.50356
3	26.271	5.182	96	21.29628
4	26.271	5.182	99	21.14082
5	26.271	5.182	100	21.089
6	26.271	5.182	98	21.19264
7	26.271	5.182	93	21.45174
8	26.271	5.182	84	21.91812
9	26.271	5.182	71	22.59178
10	26.271	5.182	56	23.36908
11	26.271	5.182	39	24.25002
12	26.271	5.182	23	25.07914
13	26.271	5.182	11	25.70098
14	26.271	5.182	3	26.11554
15	26.271	5.182	0	26.271
16	26.271	5.182	3	26.11554
17	26.271	5.182	10	25.7528
18	26.271	5.182	21	25.18278
19	26.271	5.182	34	24.50912
20	26.271	5.182	47	23.83546

21	26.271	5.182	58	23.26544
22	26.271	5.182	68	22.74724
23	26.271	5.182	76	22.33268
24	26.271	5.182	82	22.02176

21η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	24.426	5.039	87	20.04207
2	24.426	5.039	92	19.79012
3	24.426	5.039	96	19.58856
4	24.426	5.039	99	19.43739
5	24.426	5.039	100	19.387
6	24.426	5.039	98	19.48778
7	24.426	5.039	93	19.73973
8	24.426	5.039	84	20.19324
9	24.426	5.039	71	20.84831
10	24.426	5.039	56	21.60416
11	24.426	5.039	39	22.46079
12	24.426	5.039	23	23.26703
13	24.426	5.039	11	23.87171
14	24.426	5.039	3	24.27483
15	24.426	5.039	0	24.426
16	24.426	5.039	3	24.27483
17	24.426	5.039	10	23.9221
18	24.426	5.039	21	23.36781
19	24.426	5.039	34	22.71274
20	24.426	5.039	47	22.05767
21	24.426	5.039	58	21.50338
22	24.426	5.039	68	20.99948
23	24.426	5.039	76	20.59636
24	24.426	5.039	82	20.29402

21η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	21.572	5.032	87	17.19416
2	21.572	5.032	92	16.94256
3	21.572	5.032	96	16.74128
4	21.572	5.032	99	16.59032
5	21.572	5.032	100	16.54
6	21.572	5.032	98	16.64064
7	21.572	5.032	93	16.89224
8	21.572	5.032	84	17.34512
9	21.572	5.032	71	17.99928
10	21.572	5.032	56	18.75408
11	21.572	5.032	39	19.60952
12	21.572	5.032	23	20.41464
13	21.572	5.032	11	21.01848
14	21.572	5.032	3	21.42104
15	21.572	5.032	0	21.572
16	21.572	5.032	3	21.42104
17	21.572	5.032	10	21.0688
18	21.572	5.032	21	20.51528
19	21.572	5.032	34	19.86112
20	21.572	5.032	47	19.20696

21	21.572	5.032	58	18.65344
22	21.572	5.032	68	18.15024
23	21.572	5.032	76	17.74768
24	21.572	5.032	82	17.44576

21η NOEMBPIOY

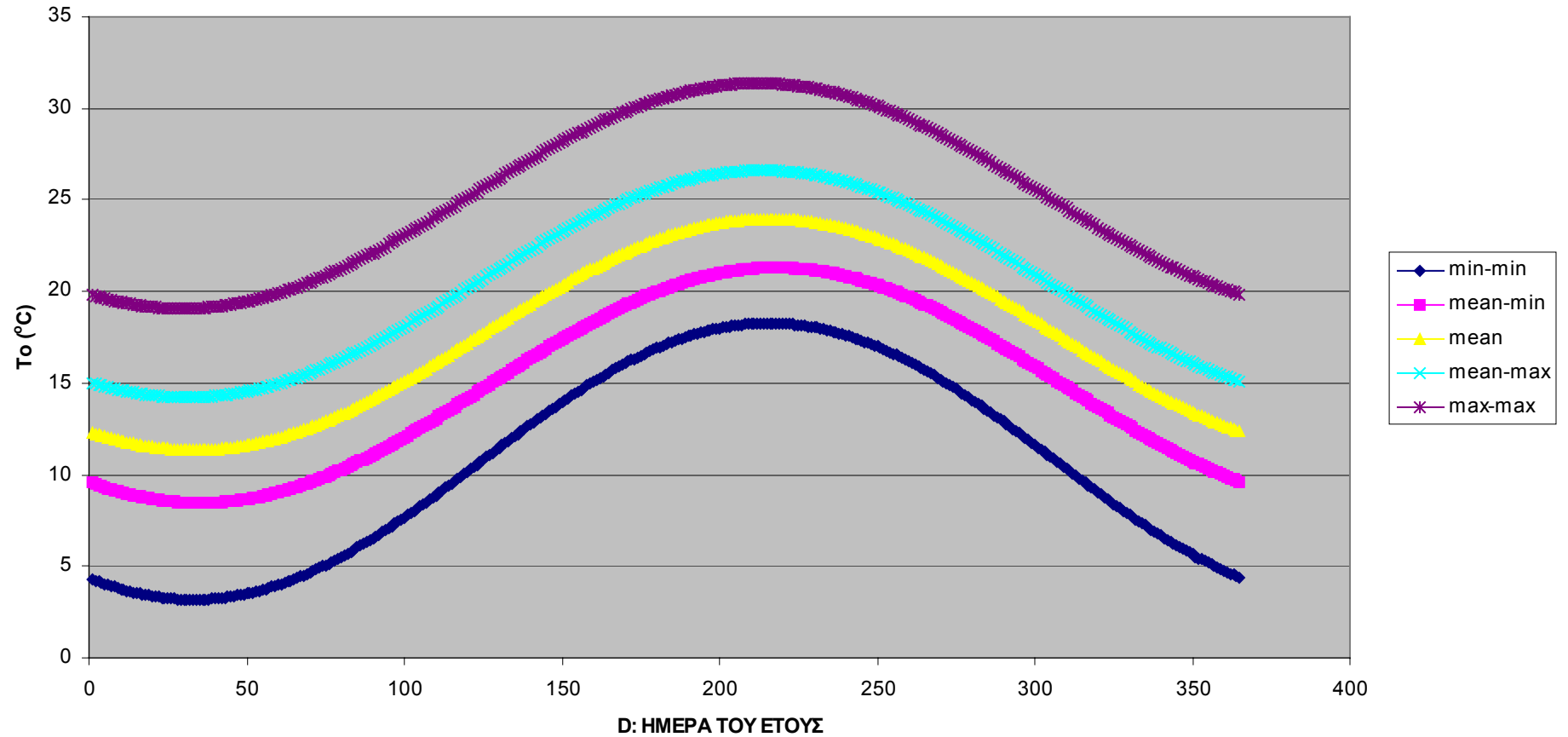
Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	18.316	5.16	87	13.8268
2	18.316	5.16	92	13.5688
3	18.316	5.16	96	13.3624
4	18.316	5.16	99	13.2076
5	18.316	5.16	100	13.156
6	18.316	5.16	98	13.2592
7	18.316	5.16	93	13.5172
8	18.316	5.16	84	13.9816
9	18.316	5.16	71	14.6524
10	18.316	5.16	56	15.4264
11	18.316	5.16	39	16.3036
12	18.316	5.16	23	17.1292
13	18.316	5.16	11	17.7484
14	18.316	5.16	3	18.1612
15	18.316	5.16	0	18.316
16	18.316	5.16	3	18.1612
17	18.316	5.16	10	17.8
18	18.316	5.16	21	17.2324
19	18.316	5.16	34	16.5616
20	18.316	5.16	47	15.8908
21	18.316	5.16	58	15.3232
22	18.316	5.16	68	14.8072
23	18.316	5.16	76	14.3944
24	18.316	5.16	82	14.0848

21η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Hours	tmax	D.R.	%	to=tmax-%D.R.
1	15.712	5.384	87	11.02792
2	15.712	5.384	92	10.75872
3	15.712	5.384	96	10.54336
4	15.712	5.384	99	10.38184
5	15.712	5.384	100	10.328
6	15.712	5.384	98	10.43568
7	15.712	5.384	93	10.70488
8	15.712	5.384	84	11.18944
9	15.712	5.384	71	11.88936
10	15.712	5.384	56	12.69696
11	15.712	5.384	39	13.61224
12	15.712	5.384	23	14.47368
13	15.712	5.384	11	15.11976
14	15.712	5.384	3	15.55048
15	15.712	5.384	0	15.712
16	15.712	5.384	3	15.55048
17	15.712	5.384	10	15.1736
18	15.712	5.384	21	14.58136
19	15.712	5.384	34	13.88144
20	15.712	5.384	47	13.18152

21	15.712	5.384	58	12.58928
22	15.712	5.384	68	12.05088
23	15.712	5.384	76	11.62016
24	15.712	5.384	82	11.29712

**ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ**

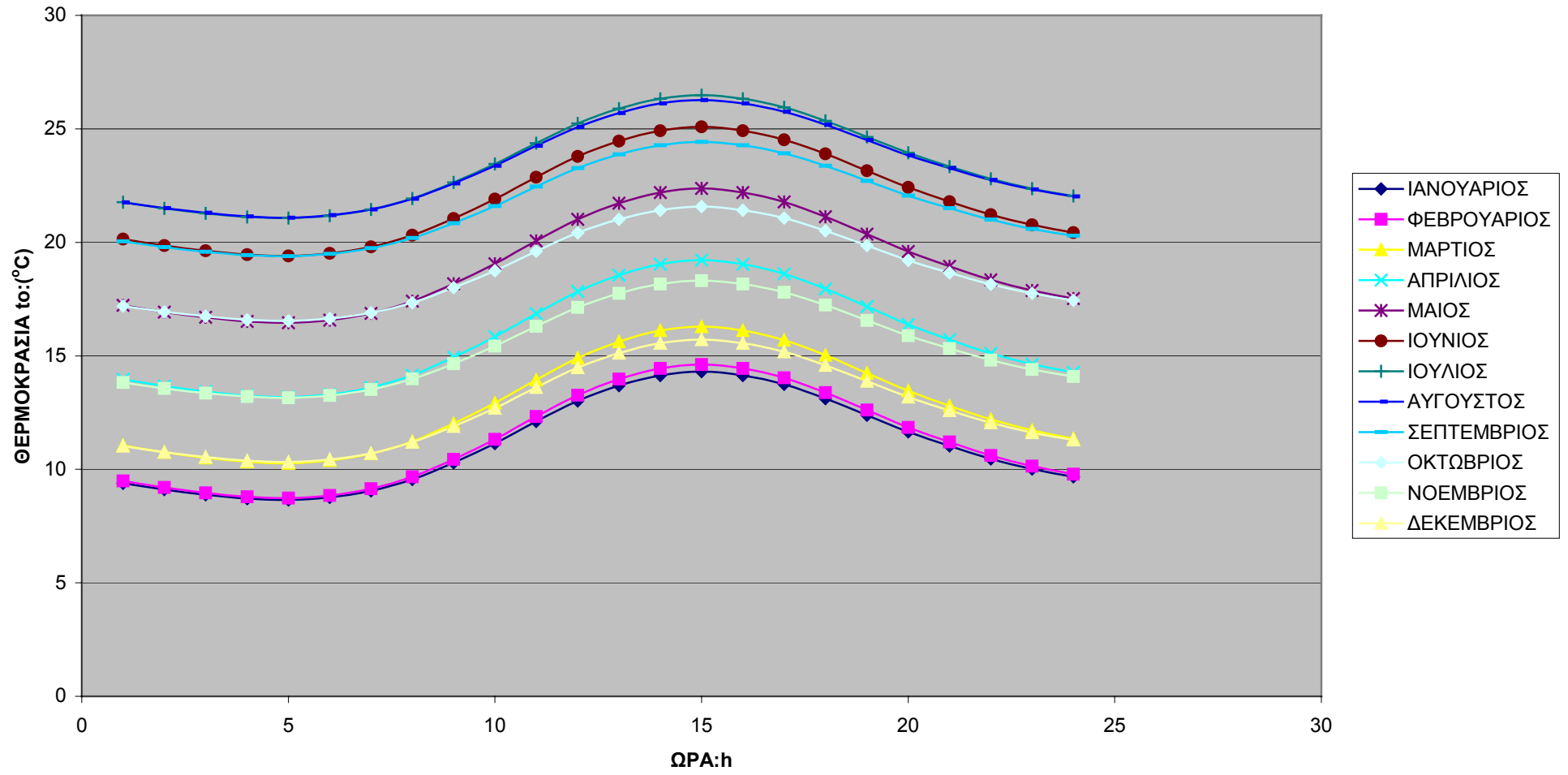

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1. ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1.3. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ ΑΝΑ ΩΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ 21^η ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΩΡΕΣ	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	ΜΑΡΤΙΟΣ	ΑΠΡΙΛΙΟΣ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
1	9.38928	9.49396	11.05273	13.96629	17.22856	20.14492	21.77173	21.76266	20.04207	17.19416	13.8268	11.02792
2	9.10648	9.19936	10.75168	13.66464	16.93296	19.86072	21.50068	21.50356	19.79012	16.94256	13.5688	10.75872
3	8.88024	8.96368	10.51084	13.42332	16.69648	19.63336	21.28384	21.29628	19.58856	16.74128	13.3624	10.54336
4	8.71056	8.78692	10.33021	13.24233	16.51912	19.46284	21.12121	21.14082	19.43739	16.59032	13.2076	10.38184
5	8.654	8.728	10.27	13.182	16.46	19.406	21.067	21.089	19.387	16.54	13.156	10.328
6	8.76712	8.84584	10.39042	13.30266	16.57824	19.51968	21.17542	21.19264	19.48778	16.64064	13.2592	10.43568
7	9.04992	9.14044	10.69147	13.60431	16.87384	19.80388	21.44647	21.45174	19.73973	16.89224	13.5172	10.70488
8	9.55896	9.67072	11.23336	14.14728	17.40592	20.31544	21.93436	21.91812	20.19324	17.34512	13.9816	11.18944
9	10.29424	10.43668	12.01609	14.93157	18.17448	21.05436	22.63909	22.59178	20.84831	17.99928	14.6524	11.88936
10	11.14264	11.32048	12.91924	15.83652	19.06128	21.90696	23.45224	23.36908	21.60416	18.75408	15.4264	12.69696
11	12.10416	12.32212	13.94281	16.86213	20.06632	22.87324	24.37381	24.25002	22.46079	19.60952	16.3036	13.61224
12	13.00912	13.26484	14.90617	17.82741	21.01224	23.78268	25.24117	25.07914	23.26703	20.41464	17.1292	14.47368
13	13.68784	13.97188	15.62869	18.55137	21.72168	24.46476	25.89169	25.70098	23.87171	21.01848	17.7484	15.11976
14	14.14032	14.44324	16.11037	19.03401	22.19464	24.91948	26.32537	26.11554	24.27483	21.42104	18.1612	15.55048
15	14.31	14.62	16.291	19.215	22.372	25.09	26.488	26.271	24.426	21.572	18.316	15.712
16	14.14032	14.44324	16.11037	19.03401	22.19464	24.91948	26.32537	26.11554	24.27483	21.42104	18.1612	15.55048
17	13.7444	14.0308	15.6889	18.6117	21.7808	24.5216	25.9459	25.7528	23.9221	21.0688	17.8	15.1736
18	13.12224	13.38268	15.02659	17.94807	21.13048	23.89636	25.34959	25.18278	23.36781	20.51528	17.2324	14.58136
19	12.38696	12.61672	14.24386	17.16378	20.36192	23.15744	24.64486	24.50912	22.71274	19.86112	16.5616	13.88144
20	11.65168	11.85076	13.46113	16.37949	19.59336	22.41852	23.94013	23.83546	22.05767	19.20696	15.8908	13.18152
21	11.02952	11.20264	12.79882	15.71586	18.94304	21.79328	23.34382	23.26544	21.50338	18.65344	15.3232	12.58928
22	10.46392	10.61344	12.19672	15.11256	18.35184	21.22488	22.80172	22.74724	20.99948	18.15024	14.8072	12.05088
23	10.01144	10.14208	11.71504	14.62992	17.87888	20.77016	22.36804	22.33268	20.59636	17.74768	14.3944	11.62016
24	9.67208	9.78856	11.35378	14.26794	17.52416	20.42912	22.04278	22.02176	20.29402	17.44576	14.0848	11.29712

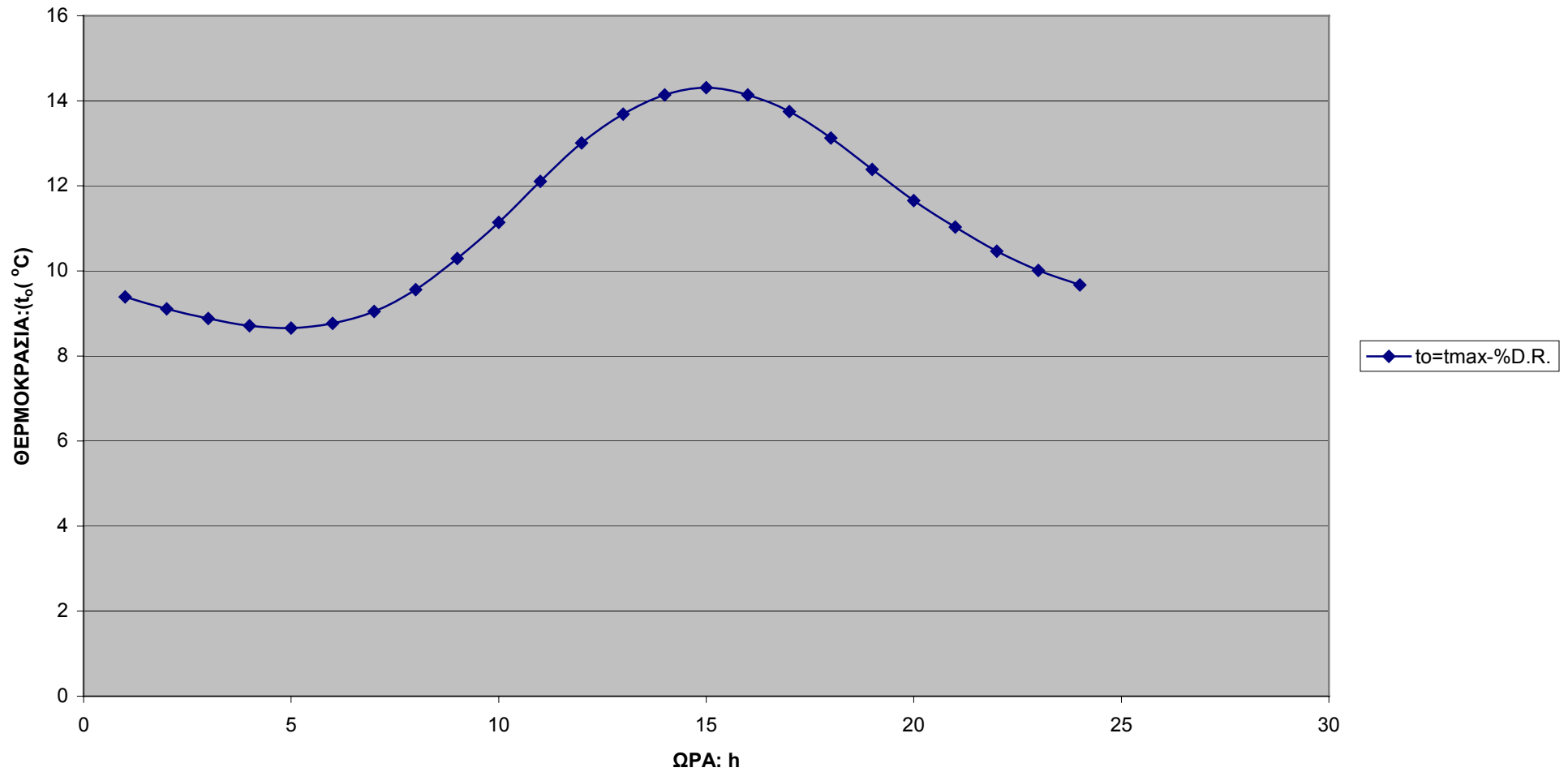
ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 21^η ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 21^η ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ.

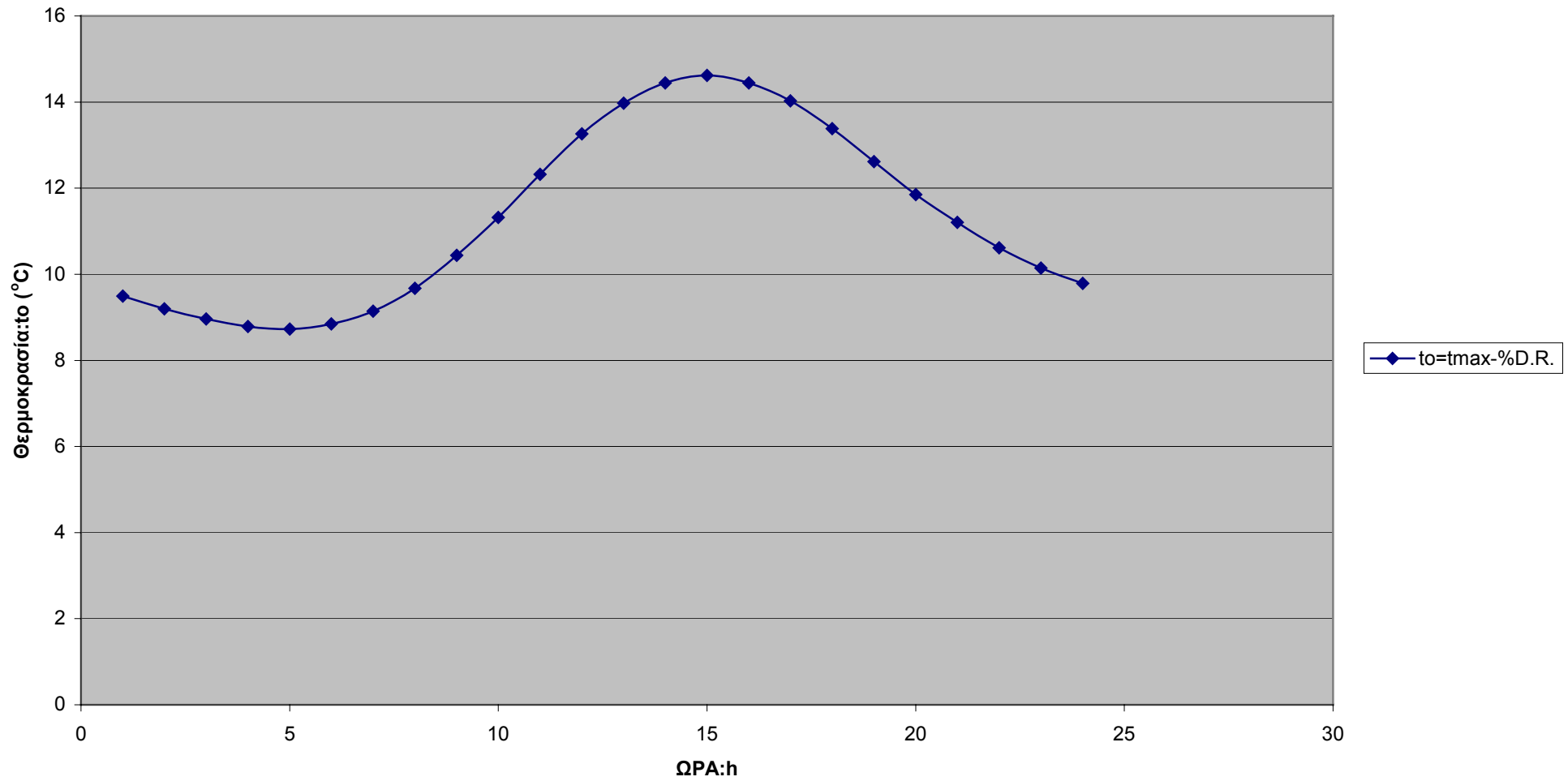

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

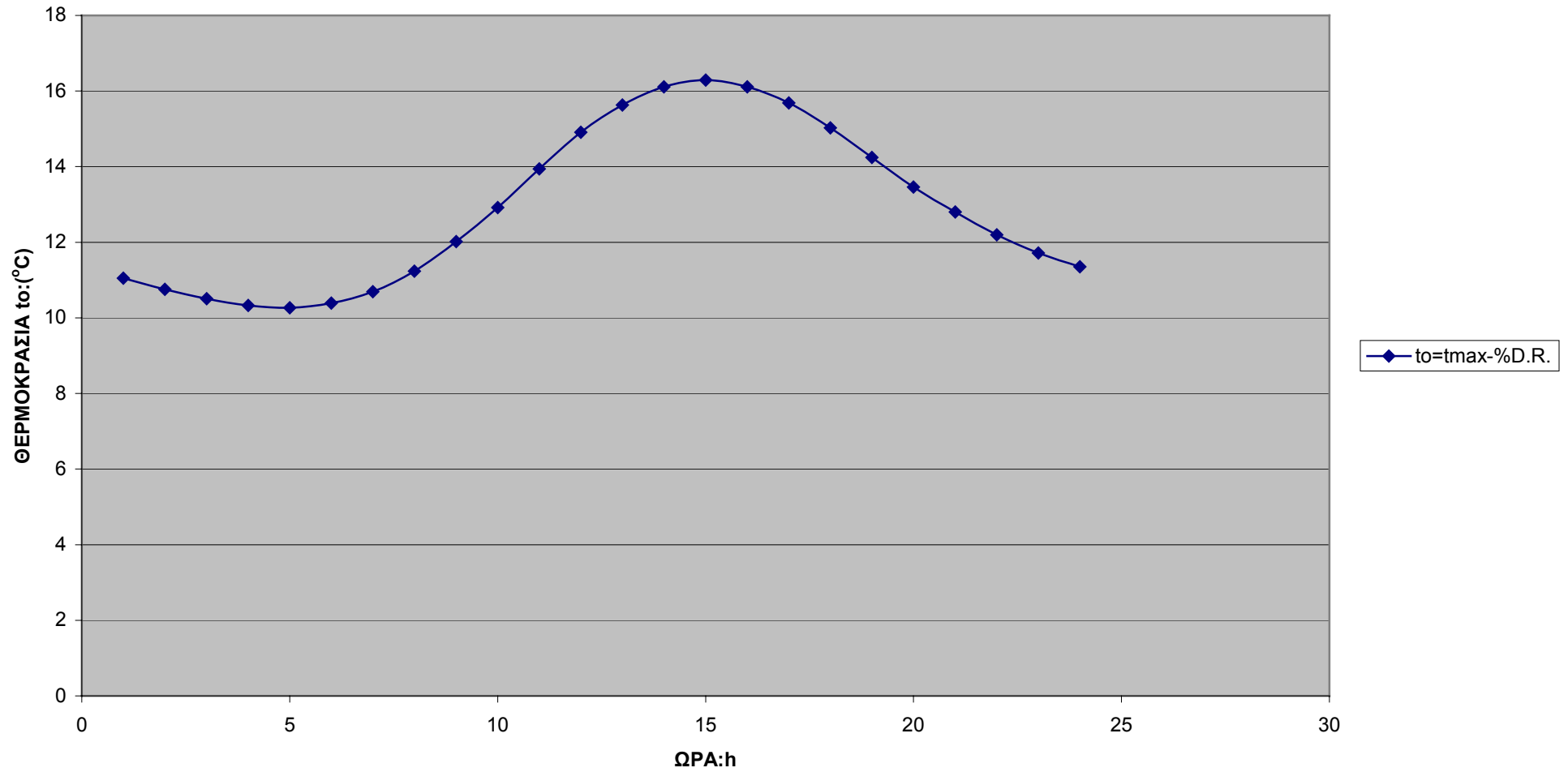
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

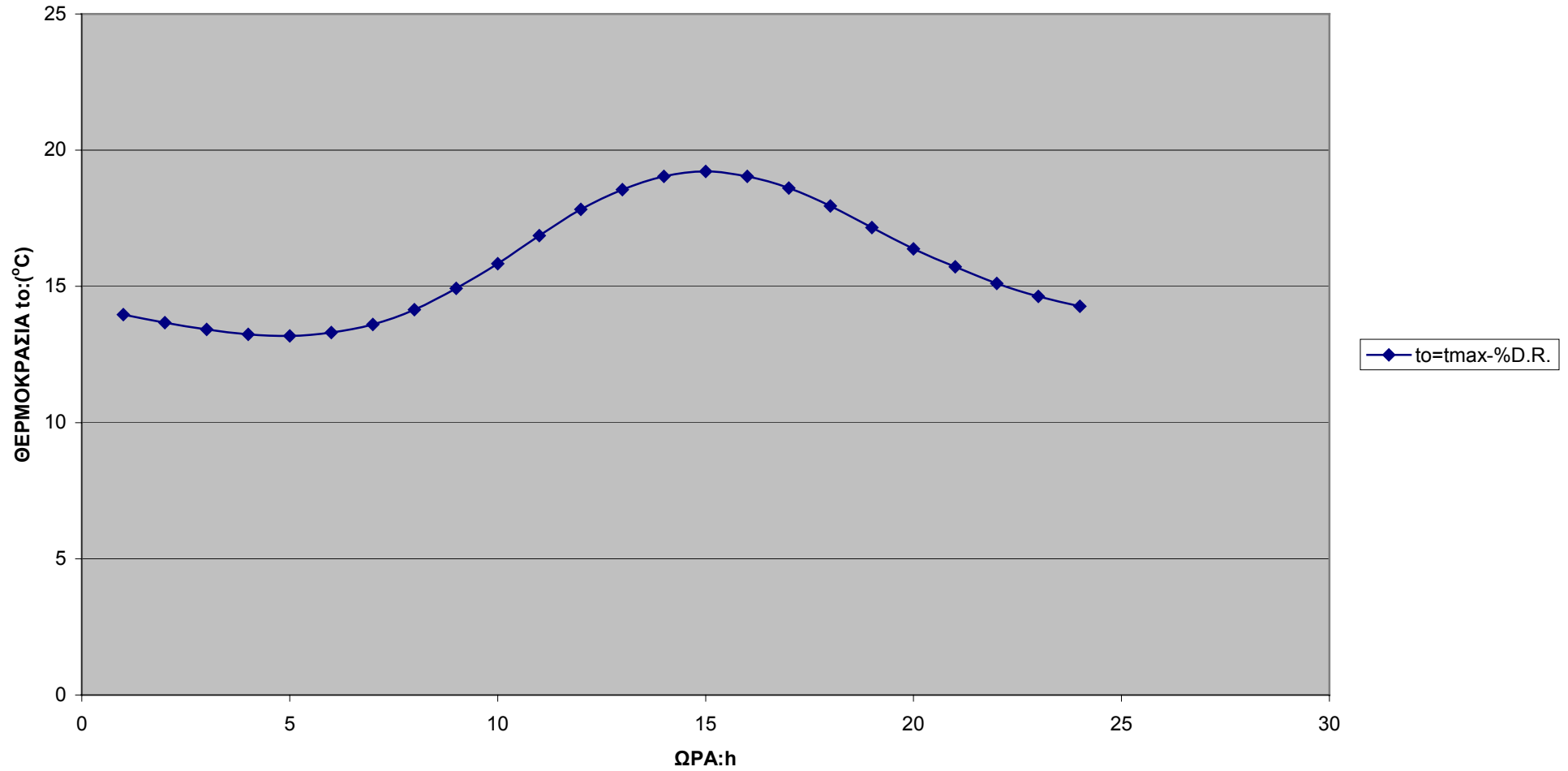
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΜΑΡΤΙΟΥ

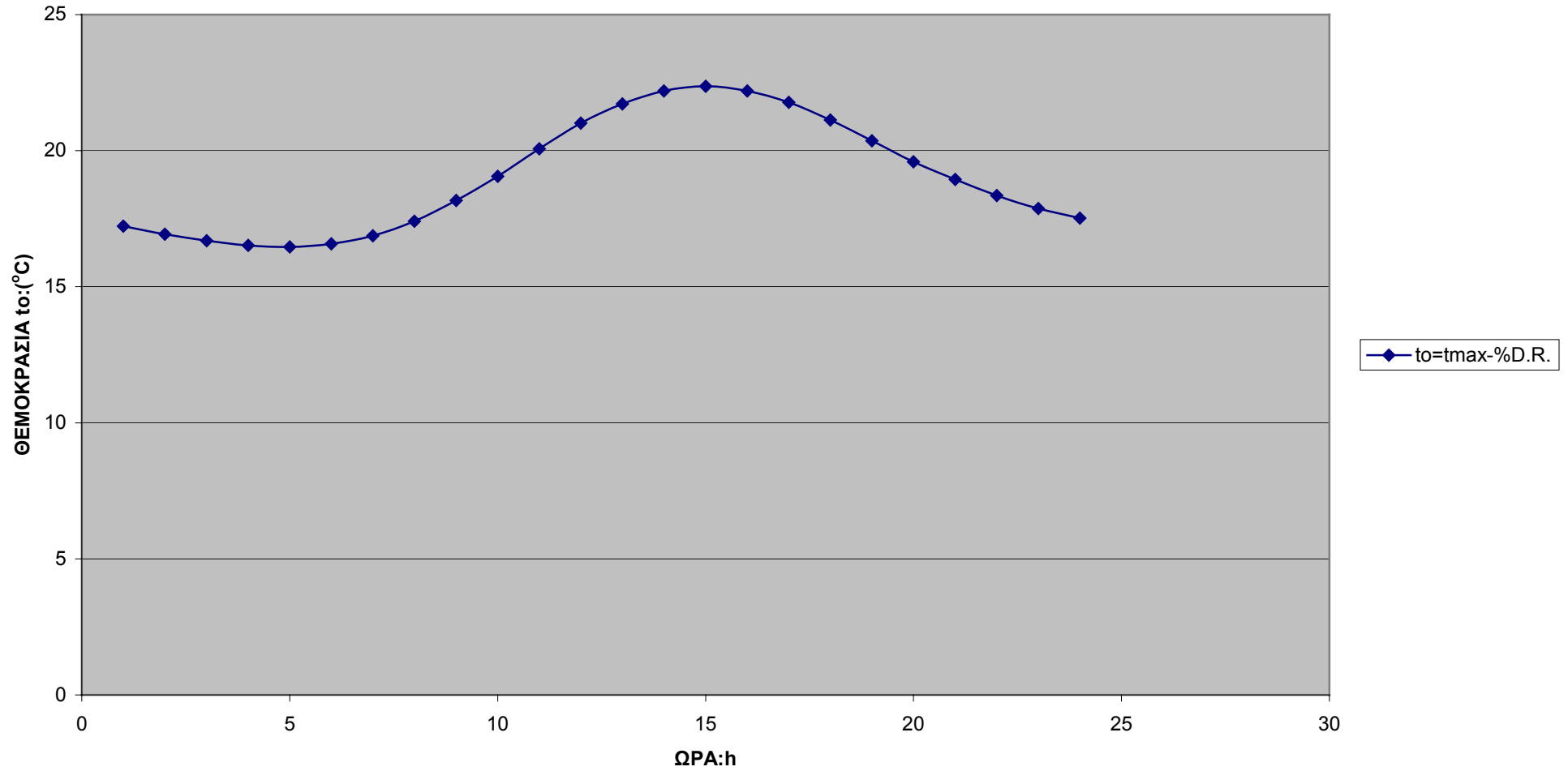
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΜΑΡΤΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ

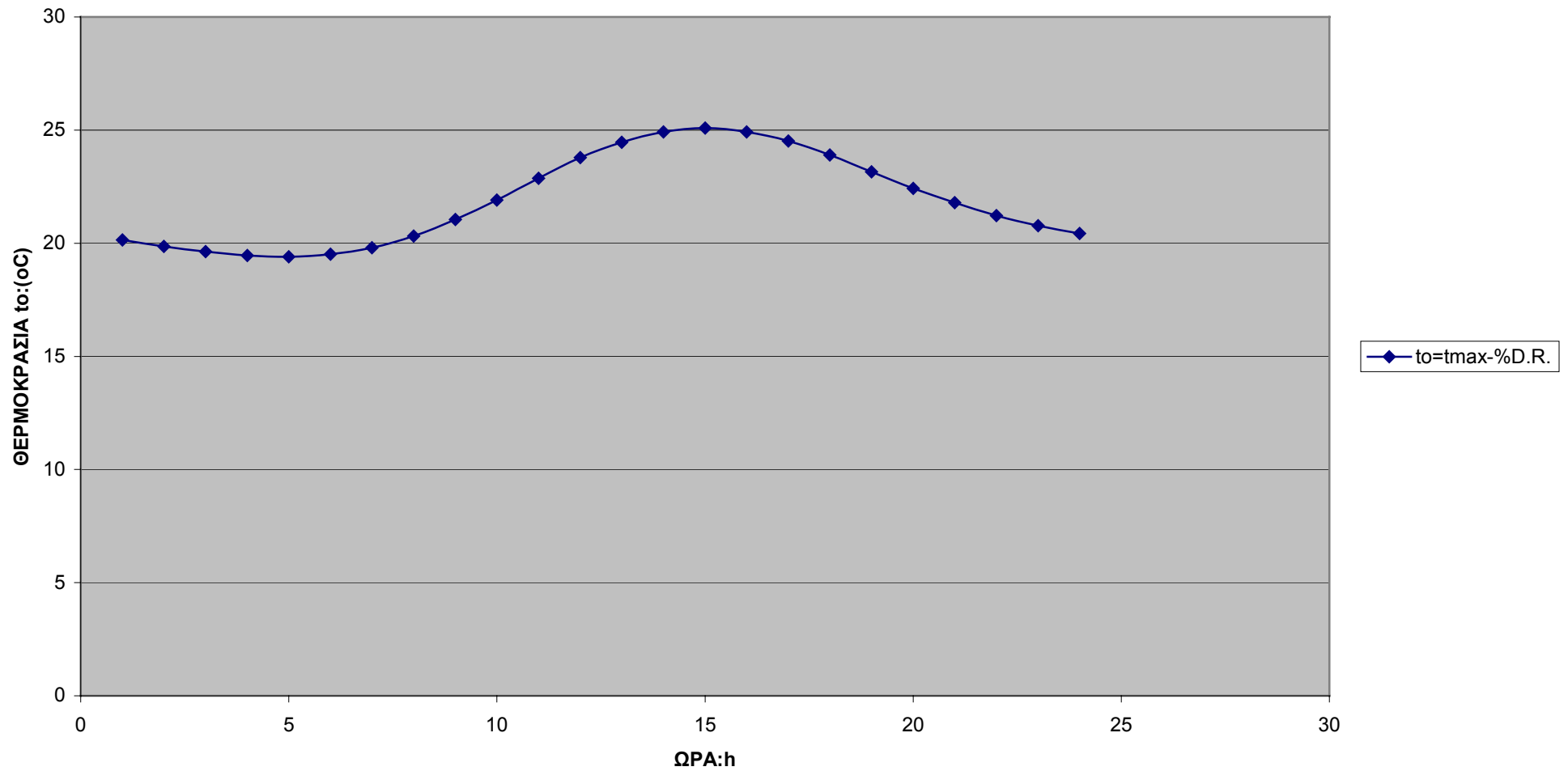

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΑΠΡΙΛΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21η ΜΑΙΟΥ

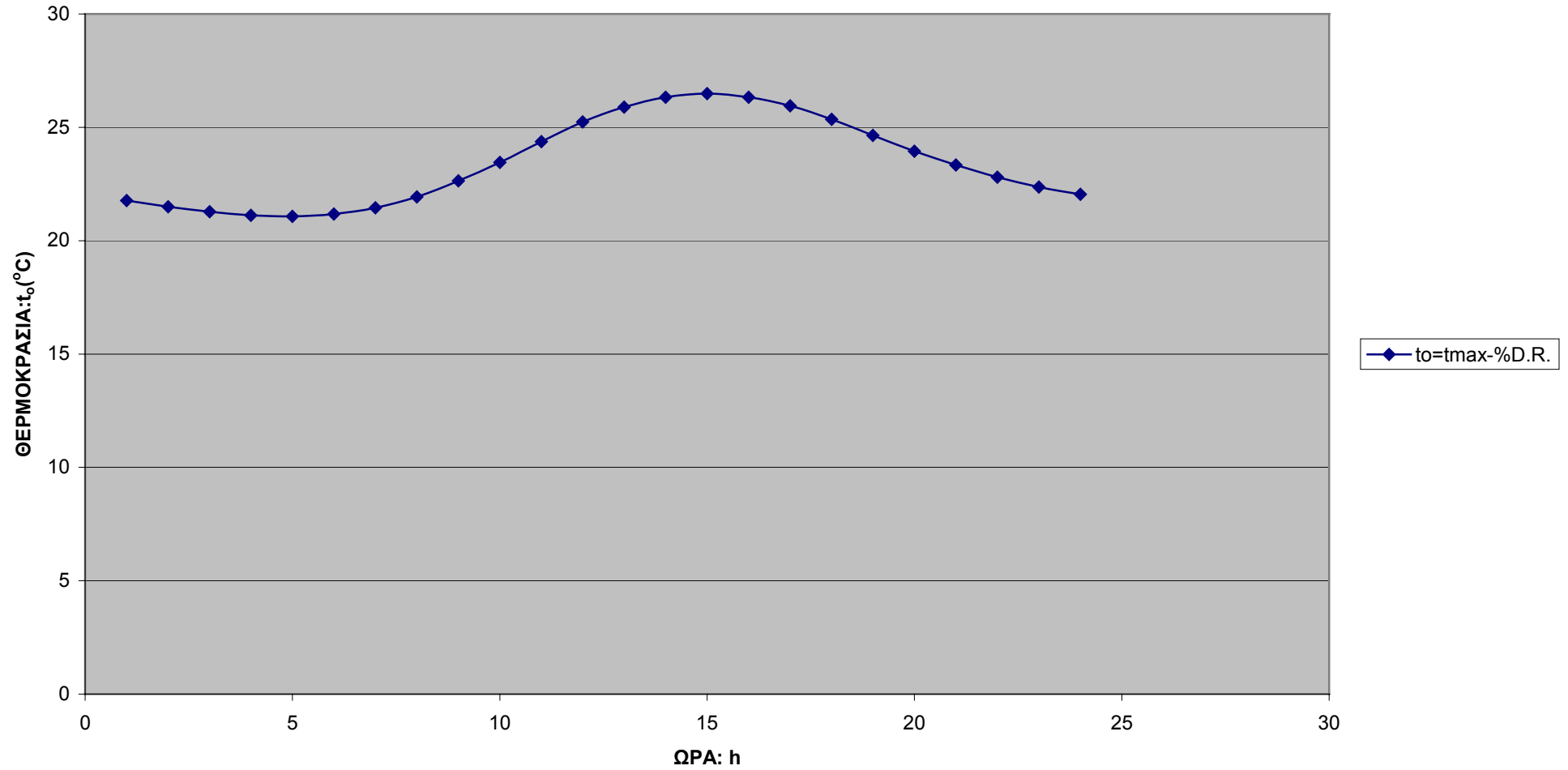
ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΟΥΝΙΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΟΥΝΙΟΥ.

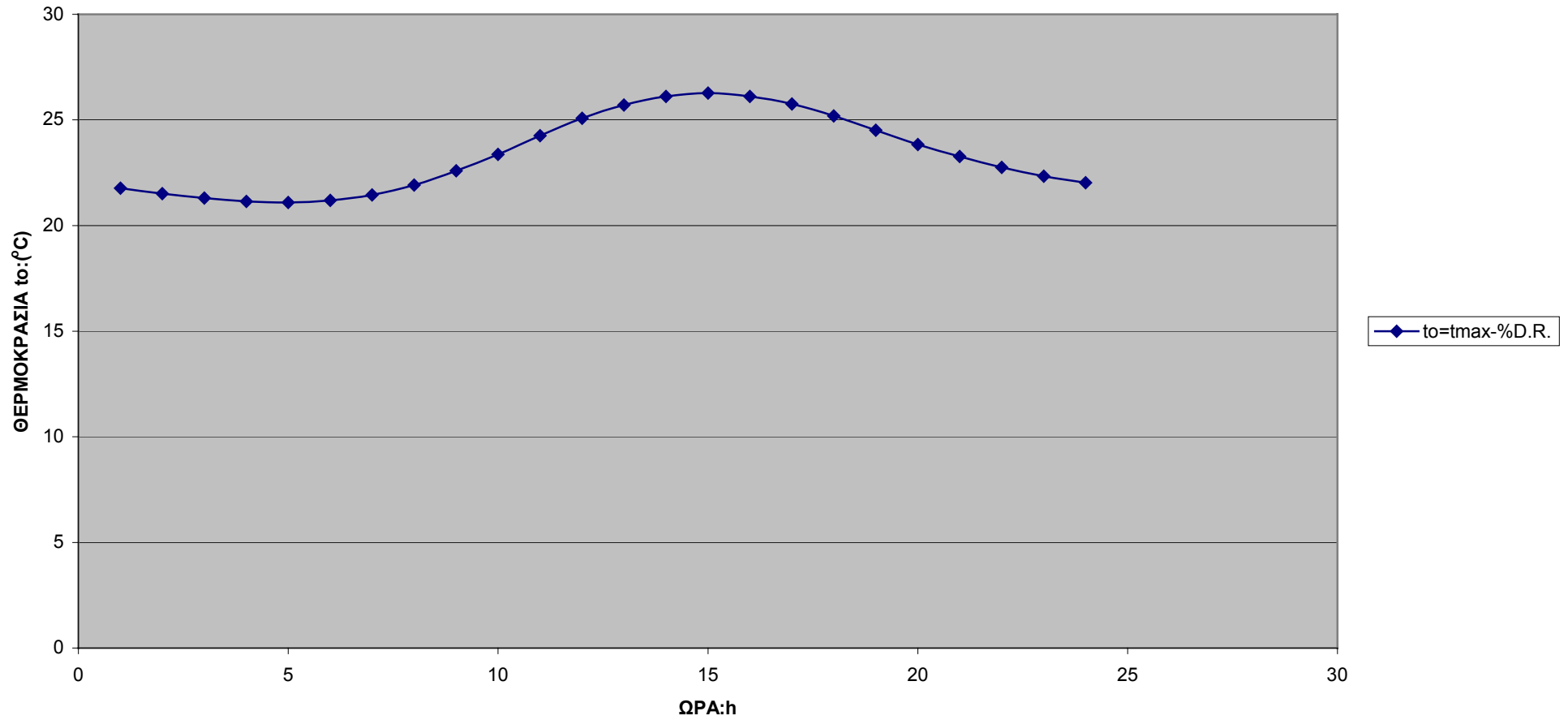

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΟΥΛΙΟΥ

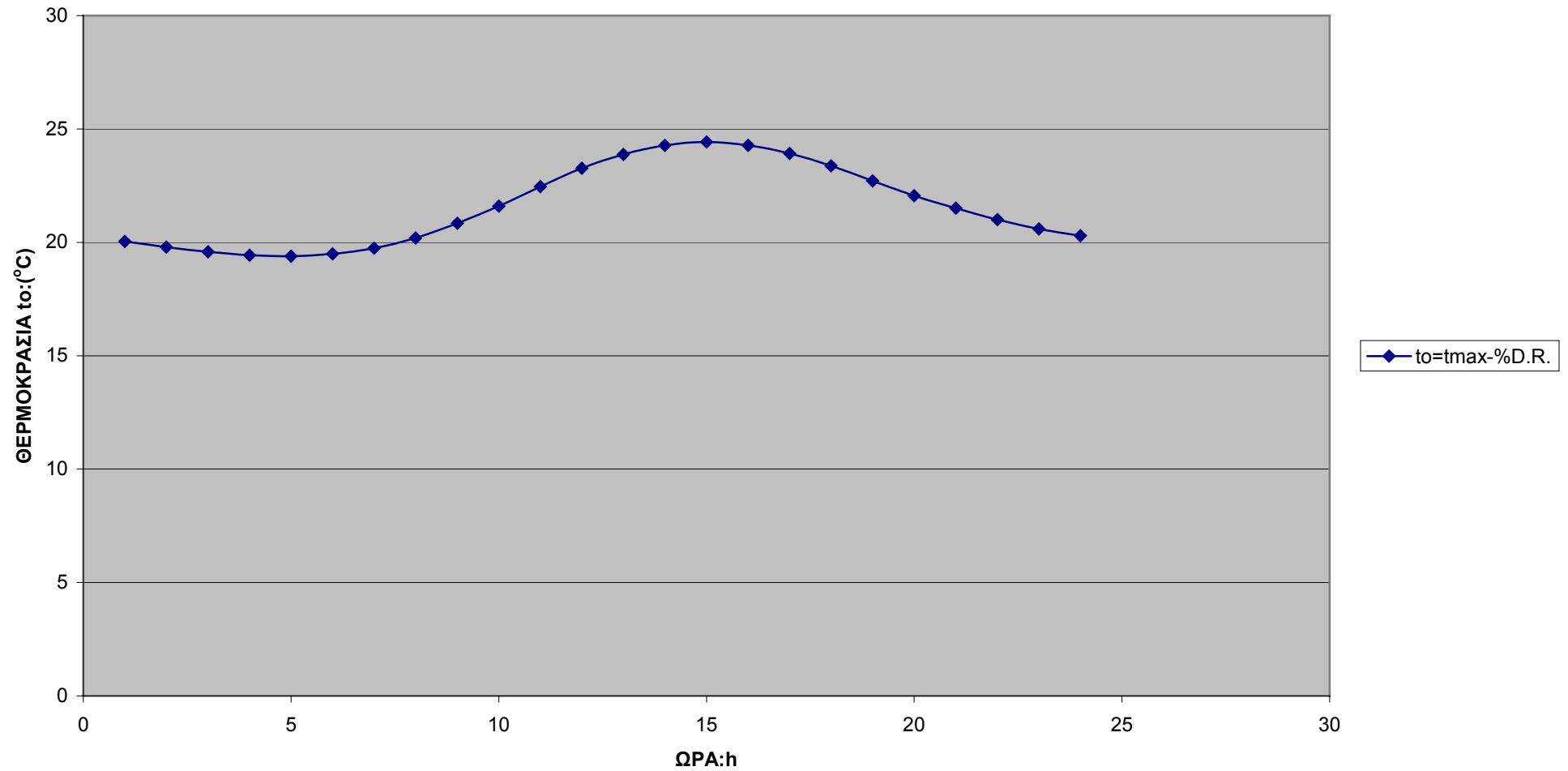
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΙΟΥΛΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

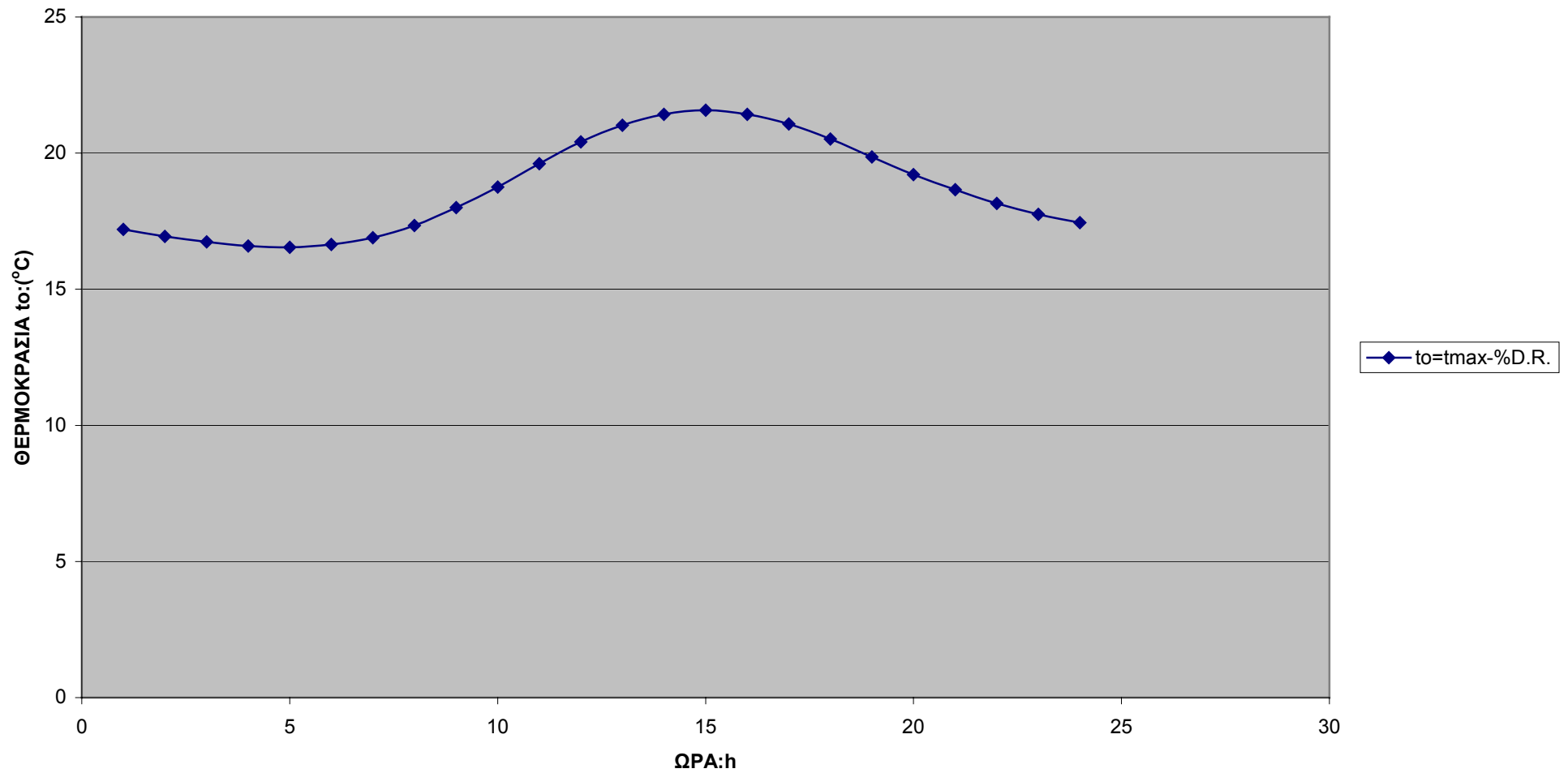
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 9. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

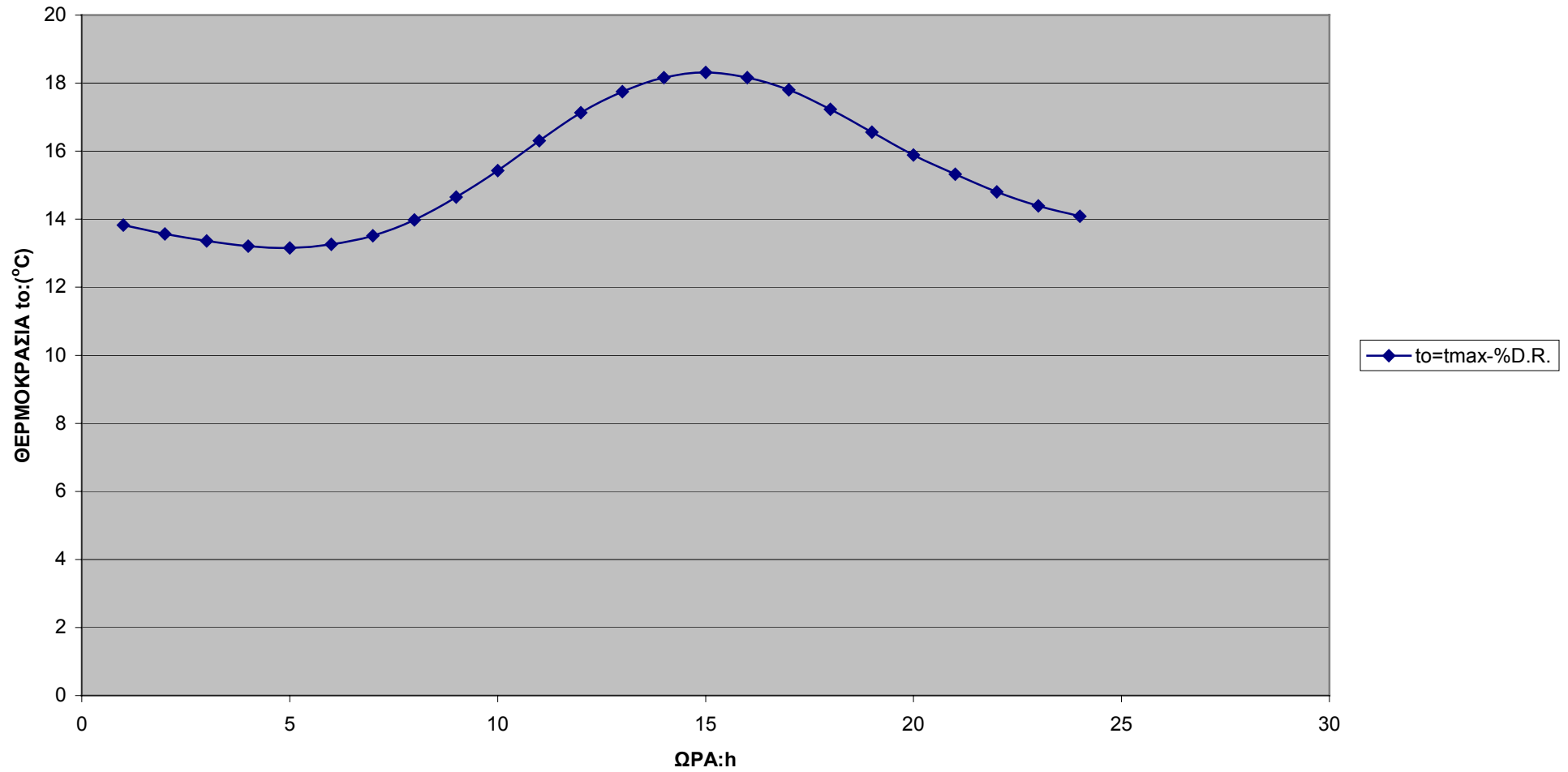
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 10. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

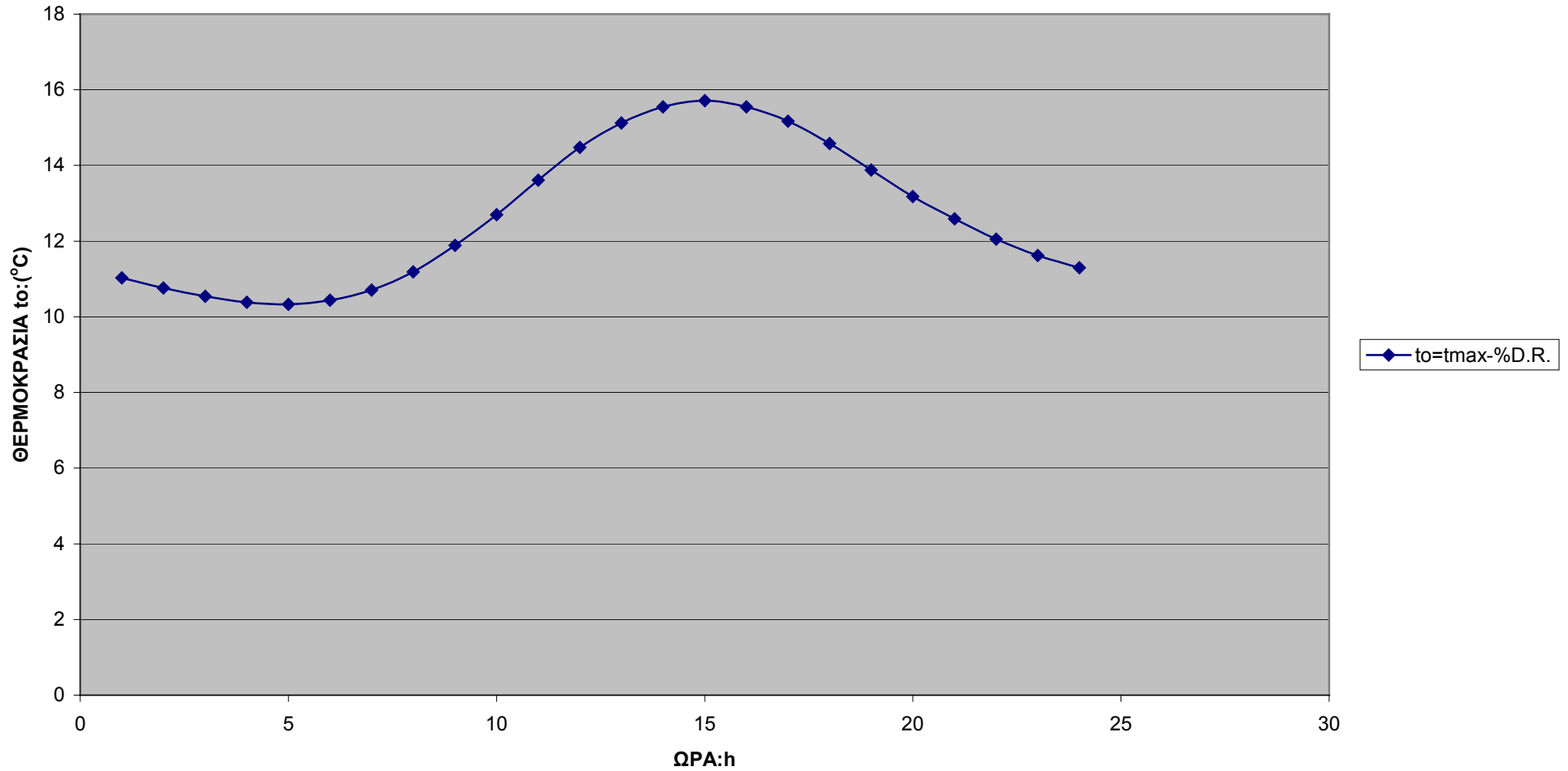
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 11. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 12. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ.

ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 13. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΝΗΣΟ ΝΑΞΟ ΚΑΙ ΤΗΝ 21^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ 1.4. ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΕΣ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΑΠΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ 10 ΕΤΩΝ

ΠΟΛΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ	min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max
ΑΘΗΝΑ	a	7.023	12.527	17.521	22.503	28.675
	b	-9.193	-7.993	-9.107	-10.241	-10.05
	f	-64.663	-61.174	-63.611	-65.395	-68.224

$$T_O = a + b * \sin[360 * D / 365 - f]$$

DAY OF THE YEAR	min-min	mean-min	mean	mean-max	max-max	
1	-1.3499764	5.461183	9.2967437	13.1222793	19.2815467	
2	-1.414034328	5.397942	9.2306668	13.0529818	19.2214668	
3	-1.475594715	5.336811	9.167044	12.9864816	19.1641853	
4	-1.534639337	5.277808	9.1058941	12.9227985	19.1097192	
5	-1.591150717	5.220952	9.0472353	12.8619513	19.0580847	
6	-1.645112125	5.166258	8.9910849	12.8039581	19.009297	
7	-1.696507588	5.113743	8.9374595	12.748836	18.9633705	
8	-1.745321892	5.063423	8.8863751	12.6966014	18.9203189	
9	-1.791540587	5.015312	8.8378466	12.6472697	18.8801549	
10	-1.83514999	4.969425	8.7918886	12.6008555	18.8428904	
11	-1.876137194	4.925774	8.7485146	12.5573725	18.8085363	
12	-1.914490063	4.884374	8.7077374	12.5168336	18.777103	
13	-1.950197246	4.845237	8.6695691	12.4792509	18.7485997	
14	-1.983248172	4.808373	8.6340211	12.4446353	18.7230347	
15	-2.013633058	4.773794	8.6011037	12.4129973	18.7004158	
16	-2.041342908	4.741511	8.5708269	12.3843462	18.6807495	
17	-2.066369521	4.711531	8.5431995	12.3586903	18.6640418	
18	-2.088705487	4.683866	8.5182297	12.3360374	18.6502975	
19	-2.108344195	4.658522	8.4959249	12.3163942	18.6395208	
20	-2.125279832	4.635508	8.4762918	12.2997664	18.6317147	
21	-2.139507383	4.614829	8.459336	12.2861589	18.6268817	21η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
22	-2.151022638	4.596493	8.4450627	12.2755759	18.6250231	
23	-2.159822188	4.580504	8.4334761	12.2680204	18.6261396	
24	-2.165903427	4.566868	8.4245796	12.2634947	18.6302307	
25	-2.169264556	4.555588	8.4183758	12.2620001	18.6372953	
26	-2.16990458	4.546668	8.4148666	12.263537	18.6473313	
27	-2.167823308	4.54011	8.414053	12.268105	18.6603356	
28	-2.163021358	4.535916	8.4159352	12.2757028	18.6763045	
29	-2.155500151	4.534088	8.4205127	12.2863281	18.6952333	
30	-2.145261913	4.534626	8.4277842	12.2999777	18.7171162	
31	-2.132309675	4.53753	8.4377474	12.3166477	18.741947	
32	-2.11664727	4.542799	8.4503995	12.336333	18.7697181	
33	-2.098279337	4.550431	8.4657367	12.3590279	18.8004213	
34	-2.077211311	4.560425	8.4837544	12.3847256	18.8340477	
35	-2.053449429	4.572777	8.5044474	12.4134185	18.8705872	
36	-2.027000726	4.587483	8.5278094	12.4450981	18.910029	
37	-1.99787303	4.60454	8.5538336	12.4797552	18.9523614	
38	-1.966074965	4.623942	8.5825123	12.5173792	18.997572	
39	-1.931615943	4.645683	8.613837	12.5579593	19.0456473	
40	-1.894506164	4.669758	8.6477984	12.6014833	19.096573	
41	-1.854756615	4.696158	8.6843864	12.6479384	19.1503342	
42	-1.812379061	4.724877	8.7235902	12.6973107	19.2069149	

43	-1.767386047	4.755905	8.7653983	12.7495858	19.2662984
44	-1.719790892	4.789234	8.8097982	12.8047481	19.328467
45	-1.669607686	4.824853	8.8567769	12.8627812	19.3934024
46	-1.616851284	4.862752	8.9063203	12.9236681	19.4610853
47	-1.561537302	4.90292	8.9584138	12.9873906	19.5314958
48	-1.503682115	4.945344	9.0130421	13.05393	19.6046129
49	-1.443302849	4.990014	9.0701888	13.1232665	19.6804151
50	-1.380417378	5.036914	9.1298373	13.1953796	19.7588798
51	-1.315044317	5.086031	9.1919696	13.270248	19.8399839
52	-1.247203018	5.137351	9.2565676	13.3478494	19.9237034
53	-1.176913563	5.190859	9.3236119	13.428161	20.0100134
54	-1.10419676	5.246538	9.3930829	13.5111589	20.0988884
55	-1.029074134	5.304372	9.4649599	13.5968186	20.1903022
56	-0.951567923	5.364345	9.5392217	13.6851147	20.2842276
57	-0.871701072	5.426438	9.6158463	13.7760211	20.3806369
58	-0.789497221	5.490632	9.6948109	13.8695109	20.4795014
59	-0.704980705	5.55691	9.7760923	13.9655563	20.580792
60	-0.618176542	5.625251	9.8596663	14.064129	20.6844787
61	-0.52911043	5.695635	9.9455083	14.1651998	20.7905307
62	-0.437808732	5.768041	10.033593	14.2687388	20.8989167
63	-0.344298477	5.842448	10.123894	14.3747153	21.0096046
64	-0.248607345	5.918834	10.216384	14.4830979	21.1225616
65	-0.150763663	5.997176	10.311037	14.5938546	21.2377543
66	-0.050796394	6.07745	10.407824	14.7069526	21.3551485
67	0.051264868	6.159635	10.506717	14.8223583	21.4747096
68	0.155389912	6.243703	10.607686	14.9400377	21.5964022
69	0.261547914	6.329632	10.710702	15.0599559	21.7201901
70	0.369707449	6.417396	10.815734	15.1820774	21.8460368
71	0.4798365	6.506968	10.92275	15.3063661	21.9739051
72	0.591902466	6.598322	11.03172	15.432785	22.103757
73	0.705872174	6.691431	11.142611	15.561297	22.2355541
74	0.821711886	6.786268	11.25539	15.6918638	22.3692575
75	0.93938731	6.882804	11.370024	15.8244469	22.5048274
76	1.058863613	6.981011	11.486478	15.9590069	22.6422239
77	1.180105427	7.080859	11.604719	16.0955041	22.7814062
78	1.303076862	7.18232	11.724711	16.2338981	22.9223332
79	1.427741515	7.285363	11.846419	16.3741479	23.064963
80	1.554062483	7.389957	11.969807	16.5162119	23.2092536
81	1.682002374	7.496072	12.094838	16.6600481	23.3551621
82	1.811523312	7.603676	12.221476	16.805614	23.5026454
83	1.942586959	7.712738	12.349682	16.9528664	23.6516598
84	2.075154515	7.823225	12.479419	17.1017618	23.8021613
85	2.209186739	7.935105	12.610648	17.2522561	23.9541052
86	2.344643953	8.048343	12.743331	17.4043047	24.1074466
87	2.481486061	8.162908	12.877428	17.5578626	24.26214
88	2.619672553	8.278764	13.0129	17.7128844	24.4181398
89	2.759162523	8.395878	13.149706	17.8693242	24.5753997
90	2.899914679	8.514214	13.287806	18.0271356	24.7338732
91	3.041887356	8.633739	13.42716	18.186272	24.8935133
92	3.185038528	8.754416	13.567725	18.3466862	25.0542729
93	3.329325817	8.87621	13.709461	18.5083308	25.2161042
94	3.474706512	8.999085	13.852325	18.6711579	25.3789595
95	3.621137577	9.123003	13.996274	18.8351193	25.5427904
96	3.768575666	9.24793	14.141268	19.0001664	25.7075486

21η ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

21η ΜΑΡΤΙΟΥ

97	3.916977133	9.373827	14.287261	19.1662505	25.8731852
98	4.066298049	9.500658	14.434212	19.3333223	26.0396511
99	4.216494212	9.628384	14.582077	19.5013325	26.2068972
100	4.36752116	9.756969	14.730812	19.6702311	26.3748739
101	4.519334185	9.886374	14.880372	19.8399684	26.5435315
102	4.67188835	10.01656	15.030715	20.0104939	26.7128201
103	4.825138493	10.14749	15.181794	20.1817573	26.8826895
104	4.979039249	10.27912	15.333566	20.3537078	27.0530894
105	5.133545062	10.41142	15.485986	20.5262946	27.2239695
106	5.288610193	10.54435	15.639008	20.6994665	27.3952791
107	5.444188741	10.67786	15.792587	20.8731723	27.5669676
108	5.60023465	10.81192	15.946677	21.0473605	27.738984
109	5.756701727	10.94649	16.101234	21.2219797	27.9112775
110	5.913543656	11.08152	16.256211	21.396978	28.0837971
111	6.070714008	11.21699	16.411562	21.5723038	28.2564918
112	6.228166256	11.35284	16.567242	21.7479051	28.4293102
113	6.385853792	11.48903	16.723204	21.9237299	28.6022015
114	6.543729937	11.62554	16.879402	22.0997261	28.7751143
115	6.701747956	11.76231	17.035791	22.2758418	28.9479974
116	6.859861073	11.89931	17.192323	22.4520247	29.1207997
117	7.018022482	12.0365	17.348952	22.6282227	29.2934701
118	7.176185364	12.17383	17.505632	22.8043836	29.4659574
119	7.334302901	12.31126	17.662316	22.9804553	29.6382105
120	7.492328285	12.44876	17.818959	23.1563856	29.8101785
121	7.650214738	12.58628	17.975514	23.3321226	29.9818105
122	7.807915522	12.72379	18.131934	23.5076141	30.1530556
123	7.965383954	12.86123	18.288173	23.6828082	30.3238632
124	8.122573421	12.99858	18.444185	23.8576531	30.4941827
125	8.279437391	13.13579	18.599924	24.032097	30.6639637
126	8.435929428	13.27281	18.755343	24.2060882	30.8331559
127	8.592003209	13.40962	18.910397	24.3795753	31.0017092
128	8.747612531	13.54616	19.06504	24.5525068	31.1695738
129	8.902711331	13.68241	19.219226	24.7248317	31.3367
130	9.057253697	13.81831	19.372909	24.8964988	31.5030382
131	9.211193881	13.95383	19.526043	25.0674575	31.6685392
132	9.364486312	14.08892	19.678585	25.237657	31.8331541
133	9.517085615	14.22356	19.830487	25.407047	31.9968342
134	9.668946615	14.35769	19.981706	25.5755773	32.1595309
135	9.820024358	14.49128	20.132197	25.7431981	32.3211961
136	9.970274123	14.62429	20.281914	25.9098597	32.4817819
137	10.11965143	14.75668	20.430814	26.0755128	32.6412409
138	10.26811207	14.88841	20.578853	26.2401083	32.7995258
139	10.41561208	15.01943	20.725987	26.4035976	32.9565897
140	10.56210781	15.14973	20.872172	26.5659323	33.1123862
141	10.70755588	15.27924	21.017364	26.7270642	33.2668691
142	10.85191325	15.40794	21.161522	26.8869457	33.4199927
143	10.99513718	15.53579	21.304603	27.0455295	33.5717117
144	11.13718528	15.66274	21.446563	27.2027686	33.7219812
145	11.27801548	15.78877	21.587361	27.3586164	33.8707567
146	11.41758612	15.91383	21.726955	27.5130269	34.0179941
147	11.55585586	16.03789	21.865305	27.6659544	34.1636499
148	11.69278378	16.16091	22.002368	27.8173534	34.3076809
149	11.82832934	16.28286	22.138105	27.9671793	34.4500445
150	11.96245243	16.40369	22.272475	28.1153877	34.5906986

21η ΑΠΡΗΛΙΟΥ

21η ΜΑΪΟΥ

151	12.09511333	16.52338	22.405438	28.2619348	34.7296015
152	12.22627278	16.64188	22.536956	28.406777	34.8667121
153	12.35589195	16.75917	22.666989	28.5498716	35.0019899
154	12.48393247	16.8752	22.795498	28.6911762	35.1353947
155	12.61035644	16.98994	22.922446	28.830649	35.2668871
156	12.73512644	17.10336	23.047795	28.9682486	35.3964282
157	12.85820552	17.21543	23.171508	29.1039344	35.5239796
158	12.97955726	17.32611	23.293549	29.2376662	35.6495035
159	13.09914573	17.43537	23.41388	29.3694044	35.7729629
160	13.21693553	17.54318	23.532467	29.49911	35.894321
161	13.3328918	17.6495	23.649275	29.6267445	36.0135422
162	13.4469802	17.75431	23.764269	29.7522703	36.1305909
163	13.55916697	17.85757	23.877414	29.8756502	36.2454327
164	13.6694189	17.95925	23.988678	29.9968476	36.3580334
165	13.77770334	18.05932	24.098027	30.1158267	36.4683598
166	13.88398825	18.15776	24.205429	30.2325522	36.5763792
167	13.98824216	18.25452	24.310853	30.3469896	36.6820596
168	14.09043421	18.3496	24.414266	30.459105	36.7853698
169	14.19053415	18.44295	24.515639	30.5688652	36.8862791
170	14.28851235	18.53454	24.614942	30.6762378	36.9847577
171	14.38433981	18.62436	24.712144	30.7811909	37.0807764
172	14.47798815	18.71238	24.807218	30.8836935	37.1743069
173	14.56942965	18.79856	24.900135	30.9837152	37.2653214
174	14.65863725	18.88289	24.990868	31.0812265	37.3537929
175	14.74558454	18.96533	25.079389	31.1761984	37.4396954
176	14.83024579	19.04587	25.165673	31.2686029	37.5230033
177	14.91259592	19.12448	25.249694	31.3584125	37.603692
178	14.99261056	19.20114	25.331427	31.4456008	37.6817377
179	15.07026603	19.27582	25.410848	31.5301419	37.7571171
180	15.14553934	19.3485	25.487933	31.6120107	37.8298081
181	15.21840821	19.41917	25.56266	31.6911831	37.899789
182	15.28885106	19.48779	25.635007	31.7676356	37.9670392
183	15.35684704	19.55435	25.704951	31.8413456	38.0315388
184	15.42237603	19.61884	25.772473	31.9122912	38.0932686
185	15.48541862	19.68122	25.837553	31.9804515	38.1522104
186	15.54595616	19.74149	25.90017	32.0458062	38.2083468
187	15.60397072	19.79962	25.960307	32.1083361	38.2616611
188	15.65944514	19.85559	26.017946	32.1680226	38.3121375
189	15.71236298	19.9094	26.07307	32.224848	38.3597612
190	15.76270859	19.96102	26.125662	32.2787955	38.4045179
191	15.81046705	20.01045	26.175706	32.3298493	38.4463945
192	15.85562424	20.05765	26.223189	32.377994	38.4853786
193	15.89816679	20.10263	26.268096	32.4232156	38.5214585
194	15.9380821	20.14537	26.310414	32.4655005	38.5546238
195	15.97535835	20.18585	26.350129	32.5048364	38.5848644
196	16.00998452	20.22406	26.387231	32.5412115	38.6121715
197	16.04195035	20.25999	26.421709	32.574615	38.636537
198	16.07124638	20.29364	26.453551	32.6050372	38.6579537
199	16.09786393	20.32498	26.48275	32.6324689	38.6764152
200	16.12179513	20.35402	26.509295	32.6569021	38.6919161
201	16.1430329	20.38074	26.53318	32.6783295	38.7044517
202	16.16157094	20.40514	26.554397	32.6967448	38.7140184
203	16.17740378	20.4272	26.57294	32.7121426	38.7206134
204	16.19052671	20.44692	26.588803	32.7245182	38.7242347

21η IOYNIOY

21η IOYAI OY

205	16.20093586	20.46431	26.601983	32.7338681	38.7248811
206	16.20862815	20.47934	26.612474	32.7401894	38.7225526
207	16.2136013	20.49201	26.620273	32.7434802	38.7172498
208	16.21585383	20.50233	26.625379	32.7437397	38.7089743
209	16.21538509	20.51029	26.62779	32.7409677	38.6977285
210	16.2121952	20.51588	26.627506	32.735165	38.6835157
211	16.20628512	20.51911	26.624525	32.7263334	38.6663403
212	16.19765659	20.51998	26.61885	32.7144755	38.6462071
213	16.18631216	20.51848	26.610481	32.6995947	38.6231223
214	16.1722552	20.51461	26.599422	32.6816956	38.5970927
215	16.15548987	20.50838	26.585675	32.6607833	38.5681259
216	16.13602113	20.49978	26.569246	32.6368641	38.5362305
217	16.11385474	20.48883	26.550137	32.6099451	38.501416
218	16.08899726	20.47552	26.528356	32.5800342	38.4636926
219	16.06145606	20.45985	26.503908	32.5471403	38.4230716
220	16.03123928	20.44184	26.476802	32.5112731	38.379565
221	15.99835587	20.42148	26.447044	32.4724433	38.3331856
222	15.96281556	20.39879	26.414644	32.4306622	38.2839471
223	15.92462889	20.37377	26.379611	32.3859424	38.2318642
224	15.88380713	20.34642	26.341956	32.3382971	38.1769523
225	15.8403624	20.31676	26.301689	32.2877402	38.1192276
226	15.79430753	20.28479	26.258824	32.2342869	38.0587072
227	15.74565617	20.25053	26.213372	32.1779529	37.9954091
228	15.69442273	20.21398	26.165346	32.1187549	37.9293519
229	15.64062235	20.17516	26.114762	32.0567105	37.8605552
230	15.58427098	20.13407	26.061634	31.9918379	37.7890394
231	15.52538529	20.09073	26.005978	31.9241565	37.7148256
232	15.46398271	20.04515	25.947809	31.8536862	37.6379359
233	15.40008142	19.99734	25.887147	31.7804479	37.5583929
234	15.33370034	19.94732	25.824008	31.7044632	37.4762203
235	15.26485912	19.89511	25.758411	31.6257548	37.3914423
236	15.19357813	19.84072	25.690375	31.5443458	37.3040841
237	15.11987847	19.78416	25.619921	31.4602604	37.2141715
238	15.04378197	19.72545	25.54707	31.3735234	37.1217311
239	14.96531115	19.66461	25.471843	31.2841606	37.0267903
240	14.88448923	19.60166	25.394262	31.1921984	36.9293772
241	14.80134015	19.53661	25.314351	31.0976639	36.8295206
242	14.71588851	19.46949	25.232132	31.0005853	36.7272501
243	14.62815961	19.40032	25.147631	30.9009912	36.622596
244	14.53817943	19.32911	25.060872	30.7989112	36.5155892
245	14.44597459	19.25588	24.971882	30.6943753	36.4062614
246	14.35157239	19.18067	24.880685	30.5874147	36.294645
247	14.25500079	19.10348	24.787311	30.4780609	36.180773
248	14.15628835	19.02435	24.691785	30.3663463	36.0646792
249	14.05546431	18.94329	24.594136	30.2523039	35.9463979
250	13.95255852	18.86034	24.494394	30.1359677	35.825964
251	13.84760142	18.77551	24.392587	30.0173719	35.7034134
252	13.7406241	18.68883	24.288746	29.8965516	35.5787822
253	13.63165822	18.60033	24.182902	29.7735428	35.4521073
254	13.52073604	18.51002	24.075086	29.6483817	35.3234262
255	13.40789039	18.41795	23.965329	29.5211054	35.1927771
256	13.29315467	18.32414	23.853665	29.3917516	35.0601986
257	13.17656286	18.2286	23.740126	29.2603586	34.9257299
258	13.05814946	18.13138	23.624747	29.1269653	34.7894109

2η ΑΥΤΟΥΣΤΟΥ

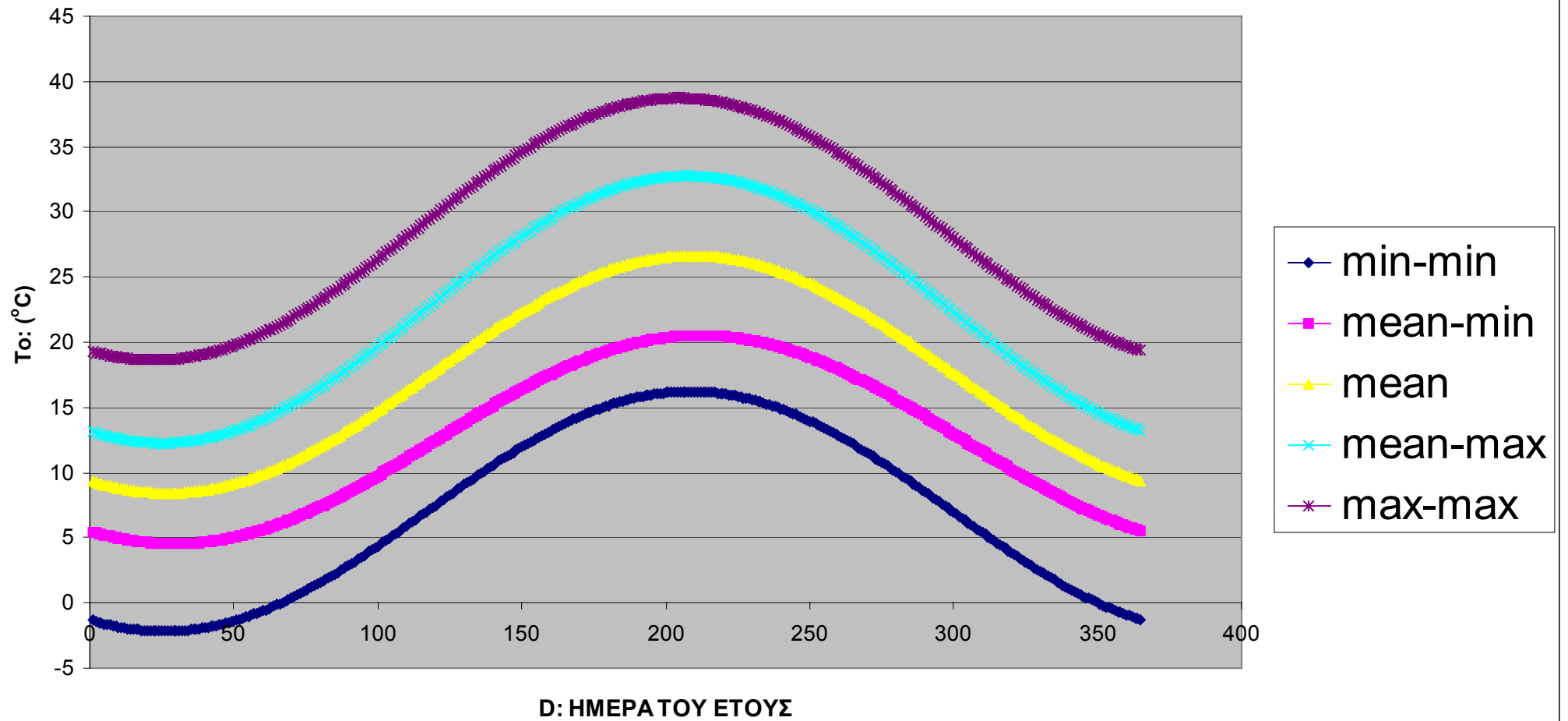

259	12.93794953	18.0325	23.50756	28.9916111	34.6512818	
260	12.81599865	17.932	23.388602	28.8543362	34.5113837	
261	12.69233292	17.82989	23.267906	28.7151812	34.3697579	
262	12.56698895	17.72621	23.145509	28.5741872	34.2264463	
263	12.44000383	17.62099	23.021447	28.431396	34.0814913	
264	12.31141517	17.51426	22.895757	28.2868498	33.9349359	2η ΣΕΙΤΕΜΒΡΙΟΥ
265	12.18126103	17.40606	22.768476	28.1405916	33.7868235	
266	12.04957993	17.29642	22.639642	27.9926645	33.6371979	
267	11.91641086	17.18536	22.509292	27.8431123	33.4861033	
268	11.78179323	17.07292	22.377466	27.6919793	33.3335846	
269	11.6457669	16.95914	22.244202	27.5393103	33.1796868	
270	11.50837213	16.84404	22.10954	27.3851505	33.0244555	
271	11.3696496	16.72767	21.973519	27.2295454	32.8679367	
272	11.22964037	16.61005	21.836181	27.0725411	32.7101767	
273	11.08838588	16.49123	21.697565	26.9141842	32.5512222	
274	10.94592795	16.37123	21.557713	26.7545215	32.3911203	
275	10.80230875	16.25009	21.416666	26.5936002	32.2299183	
276	10.6575708	16.12786	21.274466	26.4314681	32.067664	
277	10.51175694	16.00455	21.131154	26.268173	31.9044054	
278	10.36491033	15.88022	20.986774	26.1037633	31.7401908	
279	10.21707444	15.75489	20.841368	25.9382878	31.5750688	
280	10.06829304	15.62861	20.694979	25.7717953	31.4090884	
281	9.918610169	15.50141	20.547651	25.6043352	31.2422986	
282	9.768070135	15.37333	20.399426	25.435957	31.0747488	
283	9.616717503	15.2444	20.25035	25.2667106	30.9064887	
284	9.464597075	15.11468	20.100465	25.0966461	30.737568	
285	9.311753882	14.98418	19.949817	24.9258139	30.5680367	
286	9.15823317	14.85296	19.79845	24.7542644	30.3979451	
287	9.004080383	14.72105	19.646409	24.5820485	30.2273434	
288	8.849341155	14.58849	19.493738	24.4092172	30.0562822	
289	8.694061291	14.45532	19.340484	24.2358215	29.8848121	
290	8.538286757	14.32158	19.186691	24.061913	29.7129839	
291	8.382063666	14.18731	19.032405	23.8875429	29.5408484	
292	8.225438263	14.05255	18.877671	23.712763	29.3684566	
293	8.068456914	13.91733	18.722536	23.537625	29.1958595	
294	7.911166086	13.78171	18.567046	23.3621807	29.0231083	2η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
295	7.753612343	13.64571	18.411245	23.1864821	28.850254	
296	7.595842323	13.50938	18.255181	23.0105811	28.6773478	
297	7.43790273	13.37276	18.0989	22.8345299	28.5044409	
298	7.279840316	13.23589	17.942448	22.6583806	28.3315845	
299	7.121701873	13.09881	17.785871	22.4821852	28.1588298	
300	6.963534211	12.96157	17.629215	22.3059961	27.9862279	
301	6.805384153	12.82419	17.472528	22.1298652	27.8138298	
302	6.647298514	12.68672	17.315854	21.9538448	27.6416867	
303	6.48932409	12.54921	17.159242	21.777987	27.4698495	
304	6.331507645	12.41169	17.002737	21.6023437	27.298369	
305	6.173895897	12.2742	16.846385	21.4269671	27.127296	
306	6.016535502	12.13679	16.690232	21.2519091	26.9566812	
307	5.859473042	11.9995	16.534326	21.0772213	26.786575	
308	5.70275501	11.86236	16.378712	20.9029556	26.6170279	
309	5.546427799	11.72542	16.223436	20.7291636	26.4480899	
310	5.390537685	11.58871	16.068544	20.5558967	26.2798112	
311	5.235130814	11.45229	15.914082	20.3832061	26.1122415	
312	5.08025319	11.31618	15.760095	20.2111431	25.9454304	

313	4.92595066	11.18043	15.60663	20.0397585	25.7794273	
314	4.772268902	11.04508	15.453732	19.8691031	25.6142814	
315	4.619253408	10.91016	15.301445	19.6992273	25.4500415	
316	4.466949474	10.77573	15.149816	19.5301816	25.2867563	
317	4.315402185	10.64181	14.998889	19.3620158	25.1244741	
318	4.164656402	10.50845	14.848708	19.1947799	24.9632429	
319	4.01475675	10.37569	14.699318	19.0285232	24.8031105	
320	3.865747602	10.24357	14.550763	18.8632951	24.6441242	
321	3.717673067	10.11212	14.403088	18.6991444	24.4863311	
322	3.570576979	9.98139	14.256336	18.5361197	24.329778	
323	3.424502882	9.85141	14.11055	18.3742693	24.1745112	
324	3.279494016	9.722223	13.965773	18.2136411	24.0205766	
325	3.135593308	9.593866	13.822049	18.0542826	23.8680198	21η NOEMBPIOY
326	2.992843354	9.466377	13.679421	17.8962411	23.716886	
327	2.851286412	9.339795	13.537929	17.7395632	23.5672199	
328	2.710964386	9.214155	13.397616	17.5842955	23.4190657	
329	2.571918814	9.089497	13.258524	17.4304837	23.2724675	
330	2.434190857	8.965856	13.120694	17.2781736	23.1274685	
331	2.297821284	8.843269	12.984166	17.1274101	22.9841118	
332	2.162850465	8.721773	12.848981	16.9782379	22.8424396	
333	2.029318353	8.601403	12.715179	16.8307011	22.702494	
334	1.897264476	8.482195	12.5828	16.6848435	22.5643164	
335	1.766727926	8.364185	12.451883	16.5407081	22.4279477	
336	1.637747345	8.247406	12.322466	16.3983377	22.2934282	
337	1.510360912	8.131895	12.194589	16.2577745	22.1607978	
338	1.384606337	8.017685	12.068287	16.1190599	22.0300958	
339	1.260520847	7.904809	11.9436	15.9822351	21.9013608	
340	1.138141173	7.793302	11.820565	15.8473407	21.7746309	
341	1.017503542	7.683196	11.699216	15.7144164	21.6499437	
342	0.898643665	7.574524	11.579591	15.5835017	21.5273361	
343	0.781596728	7.467318	11.461725	15.4546353	21.4068443	
344	0.666397378	7.36161	11.345652	15.3278554	21.288504	
345	0.553079718	7.25743	11.231407	15.2031995	21.1723504	
346	0.441677291	7.154811	11.119024	15.0807044	21.0584176	
347	0.332223076	7.053782	11.008537	14.9604066	20.9467395	
348	0.224749472	6.954373	10.899977	14.8423414	20.8373492	
349	0.119288295	6.856614	10.793377	14.7265441	20.7302789	
350	0.015870764	6.760534	10.688769	14.6130487	20.6255605	
351	-0.085472509	6.66616	10.586183	14.5018889	20.5232249	
352	-0.184711524	6.573521	10.48565	14.3930976	20.4233023	
353	-0.281816902	6.482645	10.387199	14.286707	20.3258225	
354	-0.3767599	6.393558	10.290861	14.1827486	20.2308142	
355	-0.469512412	6.306286	10.196662	14.0812531	20.1383055	21η ΔEKEMBPIOY
356	-0.560046981	6.220856	10.104632	13.9822507	20.0483239	
357	-0.648336807	6.137293	10.014797	13.8857706	19.960896	
358	-0.734355755	6.055621	9.9271845	13.7918414	19.8760476	
359	-0.818078361	5.975865	9.8418196	13.7004909	19.7938039	
360	-0.899479842	5.898048	9.758728	13.6117461	19.7141892	
361	-0.9785361	5.822194	9.6779341	13.5256333	19.6372271	
362	-1.055223734	5.748324	9.5994619	13.442178	19.5629404	
363	-1.129520042	5.676461	9.5233347	13.3614049	19.491351	
364	-1.201403031	5.606626	9.4495749	13.2833379	19.4224802	
365	-1.270851422	5.538839	9.3782045	13.2080002	19.3563484	

ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 14. ΜΕΣΗ ΘΕΡΜΟΚΡΑΣΙΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΕΡΟΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΙ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-2

21^η Φεβρουαρίου

Οι μετρήσεις γίνονται για την 21^η Φεβρουαρίου, δηλαδή για: $D=31+21=52^{\eta}$ ημέρα.

Πίνακας - 17 : Στιγμαία άμεση ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου για κάθε ώρα.

Time t [hrs]	M_t [kW/m ²]	A_t [kW/m ²]	P_t [°]	G_b [kW/m ²]
08.00	0.057	0.068	87.31	0.017
09.00	0.119	0.104	87.94	0.057
10.00	0.191	0.129	88.31	0.113
11.00	0.258	0.153	89.35	0.164
12.00	0.319	-0.181	-88.88	0.203
13.00	0.342	-0.194	-89.18	0.218
14.00	0.325	0.183	87.21	0.218
15.00	0.269	0.166	86.22	0.174
16.00	0.183	0.147	82.10	0.108
17.00	0.078	0.131	79.85	0.015

Πίνακας - 18 : Στιγμαία διάχυτη ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου για κάθε ώρα.

Time t [hrs]	m_t [kW/m ²]	a_t [kW/m ²]	p_t [°]	G_d [kW/m ²]
08.00	0.134	0.127	82.45	0.068
09.00	0.208	0.1333	83.94	0.136
10.00	0.261	0.129	85.60	0.188
11.00	0.283	0.117	86.05	0.216
12.00	0.271	0.095	82.71	0.221
13.00	0.243	0.081	81.95	0.202
14.00	0.210	0.083	87.23	0.161
15.00	0.176	0.087	89.53	0.122
16.00	0.141	-0.085	-88.19	0.086
17.00	0.104	-0.079	-88.97	0.053

Πίνακας - 19: Γωνία πρόσπτωσης της άμεσου ακτινοβολίας για κάθε ώρα

Ώρα	ω	$\cos\omega$	$\cos\theta$	$\cos\theta_z$
08.00	-60	0.500	0.491	0.509
09.00	-45	0.707	0.694	0.671
10.00	-30	0.866	0.850	0.795
11.00	-15	0.966	0.948	0.873
12.00	0	1.000	0.981	0.900
13.00	15	0.966	0.948	0.873
14.00	30	0.866	0.850	0.795
15.00	45	0.707	0.694	0.671
16.00	60	0.500	0.491	0.509
17.00	75	0.259	0.255	0.320

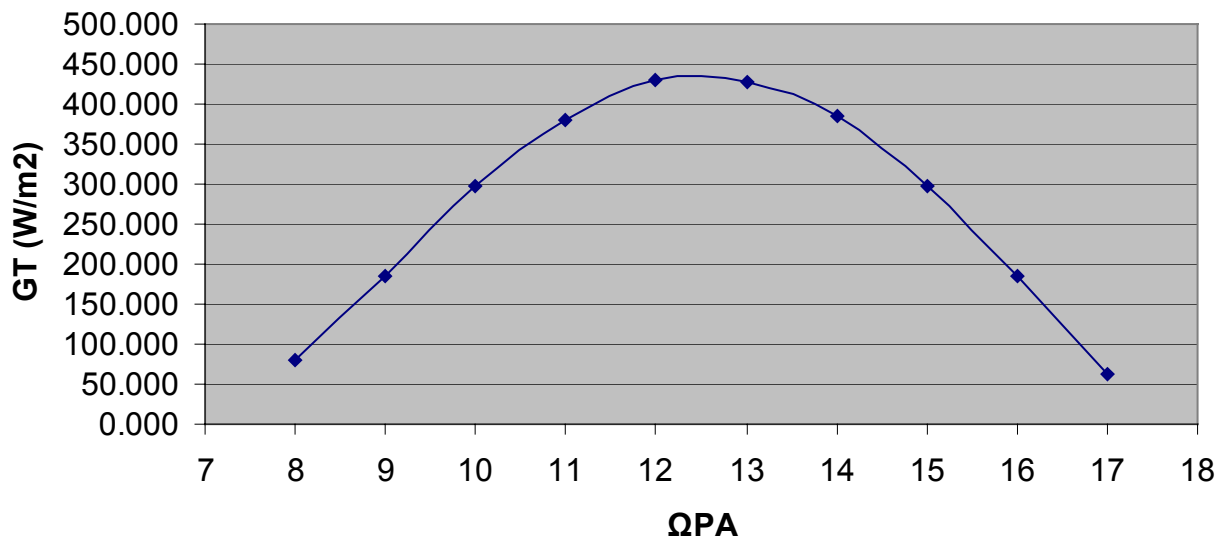
Πίνακας - 20 : Λόγος R_b συναρτήσει των γωνιών θ, θ_z

08.00	0.491	0.509	0.965
09.00	0.694	0.671	1.034
10.00	0.850	0.795	1.069
11.00	0.948	0.873	1.085
12.00	0.981	0.900	1.090
13.00	0.948	0.873	1.085
14.00	0.850	0.795	1.069
15.00	0.694	0.671	1.034
16.00	0.491	0.509	0.965
17.00	0.255	0.320	0.795

Πίνακας - 21 : Στιγμαία ολική ακτινοβολία κεκλιμένου επιπέδου G_T .

Ώρα	G_b [kW/m ²]	G_d [kW/m ²]	R_b	G_T [kW/m ²]
08.00	0.017	0.068	0.965	0.080
09.00	0.057	0.136	1.034	0.185
10.00	0.113	0.188	1.069	0.297
11.00	0.164	0.216	1.085	0.380
12.00	0.203	0.221	1.090	0.429
13.00	0.218	0.202	1.085	0.427
14.00	0.218	0.161	1.069	0.385
15.00	0.174	0.122	1.034	0.296
16.00	0.108	0.086	0.965	0.185
17.00	0.015	0.053	0.795	0.062

ΜΕΤΑΒΟΛΗ Gt ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΜΕΡΑΣ (21η Φεβρουαρίου)

Διάγραμμα 7: Μεταβολή της στιγμιαίας ολικής ακτινοβολίας G_t

Πίνακας - 22: Θερμοκρασία περιβάλλοντος για την 21^η Φεβρουαρίου και για κάθε ώρα

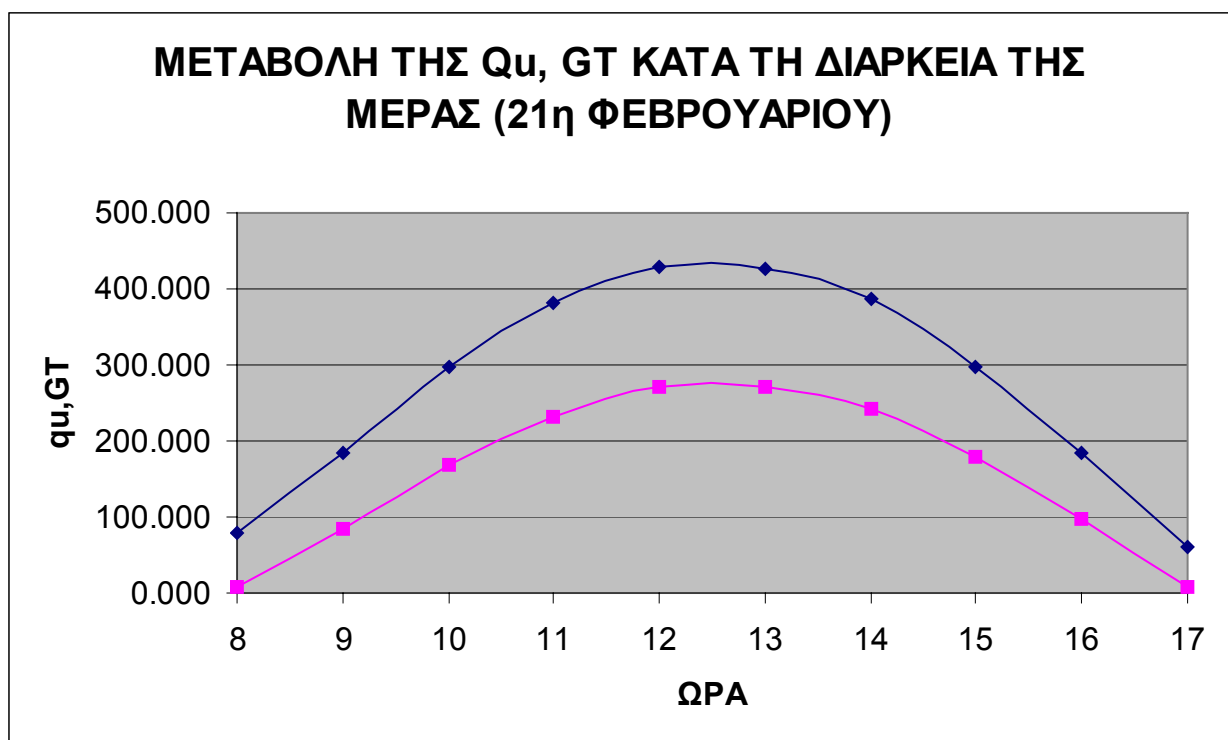
ΩΡΑ	T _a
08.00	9.671
09.00	10.437
10.00	11.320
11.00	12.322
12.00	13.265
13.00	13.972
14.00	14.443
15.00	14.620
16.00	14.443
17.00	14.031

Απ' όπου προκύπτει ότι : $\bar{T}_a = 10.165^\circ\text{C}$. Άρα δέχομαι $T_i = 25^\circ\text{C}$.

Εφαρμόζοντας την σχέση (7.15), προκύπτει ο Πίνακας - 13, που ακολουθεί:

Πίνακας - 23 : Ωφέλιμη ισχύς συναρτήσει της ώρας για την 21^η Φεβρουαρίου

ΩΡΑ	G_T [W/m ²]	Q_u [W]	q_u [W/m ²]
08.00	79.620	13.347	6.741
09.00	185.353	169.085	85.396
10.00	296.896	333.870	168.621
11.00	380.334	459.366	232.003
12.00	429.532	535.664	270.537
13.00	427.452	537.318	271.373
14.00	385.989	481.287	243.074
15.00	296.343	354.644	179.113
16.00	185.215	195.063	98.517
17.00	61.696	16.282	8.223

Διάγραμμα 8: Μεταβολή της στιγμιαίας ολικής ακτινοβολίας G_T και της ωφέλιμης ισχύος q_u για την 21^η Φεβρουαρίου.

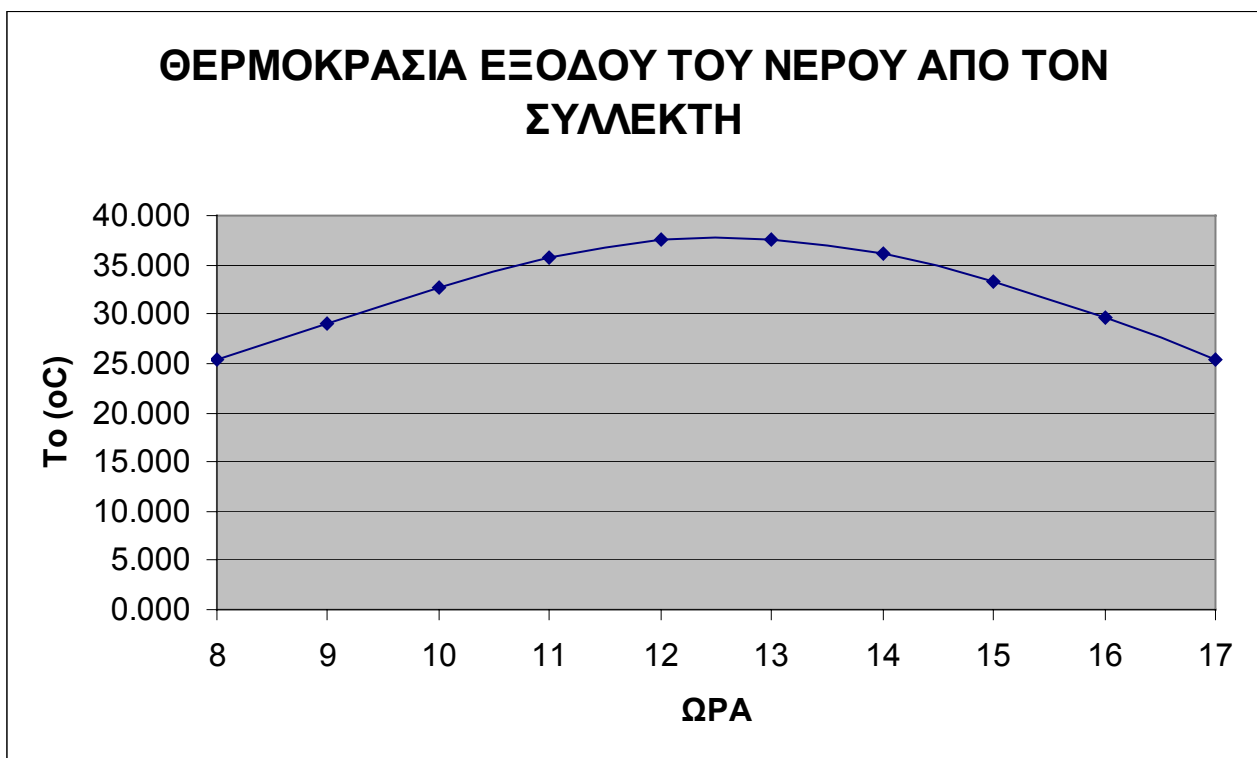
Με βάση στοιχεία της βιβλιογραφίας για μια εγκατάσταση παρόμοια με την εξεταζόμενη, η κατάσταση αναφοράς στον ατμοποιητή θα είναι:

Περιεκτικότητα άλατος: 3-5%
Πυκνότητα 1025kg/m³

Πίνακας - 24 : Θερμοκρασία εξόδου του νερού από τον ατμοποιητή, συλλέκτη.

ΩΡΑ	q _υ [W/m ²]	T _ο [°C]
08.00	6.741	25.311
09.00	85.396	28.940
10.00	168.621	32.779
11.00	232.003	35.703
12.00	270.537	37.481
13.00	271.373	37.520
14.00	243.074	36.214
15.00	179.113	33.263
16.00	98.517	29.545
17.00	8.223	25.379

Έτσι προκύπτει το Διάγραμμα 9 όπως φαίνεται στην συνέχεια.

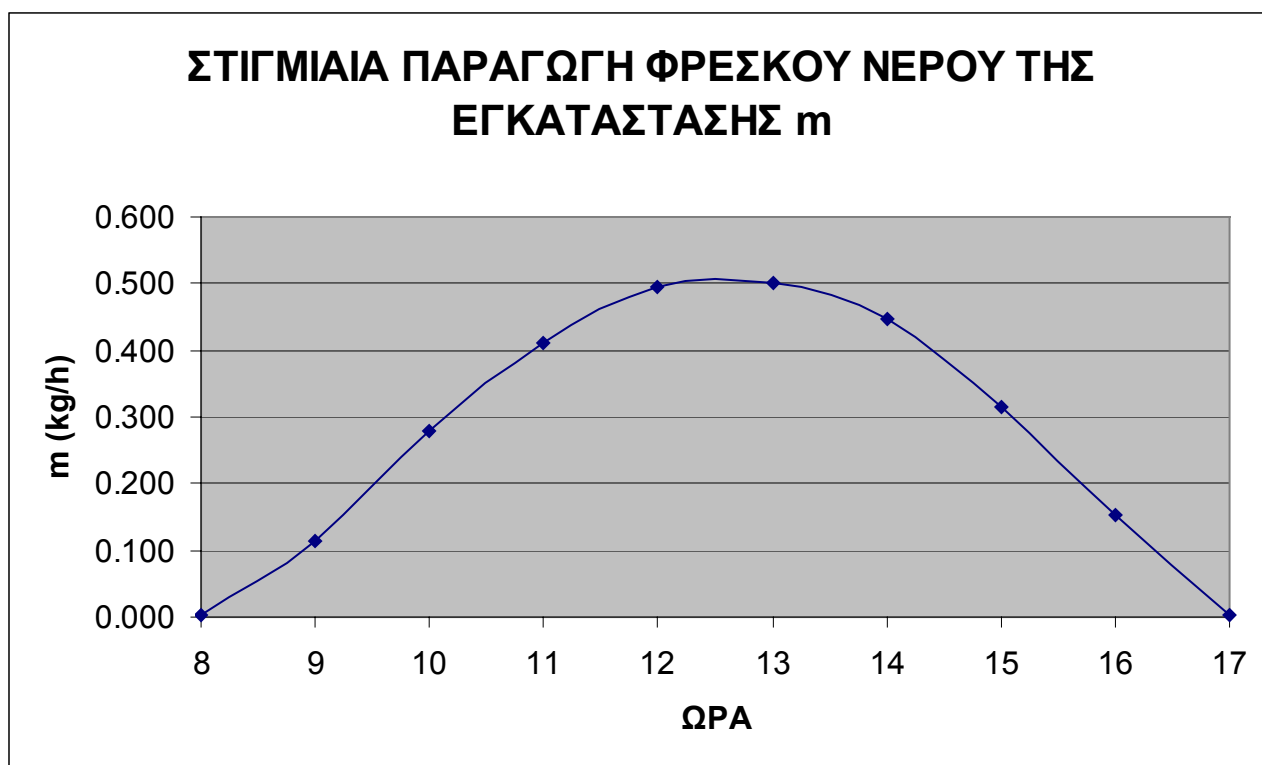
Διάγραμμα 9: Θερμοκρασία νερού στην έξοδο του ηλιακού συλλέκτη (21^η Φεβρουαρίου)

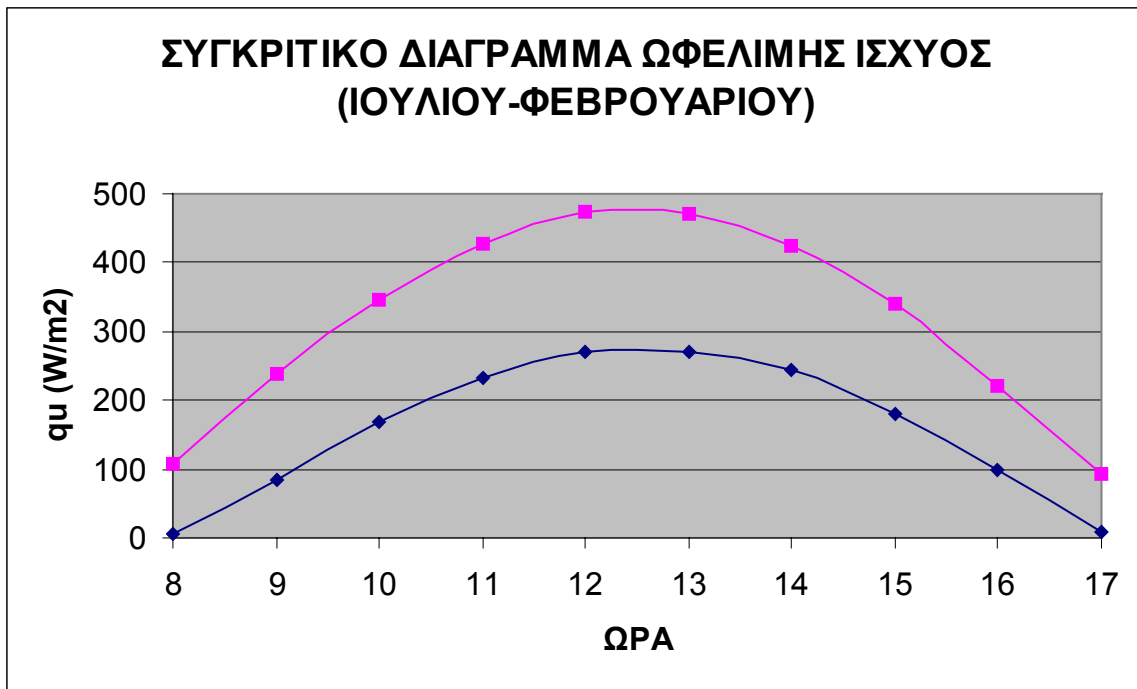
Πίνακας - 25: Στιγμαία παραγωγή της εγκατάστασης

Ωρα	Q _u [W]	T _{co} -T _{ci} [°C]	m [kg/h]
8	169.085	0.311	0.002
9	333.870	3.940	0.115
10	459.366	7.779	0.279
11	535.664	10.703	0.412
12	537.318	12.481	0.496
13	481.287	12.520	0.502
14	354.644	11.214	0.446
15	195.063	8.263	0.315
16	16.282	4.545	0.153
17	13.347	0.379	0.003

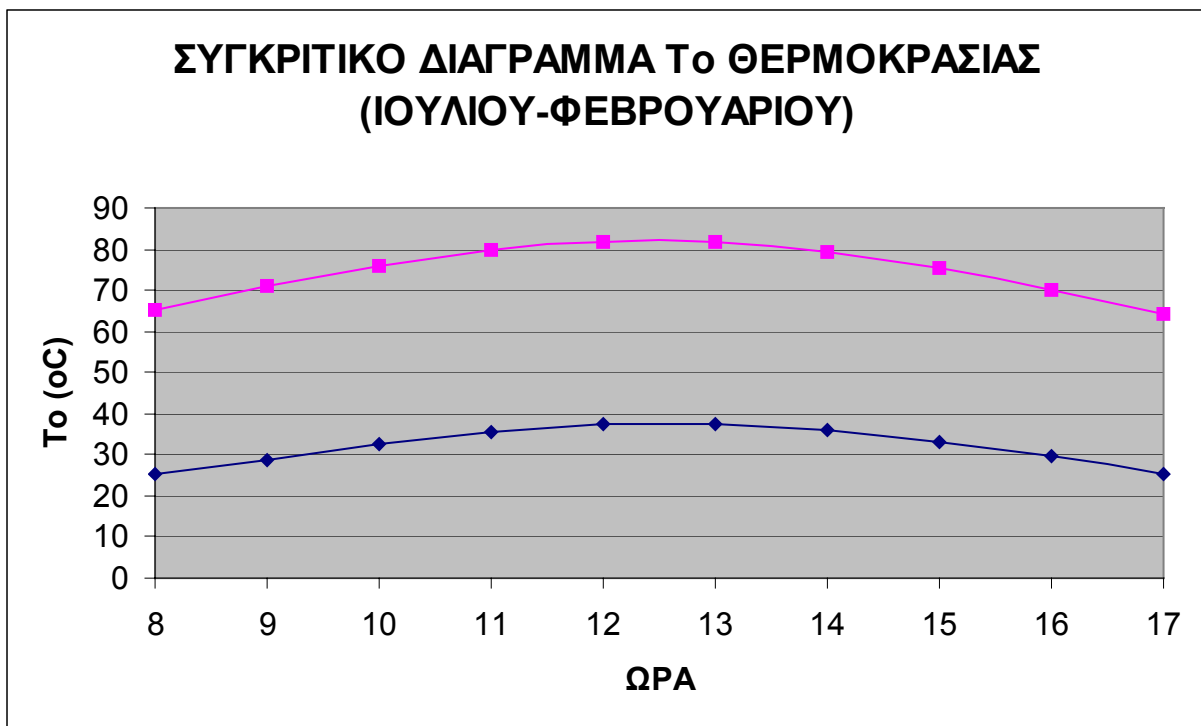
Τα αποτελέσματα του παραπάνω πίνακα απεικονίζονται γραφικά στο **Διάγραμμα 10** που ακολουθεί:

Διάγραμμα 10 : Στιγμαία παραγωγή φρέσκου νερού της εγκατάστασης

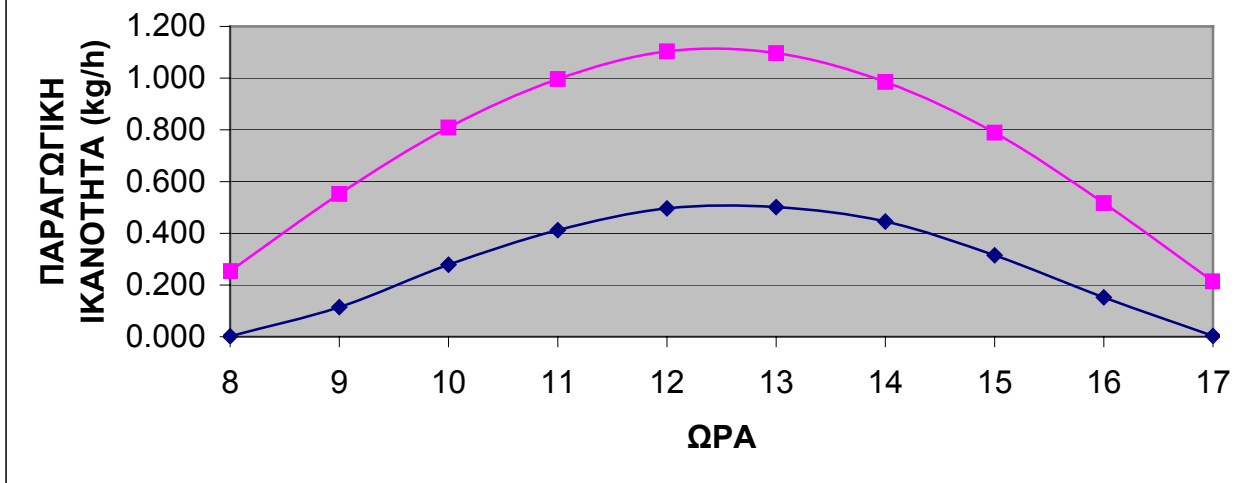

Διάγραμμα 11 : Συγκριτικό διάγραμμα ωφέλιμης ισχύος

Διάγραμμα 12 : Συγκριτικό διάγραμμα θερμοκρασίας T₀

ΣΥΚΡΙΤΙΚΟ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΙΟΥΛΙΟΥ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ)

Διάγραμμα 13 : Συγκριτικό διάγραμμα παραγωγικής ικανότητας εγκατάστασης

10. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα που προέκυψαν για τους μήνες Ιούλιο και Φεβρουάριο, εξάγονται τα εξής συμπεράσματα:

1. Κατ'άρχην παρατηρούμε ότι η στιγμιαία άμεση και στιγμιαία διάχυτη ακτινοβολία οριζοντίου επιπέδου, είναι κατά πολύ μικρότερη τον μήνα Φεβρουάριο απ' ότι τον μήνα Ιούλιο, κάτι που ήταν αναμενόμενο.
2. Παρατηρούμε ότι ο λόγος R_b κατά τον Φεβρουάριο έχει μεγαλύτερες τιμές και αυτό συμβαίνει γιατί τον χειμώνα ο ήλιος βρίσκεται χαμηλότερα στον ουρανό.
3. Η στιγμιαία ολική ακτινοβολία, επίσης είναι μικρότερη κατά τον μήνα Φεβρουάριο.
4. Παρατηρούμε ότι η στιγμιαία ολική ακτινοβολία και στις δύο περιπτώσεις παίρνει τις μέγιστες τιμές της κατά τις 12.00-13.00, ενώ τις πρώτες πρωινές ώρες καθώς και τις απογευματινές, όπου η ηλιοφάνεια είναι περιορισμένη, μειώνεται ραγδαία.
5. Η μέση θερμοκρασία περιβάλλοντος για τον μήνα Ιούλιο είναι μεγαλύτερη κατά περίπου 14 βαθμούς Κελσίου απ' ότι τον Φεβρουάριο. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η ωφέλιμη ισχύς q_u να είναι σχεδόν διπλάσια τον Ιούλιο. Κορυφώνεται κατά τις μεσημεριανές ώρες 14.00-15.00, όπου η θερμοκρασία φτάνει τις μέγιστες τιμές για κάθε μέρα.
6. Φυσικά και στις δύο περιπτώσεις, παρατηρούμε από τα διαγράμματα ότι η ολική στιγμιαία ακτινοβολία για τις αντίστοιχες ώρες της ημέρας, ξεπερνάει κατά πολύ την ωφέλιμη ισχύ του συλλέκτη. Αυτό είναι αναμενόμενο αφού καμία μηχανή-συσκευή δεν δύναται να έχει βαθμό απόδοσης ίσο ή μεγαλύτερο της μονάδας, αφού πάντα θα υφίσταται απώλειες.
7. Ωστόσο, είναι ευκρινές ότι κατά τον μήνα Φεβρουάριο, η απόκλιση αυτή είναι ευκρινέστερη, αφού ο ηλιακός συλλέκτης αποδίδει λιγότερο λόγω της μειωμένης ηλιοφάνειας και των χαμηλών εξωτερικών θερμοκρασιών.
8. Η θερμοκρασία εξόδου από το συλλέκτη είναι επίσης κατά πολύ μικρότερη κατά τον μήνα Φεβρουάριο και είναι κατά κάποιον τρόπο ανάλογη της εκάστοτε εξωτερικής θερμοκρασίας για κάθε ώρα.
9. Η μέγιστη παραγωγή φρέσκου νερού της εγκατάστασης συμβαίνει κατά τις μεσημεριανές ώρες και στις δύο περιπτώσεις. Τον Ιούλιο παρατηρούμε σχεδόν τριπλάσια παραγωγή. Αυτό είναι από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα του ηλιακού συλλέκτη, αφού τις ώρες αιχμής έχει την βέλτιστη απόδοση.
10. Ο βαθμός απόδοσης του συλλέκτη για τον Ιούλιο, παρατηρούμε ότι ξεκινάει από χαμηλές τιμές στις 08.00, διατηρεί μια ανοδική πορεία κατά τη διάρκεια της ημέρας και κυμαίνεται από το 43% ως το 62%. Μετά τις 15.00, έχουμε πτώση του βαθμού απόδοσης.
11. Ο βαθμός απόδοσης και για τους δύο μήνες έχει σχετικά υψηλές τιμές. Αυτό συμβαίνει γιατί η θερμοκρασία εισόδου του νερού στον συλλέκτη έχει γίνει κατ'επίκληση και έχει θεωρηθεί σταθερή κατά τη διάρκεια της ημέρας.
12. Τα αποτελέσματα, για τον συγκεκριμένο συλλέκτη, είναι ακριβέστερα για ολική ακτινοβολία ίση με 800 W/m^2 , δηλαδή αυτή που δίνει η στιγμιαία καμπύλη απόδοσης του κατασκευαστή. Δηλαδή για τις ώρες 12.00-13.00, όπου αυτή επιτυγχάνεται.
13. Χρησιμοποιώντας περισσότερους συλλέκτες, θα έχουμε σίγουρα καλύτερα αποτελέσματα.
14. Από το παράρτημα 3 και από τα συγκριτικά διαγράμματα παραγωγής φρέσκου νερού της εγκατάστασης, παρατηρούμε ότι κατ'άρχην τον Ιούλιο έχουμε τριπλάσια παραγωγή φρέσκου νερού.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Περίληψη από ομιλία του κ. Γιάννη Τρυπαναγνωστόπουλου, Λέκτορα Φυσικής.
2. M. L. Davis, D. A. Cornell, Introduction to Environmental Engineering, McGraw-Hill Book Co, Second Edition, New York, 1991.
3. J. Dragun, A. C. Kuffner, R. W. Schneiter, A chemical engineer's guide to groundwater contamination. Transport and transformation of organic chemicals, Chemical Engineering, Vol. 91, No. 24, November 26, 1984.
4. R. W. Schneiter, J. Dragun, T. G. Eler, Groundwater contamination, Remedial action, Chemical Engineering, Vol. 91, No. 24, November 26, 1984.
5. «Theoretical and experimental analysis of water desalination system using low grade solar heat», Saleh Al Kharabsheh, University of Florida 2003.
6. P. M. Kohn, No watering-down seen for U.S. effluent laws, Chemical Engineering, Vol 84, No 17, August 15, 1977.
7. W. Pryblek, Texas wasteway proves cleanup tide is turning, Chemical Engineering, Vol., 84, No 17, August 15, 1977.
8. J. I. Steevens, C. I. Kusik, The effects of water-pollution control on energy consumption, Chemical Engineering, Vol. 84, No 17, August 15, 1977.
9. S. Kalogirou, Survey of solar desalination systems and system selection, Energy, Vol. 22, No. 1, pp. 69-81, 1997.
10. Ε. Δεληγιάννη, Β.Μπελεσιώτης, Αρχές Διεργασιών Αφαλάτωσης, Αθήνα, 1995.
11. Ε. Δεληγιάννη, Β. Μπελεσιώτης «ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ-ΑΡΧΕΣ ΔΙΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ», Αθήνα 1995
12. «Γεωμορφολογική και περιβαλλοντική μελέτη της Νάξου με την χρήση μεθόδων τηλεανίχνευσης και G.I.S.@
13. «ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΗΛΙΑΚΟΥ ΑΠΟΣΤΑΚΤΗΡΑ ΜΕ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΗ ΔΕΞΑΜΕΝΗ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑΣ», Κωνσταντίνου Βορόπουλου, Αθήνα-Μάιος 2002
14. ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΦΑΛΑΤΩΣΗΣ, Ε. Δεληγιάννης, Β. Μπελεσιώτης, Αθήνα 1995
15. «ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΗΛΙΑΚΩΝ ΣΥΛΛΕΚΤΩΝ», Παλιεράκης Γεώργιος, Αθήνα 2007
16. ΗΛΙΟΤΕΧΝΙΚΗ, Hans Rau,Μετάφραση:Νεόφυτος Παπαδόπουλος
17. ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ, Κίμωνος Αντωνόπουλου ,Καθηγητου Ε.Μ.Π., Αθήνα 2004
18. ΘΕΡΜΙΚΑ ΗΛΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ, Κίμωνος Αντωνόπουλου ,Καθηγητου Ε.Μ.Π., Αθήνα 2004
19. ΑΦΑΛΑΤΩΣΗ, Αλέξανδρος Αλεξιάκης, εκδόσεις Μιχάλη Σιδέρη
20. SOLAR ENERGY,FUNDAMENTALS,DESIGN,MODELLING AND APPLICATIONS, G.N. Tiwari, India 2002

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

1. <http://www.lboro.ac.uk/wedc/papers/23/groupd/rahman.pdf>
2. http://www.publish.csiro.au/?act=view_file&file_id=EC134p4.pdf
3. <http://www.rise.org.au/info/Tech/lowtemp/desal.html>
4. <http://www.inhabitat.com/2008/06/18/charles-patons-teatro-del-agua/#comment-85587>
5. http://www.apctt.org/publication/pdf/nce_aug01_sun.pdf